

III. INTERNATIONAL ANKARA CONFERENCE ON SCIENTIFIC RESEARCH OCTOBER 02-04, 2020 / ANKARA ABSTRACT BOOK

**III. INTERNATIONAL ANKARA
CONFERENCE OF SCIENTIFIC RESEARCH
02-04 OCTOBER 2020 / ANKARA
(ABSTRACT BOOK)**

EDITORS

- ⇒ Dr. Kristin S. BENLİ
⇒ Dr. Zeynep MÜFTÜOĞLU
⇒ Dr. Kerem ASMAZ

All rights of this book belong to ISPEC. Without permission can't be duplicate or copied.

Authors are responsible both ethically and juridically

ISPEC Publications – 2020 ©

Issued: 06.10.2020

ISBN: 978-625-7139-59-5

Bu Kitabın Tüm Hakları ISPEC Yayınevi'ne aittir.
Yazarlar etik ve hukuki olarak eserlerden sorumludurlar.

ISPEC Yayınevi – 2020 ©

Yayın Tarihi: 06.10.2020

ISBN: 978-625-7139-59-5

CONGRESS ID

CONGRESS TITLE

ANKARA

III International Conference of Scientific Research

DATE and PLACE

02-04 October 2020 / Ankara, TURKEY

ORGANIZATION

EUROSIA JOURNAL

ORGANIZING COMMITTEE

Prof. Dr. Salih ÖZTÜRK

Co-Head Of Scientific Committee

Assoc. Prof. Dr. Sehrana KASIMİ

Head Of Conference

Samiksha Jain

Member Of Board

Elvan CAFEROV

Member Of Organizing Committee

NUMBER of ACCEPTED PAPERS-127

NUMBER of REJECTED PAPERS-34

PARTICIPANTS COUNTRY

Turkey-125, Saudi Arabia -1, Azerbaijan- 1

SCIENTIFIC COMMITTEE

- ⇒ Dr. Emine KOCA, Hacı Bayram Veli University
- ⇒ Dr. Fatma KOÇ, Hacı Bayram Veli University
- ⇒ Dr. Mustafa UNAL, Erciyes University
- ⇒ Dr. Necati DEMİR, Gazi University
- ⇒ Dr. Nadezhda Khan, E.A. Buketov Karaganda State University
- ⇒ Dr. Roopali Sharma, Amity University Uttar Pradesh Noida
- ⇒ Dr. Arzuhan Burcu GÜLTEKİN, Ankara University
- ⇒ Dr. Çağla GUR, International Cyprus University
- ⇒ Dr. Feruza MUSAEVA, Uzbekistan Language Institute
- ⇒ Dr. Ferit SONMEZ, Abant İzzet Baysal University
- ⇒ Dr. Fidan QASIMOVA, Azerbaijan National Academy of Sciences
- ⇒ Dr. Gülcan DEMİROĞLU TOPCU, Ege University
- ⇒ Dr. Halil AKMESE, Necmettin Erbakan University
- ⇒ Dr. İhsan Seyit ERTEM, Gazi University
- ⇒ Dr. Mehmet Fırat BARAN, Siirt University
- ⇒ Dr. SHRAWANI SHAGUN, Mody University
- ⇒ Dr. Mustafa GULEC, Ankara University
- ⇒ Dr. Umran TURKYILMAZ, Gazi University
- ⇒ Dr. Yusuf GENÇ, Sakarya University
- ⇒ Dr. Pratibha, Kishanlal Public College
- ⇒ Dr. Didem DEMİRALP, Hacı Bayram Veli University
- ⇒ Dr. Hatice Gül ÖNDER, Ankara Hacı Bayram Veli University
- ⇒ Dr. Leyla ÇİMEN, Gaziantep Islamic Science and Technology University
- ⇒ Dr. Malik YILMAZ, Atatürk University
- ⇒ Dr. ABHISHEK GUPTA, Chaudhary Charan Singh University
- ⇒ Dr. Şaban KARAGİGLİOĞLU, Sinop University
- ⇒ Dr. Şerife YILDIZ, Selçuk University
- ⇒ Dr. Şeyda Ferah ASLAN, Çanakkale Onsekiz Mart University
- ⇒ Dr. Tenzile RUSTEMHANLI, Azerbaijan National Academy of Sciences

- ⇒ Dr. Zeynullina AYMAN, S. Toraygirov Pavlodar State University
- ⇒ Hacı Bekir ÖZERKAN, Gazi University
- ⇒ Dr. Fulya KİNCAL, Kırklareli Üniversitesi
- ⇒ Dr. Semra KOCATAŞ, Cumhuriyet Üniversitesi
- ⇒ Dr. EMİNE GUL CANSU-ERGUN, Baskent University
- ⇒ Dr. ESRA EYLEM KARATAŞ, Yıldız Technical University
- ⇒ Dr. Tamanna SAXENA, Amity University Uttar Pradesh Noida
- ⇒ Dr. Ceylan GÜNDEĞER, Aksaray Üniversitesi
- ⇒ Dr. Mehmet KARAKILCIK, University of Cukurova
- ⇒ Dr. Özcan EKİCİ, Dicle Üniversitesi
- ⇒ Dr. Recep AKKAYA, Cumhuriyet Üniversitesi
- ⇒ Dr. Murat EYVAZ, Gebze Teknik Üniversitesi
- ⇒ Dr. Yalçın KAYALI, Ankara Üniversitesi
- ⇒ Dr. Polat YÜCEKAYA, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
- ⇒ Dr. Ferit Gürbüz, Hakkari Üniversitesi
- ⇒ Dr. Celal ASLAN, Van Yuzuncu Yil University
- ⇒ Dr. Dilek Şura ÖZDEN DİNÇ, Yüksek İhtisas Üniversitesi
- ⇒ Dr. Güller ŞAHİN, Kütahya Sağlık Bilimleri Üniversitesi
- ⇒ DR. KEREM ASMAZ, Yıldız Teknik Üniversitesi
- ⇒ Dr. Mustafa Hicabi BÖLÜKDEMİR, Gazi University
- ⇒ Dr. Jale COŞKUN, İstanbul Aydın Üniversitesi
- ⇒ Dr. Mehmet YARDIMCI, Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi

CONGRESS PROGRAM

Online (with Video Conference) Presentation

Join Zoom Meeting
SESSION-1, SESSION-2, SESSION-3
Meeting ID: 820 0671 6316
Password: 090283

SESSION-4, SESSION-5
Meeting ID: 861 1103 8950
Password: 776317

IMPORTANT, PLEASE READ CAREFULLY

To be able to make a meeting online, login via <https://zoom.us/join> site, enter ID instead of “Meeting ID or Personal Link Name” and solidify the session.

The Zoom application is free and no need to create an account.

The Zoom application can be used without registration.

The application works on tablets, phones and PCs.

The options in each session must be connected to the session 10 minutes from the presentation time.

All congress participants can connect live and listen to all sessions.

Moderator - responsible for the presentation and scientific discussion (question-answer) section of the session.

Points to Take into Consideration - TECHNICAL INFORMATION

Make sure your computer has a microphone and is working.

You should be able to use screen sharing feature in Zoom.

Attendance certificates will be sent to you as pdf at the end of the congress.

Meeting ID: 820 0671 6316

Password: 090283

02.10.2020

Turkey's Time: 10:00 – 12:00

MODERATOR – 1. Dr. Fatih Sinan ESEN

SESSION-1, HALL-1

➤ Author	➤ Presentation Title
Dr. Fatih Sinan ESEN - Dr. Öğr. Üyesi Ülkühan Bike ESEN Hatice FERİK - Doç. Dr. Gökhan AYAZLAR	KAMU ÇALIŞANLARININ PERFORMANSI NASIL ARTAR? PERFORMANSA ETKİ EDEN FAKTÖRLERİN BELİRLENMESİ ÜZERİNE BİR ÇALIŞMA
Yüksek Lisans Öğrencisi İtir HASIRCI - Prof. Dr. Edip ÖRÜCÜ	Y VE Z KUŞAĞI TURİZM ÖĞRENCİLERİNİN ÖRGÜTSEL ÇEKİCİLİK ALGILARININ KARŞILAŞTIRILMASI
Doç. Dr. Hatice DOĞAN SÜDAŞ	İNOVATİF DAVRANIŞ EĞİMLERİ VE ÖRGÜT KÜLTÜRÜ ARASINDAKİ İLİŞKİDE ÖZ YETERLİLİK ALGISININ ARACILIK ETKİSİ: BİR KAMU İKTİSADİ TEŞEBBÜSÜ ÖRNEĞİ
Öğr. Gör. Mehmet Fatih KANOĞLU - Öğr. Gör. Kübra SAĞLAM	HİZMET İŞLETMELERİNDE MINDFULNESS YAKLAŞIMININ ETKİLERİNİN İNCELENMESİ
Öğr. Gör. Kübra SAĞLAM - Öğr. Gör. Mehmet Fatih KANOĞLU - Öğr. Gör. Mehmet Akif GÜLER - Dr. Şükran CEYHAN	COVID-19 PANDEMİ DÖNEMİNDE AKADEMİK ve İDARİ PERSONELİN ESNEK ÇALIŞMA SİSTEMİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ
Dr. Öğr. Üyesi Abdullah IŞIK	COVID-19 PANDEMİ SÜRECİNDE SAĞLIK ÇALIŞANLARININ ÖRGÜTSEL BAĞLILIK DÜZEYLERİNİN BELİRLENMESİ
Öğr. Gör. Aysel ARSLAN	KORONAVİRÜS (COVID-19) SALGINI DÖNEMİNDE AİLEDE KRİZE MÜDAHALE
Dr. Öğr. Gör. Sadiye KAYAARSLAN	ORTAÖĞRETİM ÖĞRENCİLERİNİN OKULA YÖNELİK TUTUMLARININ BELİRLENMESİ ÇOCUK KORUMA SİSTEMİNDEN AYRILAN GENÇLERİN TOPLUMA KAZANDIRILMASI

**ANKARA INTERNATIONAL CONGRESS ON SCIENTIFIC RESEARCH-III
(ABSTRACT BOOK)**

October 2-4, 2020 www.ankarakongresi.org

Meeting ID: 820 0671 6316

Password: 090283

02.10.2020

Turkey's Time: 10:00 – 12:00

**MODERATOR – 1 Dr. Öğr. Üyesi Süleyman ÖZSARI
SESSION-1, HALL-2**

➤ Author	➤ Presentation Title
Dr. Öğr. Üyesi Süleyman ÖZSARI - Derya KOCADAĞ Uzm. Dr. Dilek ENER	COVID-19 PANDEMİSİNDE SAĞLIK ÇALIŞANLARI VE HALKA SUNULAN UZAKTAN PSİKOLOJİK DESTEĞİN KATEGORİLENDİRİLMESİ RUH SAĞLIĞI AÇISINDAN COVID-19
Öğr. Gör. Dr. Feray KÜÇÜKBAŞ DUMAN Öğr. Nilgün Hatice GÜRLER - Vahit HÜYÜK	SPOR ETKİNLİKLERİNE YÖNELİMİN DEMOGRAFİK ÖZELLİKLER AÇISINDAN İNCELENMESİ DİJİTAL ÇAĞDA VE ÇOCUK DAVRANIŞLARI ANTAKYA ÖRNEĞİ

Meeting ID: 820 0671 6316

Password: 090283

02.10.2020

Turkey's Time: 10:00 – 12:00

**MODERATOR – 1 Prof. Dr. Sevi ÖZ
SESSION-1, HALL-3**

➤ Author	➤ Presentation Title
Dr. Öğretim Üyesi Engin ZABUN - Prof. Dr. Özlem BEKTAŞ	FRANSA AHLAK VE VATANDAŞLIK EĞİTİMİ PROGRAMINDA KAZANIMLARIN DEĞERLER BAĞLAMINDA İNCELENMESİ
Yrd. Doçent Doktor Hasibe ŞAHOĞLU	AN ANALYSIS OF THE FAILURE OF THE UNITED NATIONS FORCES: UNFICYP FOR CYPRUS CONFLICT
Dr. Öğretim Üyesi Sultan Deniz KÜÇÜKER	ANTİK SOSYO-POLİTİK DÜZEN İÇİNDE YURTTAŞLIK VE TOPLUMLA İLGİLİ DİĞER TERİMLER
Dr. Melda KESER	FRITZ NEUMARK VE PHILIPP SCHWARTZ'IN ANILARINDA TÜRKİYE DEĞERLENDİRMELERİ
Prof. Dr. Nurullah ULUTAŞ	KIZIL VEBA ROMANINDA UYGARLIKTAN İLKELLİĞE DÖNÜŞ
Dr. Öğr. Gör. Tülin URAL	ADALET AĞAOĞLU'NUN BİR DÜĞÜN GECESİ ROMANINDA SINIF, KUŞAK, TARİH
Tolga TELLAN	KAVRAMSAL SANATIN TÜRKİYE'DEKİ GELİŞİMİNİ DEĞERLENDİRMEK
Arş. Gör. Tuğçe ŞENSÖZ	İBN HALDUN'UN UMRAN İLMİ İŞİĞİNDE TARİHE BAKIŞ
Prof. Dr. Sevi ÖZ	ARKEOLOJİK SAHTEKÂRLIKLAR VE KİMYASAL ANALİZLERİ

**ANKARA INTERNATIONAL CONGRESS ON SCIENTIFIC RESEARCH-III
(ABSTRACT BOOK)**

October 2-4, 2020 www.ankarakongresi.org

Meeting ID: 820 0671 6316

Password: 090283

02.10.2020

Turkey's Time: 12:30 – 15:00

MODERATOR – 1 Assist. Prof. PhD Keziban KARACAN

SESSION-2, HALL-1

➤ Author	➤ Presentation Title
Uzm. Dr. Nilgün EROĞLU	BETA-TALASEMİLİ TÜRK ÇOCUKLARINDA BETA-GLOBİN GEN MUTASYONLARI: TEK MERKEZLİ BİR ÇALIŞMANIN SONUÇLARI
Arş. Gör. Dr. Fatma Dilek TURAN	SANAL GERÇEKLİK TEKNOLOJİSİNİN OPERE EDİLEN YETİŞKİN HASTALARIN OPERASYON ANINDAKİ ANKSİYETE DÜZEYLERİNE ETKİSİ: RANDOMİZE KONTROLLÜ ÇALIŞMALARIN SİSTEMATİK DERLEMESİ
Yüksek Lisans Öğrencisi Mustafa DEDECAN - Dr. Öğr. Üyesi Nazan TORUN	YOĞUN BAKIM ÜNİTELERİNİN ETKİNLİKLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ
Op. Dr. Emre TURGUT	ON YILLIK ROUX-EN-Y GASTRİK BYPASS SONUÇLARIMIZ
Arş. Gör. Gizem BAKİ - Dr. Öğr. Üyesi Aynur FEYZİOĞLU	BİLİŞSEL ESNEKLİK, ENTERFERANSA DİRENÇ VE DUYGU DÜZENLEME ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ
Dr. Öğr. Üyesi Nihal ŞAHİN UYSAL	GEBELİKTE MATERNAL HİPOTROİDİNİN DOĞUM HAFTASI ÜZERİNE ETKİSİ: TEK MERKEZ DENEYİMİ
Yüksek Lisans Öğrencisi Sema KAYA - Doç. Dr. Gonca KARAYAĞIZ MUSLU - Dr. Öğr. Üyesi Gülay MANAV	FETHİYE İLÇESİNDE 9-12 AYLIK BEBEĞİ OLAN ANNELERİN BESLENME SÜRECİNDEKİ TUTUMLARININ İNCELENMESİ
Ekrem AKBULUT	SARS CoV-2 NSP1 PROTEİNİNİN C-TERMİNAL BÖLGESİNİN MODELLENMESİ
Assist. Prof. PhD Keziban KARACAN	BÖBREK NAKİL HASTALARINDA VENAE LUMBALIS'IN DEĞERLENDİRİLMESİ

**ANKARA INTERNATIONAL CONGRESS ON SCIENTIFIC RESEARCH-III
(ABSTRACT BOOK)**

October 2-4, 2020 www.ankarakongresi.org

Meeting ID: 820 0671 6316

Password: 090283

02.10.2020

Turkey's Time: 12:30 – 15:00

MODERATOR – 1 Dr. Öğr. Gör. Necati ÜÇLER

SESSION-2, HALL-2

➤ Author	➤ Presentation Title
Uzman Hemşire Yasemin AKAY - Dr. Öğr. Üyesi Melike ERTEM	PSİKİYATRİ SERVİSİNE YATIRILAN HASTALARIN ÖFKE İFADELERİNİN BELİRLENMESİ
Uzm. Dr. Ebru Yılmaz - Uzm. Dr. Kadriye Halli Akay	KOLŞİSİN KULLANAN VE KRONİK HASTALIK ÖYKÜSÜ OLAN GUT HASTALARI İLE KARDİYOVASKÜLER RİSK FAKTÖRÜ OLAN HASTALAR ARASINDA KAROTİS İNTİMA-MEDİA KALINLIĞININ KARŞILAŞTIRILMASI
Op. Dr. Gökhan AKKURT - Op. Dr. Mustafa ALİMOĞULLARI	KSANTOGRANÜLOMATÖZ KOLESİTİT: 72 HASTANIN ANALİZİ
Dr. Öğr. Üyesi Mert BEŞENEK	PSİKİYATRİDE KLİNİK ARAŞTIRMALARIN YÜKSELEN YILDIZLARI: YÜKSEK RİSKLİ GRUPLAR
Uzm. Dr. Belgin ORAL	KENT YAŞAMINDA COVID-19 SÜRECİNDE YAŞLILIK
Mehmet ERTEN	BETA TALESEMİ TARAMALARINDA ELISA
Dr Öğr. Gör. Necati ÜÇLER	PERONEAL SİNİR DEKOPRESYONU: 10 HASTANIN DEĞERLENDİRİLMESİ
Uzm.Dr.Nihan AK	TOPLUMDA BİTKİSEL TEDAVİLERİN KULLANIMININ HALK SAĞLIĞI AÇISINDAN ÖNEMİ
Uzm. Dr. Gülhan SARIÇAM	PALYATİF BAKIMDA KANSERLİ HASTALARDA BASINÇ ÜLSERİ ORANLARI
Dr. Öğr. Üyesi Beril DİLBER	OBEZ ÇOCUK VE ADÖLESANLARDA VİTAMİN D DURUMU
Uzm. Dr. Elif Umay ALTAŞ - Doç.Dr. Korhan Barış BAYRAM	GERİATRİK YAŞ GRUBUNDA OSTEOPOROZ BİLGİ VE FARKINDALIK DÜZEYİ

**ANKARA INTERNATIONAL CONGRESS ON SCIENTIFIC RESEARCH-III
(ABSTRACT BOOK)**

October 2-4, 2020 www.ankarakongresi.org

Meeting ID: 820 0671 6316

Password: 090283

02.10.2020

Turkey's Time: 12:30 – 15:00

**MODERATOR – 1 Dr. Öğr. Üyesi Gülcan KENDİRKIRAN
SESSION-2, HALL-3**

➤ Author	➤ Presentation Title
Öğr. Gör. Abdulsamet EFDAL - Prof. Dr. Faruk YAMANER	ELİT DÜZEYDEKİ GÜREŞ VE HALTER SPORCULARINDA EL KAVRAMA KUVVETİ İLE ANTROPOMETRİK ÖZELLİKLER ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ
Dr. Öğr. Üyesi Gülcan KENDİRKIRAN - Dr. Hemşire Deniz Kaya MERAL - Uzman Hemşire Azize Gözde ATAKOĞLU	COVID-19 PANDEMİ SÜRECİNDE HEMŞİRELER İLE ÇOCUKLARI ARASINDAKİ ETKİLEŞİM
Öğr. Gör. Emine Dilek ÖZYILMAZ	BLOCKCHAIN TEKNOLOJİSİ İLE İLAÇ TEDARİK ZİNCİRİNDE GÜVENLİĞİN SAĞLANMASI
Op. Dr. Yusuf Murat BAĞ	LAPAROSKOPIK ADRENALEKTOMİDE İNTRAOPERATİF KOMPLİKASYONLAR VE RİSK FAKTÖRLERİ: TEK MERKEZ DENEYİMİ
Op. Dr. Akile ZENGİN	LAPAROSKOPIK MİDE KANSER CERRAHİSİNDE İLERİ YAŞIN PLANLANMAMIŞ REOPERASYON RİSKİ AÇISINDAN ÖNEMİ
Asst. Prof. Eren ÖĞÜT	ORBİTA TİPLERİNİN OSİRİX MD YAZILIMI İLE ARAŞTIRILMASI VE CİNSİYETE GÖRE FARKI
Doktor Öğretim Üyesi Kamer TOMAOĞLU	MEDÜLLER TİROİT KANSERİ. PRİMER GENİŞ CERRAHİ REZEKSİYONUN SONUÇLAR ÜZERİNE ETKİSİ
Op. Dr. Hasan EROĞLU	FETAL ANOMALİ NEDENİYLE YAPILAN GEBELİK TERMİNASYONLARININ ANALİZİ – TEK MERKEZLİ ÇALIŞMA

**ANKARA INTERNATIONAL CONGRESS ON SCIENTIFIC RESEARCH-III
(ABSTRACT BOOK)**

October 2-4, 2020 www.ankarakongresi.org

Meeting ID: 820 0671 6316

Password: 090283

02.10.2020

Turkey's Time: 15:30 – 17:30

MODERATOR – Dr. Öğr. Üyesi Süleyman ŞİMŞEK

SESSION-3, HALL-1

➤ Author	➤ Presentation Title
Arş. Gör. Murat ŞAHİN - Dr. Öğr. Üyesi Bahtiyar EROĞLU	GELENEKSEL KONUTLARIN ÖZGÜNLÜK BAĞLAMINDA İRDELENMESİ: MALATYA EVLERİ
Öğr. Gör. Emel ADIYAMAN - Dr. Öğr. Üyesi Süleyman ŞİMŞEK - Dr. Öğr. Gör. Hatice ŞİMŞEK	ENDÜSTRİYEL ROBOTLARDAN KAYNAK ROBOTUNUN İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ KAPSAMINDA FINE-KINNEY METODU İLE RİSK ANALİZİNİN İNCELENMESİ
Dr. Öğr. Üyesi Fulya SINACI ÖZFINDIK	BİYOFİLİK ŞEHİR YAKLAŞIMI AÇISINDAN KENT ÇEPERLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ
Dr. Öğretim Üyesi Okan Murat DEDE - Dr. Öğretim Üyesi Lale GÜREMEN	TÜRKİYE İMAR PRATIĞI İÇİNDE MİMARİ ESTETİK KOMİSYONU KAVRAMI VE DÜNYA ÖRNEKLERİYLE KARŞILAŞTIRILMASI
Yüksek Lisans Öğrencisi Mert BURCU - Dr. Öğr. Üyesi Zeynel Abidin POLAT	TÜRKİYE'DEKİ TAŞINMAZ MÜLKİYETİNE İLİŞKİN ALINAN AVRUPA İNSAN HAKLARI MAHKEMESİ (AİHM) KARARLARININ ANALİZİ
Yüksek Lisans Öğrencisi Seval ELİKÜÇÜK - Dr. Öğr. Üyesi Zeynel Abidin POLAT	TÜRKİYE'DE YABANCILARIN TAŞINMAZ EDİNİMİNDEKİ TERCİHLERİNİ ETKİLEYEN FAKTÖRLERİN BELİRLENMESİ: İZMİR ÖRNEĞİ
Öğr. Gör. Begüm DEMİROĞLU - Dr. Öğr. Üyesi Bahtiyar EROĞLU - Doç. Dr. Fatih SEMERCİ	KIRSAL YERLEŞİMİN MORFOLOJİK GELİŞİM SÜRECİNDEKİ DEĞİŞİM VE DÖNÜŞÜMÜ; YAĞMURBABA KÖYÜ ÖRNEĞİ
Dr. Öğr. Üyesi Sedat YALÇINKAYA	THIESSEN ÇOKGENLER YÖNTEMİ İLE POTANSİYEL KATI ATIK TOPLAMA NOKTALARI YERLERİNİN TAYİNİ

**ANKARA INTERNATIONAL CONGRESS ON SCIENTIFIC RESEARCH-III
(ABSTRACT BOOK)**

October 2-4, 2020 www.ankarakongresi.org

Meeting ID: 820 0671 6316

Password: 090283

02.10.2020

Turkey's Time: 15:30 – 17:30

MODERATOR – Araş. Gör. Cüneyt KAYA

SESSION-3, HALL-2

➤ Author	➤ Presentation Title
Dr. Öğr. Üyesi Mahmut YILDIZTEKİN	MUĞLA İLİNDE DOĞAL OLARAK YAYILIŞ GÖSTEREN <i>Crocus mathewii</i> ve <i>Crocus cancellatus</i> subsp. <i>lycius</i> TÜRLERİNİN MİNERAL BESLENME DURUMU VE TOPRAK ÖZELLİKLERİNİN ARAŞTIRILMASI
Prof. Dr. Belgin COŞGE ŞENKAL - Araş. Gör. Tansu USKUTOĞLU	ADAÇAYI (<i>SALVIA</i>) TÜRLERİNDEN ELDE EDİLEN UÇUCU YAĞLARIN KİMYASAL KOMPOZİSYONU VE KLİNİK ÖNEMİ OLAN BAZI BAKTERİLERE KARŞI ETKİNLİKLERİNİN İNCELENMESİ
Araş. Gör. Dr. Cüneyt KAYA	PETROLEUCISCUS CİNSİNİN GÜNCEL DAĞILIMI (PISCES: LEUCISCIDAE)
Dr. Öğr. Üyesi Hülya DOĞAN - Prof. Dr. Cafer Sırrı SEVİMAY	FARKLI EKİM YÖNTEMLERİ ALTINDAKİ YALANCI TÜYLÜ FİĞ VE ARPA KARIŞIM ORANLARININ VERİMİNE İLİŞKİN MALİYET ANALİZİ
Academic Dr. Nurcan ÖZYURT KOÇAKOĞLU - Prof. Dr. Selami CANDAN	THE FOREGUT AND MIDGUT HISTOANATOMY IN ADULT LEPTINOTARSA DECEMLINEATA (SAY) (COLEOPTERA: CHRYSOMELIDAE)
Araş. Gör. Dr. Irmak POLAT - Öğr. Gör. Dr. Damla AMUTKAN MUTLU	BOLUA TURKIYAE ÜNAL, 1999 (ORTHOPTERA, TETTIGONIIDAE)'DE GASTRİK ÇEKUMUNUN MORFOLOJİK VE YAPISAL ÖZELLİKLERİ
Yüksek Lisans Öğrencisi Tarık Sercan BALOĞLU	GIDA DEĞER ZİNCİRİNİN İNCELENMESİ

**ANKARA INTERNATIONAL CONGRESS ON SCIENTIFIC RESEARCH-III
(ABSTRACT BOOK)**

October 2-4, 2020 www.ankarakongresi.org

Meeting ID: 820 0671 6316

Password: 090283

02.10.2020

Turkey's Time: 15:30 – 17:30

MODERATOR – Öğr. Grv. Miray EGE

SESSION-3, HALL-3

➤ Author	➤ Presentation Title
Araş. Gör. Dr.Ceren AŞTI - Prof. Dr. Hatice ÖGE	FARELERDE VİSCERAL LARVA MİGRANS'A (TOXOCARA CANİS) ALBENDAZOL VE NİGELLA SATİVA'NIN BİR ARADA ETKİSİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ
Dr. Öğr. Üyesi Hakan GÜLER	TÜRK KANATLI SEKTÖRÜNE GENEL BİR BAKIŞ
Dr. Öğr. Üyesi Hakan GÜLER	TÜRKİYE SU ÜRÜNLERİ AVCILIK SEKTÖRÜNE GENEL BİR BAKIŞ
Vet. Hek. Doktora Öğrencisi Nil SİPAHİOĞLU - Prof. Dr. Gültekin YILDIZ	BAĞIŞIKLIK SİSTEMİ ÜZERİNE OLUMLU ETKİLİ BAZI NUTRİSYONELLER
Vet. Hek. Doktora Öğrencisi Nil SİPAHİOĞLU - Prof. Dr. Gültekin YILDIZ	KÖPEK VE KEDİLERİN BESLENMESİNDE PELET YEMLER
Dr. Öğr. Üyesi Ramazan KALIN	SİĞİR LAKTOPEROKSİDAZ SİSTEMİNE KARŞI BAZI BENZOKİNON VE NAFTOKİNON TÜREVLERİNİN İNHİBİSYON PARAMETRELERİ
Eczacı Ömer TEKİN - Doç. Dr. Ömer KILIÇ - Öğr. Grv. Miray EGE - Dr. Öğr. Üyesi Erkan YILMAZ	ACHILLEA PHRYGIA TÜRÜNÜN UÇUCU YAĞ KOMPOZİSYONU VE BAZI ACHILLEA L. TAKSONLARININ FİTOTERAPİK ÖZELLİKLERİ
Eczacı Beyza Nur AKIŞ - Dr. Öğr. Üyesi Erkan YILMAZ - Doç. Dr. Ömer KILIÇ - Öğr. Grv. Miray EGE	ORIGANUM ACUTIDENS BİTKİSİNİN UÇUCU YAĞ KOMPOZİSYONU VE BAZI ORIGANUM L. TAKSONLARININ FİTOTERAPİK ÖZELLİKLERİ
Eczacı Tuba KOCATEPE - Öğr. Grv. Miray EGE - Doç. Dr. Ömer KILIÇ - Dr. Öğr. Üyesi Erkan YILMAZ	SALVIA POCULATA TÜRÜNÜN UÇUCU YAĞ KOMPOZİSYONU VE BAZI SALVIA TAKSONLARININ FİTOTERAPİK ÖZELLİKLERİ

**ANKARA INTERNATIONAL CONGRESS ON SCIENTIFIC RESEARCH-III
(ABSTRACT BOOK)**

October 2-4, 2020 www.ankarakongresi.org

Meeting ID: 861 1103 8950

Password: 776317

03.10.2020

Turkey's Time: 10:00 – 12:30

MODERATOR – Araş. Gör. Hasan Ali GÜÇLÜ

SESSION-4, HALL-1

➤ Author	➤ Presentation Title
Prof. Dr. Toğrul İSMAYIL - Yüksek Lisans Öğrencisi Fahmi BABAYEV	PANDEMİ SÜRECİNDE RUSYA FEDERASYONUNUN ENERJİ GÜNDEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ
Doç. Dr. Nurgün TOPALLI Araştırma Görevlisi Hasan Ali GÜÇLÜ	YARATICI ENDÜSTRİLER VE TÜRKİYE’NİN DIŞ TİCARET GELİŞİM DEMANS VE HUKUK
Dr. Öğretim Üyesi Enes KÖKEN Yüksek Lisans Öğrencisi Ceyda ÜSTÜNDAĞ - Yüksek Lisans Öğrencisi Dilan SAĞIR	KASTEN YARALAMA SUÇUNUN CANAVARCA HİSLE İŞLENMESİ COVID-19 SONRASI DEĞİŞEN DÜNYA DÜZENİ
Dr. M. Ash KÜÇÜKGÜNGÖR	YÖNETİM KURULLARINDA CİNSİYET ÇEŞİTLİLİĞİNE İLİŞKİN ULUSLARARASI HUKUKİ YAKLAŞIMLAR VE AB PERSPEKTİFİ
Dr. Öğr. Üyesi Cüneyt MENGÜ	SEYAHAT İŞLETMELERİNDE OPERASYON YÖNETİMİ STRATEJİLERİ VE PAKET TUR MODELİNİN ANALİZİ
Dr. Fırat BİÇİCİ	RESTORANLARDA ZAMAN EKSEKNLİ KAPASİTE ÖLÇÜMÜ
Uzm. Dr. Sedat SUSUZER - Uz. Dr. İlkay KARABAY - Prof. Dr. Murat ERSÖZ	SEREBRAL PALSİLİ ÇOCUK HASTALARDA MÜZİK-RİTİM TERAPİSİNİN GÜNLÜK YAŞAM AKTİVİTELERİNE ETKİSİ: RANDOMİZE KONTROLLÜ ÇALIŞMA

**ANKARA INTERNATIONAL CONGRESS ON SCIENTIFIC RESEARCH-III
(ABSTRACT BOOK)**

October 2-4, 2020 www.ankarakongresi.org

Meeting ID: 861 1103 8950

Password: 776317

03.10.2020

Turkey's Time: 10:00 – 12:30

MODERATOR – Dr. Öğr. Üyesi Mahmut SAMAR

SESSION-4, HALL-2

➤ Author	➤ Presentation Title
Yüksek Lisans Öğrencisi Şerife ALTIPARMAK - Dr. Öğr. Üyesi Hatice BUDAK	TÜRKİYE'DE 2000-2018 YILLARI ARASINDA TESETTÜR OLGUSU İLE İLGİLİ YAPILMIŞ YÜKSEK LİSANS TEZLERİ BAĞLAMINDA TESETTÜR ALGISININ DEĞİŞİMİNE ETKİ EDEN FAKTÖRLERİN ANALİZİ
Dr. Öğr. Üyesi Şahin ŞİMŞEK	HADİS METİNLERİ BAĞLAMINDA İSTİFHÂM ÜSLUBUNUN MECÂZÎ KULLANIMLARI VE ETKİLİ İLETİŞİM AÇISINDAN ÖNEMİ
Dr. Öğretim Üyesi Selçuk ERİNCİK	MODERNİZM VE POSTMODERNİZM ARASINDA İSLAM VE HAKİKAT YA DA MÜPHEMLİĞİN POSTMODERN POLİTİK TEOLOJİSİ
Dr. Öğr. Üyesi İbrahim FİDAN	ÇANKIRILI SADREDDİN EFENDİ'YE AİT EL-MÜFİ Fİ'N-NAHVİ'L-KÜFÎ ADLI ESERİN ARAP GRAMERİNDEKİ YERİ
Dr. Öğr. Üyesi Mahmut SAMAR - Dr. Öğr. Üyesi Ahmad HERSH	KORONAVİRÜS KRİZİ IŞIĞINDA İSLAMİ FİNANS KURUMLARI: TEHDİTLER VE ZORLUKLAR
Dr. Öğr. Üyesi Hacer KARA	KONYA MÜZE MÜDÜRLÜĞÜNE BAĞLI MÜZELERDEKİ HAT SANATI ARAÇ GEREÇLERİ
Dr. Öğr. Üyesi Osman AKTAŞ	SÖZCÜK VE TÜRME YAPILARI BAKIMINDAN TÜRKÇE VE ARAPÇA ARASINDAKİ TEMEL FARKLILIKLAR

**ANKARA INTERNATIONAL CONGRESS ON SCIENTIFIC RESEARCH-III
(ABSTRACT BOOK)**

October 2-4, 2020 www.ankarakongresi.org

Meeting ID: 861 1103 8950

Password: 776317

03.10.2020

Turkey's Time: 10:00 – 12:30

MODERATOR – Dr. Öğr. Üyesi Zeynep MÜFTÜOĞLU

SESSION-4, HALL-3

➤ Author	➤ Presentation Title
Dr. Öğr. Gör. Can YARDIMCI	GSYİH'NİN DURAĞANLIK ÖZELLİKLERİNİN ANALİZİ: TÜRKİYE ÖRNEĞİ
Dr. Öğr. Üyesi Nuri AVŞARLIGİL	CDS PRİMLERİ VE KORKU ENDEKSİ ARASINDA BİR İNCELEME: ARDL SINIR TESTİ YAKLAŞIMI
Araş. Gör. Dr. Ulvi SANDALCI	TÜRKİYE'DE MÜKELLEFLERİN VERGİ UYUMUNU SAĞLAMAYA YÖNELİK DÜZENLEMELER
Dr. Öğrt. Üyesi Bülent YILDIZ -	OTOMOBİL VE HAFİF TİCARİ ARAÇLARDA KALİTE ALGISI
Dr. Öğrt. Üyesi Ertuğrul ÇAVDAR -	ZİHİNSEL MUHASEBENİN VERGİSEL YÖNDEN DEĞERLENDİRİLMESİ
Dr. Özgür ÖZKAN -	İŞLETME İKİZLERİ MUHASEBE VE FİNANSMAN BİRBİRİNDEN AYRILABİLİR Mİ?
Prof. Dr. Mehmet ÖZKAN -	MUHASEBE HİLELERİ, YOLSUZLUK VE ETİK İLİŞKİSİ: ÖRNEKLERİ
Dr. Özgür ÖZKAN -	MUHASEBE MESLEK MENSUPLARININ VERGİ AFFINA YÖNELİK GÖRÜŞLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ: KIRŞEHİR İLİNDE BİR ARAŞTIRMA
Prof. Dr. Mehmet ÖZKAN	GELİR VERGİSİ KANUNUNDAKİ GAYRİMENKUL ALIM-SATIM VE İNŞA FAALİYETLERİNİN HUKUKİ NİTELİĞİ
Dr. Öğr. Üyesi Seval ELDEN ÜRGÜP	BÜTÇE SÜRECİNİN COVID ÖNLEMLERİ İŞİĞİNDA YORUMLANMASI
Yüksek Lisans Öğrencisi Fatma GÖRGÜLÜ	
Dr. Öğr. Üyesi Sevil ŞİN	
Dr. Öğr. Üyesi Zeynep MÜFTÜOĞLU	

**ANKARA INTERNATIONAL CONGRESS ON SCIENTIFIC RESEARCH-III
(ABSTRACT BOOK)**

October 2-4, 2020 www.ankarakongresi.org

Meeting ID: 861 1103 8950
Password: 776317
03.10.2020
Turkey's Time: 13:00 – 15:30
MODERATOR – Prof. Dr. Nermin ŞARLAK
SESSION-5, HALL-1

➤ Author	➤ Presentation Title
Öğr. Gör. Emine GÜNDOĞDU İŞ - Cankat KUŞ - Prof. Dr. Muharrem YILMAZ	THE JOINING OF 6061 T6 AL ALLOY WITH LASER WELDING AND THE EFFECT OF WELDING SPEED CHANGE ON MECHANICAL PROPERTIES
Öğr. Gör. Gülten YILMAZ	MATLAB/SİMULİNK İLE FİZİKSEL SİSTEMLERİN BENZETİM MODELLERİNİN OLUŞTURULMASI VE ANALİZİ
Öğretim Görevlisi Doktor Hüseyin GÖKÇE	CUZN15 PİRİNÇ MALZEMENİN DELİNMESİ SÜRECİNDE YÜZEY PÜRÜZLÜLÜĞÜ, TOLERANSLARDAN SAPMA, ÇAPAK OLUŞUMU VE TAKIM AŞINMASININ İNCELENMESİ
Prof. Dr. Nermin ŞARLAK	SU DAĞITIM SİSTEMLERİNDE OPTİMİZASYON
Arş. Gör.Dr. Halil Murat ENGİNSOY	ANALYSIS OF INTERACTIONS OF RECYCLED A356 BASED HYBRID METAL COMPOSITES WITH DIFFERENT REINFORCEMENT POWDERS
Dr. Öğr. Üyesi Tuba SEVİMOĞLU - Lisans Öğrencisi Fatma Nur DOLU	BIOINFORMATICS ANALYSIS OF MEMORY RELATED GENES INVESTIGATES ASSOCIATION WITH BIOLOGICAL PATHWAYS AND INTERACTIONS
Waheed Abiodun Adeosun	FABRICATION OF 2, 4-DINITROPHENYLHYDRAZINE SENSOR BASED ON ELECTROCATALYTIC REDUCTION PROCESS ON POLY-PARA-AMINOBENZOIC ACID-MANGANESE OXIDE COMPOSITE
Yüksek Lisans Öğrencisi Aziz Ahmet YILDIZHAN - Dr. Öğr. Üyesi Meral AKKOYUN	AKRİLONİTRİL BÜTADİEN KAUÇUK KAPLAMALI POLYESTER ELDİVENİN MEKANİK, ERGONOMİK VE YIKAMA DAYANIMI ÖZELLİKLERİNİN İNCELENMESİ
Dr. Fuad Huseynov - Ph.D. student Shamil Zabitov - M.Sc. Samir Verdiyev - Ph.D. student Coşqun İsmayıl	THE IMPLICATION OF GRANITOID INTRUSION ON THE FORMATION OF GOYDAGH PORPHYRY MINERALIZATION

Meeting ID: 861 1103 8950

Password: 776317

03.10.2020

Turkey's Time: 13:00 – 15:30

MODERATOR – – Dr. Öğr. Üyesi Kristin S. BENLİ

SESSION-5, HALL-2

➤ Author	➤ Presentation Title
Uzm. Dr. Rabia DENİZ	COVID-19 PANDEMİSİ İÇ HASTALIKLARI POLİKLİNİK HASTALARININ SAĞLIK HİZMETLERİNE ERİŞİMİNİ DEĞİŞTİRDİ Mİ?
Dr. Öğr. Üyesi Kristin S. BENLİ	DIABETES DISEASE RISK PREDICTION USING RULE BASED CLASSIFICATION ALGORITHMS
Dr. Öğr. Üyesi Mustafa Levent ÖZGÖNÜL - Prof. Dr. Berna ARDA - Prof. Dr. Halil Necati DEDEOĞLU	TIP ETİĞİ VE HUKUK AÇISINDAN TIBBİ HATA KAVRAMI ÜZERİNE UZMAN GÖRÜŞLERİ
Dr. Öğr. Üyesi Bengü ALTUNAN - Dr. Öğr. Üyesi Sonat Pınar KARA - Prof. Dr Aysun Ünal	EPİLEPSİ HASTALARINDA ANTİEPİLEPTİK TEDAVİ İLE TİROİD FONKSİYON BOZUKLUKLARI İLİŞKİSİ
Dr. Öğr. Üyesi Gülşah KÖSE - Dr. Öğr. Üyesi Züleyha SEKİ - Hemşirelik Öğrencisi Nazlı YAMAN - Hemşirelik Öğrencisi Yener AKTUĞ	HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNİN ARAŞTIRMA VE GELİŞMELERE YÖNELİK FARKINDALIK VE TUTUMLARININ BELİRLENMESİ
Cem YILDIRIM - Dr. Öğr. Üyesi Mustafa YAĞIMLI	TURİZM KONAKLAMA İŞLETMELERİNDE MUTFAK PERSONELİNİN İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ SORUNLARININ ARAŞTIRILMASI
Dr. Öğr. Üyesi Merve Şeyda KARAÇİL ERMUMCU - Dr. Feride AYYILDIZ	PANDEMİ DÖNEMİNDE (COVID-19) ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN VÜCUT AĞIRLIĞI VE BESLENME ALIŞKANLIKLARINDAKİ DEĞİŞİMİN DEĞERLENDİRİLMESİ

**ANKARA INTERNATIONAL CONGRESS ON SCIENTIFIC RESEARCH-III
(ABSTRACT BOOK)**

October 2-4, 2020 www.ankarakongresi.org

Meeting ID: 861 1103 8950
Password: 776317
03.10.2020
Turkey's Time: 13:00 – 15:30
MODERATOR – Dr. Nergiz KARDAŞ İŞLER
SESSION-5, HALL-3

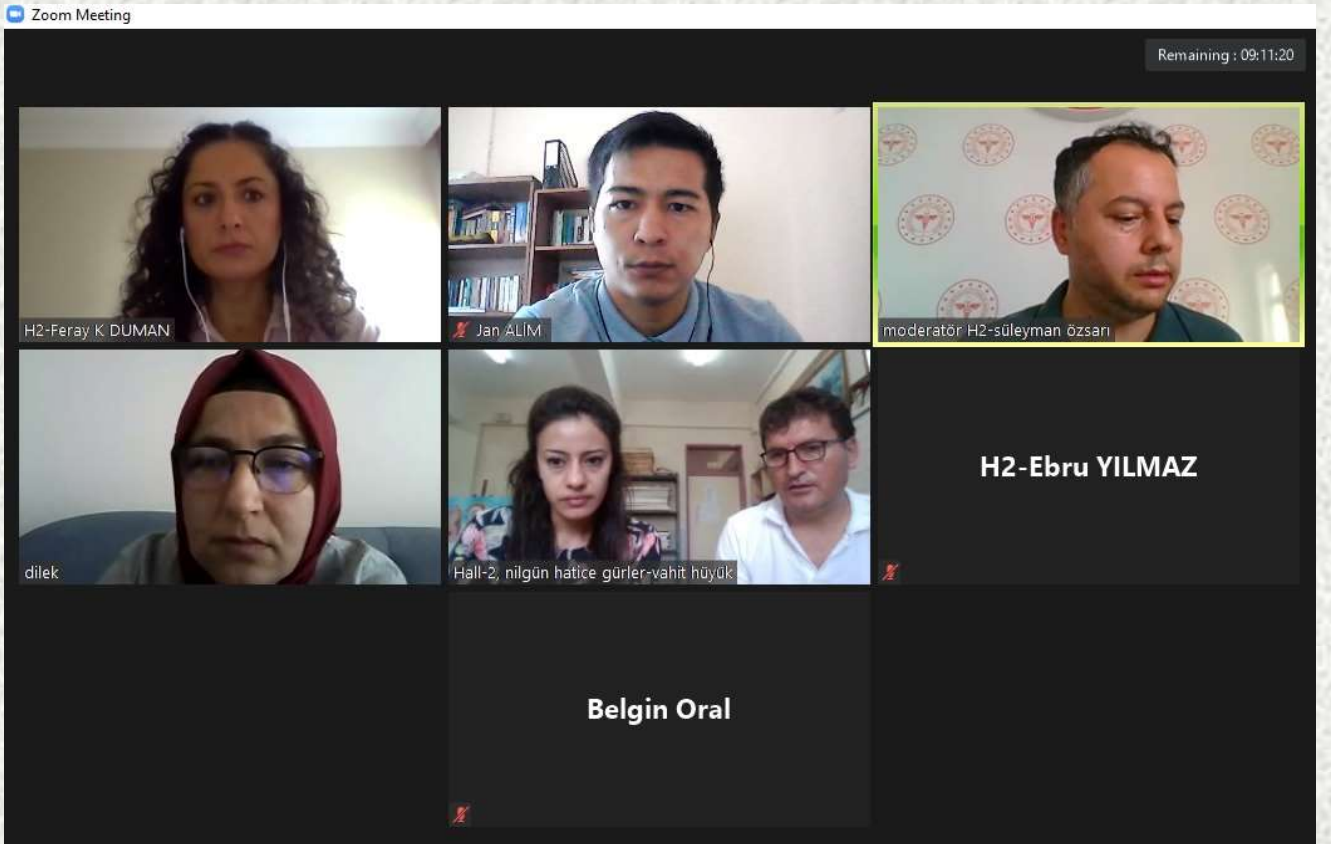
➤ Author	➤ Presentation Title
Öğr.Gör. İğbal ORUJOV - Öğr.Gör. Taravat ORUJOVA	ESKİ SSCB ORTA ASYA COĞRAFYASINDA YAŞAYAN TÜRK DİLİ KONUŞAN CUMHURİYETLERİN MİLLİ ÇALGI ALETLERİ ÜZERİNE BİR İNCELEME
Dr. Bahadır GÜLBAHAR	OKUL İKLİMİ KONULU LİSANSÜSTÜ TEZLERİN İNCELENMESİ: YÖK VERİ TABANI ÖRNEKLEMİ
Dr. Bahadır GÜLBAHAR	OKUL MÜDÜRLERİNİN KATILIMCI OLDUĞU VEYA KONU EDİLDİĞİ MAKALELERDE KULLANILAN ANAHTAR SÖZCÜKLERE İLİŞKİN BİR İÇERİK ANALİZİ: ULAKBİM TR DİZİN ÖRNEKLEMİ
Dr. Öğr. Üyesi Simge AKSU	Z KUŞAĞININ LÜKS ALGISI VE LÜKS TÜKETİM MOTİVASYONLARI
Dr. Nergiz KARDAŞ İŞLER	SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETİMİNDE GAZETE KULLANIMI ÜZERİNE YAPILAN ÇALIŞMALARIN İNCELENMESİ
Dr. Mehmet KAPLAN	JANDARMA PERSONELİNİN ASAYİŞ KIYAFETİ ALGISI

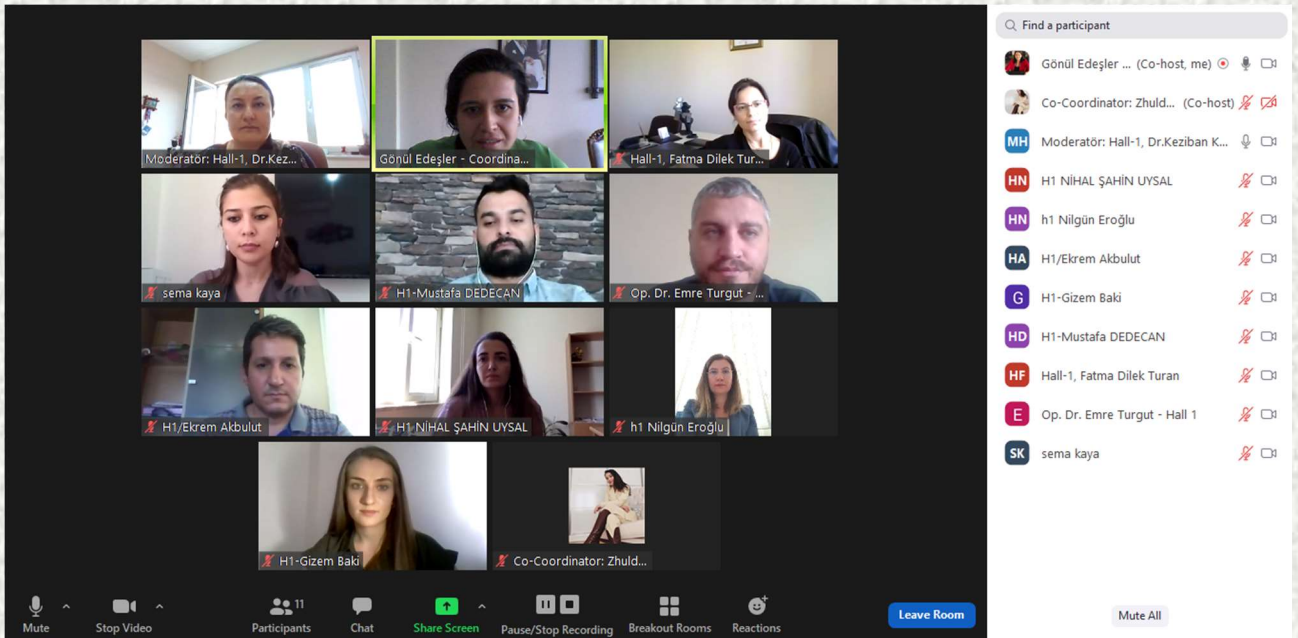
Meeting ID: 861 1103 8950
Password: 776317
03.10.2020
Turkey's Time: 13:00 – 15:30
MODERATOR – Doç. Dr. Ferit GÜRBÜZ
SESSION-5, HALL-4

➤ Author	➤ Presentation Title
Dr. Öğr. Üyesi Muhsin İNCESU - Prof. Dr. Osman GÜRSOY	AÇIK B-SPLINE EĞRİLERİNİN BENZERLİK INVARYANLARI VE G-DENKLİK KOŞULLARI
Doç. Dr. Musa DEMİRCİ Dr. Suat KOÇ	FIBONACCI GRAFLARI VE SAYILAR TEORİSİ TEMEL İDEAL ÇARPIMSAL MODÜLLERİ ÜZERİNE
Dr. Emel A. UGURLU	ÇARPIMSAL HİPERHALKALARIN n-HİPERİDEALLERİ ÜZERİNE BİR ÇALIŞMA
Doç. Dr. Ferit GÜRBÜZ	GENELLEŞTİRİLMİŞ LOKAL MORREY UZAYLARINDA LITTLEWOOD-PALEY FONKSİYONUNUN MULTİLİNEER KOMÜTATÖRÜNÜN SINIRLILIĞI

ANKARA INTERNATIONAL CONGRESS ON SCIENTIFIC RESEARCH-III
(ABSTRACT BOOK)
October 2-4, 2020 www.ankarakongresi.org

PHOTO GALLERY

**ANKARA INTERNATIONAL CONGRESS ON SCIENTIFIC RESEARCH-III
(ABSTRACT BOOK)
October 2-4, 2020 www.ankarakongresi.org**

Find a participant

- Gönül Edeşler ... (Co-host, me)
- Moderatör: Hall-3, Gülcan KENDI...
- EH eren.ogut_SESSION-2, HALL-3,
- HA H-3 akile zengin
- A H3-A. Gözde ATAKOĞLU
- HE H3-Abdulsamet Efdal
- HE H3-Hasan Eroğlu
- H H3-KamerTOMAOĞLU
- HM H3-Yusuf Murat BAĞ
- Hall 3, Dilek Özyılmaz
- Hall3 -Deniz Kaya Meral

Mute Stop Video Participants Chat Share Screen Pause/Stop Recording Breakout Rooms Reactions Leave Room Mute All

Turn on Original Sound Recording... Remaining: 07:31:45 Speaker View Exit Full Screen

BEGÜM S3-H1 Co-Coordinator: Zhuldyz Sakhi Assoc. Prof. Dr. Mehmet Y... H1-Seval Eliküçük

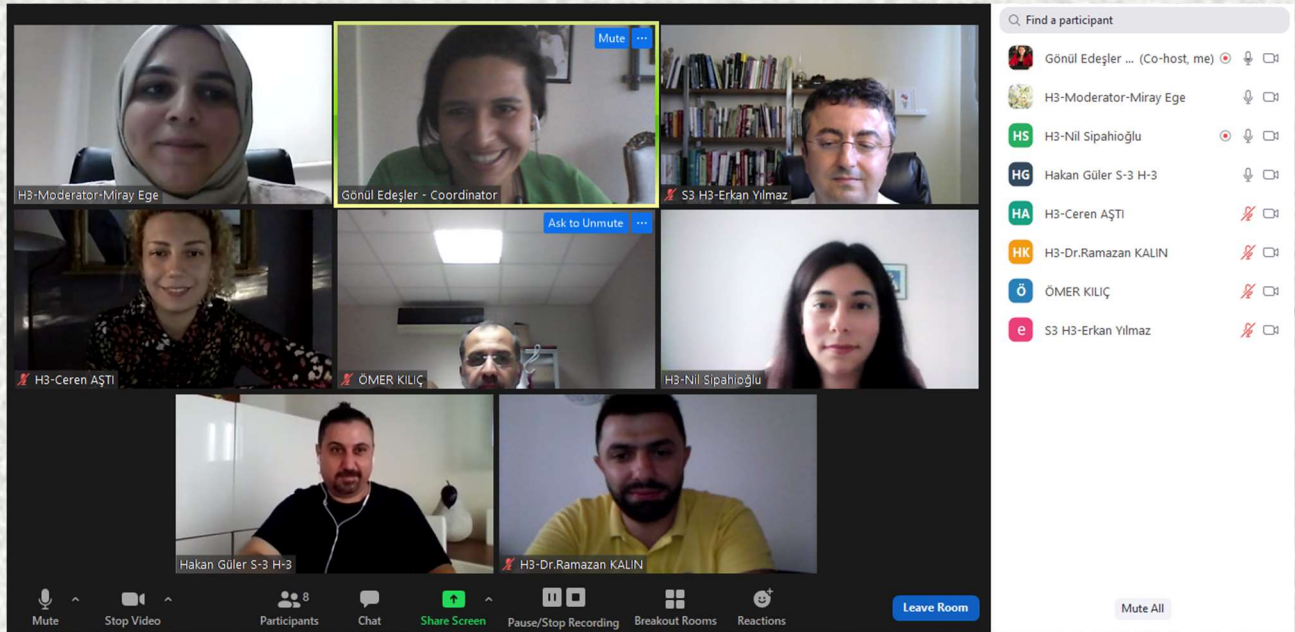
Moderator: Hall-1, Süleyman ... H1-Okan Murat Dede H1 Fulya Sinacı Özfindik MERT BURCU-H1

Gönül Edeşler - Coordinat... H1-murat şahin Hall-1, Sedat Yalçınkaya

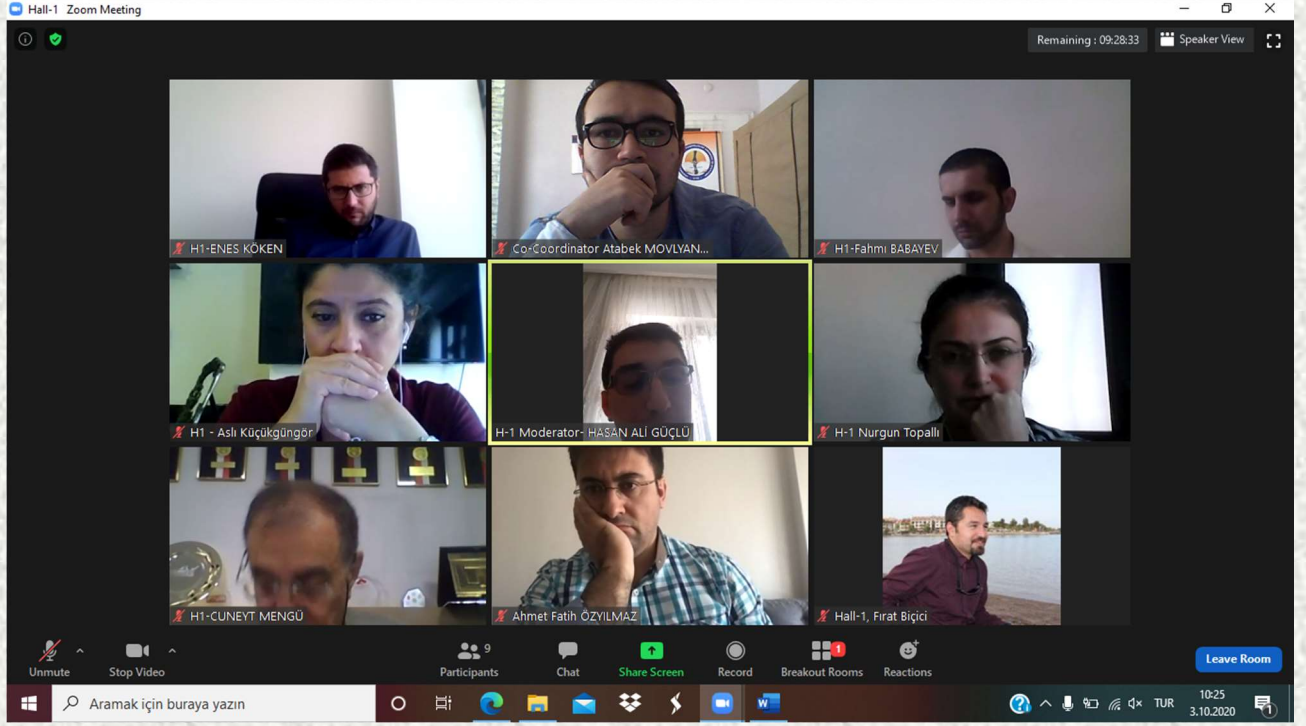
IKSAD Institute of Economics

Mute Start Video Participants Chat Share Screen Pause/Stop Recording Breakout Rooms Reactions Leave Room

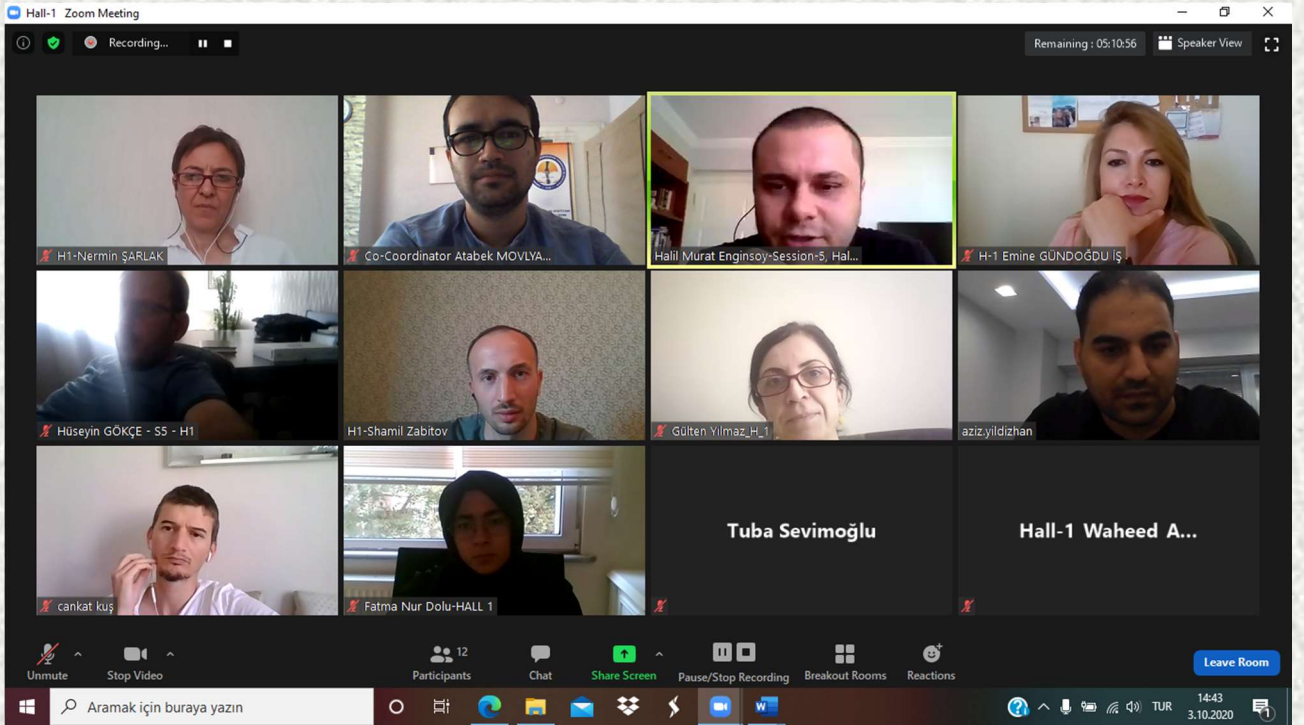
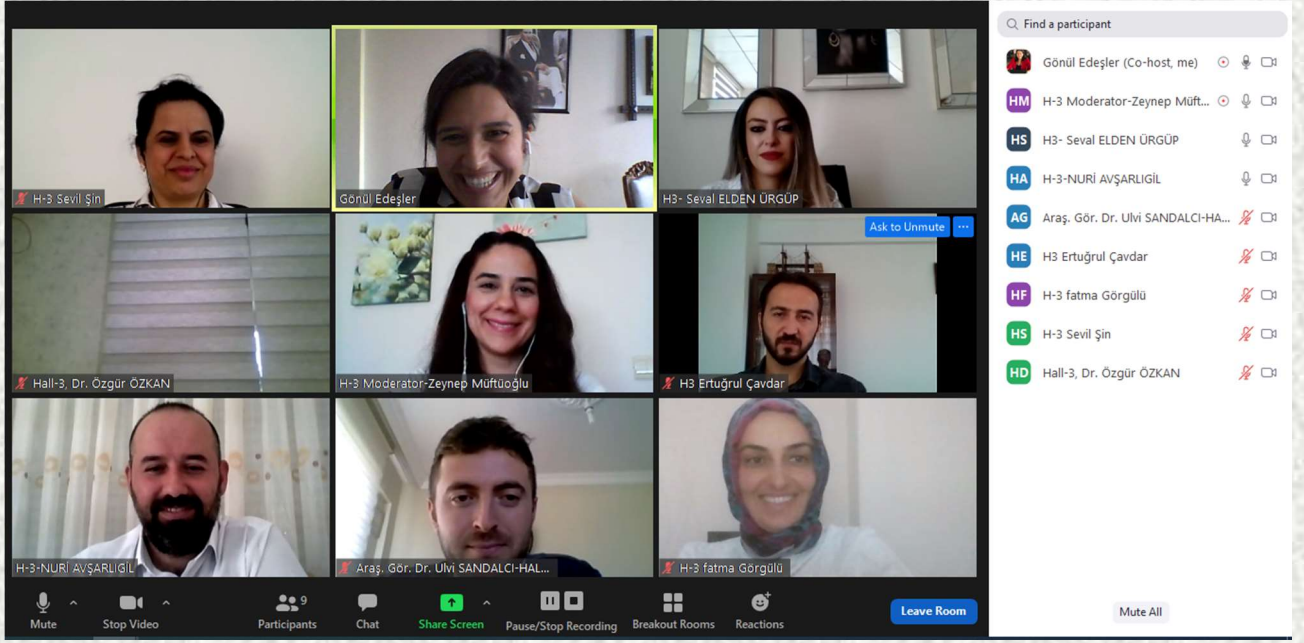
**ANKARA INTERNATIONAL CONGRESS ON SCIENTIFIC RESEARCH-III
(ABSTRACT BOOK)
October 2-4, 2020 www.ankarakongresi.org**

**ANKARA INTERNATIONAL CONGRESS ON SCIENTIFIC RESEARCH-III
(ABSTRACT BOOK)
October 2-4, 2020 www.ankarakongresi.org**

**ANKARA INTERNATIONAL CONGRESS ON SCIENTIFIC RESEARCH-III
(ABSTRACT BOOK)
October 2-4, 2020 www.ankarakongresi.org**

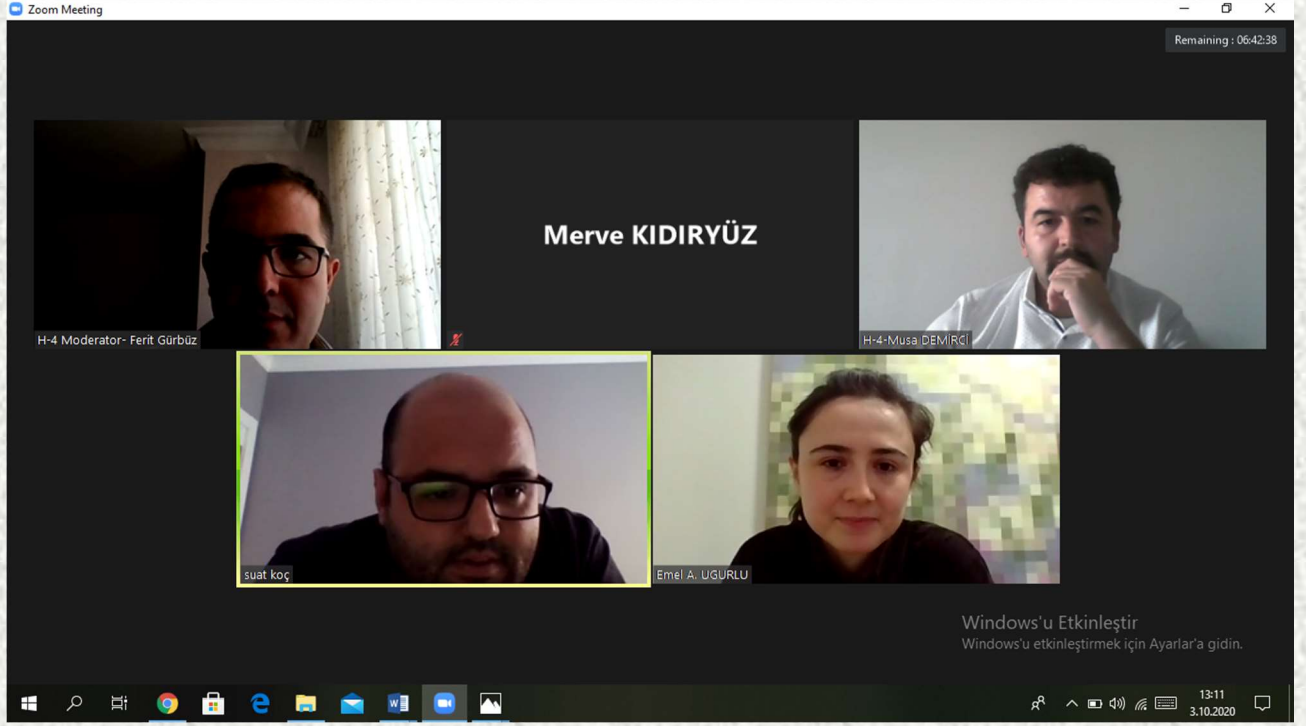

**ANKARA INTERNATIONAL CONGRESS ON SCIENTIFIC RESEARCH-III
(ABSTRACT BOOK)
October 2-4, 2020 www.ankarakongresi.org**

The screenshot shows a Zoom meeting in progress. The main window displays a 3x3 grid of video thumbnails for participants. The participants are: Hall-2, Bengü Altunan; Gönül Edeşler; H2-Kristin S. Benli (Moderator); H-2-Rabia Deniz; H-2 Nazlı Yaman; HALL2, MERVE ERMUMCU; Cem YILDIRIM; İlevent; and S5-H2-Gülşah Köse. The bottom toolbar includes controls for Mute, Stop Video, Participants, Chat, Share Screen, Pause/Stop Recording, Breakout Rooms, Reactions, and Leave Room. On the right, a 'Find a participant' list shows the same participants with their names and icons, along with a 'Mute All' button at the bottom.

The screenshot shows a Zoom meeting in progress. The main window displays a 3x3 grid of video thumbnails for participants. The participants are: H3-Moderator-Nergiz Kardeş İşler; Co-Host Baha Yılmaz; Simge Aksu SESSION-5, HALL-3; Hall-3, İğbal Orujov; H3-Bahadır GÜLBAHAR; H3 Mehmet Kaplan; Meral Mete Hall 3; Merve KIDIRYÜZ; and sefa salih bildirici. The top left corner shows 'Recording...' and the top right corner shows 'Remaining : 05:06:47'. The bottom toolbar includes controls for Mute, Stop Video, Participants, Chat, Share Screen, Pause/Stop Recording, Breakout Rooms, Reactions, and Leave Room. On the right, a 'Find a participant' list shows the same participants with their names and icons, along with a 'Mute All' button at the bottom.

**ANKARA INTERNATIONAL CONGRESS ON SCIENTIFIC RESEARCH-III
(ABSTRACT BOOK)
October 2-4, 2020 www.ankarakongresi.org**

**ANKARA INTERNATIONAL CONGRESS ON SCIENTIFIC RESEARCH-III
(ABSTRACT BOOK)
October 2-4, 2020 www.ankarakongresi.org**

CONTENTS

➤ Author	➤ Presentation Title	➤ No
Fatih Sinan ESEN Ülkühan Bike ESEN	KAMU ÇALIŞANLARININ PERFORMANSI NASIL ARTAR? PERFORMANSA ETKİ EDEN FAKTÖRLERİN BELİRLENMESİ ÜZERİNE BİR ÇALIŞMA	1
Hatice FERЕК Gökhan AYAZLAR	Y VE Z KUŞAĞI TURİZM ÖĞRENCİLERİNİN ÖRGÜTSEL ÇEKİCİLİK ALGILARININ KARŞILAŞTIRILMASI	2
İtr HASIRCI Edip ÖRÜCÜ	İNOVATİF DAVRANIŞ EĞİLİMLERİ VE ÖRGÜT KÜLTÜRÜ ARASINDAKİ İLİŞKİDE ÖZ YETERLİLİK ALGISININ ARACILIK ETKİSİ: BİR KAMU İKTİSADİ TEŞEBBÜSÜ ÖRNEĞİ	4
Hatice DOĞAN SÜDAŞ	HİZMET İŞLETMELERİNDE MINDFULNESS YAKLAŞIMININ ETKİLERİNİN İNCELENMESİ	6
Mehmet Fatih KANOĞLU Kübra SAĞLAM	COVID-19 PANDEMİ DÖNEMİNDE AKADEMİK ve İDARİ PERSONELİN ESNEK ÇALIŞMA SİSTEMİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ	8
Kübra SAĞLAM Mehmet Fatih KANOĞLU Mehmet Akif GÜLER Şükran CEYHAN	COVID-19 PANDEMİ SÜRECİNDE SAĞLIK ÇALIŞANLARININ ÖRGÜTSEL BAĞLILIK DÜZEYLERİNİN BELİRLENMESİ	11
Abdullah IŞIK	KORONAVİRÜS (COVID-19) SALGINI DÖNEMİNDE AİLEDE KRİZE MÜDAHALE	14
Aysel ARSLAN	ORTAÖĞRETİM ÖĞRENCİLERİNİN OKULA YÖNELİK TUTUMLARININ BELİRLENMESİ	16
Sadiye KAYAARSLAN	ÇOCUK KORUMA SİSTEMİNDEN AYRILAN GENÇLERİN TOPLUMA KAZANDIRILMASI	18
Süleyman ÖZSARI Derya KOCADAĞ	COVID-19 PANDEMİSİNDE SAĞLIK ÇALIŞANLARI VE HALKA SUNULAN UZAKTAN PSİKOLOJİK DESTEĞİN KATEGORİLENDİRİLMESİ	20
Dilek ENER	RUH SAĞLIĞI AÇISINDAN COVID-19	23
Feray KÜÇÜKBAŞ DUMAN	SPOR ETKİNLİKLERİNE YÖNELİMİN DEMOGRAFİK ÖZELLİKLER AÇISINDAN İNCELENMESİ	25
Nilgün Hatice GÜRLER Vahit HÜYÜK	DİJİTAL ÇAĞDA VE ÇOCUK DAVRANIŞLARI ANTAKYA ÖRNEĞİ	27
Engin ZABUN Özlem BEKTAŞ	FRANSA AHLAK VE VATANDAŞLIK EĞİTİMİ PROGRAMINDA KAZANIMLARIN DEĞERLER BAĞLAMINDA İNCELENMESİ	30
Hasibe ŞAHOĞLU	AN ANALYSIS OF THE FAILURE OF THE UNITED NATIONS FORCES: UNFICYP FOR CYPRUS CONFLICT	32
Sultan Deniz KÜÇÜKER	ANTİK SOSYO-POLİTİK DÜZEN İÇİNDE YURTTAŞLIK VE TOPLUMLA İLGİLİ DİĞER TERİMLER	34

Melda KESER	FRITZ NEUMARK VE PHILIPP SCHWARTZ'IN ANILARINDA TÜRKİYE DEĞERLENDİRMELERİ	36
Nurullah ULUTAŞ	KIZIL VEBA ROMANINDA UYGARLIKTAN İLKELLİĞE DÖNÜŞ	38
Tülin URAL	ADALET AĞAOĞLU'NUN BİR DÜĞÜN GECESİ ROMANINDA SINIF, KUŞAK, TARİH	40
Tolga TELLAN	KAVRAMSAL SANATIN TÜRKİYE'DEKİ GELİŞİMİNİ DEĞERLENDİRMEK	42
Tuğçe ŞENSÖZ	İBN HALDUN'UN UMRAN İLMİ İŞİĞİNDE TARİHE BAKIŞ	44
Sevi ÖZ	ARKEOLOJİK SAHTEKÂRLIKLAR VE KİMYASAL ANALİZLERİ	46
Nilgün EROĞLU	BETA-TALASEMİLİ TÜRK ÇOCUKLARINDA BETA-GLOBİN GEN MUTASYONLARI: TEK MERKEZLİ BİR ÇALIŞMANIN SONUÇLARI	47
Fatma Dilek TURAN	SANAL GERÇEKLİK TEKNOLOJİSİNİN OPERE EDİLEN YETİŞKİN HASTALARIN OPERASYON ANINDAKİ ANKSİYETE DÜZEYLERİNE ETKİSİ: RANDOMİZE KONTROLLÜ ÇALIŞMALARIN SİSTEMATİK DERLEMESİ	50
Mustafa DEDECAN Nazan TORUN	YOĞUN BAKIM ÜNİTELERİNİN ETKİNLİKLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ	52
Emre TURGUT	ON YILLIK ROUX-EN-Y GASTRİK BYPASS SONUÇLARIMIZ	54
Gizem BAKİ Aynur FEYZİOĞLU	BİLİŞSEL ESNEKLİK, ENTERFERANSA DİRENÇ VE DUYGU DÜZENLEME ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ	56
Nihal ŞAHİN UYSAL	GEBELİKTE MATERNAL HİPOTROİDİNİN DOĞUM HAFTASI ÜZERİNE ETKİSİ: TEK MERKEZ DENEYİMİ	58
Sema KAYA Gonca KARAYAĞIZ MUSLU Gülay MANAV	FETHİYE İLÇESİNDE 9-12 AYLIK BEBEĞİ OLAN ANNELERİN BESLENME SÜRECİNDEKİ TUTUMLARININ İNCELENMESİ	61
Ekrem AKBULUT	SARS CoV-2 NSP1 PROTEİNİNİN C-TERMİNAL BÖLGESİNİN MODELLENMESİ	63
Keziban KARACAN	BÖBREK NAKİL HASTALARINDA VENAE LUMBALIS'IN DEĞERLENDİRİLMESİ	65
Yasemin AKAY Melike ERTEM	PSİKİYATRİ SERVİSİNE YATIRILAN HASTALARIN ÖFKE İFADELERİNİN BELİRLENMESİ	67
Ebru Yılmaz Kadriye Halli Akay	KOLŞİSİN KULLANAN VE KRONİK HASTALIK ÖYKÜSÜ OLAN GUT HASTALARI İLE KARDİYOVASKÜLER RİSK FAKTÖRÜ OLAN HASTALAR ARASINDA KAROTİS İNTİMA-MEDIA KALINLIĞININ KARŞILAŞTIRILMASI	69
Gökhan AKKURT Mustafa ALİMOĞULLARI	KSANTOGRANÜLOMATÖZ KOLESİSTİT: 72 HASTANIN ANALİZİ	73
Mert BEŞENEK	PSİKİYATRİDE KLİNİK ARAŞTIRMALARIN YÜKSELEN YILDIZLARI: YÜKSEK RİSKLİ GRUPLAR	75

Belgin ORAL	KENT YAŞAMINDA COVID-19 SÜRECİNDE YAŞLILIK	77
Mehmet ERTEN	BETA TALESEMİ TARAMALARINDA ELISA	80
Necati ÜÇLER	PERONEAL SİNİR DEKOPRESYONU: 10 HASTANIN DEĞERLENDİRİLMESİ	82
Nihan AK	TOPLUMDA BİTKİSEL TEDAVİLERİN KULLANIMININ HALK SAĞLIĞI AÇISINDAN ÖNEMİ	84
Gülhan SARIÇAM	PALYATİF BAKIMDA KANSERLİ HASTALARDA BASINÇ ÜLSERİ ORANLARI	86
Beril DİLBER	OBEZ ÇOCUK VE ADÖLESANLARDA VİTAMİN D DURUMU	88
Elif Umay ALTAŞ Korhan Barış BAYRAM	GERİATRİK YAŞ GRUBUNDA OSTEOPOROZ BİLGİ VE FARKINDALIK DÜZEYİ	91
Abdulsamet EFDAL Faruk YAMANER	ELİT DÜZEYDEKİ GÜREŞ VE HALTER SPORCULARINDA EL KAVRAMA KUVVETİ İLE ANTROPOMETRİK ÖZELLİKLER ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ	96
Gülcan KENDİRKIRAN Deniz Kaya MERAL Azize Gözde ATAĞOĞLU	COVID-19 PANDEMİ SÜRECİNDE HEMŞİRELER İLE ÇOCUKLARI ARASINDAKİ ETKİLEŞİM	98
Emine Dilek ÖZYILMAZ	BLOCKCHAIN TEKNOLOJİSİ İLE İLAÇ TEDARİK ZİNCİRİNDE GÜVENLİĞİN SAĞLANMASI	100
Yusuf Murat BAĞ	LAPAROSKOPIK ADRENAL EKTOPIK İNTRAOPERATİF KOMPLİKASYONLAR VE RİSK FAKTÖRLERİ: TEK MERKEZ DENEYİMİ	102
Akile ZENGİN	LAPAROSKOPIK MİDE KANSER CERRAHİSİNDE İLERİ YAŞIN PLANLANMAMIŞ REOPERASYON RİSKİ AÇISINDAN ÖNEMİ	103
Eren ÖĞÜT	ORBITA TİPLERİNİN OSİRİX MD YAZILIMI İLE ARAŞTIRILMASI VE CİNSİYETE GÖRE FARKI	105
Kamer TOMAĞLU	MEDÜLLER TİROİT KANSERİ. PRİMER GENİŞ CERRAHİ REZEKSİYONUN SONUÇLAR ÜZERİNE ETKİSİ	107
Hasan EROĞLU	FETAL ANOMALİ NEDENİYLE YAPILAN GEBELİK TERMİNASYONLARININ ANALİZİ - TEK MERKEZLİ ÇALIŞMA	109
Murat ŞAHİN Bahtiyar EROĞLU	GELENEKSEL KONUTLARIN ÖZGÜNLÜK BAĞLAMINDA İRDELENMESİ: MALATYA EVLERİ	113
Emel ADIYAMAN Süleyman ŞİMŞEK Hatice ŞİMŞEK	ENDÜSTRİYEL ROBOTLARDAN KAYNAK ROBOTUNUN İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ KAPSAMINDA FINE-KINNEY METODU İLE RİSK ANALİZİNİN İNCELENMESİ	115
Fulya SINACI ÖZFINDIK	BİYOFİLİK ŞEHİR YAKLAŞIMI AÇISINDAN KENT ÇEPERLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ	117
Okan Murat DEDE Lale GÜREMEN	TÜRKİYE İMAR PRATIĞI İÇİNDE MİMARİ ESTETİK KOMİSYONU KAVRAMI VE DÜNYA ÖRNEKLERİYLE KARŞILAŞTIRILMASI	119

Mert BURCU Zeynel Abidin POLAT	TÜRKİYE'DEKİ TAŞINMAZ MÜLKİYETİNE İLİŞKİN ALINAN AVRUPA İNSAN HAKLARI MAHKEMESİ (AİHM) KARARLARININ ANALİZİ	121
Seval ELİKÜÇÜK Zeynel Abidin POLAT	TÜRKİYE'DE YABANCILARIN TAŞINMAZ EDİNİMİNDEKİ TERCİHLERİNİ ETKİLEYEN FAKTÖRLERİN BELİRLENMESİ: İZMİR ÖRNEĞİ	124
Begüm DEMİROĞLU Bahtiyar EROĞLU Fatih SEMERCİ	KIRSAL YERLEŞİMİN MORFOLOJİK GELİŞİM SÜRECİNDEKİ DEĞİŞİM VE DÖNÜŞÜMÜ; YAĞMURBABA KÖYÜ ÖRNEĞİ	126
Sedat YALÇINKAYA	THIESSEN ÇOKGENLER YÖNTEMİ İLE POTANSİYEL KATI ATIK TOPLAMA NOKTALARI YERLERİNİN TAYİNİ	128
Mahmut YILDIZTEKİN	MUĞLA İLİNDE DOĞAL OLARAK YAYILIŞ GÖSTEREN <i>Crocus mathewii</i> ve <i>Crocus cancellatus</i> subsp. <i>lycius</i> TÜRLERİNİN MİNERAL BESLENME DURUMU VE TOPRAK ÖZELLİKLERİNİN ARAŞTIRILMASI	130
Belgin COŞGE ŞENKAL Tansu USKUTOĞLU	ADAÇAYI (<i>SALVIA</i>) TÜRLERİNDEN ELDE EDİLEN UÇUCU YAĞLARIN KİMYASAL KOMPOZİSYONU VE KLİNİK ÖNEMİ OLAN BAZI BAKTERİLERE KARŞI ETKİNLİKLERİNİN İNCELENMESİ	132
Cüneyt KAYA	PETROLEUCISCUS CİNSİNİN GÜNCEL DAĞILIMI (PISCES: LEUCISCIDAE)	134
Hülya DOĞAN Cafer Sırrı SEVİMAY	FARKLI EKİM YÖNTEMLERİ ALTINDAKİ YALANCI TÜYLÜ FİĞ VE ARPA KARIŞIM ORANLARININ VERİMİNE İLİŞKİN MALİYET ANALİZİ	136
Nurcan ÖZYURT KOÇAKOĞLU Selami CANDAN	THE FOREGUT AND MIDGUT HISTOANATOMY IN ADULT LEPTINOTARSA DECEMLINEATA (SAY) (COLEOPTERA: CHRYSOMELIDAE)	138
Irmak POLAT Damla AMUTKAN MUTLU	BOLUA TÜRKİYE ÜNAL, 1999 (ORTHOPTERA, TETTIGONIIDAE)'DE GASTRİK ÇEKUMUNUN MORFOLOJİK VE YAPISAL ÖZELLİKLERİ	139
Tarık Sercan BALOĞLU	GIDA DEĞER ZİNCİRİNİN İNCELENMESİ	141
Ceren AŞTI Hatice ÖGE	FARELERDE VİSCERAL LARVA MİGRANS'A (TOXOCARA CANIS) ALBENDAZOL VE NİGELLA SATİVA'NIN BİR ARADA ETKİSİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ	143
Hakan GÜLER	TÜRK KANATLI SEKTÖRÜNE GENEL BİR BAKIŞ	145
Hakan GÜLER	TÜRKİYE SU ÜRÜNLERİ AVCILIK SEKTÖRÜNE GENEL BİR BAKIŞ	147
Nil SİPAHİOĞLU Gültekin YILDIZ	BAĞIŞIKLIK SİSTEMİ ÜZERİNE OLUMLU ETKİLİ BAZI NUTRİSYONELLER	149
Nil SİPAHİOĞLU Gültekin YILDIZ	KÖPEK VE KEDİLERİN BESLENMESİNDE PELET YEMLER	151
Ramazan KALIN	SİĞİR LAKTOPEROKSİDAZ SİSTEMİNE KARŞI BAZI BENZOKİNON VE NAFTOKİNON TÜREVLERİNİN İNHİBİSYON PARAMETRELERİ	153

Ömer TEKİN Ömer KILIÇ Miray EGE Erkan YILMAZ	ACHILLEA PHRYGIA TÜRÜNÜN UÇUCU YAĞ KOMPOZİSYONU VE BAZI ACHILLEA L. TAKSONLARININ FİTOTERAPİK ÖZELLİKLERİ	155
Beyza Nur AKIŞ Erkan YILMAZ Ömer KILIÇ Miray EGE	ORIGANUM ACUTIDENS BİTKİSİNİN UÇUCU YAĞ KOMPOZİSYONU VE BAZI ORIGANUM L. TAKSONLARININ FİTOTERAPİK ÖZELLİKLERİ	157
Tuba KOCATEPE Miray EGE Ömer KILIÇ Erkan YILMAZ	SALVIA POCULATA TÜRÜNÜN UÇUCU YAĞ KOMPOZİSYONU VE BAZI SALVIA TAKSONLARININ FİTOTERAPİK ÖZELLİKLERİ	159
Toğrul İSMAYIL Fahmı BABAYEV	PANDEMİ SÜRECİNDE RUSYA FEDERASYONUNUN ENERJİ GÜNDEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ	161
Nurgün TOPALLI	YARATICI ENDÜSTRİLER VE TÜRKİYE'NİN DIŞ TİCARET GELİŞİM	163
Hasan Ali GÜÇLÜ	DEMANS VE HUKUK	165
Enes KÖKEN	KASTEN YARALAMA SUÇUNUN CANAVARCA HİSLE İŞLENMESİ	167
Ceyda ÜSTÜNDAĞ Dilan SAĞIR	COVID-19 SONRASI DEĞİŞEN DÜNYA DÜZENİ	169
M. Aslı KÜÇÜKGÜNGÖR	YÖNETİM KURULLARINDA CİNSİYET ÇEŞİTLİLİĞİNE İLİŞKİN ULUSLARARASI HUKUKİ YAKLAŞIMLAR VE AB PERSPEKTİFİ	171
Cüneyt MENGÜ	SEYAHAT İŞLETMELERİNDE OPERASYON YÖNETİMİ STRATEJİLERİ VE PAKET TUR MODELİNİN ANALİZİ	174
Fırat BİÇİCİ	RESTORANLARDA ZAMAN EKSEKNLİ KAPASİTE ÖLÇÜMÜ	176
Sedat SUSUZER İlkay KARABAY Murat ERSÖZ	SEREBRAL PALSİLİ ÇOCUK HASTALARDA MÜZİK- RİTİM TERAPİSİNİN GÜNLÜK YAŞAM AKTİVİTELERİNE ETKİSİ: RANDOMİZE KONTROLLÜ ÇALIŞMA	178
Şerife ALTIPARMAK Hatice BUDAK	TÜRKİYE'DE 2000-2018 YILLARI ARASINDA TESETTÜR OLGUSU İLE İLGİLİ YAPILMIŞ YÜKSEK LİSANS TEZLERİ BAĞLAMINDA TESETTÜR ALGISININ DEĞİŞİMİNE ETKİ EDEN FAKTÖRLERİN ANALİZİ	180
Şahin ŞİMŞEK	HADİS METİNLERİ BAĞLAMINDA İSTİFHÂM ÜSLUBUNUN MECÂZÎ KULLANIMLARI VE ETKİLİ İLETİŞİM AÇISINDAN ÖNEMİ	182
Selçuk ERİNCİK	MODERNİZM VE POSTMODERNİZM ARASINDA İSLAM VE HAKİKAT YA DA MÜPHEMLİĞİN POSTMODERN POLİTİK TEOLOJİSİ	184
İbrahim FİDAN	ÇANKIRILI SADREDDİN EFENDİ'YE AİT EL-MÛFÎ FÎ'N-NAHVÎ'L-KÛFÎ ADLI ESERİN ARAP GRAMERİNDEKİ YERİ	186
Mahmut SAMAR Ahmad HERSH	KORONAVİRÜS KRİZİ İŞİĞİNDE İSLAMİ FİNANS KURUMLARI: TEHDİTLER VE ZORLUKLAR	188
Hacer KARA	KONYA MÜZE MÜDÜRLÜĞÜNE BAĞLI MÜZELERDEKİ HAT SANATI ARAÇ GEREÇLERİ	190

Osman AKTAŞ	SÖZCÜK VE TÜMCE YAPILARI BAKIMINDAN TÜRKÇE VE ARAPÇA ARASINDAKİ TEMEL FARKLILIKLAR	192
Can YARDIMCI	GSYİH'NİN DURAĞANLIK ÖZELLİKLERİNİN ANALİZİ: TÜRKİYE ÖRNEĞİ	194
Nuri AVŞARLIGİL	CDS PRİMLERİ VE KORKU ENDEKSİ ARASINDA BİR İNCELEME: ARDL SINIR TESTİ YAKLAŞIMI	195
Ulvi SANDALCI	TÜRKİYE'DE MÜKELLEFLERİN VERGİ UYUMUNU SAĞLAMAYA YÖNELİK DÜZENLEMELER	197
Bülent YILDIZ Ertuğrul ÇAVDAR	OTOMOBİL VE HAFİF TİCARİ ARAÇLARDA KALİTE ALGISI	199
Özgür ÖZKAN Mehmet ÖZKAN	ZİHİNSEL MUHASEBENİN VERGİSEL YÖNDEN DEĞERLENDİRİLMESİ	201
Özgür ÖZKAN Mehmet ÖZKAN	İŞLETME İKİZLERİ MUHASEBE VE FİNANSMAN BİRBİRİNDEN AYRILABİLİR Mİ?	204
Seval ELDEN ÜRGÜP	MUHASEBE HİLELERİ, YOLSUZLUK VE ETİK İLİŞKİSİ: ÖRNEKLERİ	206
Fatma GÖRGÜLÜ	MUHASEBE MESLEK MENSUPLARININ VERGİ AFFINA YÖNELİK GÖRÜŞLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ: KIRŞEHİR İLİNDE BİR ARAŞTIRMA	207
Sevil ŞİN	GELİR VERGİSİ KANUNUNDAKİ GAYRİMENKUL ALIM-SATIM VE İNŞA FAALİYETLERİNİN HUKUKİ NİTELİĞİ	209
Zeynep MÜFTÜOĞLU	BÜTÇE SÜRECİNİN COVID ÖNLEMLERİ İŞİĞİNDE YORUMLANMASI	211
Emine GÜNDOĞDU İŞ Cankat KUŞ Muharrem YILMAZ	THE JOINING OF 6061 T6 AL ALLOY WITH LASER WELDING AND THE EFFECT OF WELDING SPEED CHANGE ON MECHANICAL PROPERTIES	213
Gülten YILMAZ	MATLAB/SİMULİNK İLE FİZİKSEL SİSTEMLERİN BENZETİM MODELLERİNİN OLUŞTURULMASI VE ANALİZİ	215
Hüseyin GÖKÇE	CUZN15 PİRİNÇ MALZEMENİN DELİNMESİ SÜRECİNDE YÜZEY PÜRÜZLÜLÜĞÜ, TOLERANSLARDAN SAPMA, ÇAPAK OLUŞUMU VE TAKIM AŞINMASININ İNCELENMESİ	217
Nermin ŞARLAK	SU DAĞITIM SİSTEMLERİNDE OPTİMİZASYON	219
Halil Murat ENGİNSOY	ANALYSIS OF INTERACTIONS OF RECYCLED A356 BASED HYBRID METAL COMPOSITES WITH DIFFERENT REINFORCEMENT POWDERS	221
Tuba SEVİMOĞLU Fatma Nur DOLU	BIOINFORMATICS ANALYSIS OF MEMORY RELATED GENES INVESTIGATES ASSOCIATION WITH BIOLOGICAL PATHWAYS AND INTERACTIONS	223
Waheed Abiodun ADEOSUN	FABRICATION OF 2, 4-DINITROPHENYLHYDRAZINE SENSOR BASED ON ELECTROCATALYTIC REDUCTION PROCESS ON	225

	POLY-PARA-AMINO BENZOIC ACID-MANGANESE OXIDE COMPOSITE	
Aziz Ahmet YILDIZHAN Meral AKKOYUN	AKRİLONİTRİL BÜTADİEN KAÇUK KAPLAMALI POLYESTER ELDİVENİN MEKANİK, ERGONOMİK VE YIKAMA DAYANIMI ÖZELLİKLERİNİN İNCELENMESİ	226
Fuad HUSEYNOV Shamil ZABITOV Samir VERDIYEV Coşqun ISMAYIL	THE IMPLICATION OF GRANITOID INTRUSION ON THE FORMATION OF GOYDAGH PORPHYRY MINERALIZATION	229
Rabia DENİZ	COVID-19 PANDEMİSİ İÇ HASTALIKLARI POLİKLİNİK HASTALARININ SAĞLIK HİZMETLERİNE ERİŞİMİNİ DEĞİŞTİRDİ Mİ?	230
Kristin S. BENLİ	DIABETES DISEASE RISK PREDICTION USING RULE BASED CLASSIFICATION ALGORITHMS	232
Mustafa Levent ÖZGÖNÜL Berna ARDA Halil Necati DEDEOĞLU	TIP ETİĞİ VE HUKUK AÇISINDAN TIBBİ HATA KAVRAMI ÜZERİNE UZMAN GÖRÜŞLERİ	234
Bengü ALTUNAN Sonat Pınar KARA Aysun ÜNAL	EPİLEPSİ HASTALARINDA ANTİEPİLEPTİK TEDAVİ İLE TİROİD FONKSİYON BOZUKLUKLARI İLİŞKİSİ	236
Gülşah KÖSE Züleyha SEKİ Nazlı YAMAN Yener AKTUĞ	HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNİN ARAŞTIRMA VE GELİŞMELERE YÖNELİK FARKINDALIK VE TUTUMLARININ BELİRLENMESİ	239
Cem YILDIRIM Mustafa YAĞIMLI	TURİZM KONAKLAMA İŞLETMELERİNDE MUTFAK PERSONELİNİN İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ SORUNLARININ ARAŞTIRILMASI	242
Merve Şeyda KARAÇİL ERMUMCU Feride AYYILDIZ	PANDEMİ DÖNEMİNDE (COVID-19) ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN VÜCUT AĞIRLIĞI VE BESLENME ALIŞKANLIKLARINDAKİ DEĞİŞİMİN DEĞERLENDİRİLMESİ	244
İgbal ORUJOV Taravat ORUJOVA	ESKİ SSCB ORTA ASYA COĞRAFYASINDA YAŞAYAN TÜRK DİLİ KONUŞAN CUMHURİYETLERİN MİLLİ ÇALGI ALETLERİ ÜZERİNE BİR İNCELEME	246
Bahadır GÜLBAHAR	OKUL İKLİMİ KONULU LİSANSÜSTÜ TEZLERİN İNCELENMESİ: YÖK VERİ TABANI ÖRNEKLEMİ	248
Bahadır GÜLBAHAR	OKUL MÜDÜRLERİNİN KATILIMCI OLDUĞU VEYA KONU EDİLDİĞİ MAKALELERDE KULLANILAN ANAHTAR SÖZCÜKLERE İLİŞKİN BİR İÇERİK ANALİZİ: ULAKBİM TR DİZİN ÖRNEKLEMİ	250
Simge AKSU	Z KUŞAĞININ LÜKS ALGISI VE LÜKS TÜKETİM MOTİVASYONLARI	252
Nergiz KARDAŞ İŞLER	SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETİMİNDE GAZETE KULLANIMI ÜZERİNE YAPILAN ÇALIŞMALARIN İNCELENMESİ	253
Mehmet KAPLAN	JANDARMA PERSONELİNİN ASAYİŞ KIYAFETİ ALGISI	255

Muhsin İNCESU Osman GÜRSOY	AÇIK B-SPLINE EĞRİLERİNİN BENZERLİK INVARYANTLARI VE G-DENKLİK KOŞULLARI	257
Musa DEMİRCİ	FIBONACCI GRAFLARI VE SAYILAR TEORİSİ	259
Suat KOÇ	TEMEL İDEAL ÇARPIMSAL MODÜLLERİ ÜZERİNE	260
Emel A. UGURLU	ÇARPIMSAL HİPERHALKALARIN n- HİPERİDEALLERİ ÜZERİNE BİR ÇALIŞMA	262
Ferit GÜRBÜZ	GENELLEŞTİRİLMİŞ LOKAL MORREY UZAYLARINDA LITTLEWOOD-PALEY FONKSİYONUNUN MULTİLİNEER KOMÜTATÖRÜNÜN SINIRLILIĞI	264

KAMU ÇALIŞANLARININ PERFORMANSI NASIL ARTAR? PERFORMANSA ETKİ EDEN FAKTÖRLERİN BELİRLENMESİ ÜZERİNE BİR ÇALIŞMA

Dr. Fatih Sinan ESEN

TÜBİTAK

ORCID: 0000-0002-6955-4269

Dr. Öğr. Üyesi Ülkühan Bike ESEN

Çankırı Karatekin Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi

ORCID: 0000-0002-0967-2140

ÖZET

Günümüzde kurumlar çalışanlarının taleplerine karşı daha duyarlı hale gelmişlerdir. Çünkü kurumlar, çalışanlarına karşı görev ve sorumluluklarını yerine getirdiklerinde, getirisini iş performansı olarak aldıklarının farkına varmışlardır. Dolayısıyla kurumlar, hedef kitlelerine uygun mal ve hizmetleri sunabilmek için öncelikle işgören performansını artırmanın yollarını aramaktadırlar. Kamuda da insan kaynağının etkili olarak kullanabilmesi için çalışanların performansının yüksek olması gerekmektedir. Ancak, performans da başka değişkenlere bağlı olarak artıp azalan bir bağımlı değişkendir. Bu çalışmada, Türkiye’de kamuda görev yapan kadrolu kamu çalışanlarının performansına etki eden faktörler araştırılmıştır. Sonuçta, örgütsel bağlılık ve algılanan örgütsel adaletin işgören performansına olumlu etkisi olduğu, iş tatmininin ise anlamlı etkilerinin olmadığı görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: İşgören Performansı, Örgütsel Bağlılık, Örgütsel Adalet, Yapısal Eşitlik Modellemesi

HOW THE PERFORMANCE OF THE WORKERS IN PUBLIC SECTOR IMPROVES? A STUDY TO DETERMINE THE FACTORS AFFECTING WORK PERFORMANCE

ABSTRACT

Nowadays, all organizations are becoming more sensitive to the needs of their employees. Organizations have realized that fulfill their duties and responsibilities towards their employees receive its return as work performance. Therefore, organizations are looking for the ways to improve performance in order to provide appropriate services to their target audiences. In order to use human resources effectively in the public sector, the performance of the employees must be high. However, performance is a dependent variable that increases or decreases depending on some other variables. In this study, factors affecting the work performance of employees working for public institutions in Turkey were investigated. As a result, it’s seen that organizational commitment and perceived organizational justice have positive effects on work performance and job satisfaction had no significant effects.

Keywords: Work Performance, Organizational Commitment, Organizational Justice, Structural Equation Modeling

Y VE Z KUŞAĞI TURİZM ÖĞRENCİLERİNİN ÖRGÜTSEL ÇEKİCİLİK ALGILARININ KARŞILAŞTIRILMASI

Hatice FERЕК

Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi
ORCID: 0000-0001-6642-2503

Doç.Dr Gökhan AYAZLAR

Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi
ORCID: 0000-0002-8839-1418

ÖZET

Teknoloji alanında yaşanmakta olan gelişmelerin sonucunda yeni iletişim modellerinin yanı sıra yeni yaşam tarzları da ortaya çıkmaktadır. İnsanların yaşam tarzları teknolojiye hızlı gelişimlere paralel olarak aynı hızla değişime uğramaktadır. Bunun doğal bir sonucu olarak toplumu oluşturan kişilerin değerleri, algıları ve beklentileri de farklılık göstermektedir. Çağın bu hızlı değişiminden dolayı kuşaklar arasındaki fark daha da belirgin bir hale gelmiştir. Eski kuşak üyeleri kendi şartlarına ayak uydurmaya alıştıkları için yeniliklere ve gelişmelere daha hızlı bir şekilde adaptasyon sağlayan yeni kuşak üyelerini anlamakta güçlük çekmektedir. Kuşaklar arasındaki bu farklılık iş hayatına da yansımıştır. Farklı kuşaklara dâhil olan kişilerin işe karşı olan istek ve beklentilerinin işverenler tarafından bilinmesi örgütü başarıya ulaştırma açısından önem arz etmektedir. Çünkü işletmeler, günümüzün zorlu rekabet şartlarında kendilerini başarıya ulaştıracak insan gücünü elde edebilmek ve koruyabilmek maksadıyla mevcut ve potansiyel çalışanlarının gözünde “çekici” olarak nitelendirilmelerini sağlamak durumundadırlar. Bu amaçla işletmeler, belirledikleri hedeflere ulaşma konusunda kuşak farklılıklarını gözetenerek hareket etmelidirler. Yönetim konusunda kuşak farklılıklarını göz ardı eden, geleneksel yönetim anlayışı kavramını sürdüren işletmelerin değişimin hızına ayak uyduramadıkları görülmektedir. Dolayısıyla örgütlerin uzun ömürlü olabilmeleri için kuşak farklılıklarını göz önünde bulundurarak modern yönetim teknikleri ve uygulamalarını hayata geçirilmeleri gerekmektedir. Bu araştırmanın amacı; Y ve Z Kuşağı turizm öğrencilerinin örgütsel çekicilik algılarını ortaya koymaktır. Araştırmanın verileri Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi'nin Turizm Fakültesi'nde ve Meslek Yüksekokulları'nın turizm bölümlerinde öğrenim görmekte olan 393 öğrencisinden yüz yüze anket yöntemi kullanılarak elde edilmiştir. Araştırmada örgütsel çekicilik bileşenlerine verilen önemi ölçmek amacıyla Berthon, Ewing ve Hah (2005) tarafından geliştirilmiş olan “Örgütsel Çekicilik” ölçeği kullanılmıştır. Verilerin analizi ise SPSS 20 paket programı ile gerçekleştirilmiştir. Anket verileri tanımlayıcı istatistiklerden yararlanılarak incelenmiştir. Analiz sonuçları, Y ve Z Kuşağı turizm öğrencilerinin örgütsel çekicilik algılarını belirlemeye yönelik olarak hazırlanmış olan sorulara katılım derecelerinin yüksek olduğunu göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Örgütsel çekicilik, Y kuşağı, Z kuşağı.

COMPARISON OF ORGANIZATIONAL ATTRACTIVENESS PERCEPTIONS OF Y AND Z GENERATION TOURISM STUDENTS

ABSTRACT

As a result of the developments in the field of technology, new lifestyles emerge as well as new communication models. People's lifestyles are changing at the same speed in line with rapid developments in technology. As a natural consequence of this, the values, perceptions and expectations of the people forming the society also differ. Due to this rapid change of the age, the difference between the generations has become more evident. Older generation members have difficulty in understanding new generation members who adapt to innovations and developments more quickly as they are accustomed to adapt to their own conditions. This difference between generations is also reflected in business life. It is important for the employers to know the wishes and expectations of the people who belong to different generations towards the job, to make the organization successful. Because businesses are required to qualify as "attractive" in the eyes of their current and potential employees in order to obtain and protect the manpower that will make them successful in today's tough competition conditions. To this end, businesses should act with regard to generational differences in reaching their set goals. It is observed that the companies that ignore the generational differences in management and maintain the concept of traditional management cannot keep up with the pace of change. Therefore, in order for the organizations to be long-lived, modern management techniques and practices must be implemented, taking into account the generational differences. The aim of this study is to reveal the perceptions of organizational attractiveness of Generations Y and Z tourism students. The data of the study was obtained from 393 students studying in Muğla Sıtkı Koçman University's Tourism Faculty and the tourism departments of Vocational Schools using face-to-face survey method. In the study, "Organizational Attractiveness" scale developed by Berthon, Ewing and Hah (2005) was used to measure the importance given to the components of organizational attractiveness. Data analysis was performed with SPSS 20 package program. Survey data were analyzed using descriptive statistics. The findings for the Generations Y and Z tourism students' perception of organizational attractiveness were discussed.

Key Words: Organizational attractiveness, generation Y, generation Z.

İNOVATİF DAVRANIŞ EĞİLİMLERİ VE ÖRGÜT KÜLTÜRÜ ARASINDAKİ İLİŞKİDE ÖZ YETERLİLİK ALGISININ ARACILIK ETKİSİ: BİR KAMU İKTİSADİ TEŞEBBÜSÜ ÖRNEĞİ

Yüksek Lisans Öğrencisi, İtir HASIRCI

Bandırma OnYedi Eylül Üniversitesi, İ.İ.B.F.
ORCID: 0000-0002-5449-2640

Prof. Dr. Edip ÖRÜCÜ

Bandırma OnYedi Eylül Üniversitesi, İ.İ.B.F.
ORCID: 0000-0002-3301-7496

ÖZET

Araştırmanın amacı örgüt kültürünün inovatif davranış eğilimleri (inovasyon) üzerindeki etkisini belirlemek ve bu etkide öz yeterlilik algısının aracılık rolünü tespit etmektir. Bu amaçla ‘‘Öz Yeterlilik Ölçeği’’ , ‘‘İnovasyon Ölçeği’’ ve ‘‘Örgüt Kültürü Ölçeği’’nden oluşan, demografik sorularla birlikte 58 soruluk bir anket formu aracılığıyla veriler toplanmıştır. Araştırmanın evreni Balıkesir’in Bandırma İlçesi’nde bulunan bir kamu iktisadi teşebbüsünde çalışmakta olan 350 beyaz yakalı çalışandır, çalışmanın örnekleme ise 223 beyaz yakalı çalışandan oluşmaktadır. Elde edilen verilerle güvenilirlik analizi, frekans analizi, normallik testi, keşfedici faktör analizi, çoklu korelasyon analizi ve hiyerarşik regresyon analizi yapılmıştır. Çoklu korelasyon analizi öz yeterlilik algısı, inovatif davranış eğilimleri ve örgüt kültürü arasındaki ilişkiyi tespit etmek amacıyla yapılmıştır. Aracı değişkenle yapılmış olan hiyerarşik regresyon analizi ise değişkenlerin birbirlerine olan etkilerini tespit etmek amacıyla gerçekleştirilmiştir. Yapılan regresyon analizlerinin neticelerinde örgüt kültürünün inovatif davranış eğilimleri üzerinde anlamlı bir etkisinin olduğu, örgüt kültürünün öz yeterlilik algısı üzerinde anlamlı bir etkisinin olduğu, öz yeterlilik algısının inovatif davranış eğilimleri üzerinde anlamlı bir etkisinin olduğu ve örgüt kültürünün inovatif davranış eğilimleri üzerindeki etkisinde öz yeterlilik algısının kısmi aracılık etkisinin olduğu tespit edilmiştir. İleride yapılacak farklı akademik çalışmalar için de önerilerde bulunulmuştur. Çalışmanın literatüre ve diğer uygulayıcılara önemli katkılar sağlayacağı tespit edilmiştir. Literatür incelendiğinde değişkenler arasındaki bu ilişkiyi araştıran başka bir çalışmanın olmaması, dolayısıyla bu üç değişkeni inceleyen ilk çalışma olarak literatüre girecek olması, bu çalışmayı önemli kılan bir etmendir. Ayrıca literatürde öz yeterlilik algısı ve inovasyon, öz yeterlilik algısı ve örgüt kültürü, inovasyon ve örgüt kültürü arasındaki ilişkiyi araştıran çalışmaların sınırlı sayıda olması, bu çalışmayı önemli kılan bir başka etmendir.

Anahtar Kelimeler: Örgüt Kültürü, İnovatif Davranış Eğilimleri, Öz Yeterlilik Algısı.

**THE MEDIATION EFFECT OF SELF-EFFICIENCY IN THE RELATIONSHIP
BETWEEN INNOVATIVE BEHAVIOR TRENDS AND ORGANIZATIONAL
CULTURE: AN EXAMPLE OF A PUBLIC ECONOMIC ENTERPRISE**

ABSTRACT

The aim of this research is to determine the impact of organizational culture on innovative behaviour trends and to determine the mediating role of self efficacy in this effect. For this purpose, data was collected through a 58 question with demographic questions consisting of self efficacy scale, innovation scale and organizational culture scale. The universe of the study consisted of 350 white-collar employees working in a stated-owned enterprise located in the Bandırma district of Balıkesir, while the sample of the study consisted of 223 individuals. Reliability analysis, frequency analysis, normality testing, discoverer factor analysis, multiple correlation analysis and hierarchical regression analysis were performed with the data obtained. Multiple correlation analysis was conducted to determine the relationship between self efficacy perception, trends in innovative behaviour and organizational culture. A hierarchical regression analysis with an intermediary variable was performed to determine the effects of variables on each other. The results of regression analyses showed that organizational culture had significant impact on self efficacy and innovative behaviour, self efficacy had significant impact on innovative behaviour, self efficacy had a mediating effect on the impact of organizational culture on innovative behaviour. Suggestions have been made for future studies. It has been seen taht the work will make significant contributions to the literature and other practitioners. When the literature is examined, the fact that there is no other study investigating this relationship between variables and that it will enter the literature as the first study examining these three variables is a factor that makes this study important. In addition, the limited number of studies investigating the relationship between self efficacy and innovation, self efficacy and organizational culture, organizational culture and innovation in the literature is another factor that makes this study important.

Keywords: Organizational Culture, Innovative Behaviour, Self Efficacy.

HİZMET İŞLETMELERİNDE MINDFULNESS YAKLAŞIMININ ETKİLERİNİN İNCELENMESİ

Doç. Dr. Hatice DOĞAN SÜDAŞ

Çukurova Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi,

İşletme Bölümü, Sarıçam, Adana.

ORCID: 0000-0003-1775-1903

ÖZET

Çağdaş pazarlama anlayışında hizmet baskın görüş (service-dominant logic), değer yaratmada hizmet sunumunun merkezi rolünü vurgulamaktadır. Havayolu, sağlık hizmetleri, finansal hizmetler ve oto tamir-bakım gibi hizmetlerde, hizmet sağlayıcı-tüketici etkileşimi müşteri için değer belirlemenin merkezinde yer alır. Bununla birlikte, alışverişin odak noktası, bir mağazadan satın alınan giysiler, ayakkabılar gibi somut bir nesne olsa bile, hizmet etkileşimi tüketici üzerinde önemli bir izlenim bırakabilir. Parasuraman, Zeithaml ve Berry (1985) hizmet sürecindeki deneyimlerin, memnuniyet ve hizmet kalitesinin değerlendirilmesinin önemli bir belirleyicisi olduğunu ifade etmektedir. Bir hizmet sunumunda yaratılan değer algısı, hizmet sağlayanın süreci yönetirken kullandığı becerilerden oldukça etkilenmektedir. Hizmet sağlayıcısının hizmet sunumu esnasında yaşanan etkileşimlere verdikleri tepkiler, mindfulness yaklaşımının barındırdığı tutumlarla bağlantılıdır. Mindful çalışanların duygu düzenleme, müşteri beklentilerini anlama, değişen durumlara uyum sağlayabilme ve esneklik, çözüm bulmada yaratıcılık gibi becerilere sahip olduğu görülmektedir. Mindful çalışanlar, hizmet sunumu sürecine duyulara veya düşüncelere karşı çıkmadan veya bağlanmadan sakin bir şekilde an be an dikkat ederler. Kendi merkezli düşüncelerin ve eğilimlerin farkındadırlar, ancak onlardan bir dereceye kadar özgürleşirler. Bu özgürlük, müşterileri için derin bir anlayış ve empati yoluyla hizmet karşılaşmalarında daha ustaca yanıt vermelerini sağlar. Mindful çalışanlar, müşterilere karşı daha derin bir empatiye sahiptir. Bu, çalışanların kendilerini insanların yerine koymalarını ve duygularını hissetmelerini sağlar. Ayrıca, üstün hizmet sunmak, çalışanların durumsal esnekliğini ve uyumluluğunu gerektirir. Mindfulness, kişinin kendini yanlış algılamalardan, düşünme kalıplarından ve yaratıcılığı, net görmeyi ve optimal zihinsel ve fiziksel sağlığı engelleyen, kendi kendine empoze ettiğimiz sınırlamalardan kurtarmayı sağlamayı içermektedir. Bu nedenle, mindful çalışanlar hizmet sunumlarında özel istekler veya diğer durumlarla karşılaştıklarında, duruma göre davranışlarını uyum sağlayacak şekilde değiştirerek yanıt verebilirler. Esneklik ve uyarlanabilirliğe ek olarak, mindfulness, çalışanların yaratıcı hizmet sunmalarına yardımcı olabilir. Mindfulness, bilişsel potansiyeli ve yaratıcılığı geliştirmektedir. Bu tür çözümler hem genel kaliteyi hem de müşteri memnuniyetini olumlu etkilemekte ve nihayetinde ağızdan ağıza olumlu iletişim gelişmesini sağlamaktadır. Bu çalışmada hizmet işletmelerinde mindfulness yaklaşımının etkileriyle ilgili gerçekleştirilen çalışmalar hakkında bilgiler verilecektir.

Anahtar Kelimeler: Mindfulness, hizmet işletmeleri, mindful çalışanlar, performans

EXAMINING THE EFFECTS OF THE MINDFULNESS APPROACH ON SERVICE ORGANIZATIONS

ABSTRACT

The service-dominant view in contemporary marketing emphasizes the central role of service delivery in creating value. In services such as airlines, healthcare, financial services and auto repair and maintenance, service provider-consumer interaction is at the center of determining value for the customer. However, even if the focus of shopping is on a tangible object such as clothes or shoes purchased from a store, service interaction can leave an significant impression on the consumer. Parasuraman, Zeithaml, and Berry (1985) state that the customer experience within the service process is an important determinant of satisfaction and evaluation of service quality. The perceived-value created in a service delivery is highly influenced by the skills of the service provider uses while managing the process. The response of the service provider to the interactions experienced during the service delivery is related to the attitudes of the mindfulness approach. Mindful employees have skills such as emotion regulation, understanding customer expectations, adapting to changing situations and flexibility, and creativity in finding solutions. Mindful employees calmly pay attention to the service delivery process from moment to moment, without opposing or being attached to the senses or thoughts. They are aware of the self-centered thoughts and tendencies, but emancipate to some extent from them. This freedom enables them to respond more skillfully to their service encounter through deep understanding and empathy for their customers. Mindful employees have a deeper empathy towards customers. This allows employees to put themselves in people's shoes and feel their emotions. In addition, delivering outstanding service requires situational flexibility and adaptability of employees. Mindfulness includes freeing one's self from misperceptions, thinking patterns and creativity, clear vision and self-imposed limitations that hinder optimal mental and physical health. Therefore, when mindful employees encounter special requests or other situations in their service delivery, they can respond by changing their behavior according to the situation. In addition to flexibility and adaptability, mindfulness can help employees deliver creative service solutions. Mindfulness enhances cognitive potential and creativity. Such solutions positively affect both the overall quality and customer satisfaction, and ultimately foster positive word of mouth communication. In this study, information will be given about the studies conducted on the effects of mindfulness approach in service businesses.

Keywords: Mindfulness, service organizations, mindful employees, performance

COVID-19 PANDEMİ DÖNEMİNDE AKADEMİK ve İDARİ PERSONELİN ESNEK ÇALIŞMA SİSTEMİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ

Mehmet Fatih KANOĞLU

Öğr. Gör. Yozgat Bozok Üniversitesi Rektörlüğü

ORCID: 0000 0001 6551 7332

Kübra SAĞLAM

Öğr. Gör. Yozgat Bozok Üniversitesi, Şefaati Meslek Yüksekokulu,

ORCID: 0000 0003 2807 8427

ÖZET

Çin'in Wuhan şehrinde ortaya çıkan ve hızlı bir şekilde yayılım göstererek dünyayı etkisi altına alan yeni koronavirüs salgını (COVID-19) sağlık başta olmak üzere ekonomi, uluslararası ilişkiler ve eğitim gibi birçok alanı etkisi altına almıştır. Salgını kontrol altına alabilmek ve yayılımını engellemek için bu alanlarda önemli tedbirler alınmıştır. Uzaktan eğitim uygulamaları, kapalı alanda hizmet veren bazı işletmelerin belirli süre kapatılması, ülkeler arası giriş çıkış kısıtlamaları alınan tedbirlerden bazılarıdır. Bunlara ek olarak, tüm kamu kurumlarında esnek çalışma yöntemlerinin (uzaktan çalışma, tele çalışma, evde çalışma, dönüşümlü çalışma gibi) uygulanması, alınan en önemli önlemlerden biridir.

Esnek çalışma yöntemleri bir kamu kurumu niteliğinde olan Yükseköğretim kurumlarının birçoğunda uygulanmıştır. Yükseköğretim kurumları teşkilat yapısı, akademik ve idari çalışanlardan oluşmaktadır. Akademik çalışanlar unvanlarına, çalıştıkları birime, idari görevlerine göre değişmekle birlikte genellikle esnek çalışma yöntemlerinden biri olan esnek çalışma süreleriyle çalışmaktadır. İdari personel ise tam zamanlı mesai uygulaması ile çalışmaktadır. Dolayısıyla akademik ve idari personelin esnek çalışma sisteminin bireysel, kurumsal, sosyal etkileri hakkında farklı görüşe sahip olacağı düşünülerek yükseköğretim kurumu çalışanlarının esnek çalışma sistemleri hakkındaki görüşleri araştırmaya değer görülmüştür.

Bu çalışmanın amacı, Yükseköğretim kurumlarında uygulanmaya başlanan esnek çalışma sisteminin, bireysel/ruhsal yaşantı, kurumsal/akademik performans, iş/aile/sosyal yaşam alanı ve kurumsal bağlılık/kurum içi ilişkiler bağlamında ele alınarak akademik ve idari personelin görüşlerini belirlemeye çalışmaktır. Bu doğrultuda bir yükseköğretim kurumunda farklı birimlerde ve unvanlarda çalışan 16 akademik personel ile 31 idari personele yarı yapılandırılmış görüşme formu ile ulaşılmıştır. Araştırmada yükseköğretim kurumu çalışanlarının esnek çalışma sisteminin etkileri hakkındaki görüşleri öğrenilmeye çalışıldığından nitel araştırma desenlerinden durum çalışması kullanılmıştır. Veri toplama aracının geçerliliği bir yükseköğretim kurumunda çalışan üst yönetici ve bir ölçme uzmanının görüşleri alınarak sağlanmıştır. Elde edilen verilerin yanlılığını önlemek amacıyla rastgele seçilen bazı formlar farklı bir alan uzmanı tarafından değerlendirilmiştir. Verilerin analizinde, iki farklı araştırmacı ayrı ayrı betimsel analiz yaparak tema, frekans ve örnek görüşler belirtmiştir.

Buna göre hem akademik hem idari personel "Esnek çalışma sisteminin kişisel/ruhsal hayatınıza etkileri hakkında ne düşünüyorsunuz" sorusuna olumlu yönde etkilediğine dair görüş bildirmiştir. "Esnek çalışma sisteminin iş/aile/sosyal yaşam alanlarınıza etkileri hakkında ne düşünüyorsunuz?" sorusuna akademik personel olumlu görüş bildirirken, idari personel

olumsuz görüş bildirmiştir. “Esnek çalışma sisteminin bireysel iş/akademik performansınıza etkileri hakkında ne düşünüyorsunuz? sorusuna hem akademik hem idari personel olumlu görüş bildirmiştir. “Esnek çalışma sisteminin kuruma bağlılığınızı/kurum içi ilişkilerinize etkileri hakkında ne düşünüyorsunuz?” sorusuna ise hem akademik hem idari personel olumlu görüş bildirmiştir.

Anahtar Kelimeler: COVID-19, Esnek Çalışma Sistemi, Akademik Personel, İdari Personel

VIEWS OF ACADEMIC AND ADMINISTRATIVE STAFF ON FLEXIBLE WORKING SYSTEM DURING THE COVID-19 PANDEMIC PERIOD

ABSTRACT

The new coronavirus epidemic (COVID-19), which emerged in Wuhan, China and spread rapidly and affected the world, has affected many areas such as health, economy, international relations and education. Important measures have been taken in these areas to control the epidemic and prevent its spread. Some of the measures taken include distance education practices, closure of some businesses operating in a closed area for a certain period of time, entry and exit restrictions between countries. In addition to these, one of the most important measures taken has been the implementation of flexible working methods (such as remote working, teleworking, home working, rotational work) in all public institutions.

Flexible study methods have been applied in most of the Higher Education institutions which are a public institution. Organizational structure of higher education institutions consists of academic and administrative staff. Although academic staff vary according to their titles, units and administrative duties, they usually work with flexible working periods, which is one of the flexible working methods. Administrative staff work full time. Therefore, considering that academic and administrative staff will have different opinions about the individual, institutional and social effects of the flexible working system, the opinions of higher education institution employees on flexible working systems are considered worth researching.

The aim of this study was to try to determine the views of academic and administrative staff by considering the flexible working system, which has been implemented in higher education institutions, in the context of individual/mental life, institutional/academic performance, work/family/social life space and institutional commitment/internal relations. In this direction, 16 academic staff working in different units and titles in a higher education institution and 31 administrative staff were reached with a semi-structured interview form. Since the views of the employees of higher education institutions about the effects of the flexible working system were tried to be learned in the study, a case study from qualitative research designs was used. The validity of the data collection tool was ensured by taking the opinions of a senior manager and a measurement specialist working in a higher education institution. In order to prevent the bias of the obtained data, some randomly selected forms were evaluated by a different field expert. In the analysis of the data, two different researchers made descriptive analysis separately and state the theme, frequency and sample opinions.

Accordingly, both academic and administrative staff expressed their views on the question "What do you think about the effects of flexible working system on your personal/mental life" positively. "What do you think about the effects of flexible working system on your work/family/social life spheres?" Academic staff gave a positive opinion to the question, while administrative staff reported negative effects. “What do you think about the effects of flexible working system on your individual work/academic performance? Both academic and

administrative staff gave positive opinions to the question. "What do you think about the effects of the flexible working system on your loyalty to the institution/internal relations?" Both academic and administrative staff gave positive opinions to the question.

Keywords: COVID-19, Flexible Working System, Academic Staff, Administrative Staff

COVID-19 PANDEMİ SÜRECİNDE SAĞLIK ÇALIŞANLARININ ÖRGÜTSEL BAĞLILIK DÜZEYLERİNİN BELİRLENMESİ

Kübra SAĞLAM

Öğr. Gör. Yozgat Bozok Üniversitesi, Şefaati Meslek Yüksekokulu

ORCID: 0000 0003 2807 8427

Mehmet Fatih KANOĞLU

Öğr.Gör. Yozgat Bozok Üniversitesi Rektörlüğü

ORCID: 0000 0001 6551 7332

Mehmet Akif GÜLER

Öğr.Gör. Yozgat Bozok Üniversitesi, Sağlık Hizmetler Meslek Yüksekokulu

ORCID: 0000 0003 0543 2016

Şükran CEYHAN

Dr. Bilkent Şehir Hastanesi

ORCID: 0000 0003 1171 4490

ÖZET

2019 yılının Aralık ayında Çin'in Wuhan şehrinde ortaya çıkan yeni koronavirüs salgını Dünya genelinde hızla yayılmaya başlamıştır. Hızlı yayılması ve tedavisinin bulunmaması nedeniyle önem kazanan bu virüse karşı gerekli tedbirlerin alınması için Mart 2020'de Dünya Sağlık Örgütü tarafından "küresel salgın" ilan edilmiştir. Salgını kontrol altına alabilmek, hızlı yayılımını engellemek ve salgının etkileri ile mücadele edebilmek için gerek sosyal yaşamda gerek iş yaşamında önemli tedbirler alınmıştır. Bu süreçte özellikle sağlık alanında hastanelerin ulaşılabilirliği, ücretlendirme, sağlık çalışanı sayısı, yatak kapasitesi vb. unsurlar çok daha fazla önemli hale gelmiştir. Türkiye'de hastanelerinin yatak kapasitesinin artırılması, salgınla mücadelede gerekli olan solunum cihazı gibi teknik ekipmanların üretilmesi, filyasyon ekipleri ile hastaların yakından takip edilmesi sağlık alanında alınan tedbirlerden bazılarıdır. Koronavirüs hastalarının diğer hastalarla temasını minimuma düşürmek amacıyla hastanelerin pandemi hastaneleri ve diğerleri olarak ayrılması salgının kontrolünün sağlanmasında alınan tedbirlerin en önemlilerinden biri olmuştur. Hastanelerin ayrışması doğal olarak sağlık çalışanlarının da ayrışmasına sebebiyet vermiştir. Bazı sağlık çalışanları daha riskli gruplarla çalışırken, bazı sağlık çalışanları bulaşıcılık yönüyle daha az riskli gruplarla çalışmıştır. Birçok kamu kurumunda esnek çalışma yöntemleri uygulanırken, sağlık çalışanları böyle bir imkâna sahip olamamıştır. Bu bağlamda sağlık çalışanlarının pandemi hastanesinde çalışıp çalışmama durumuna göre örgütsel bağlılık düzeylerinin farklılık göstereceği düşünülmüş ve araştırmaya değer görülmüştür. Bu araştırmanın amacı COVID-19 Pandemi sürecinde sağlık çalışanlarının pandemi hastanelerinde çalışma durumu ve demografik özelliklerine göre örgütsel bağlılık düzeylerinin farklılık gösterip göstermediğini belirlemektir. Bu doğrultuda çalışmada, nicel araştırma desenlerinden tarama çalışması yapılmıştır. Meyer, Allen ve Smith (1993) tarafından geliştirilen ve Dağlı, Elçiçek, Han (2018) tarafından Türkçeye uyarlanan Örgütsel Bağlılık Ölçeği kullanılmıştır. 18 maddeden oluşan örgütsel bağlılık ölçeği kullanılarak oluşturulan

çevrimiçi anket ile 219 sağlık çalışanına ulaşılmıştır. Elde edilen verilerin analizi için IBM SPSS 20.0 paket programı kullanılmıştır. Çevrimiçi anket ile toplanan verilere güvenilirlik, normallik, frekans, t-testi ve anova analizleri uygulanmıştır. Analiz sonuçlarına göre ölçek yüksek güvenilirliğe sahiptir. Veriler normal dağılım göstermektedir. Sağlık çalışanlarının pandemi hastanesinde çalışma durumu, medeni durum ve çocuk sahibi olmalarıyla örgütsel bağlılık ve alt boyutları arasında anlamlı bir farklılık olmadığı, cinsiyet ve unvanlarına göre ise anlamlı bir farklılık olduğu belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: COVID-19, Hastane, Sağlık Çalışanı, Örgütsel Bağlılık, Pandemi

DETERMINING THE ORGANIZATIONAL COMMITMENT LEVELS OF HEALTH WORKERS DURING THE COVID-19 PANDEMIC PROCESS

ABSTRACT

The new corona virus epidemic that emerged in Wuhan, China in December 2019 started to spread rapidly around the world. It was declared a "global epidemic" by the World Health Organization in March 2020 in order to take the necessary measures against this virus, which has gained importance due to its rapid spread, emergence without a specific reason and the lack of treatment. Important measures have been taken in both social and business life to control the epidemic, prevent its rapid spread and combat the effects of the epidemic. In this process, especially in the field of health, the accessibility of hospitals, pricing, number of health workers, bed capacity, etc. the elements have become even more important. In Turkey, are some of the measures taken in the field of health: the opening of the emergency hospital, increasing hospital bed capacity, the production of technical equipment such as breathing apparatus, health workers additional charge application, be closely monitored in patients with filyasyo's teams. Separating hospitals as pandemic hospitals and others in order to minimize the contact of coronavirus patients with other patients has been one of the most important measures taken to control the epidemic. The decomposition of the hospitals has naturally caused the decomposition of healthcare workers. While some healthcare workers worked with more risky groups, some healthcare workers worked with groups that were less at risk for contagion. While flexible working practices are applied in many public institutions, healthcare professionals have not had such an opportunity. In this context, considering that the organizational commitment levels of healthcare workers will differ depending on whether they work in the pandemic hospital or not, it has been deemed worthy of research. The purpose of this study is to determine whether the organizational commitment levels of healthcare workers differ according to their working status and demographic characteristics in pandemic hospitals during the COVID-19 Pandemic process. Accordingly, a screening study, one of the quantitative research designs, was conducted in the study. Organizational Commitment Scale developed by Meyer, Allen, and Smith (1993) and adapted into Turkish by Dağlı, Elçiçek, Han (2018) was used. 219 healthcare workers were reached with the online questionnaire created using the organizational commitment scale consisting of 18 items. IBM SPSS 20.0 package program was used for the analysis of the data obtained. Reliability, normality, frequency, t-test and anova analysis were applied to the data collected through the online questionnaire. According to the analysis results, the scale has high reliability and the data show normal distribution. It was determined that there was no significant difference between healthcare workers' working status in the pandemic

hospital, marital status and having children, organizational commitment and sub-dimensions, but there was a significant difference according to their gender and titles.

Keywords: COVID-19, Hospital, Healthcare Professional, Organizational Commitment, Pandemic

KORONAVİRÜS (COVID-19) SALGINI DÖNEMİNDE AİLEDE KRİZE MÜDAHALE

Abdullah IŞIK

Dr. Öğr. Üyesi, Sinop Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Sosyal Hizmet Bölümü
ORCID: 0000-0002-5339-2883

ÖZET

Bu çalışma, koronavirüs salgını döneminde aile üyelerinin zamanının çoğunu evde geçirmesi sebebiyle ailede krize müdahaleyi tartışmayı amaçlamaktadır. Bu bağlamda, krize müdahale kuramından hareketle ailede kriz sürecinin, krize müdahale planlamasının ve yaklaşımlarının psikososyal, kültürel ve ekonomik yapısı ekseninde çok boyutlu değerlendirilmesi planlanmaktadır. Zira son zamanlarda yaşadığımız pandemi sürecinin aile kurumunun yapısını etkilemesi sebebiyle konunun değerlendirilmesine dair önemin ortada olduğu düşünülmekte olup aile kurumunun bekasına yönelik çağdaş bir tehdit olarak değerlendirilen bu kriz sürecinin doğru yönetilmesi de eşdeğer bir önemi teşkil etmektedir. Ayrıca söz konusu salgın tehdidinden kaynaklı ailenin toplumsal yönünün olumsuz etkilenmesi kritik önemdedir. Konuyla ilgili kaynaklar tarandığında, tarihsel süreç içerisinde, salgın başta olmak üzere her türlü kriz riskinin insanı ve çevresini ve dolayısıyla aile yapısını farklı boyutlarda etkilediğini göstermektedir. İlgili literatürde, pandemi gibi bu tür kriz durumlarının krize müdahale yaklaşımı çerçevesinde ele alındığı görülmektedir. Bununla birlikte yapılan çalışmalar, çoğunlukla ailede krize müdahalenin aile içi sorunlar ve bazı diğer toplumsal sorunlardan kaynaklı olduğuna işaret etmektedir. Koronavirüs salgınıyla birlikte günümüz dünyasında bireysel, ailevi ve toplumsal boyutlarda yeni bir düzenin olduğu, olacağı açıktır. Literatürde, konunun bu perspektiften değerlendirilmesi üzerine herhangi bir çalışmaya rastlanmamıştır. Bu nedenle, böyle bir çalışmanın yapılmasına yönelik ihtiyaç öne çıkmaktadır. Bu noktada, krize müdahale yaklaşımının bilgisi kullanılarak salgın döneminde ailenin güçlü yönlerinin ortaya çıkarılması planlanmaktadır. Dolayısıyla bu çalışma, pandemik nedenlerle aile kurumunun yapısına odaklanmaktadır. Çalışmanın aileye yönelik sosyal politika önceliklerinin ve sosyal hizmet uygulamalarının belirlenmesine yardımcı olacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Aile, Koronavirüs (Covid – 19), Krize müdahale, Sosyal hizmet

CRISIS INTERVENTION IN FAMILY DURING CORONAVIRUS (COVID-19) PANDEMIC

ABSTRACT

This study aims to discuss crisis intervention in the family, as family members spend most of their time at home during the coronavirus pandemic. Based on the crisis intervention theory, it is planned to evaluate the crisis process in the family, crisis intervention planning and approaches in the context of the psychosocial, cultural and economic structure. Because the pandemic process we have experienced recently is considered to be of importance to the evaluation of the issue as it affects the structure of the family institution, and the correct management of this crisis process, which is considered as a contemporary threat to the survival of the family institution, is equally important. In addition, it is critical that the social aspect of the family is adversely affected by the said pandemic threat. When the relevant sources are

scanned, it shows that in the historical process, all kinds of crisis risks, especially the pandemic, affect the person and his environment and thus the family structure in different dimensions. In the relevant literature, it is seen that such crisis situations such as pandemics are discussed within the framework of crisis intervention approach. However, studies indicate that mostly family crisis intervention is caused by family problems and some other social problems. With the coronavirus pandemic, it is clear that in today's world there is and will be a new order in individual, family and social dimensions. No study has been found in the literature to evaluate the subject from this perspective. Therefore, the need for such a study to be conducted stands out. At this point, it is planned to reveal the strengths of the family during the pandemic by using the knowledge of the crisis intervention approach. Therefore, this study focuses on the structure of the family institution for pandemic reasons. It is thought that the study will help determine social policy priorities and social work practices for the family.

Keywords: Crisis intervention, Coronavirus (Covid – 19), Family, Social work

ORTAÖĞRETİM ÖĞRENCİLERİNİN OKULA YÖNELİK TUTUMLARININ BELİRLENMESİ

Aysel ARSLAN

Öğr. Gör. Sivas Cumhuriyet Üniversitesi, SHMYO Çocuk gelişimi Bölümü
ORCID: 0000-0002-8775-1119

ÖZET

Geçmişten günümüze uzanan süreçte okul, her toplum için oldukça önemli bir kurum olarak varlığını devam ettirmektedir. Bütün toplumlar hem kültür ve değerlerini hem de farklı alanlarda ihtiyaç duydukları bireyleri okul aracılığıyla yetiştirmektedir. Okula devam eden öğrencilerin başarılı olmaları ve öğrenmelerini üst düzeyde gerçekleştirebilmeleri için farklı teknik ve yöntemler uygulanmaktadır. Ancak uygulanan bu yöntem ve tekniklerin başarılı olması için öncelikle öğrencilerin okula ilişkin olumlu bir tutum içinde olmaları ve okulu sevmeleri gerekmektedir. Öğrencilerin sahip olduğu tutumların onları olumlu ya da olumsuz yönde motive ettiği bilinen bir gerçektir. Tutumlar davranışların gerçekleştirilmesinde önemli olduğu için üzerinde durulması gereken oldukça önemli bir konu olarak kabul edilmektedir. Bu alanda yapılan farklı çalışmalarda okula yönelik olumsuz tutuma sahip öğrencilerin akademik başarılarında olumlu tutuma sahip öğrencilere kıyasla belirgin düşüşler olduğu tespit edilmiştir. Öğrencilerin var olan tutumlarını belirlemeye yönelik bu çalışmanın daha sonra durumu daha derinlemesine analiz etmeyi sağlayacak nitel verilerle desteklenmesi gerektiği düşünülmektedir.

Bu çalışmada, ortaöğretim öğrencilerinin okula yönelik tutumlarının farklı değişkenler açısından anlamlı farklılık gösterip göstermediğinin belirlenmesi amaçlanmaktadır. Araştırmada tarama modeli kullanılmış olup verilerin elde edilmesinde Adıgüzel (2012) tarafından geliştirilen “Okula İlişkin Tutum Ölçeği” uygulanmıştır. Ölçek çalışmasında güvenirlik .86, bu çalışmada .88 olarak belirlenmiştir. Araştırmanın örneklemini 2019-2020 eğitim-öğretim yılında Sivas il merkezindeki üç farklı lisede öğrenimine devam eden 196 kız 185 erkek olmak üzere 381 öğrenci oluşturmaktadır. Verilerin analizinde Bağımsız Gruplar T Testi, ANOVA ve Tukey testi kullanılmıştır. Öğrencilerinin okula yönelik tutumlarının cinsiyet, sınıf, gelir ve baba eğitim durumu değişkenleri açısından anlamlı farklılık gösterdiği, anne eğitim durumu değişkeni açısından ise göstermediği belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Tutum, Okul, Ortaöğretim, Öğrenci

DETERMINATION OF SCHOOL ATTITUDES OF HIGH SCHOOL STUDENTS ABSTRACT

ABSTRACT

From the past to the present day, the school continues to exist as an important institution for every society. All societies educate both their culture and values and the individuals they need in different fields through the school. Different techniques and methods are applied in order for the students attending school to be successful and to realize their learning at a high level. However, in order for these methods and techniques to be successful, students must first have a positive attitude towards the school and love the school. It is a known fact that attitudes of students motivate them positively or negatively. Since attitudes are important in the realization

of behaviors, they are considered as a very important issue to be dealt with. In different studies conducted in this field, it has been determined that there is a significant decrease in the academic achievement of students who have a negative attitude towards school compared to students with a positive attitude. It is thought that this study aimed at determining the existing attitudes of the students should be supported with qualitative data that will enable a more in-depth analysis of the situation later.

In this study, it is aimed to determine whether attitudes of secondary school students towards school show significant differences in terms of different variables. The survey model was used in the study and the “*Attitude Scale for School*” developed by Adıgüzel (2012) was applied to obtain the data. The reliability of the scale was .86 and .88 in this study. The sample of the study consists of 381 students (196 girls and 185 boys) attending three different high schools in Sivas city center in 2019-2020 academic year. Independent T Test, ANOVA and Tukey were used for data analysis. It was determined that students' attitudes towards school showed significant differences in terms of gender, class, income and father education status variables, but not in terms of mother education status variable.

Keywords: Attitude, School, High School, Student

ÇOCUK KORUMA SİSTEMİNDEN AYRILAN GENÇLERİN TOPLUMA KAZANDIRILMASI

Dr. Öğr. Gör. Sadiye KAYAARSLAN

Kırıkkale Üniversitesi Delice Meslek Yüksek Okulu

ORCID NO: 0000-0001-8636-3897

ÖZET

Çocuk koruma sistemi içerisinde gelişimine devlet tarafından katkı sağlanan korunma ihtiyacı bulunan çocuklar 18 yaşına geldiklerinde eğer yükseköğrenime devam etmiyorlarsa kurum bakımından ayrılmaktadırlar. Doğaldır ki kurum bakımında kalan çocukların en büyük kaygısı 16-17 yaşlarında başlamaktadır. Kurum bakımındaki bu yaştaki çocukların en büyük korku ve kaygıları 18 yaşından sonra nereye gideceklerine dairdir. Akıllarında “18 yaşından sonra devlet koruması altından çıkacağım, bir evim ve bir yakınım olmayacak. Koskoca dünyada bu halde tek başıma ne yapacağım?” sorusuyla kaygıya kapılan bu çocuklar ister istemez hayata iyimser gözlerle bakamamaktadırlar. Bir de bunlara olumsuz sosyal öğrenmişlikleri eklenince kendilerini çaresiz hissettikleri ifade edilebilir. Kurum bakımından ayrılan bu gençler hayatta kimseleri ve kalacak yerleri bulunmadığı durumda birçok dezavantaja sahip olarak yaşam mücadelesi vermek durumunda kalmaktadırlar.

Alanyazın taraması şeklinde yapılan bu araştırmanın amacı, korunma ve bakım kararı kalktıktan sonra sosyal hizmet bakım birimlerinden ayrılan gençlerin sosyal, ekonomik, kültürel hayata uyumlarının sağlanması ve uyumsuzluk yaşayanların topluma kazandırılması için yapılması gerekenlerin değerlendirilmesidir.

Kurum bakımındaki çocuk; kendisine bakım veren kurumdan ayrılıp da sosyal hayata katıldığıında birtakım uyum sorunları yaşayabilmektedir. Günümüzde, çocuk koruma sisteminden ayrılmış gençlerin bir kısmı sosyal hayatın içinde bocalamaktadır. Bu zorlukların bir sonucu olarak da bu gençlerin önemli bir kısmı işlerinden ya da eşlerinden ayrılabilenekte, ekonomik zorluklara ya da ekonomik krizlere sürüklenebilmekte, suç örgütlerinin eline düşebilmekte, hatta bir kısmı da intihar edebilmektedir. Kurum bakımından ayrılan gençlere, zorlu yaşam dönemlerinde yardımcı olunması ve anlayışla yaklaşılması daha büyük sorunların önüne geçilmesinde kolaylık sağlayabileceğinden önemlidir. Bu sorumluluk tüm toplumun omuzlarındadır.

Çocuk koruma sisteminden bir gün ayrılacak olan çocuklara kurum yaşantıları döneminde “18 yaş sonrası kurum bakımından ayrılınca da her koşulda senin yanındayız” şeklinde bir güven verilebilirse ve bu toplumca uygulanabilirse, bu gençlerin hem eğitim hayatlarında yükselebilmeleri sağlanabilir hem de her açıdan gelişimleri istenilen düzeylere ulaşabilir.

Anahtar Kelimeler: Dezavantajlı Gruplar, Çocuk Koruma Sistemi, Gençlik, Topluma Kazandırma.

REINTEGRATION OF THE YOUTH LEAVING CHILD PROTECTION SYSTEM

ABSTRACT

The children in the system of child protection and whose development is supported by the government have need for protection and they leave the organisation if they do not get a college education when they turn 18. It is easy to estimate that the biggest concern of these children starts when they are 16-17. The biggest fear and concern of the children in the organisation are

related to the topic where they will go. In their mind the question “I will be out of the government protection after 18. What will I do alone in such a big world?” exists and surely they worry and cannot look positively to the future. When we also take into consideration their negative social learning, it can be stated that they feel really desperate. If they do not have any relative or any place to live in, the youth leaving the organisation have to struggle for life by having so many drawbacks.

The aim of this study, which is made via literature survey, is to evaluate the things that are really essential for the adaption of the ones, who leave the organisation after the rescission of protection and care decision, to the social, cultural life and to the economic conditions also the things needed for the reintegration of these living adaptation problems.

When the child who is under the care of the organisation leaves there and joins social life, he/she can experience some compliance problems. Nowadays, some of the youth leaving child protection system get confused in social life. As a result of these difficulties, a considerable number of them quit their work or divorce, have financial difficulties or economic crisis, fall into the hands of crime syndicates and even some of them can commit suicide. It is important that helping the youth, who leave the organisation, through difficult life cycles and showing a total understanding provide preventing bigger problems. This responsibility is on the hands of all society.

If the children who will leave the organisation one day are assured with the statement “We will always be with you even when you leave here” while they are still in the organisation and this thing is carried out by all society, both their achievement in education life can be provided and their development in any aspects may reach the desired level.

Keywords: Disadvantageous Groups, Child Protection System, the Youth, Reintegration.

COVID-19 PANDEMİSİNDE SAĞLIK ÇALIŞANLARI VE HALKA SUNULAN UZAKTAN PSİKOLOJİK DESTEĞİN KATEGORİLENDİRİLMESİ

Dr. Öğr. Üyesi Süleyman ÖZSARI

Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Tıp Fakültesi Aile Hekimliği ABD

ORCID NO: 0000-0002-7160-3381

Derya KOCADAĞ

Bolu İl Sağlık Müdürlüğü

ORCID NO: 0000-0002-6144-3433

ÖZET

COVID-19 krizi sırasında, psikolojik yükü olan vatandaşları desteklemek için yapılandırılmış toplum temelli konseptlerin uygulanması çok önemlidir. Salgınının neden olduğu korkunun psikolojik etkisinin yanı sıra yayılmayı yavaşlatmak için azaltılmış davranış kurallarının farkında olunması sağlanmalıdır. Uzmanlarla yapılan telefon ve video konferans görüşmelerinin yanı sıra web içerikleri ve çevrimiçi müdahaleler bunu sağlamada en önemli araçlardır. COVID-19 psikolojik endişelerinden sağlık çalışanları ve toplumun diğer kesimini hem bilgilendirme hem koruma amacıyla Bolu İl Sağlık Müdürlüğü bünyesinde 3 psikolog ve 1 sosyal çalışmacı ile COVID-19 Danışma Merkezi kurulmuştur. 18.03.2020-28.06.2020 tarihleri arasında (11 hafta) yapılan telefon görüşmelerinden elde edilen istatistiki veriler incelenmiş ve bu çağrılar 2 grupta kategorize edilmiştir. İlk grup çağrılar sosyal medya aracılığıyla duyurulan numaralar üzerinden sağlık personeli/yakınları ve halk tarafından Danışma Merkezi'ne gelen çağrılar olup ikinci grup ise merkezdeki uzmanlarımızın tespit ettiği risk grubundaki kişilere yapılan çağrılar olarak sınıflandırılmıştır. Danışma Merkezince toplam 219 kişi ile 6 ana konu başlığında 655 kez görüşme yapılmıştır. Görüşmelerden sonra ana konuların dağılımı, bulaş kaygısı (%42.6), kendisinin ya da yakınının enfekte olması (%21.9), eşlik eden psikiyatrik rahatsızlık (%0.6), ekipman eksikliği (% 0.4) ve sosyal destek/bilgilendirme talebi (% 34.5) olarak gruplandırılmıştır. Görüşülenlerin 117'si kadın, 102'si erkektir. Gelen çağrılarının %54'ü 41 yaş üzeri iken aranan çağrılarının %76'sı bu yaş grubundadır.

	Gelen Çağrılar		Aranan Çağrılar		Toplam
	Sağlıkç ı/Yakın ı	Vatanda ş	Sağlıkç ı/Yakın ı	Vatanda ş	
Bulaş kaygısı/Stresör	6	58	99	116	279
Kendinin/Yakının Enfekte Olması	4	7	10	122	143
Eşlik Eden Psikiyatrik Rahatsızlık	4	-	0	0	4
Ekipman Eksikliği	3	-	0	0	3
Sosyal destek /Bilgilendirme Talebi	1	94	1	130	226
Toplam	18	159	110	368	655

Sağlık çalışanlarından bulaş ve ekipman eksikliği kaygısı ile yapılan başvuruların %88.9'u, iş yerindeki ruh sağlığını etkileyen psikolojik çatışma nedeniyle başvuruların %75'i ilk hafta yapılmıştır. Sağlık çalışanı olmayanlardan, pandeminin getirmiş olduğu belirsizliğin mevcut psikiyatrik rahatsızlıklar üzerine olan etkileri nedeniyle yapılan başvuruların %74.1'i ilk hafta yapılmıştır. Sosyal destek ihtiyacı ve bilgi talebi için yapılan başvuruların % 68'i ilk hafta yapılmıştır. Enfekte olma oranları arttıkça bulaş korkusu ile ilgili görüşmelerin sayısı da (%55'i son 6 hafta içerisinde) artmıştır. Yapılan görüşmeler sonucunda %16.4'lük kısım psikiyatri polikliniğine yönlendirilmiştir. Süreç içerisinde son haftalarda korunma ile ilgili bilgi eksikliği nedeniyle yapılan aramalar azalırken, enfekte olan kişi sayısının artışı ile birlikte arama sayıları artmıştır. Zamanla pandemi belirsizliğinin azalması ve mücadeledeki planlı organizasyon, arama konularının farklılaşmasını sağlamıştır. Pandemi sürecinin devam etmesi ile yüz yüze yapılan görüşmelerin kısıtlanması sonucunda mevcut telefon görüşmeleri ve gerekli uzman desteğinin artırılmasının bu dönemdeki psikolojik desteğe katkısı olacaktır.

Anahtar Kelimeler: COVID-19, Tele-Görüşme, Psikolojik Destek.

CATEGORY OF REMOTE PSYCHOLOGICAL SUPPORT PROVIDED TO THE PUBLIC WITH HEALTHCARE EMPLOYEES IN THE COVID-19 PANDEMIC

ABSTRACT

During the COVID-19 crisis, it is essential to implement structured community-based concepts to support citizens with psychological burden. In addition to the psychological effect of the fear caused by the epidemic, awareness of the reduced behavioral rules to slow the spread should be ensured. Web content and online interventions, as well as telephone and video conference calls with experts, are the most important tools to achieve this. COVID-19 Counseling Center was established within the Bolu Provincial Health Directorate with 3 psychologists and 1 social worker in order to both inform and protect healthcare professionals and the other part of the society from the psychological concerns of COVID-19. Statistical data obtained from the phone calls made between 18.03.2020-28.06.2020 (11 weeks) were analyzed and these calls were categorized in 2 groups. The first group of calls is the calls made to the Consultation Center by the health personnel / relatives and the public over the numbers announced via social media, and the second group is classified as the calls made to the people in the risk group determined by our experts in the center. A total of 219 people were interviewed under 6 main topics by the Information Center for 655 times. After the interviews, the distribution of the main topics was grouped as contagion anxiety (42.6%), being infected by himself or his relative (21.9%), accompanying psychiatric illness (0.6%), lack of equipment (0.4%) and demand for social support / information (34.5%). 117 of the interviewees are women and 102 of them are men. 54% of incoming calls are above the age of 41, while 76% of outgoing calls are in this age group.

	Incoming Calls		Outgoing Calls		Total
	Healthcare Professionals/Relative	Citizen	Sağlık ı/Yakın ı	Healthcare Professionals/Relative	
Contagion anxiety/Stressor	6	58	99	116	279
Being infected by himself or his relative	4	7	10	122	143
Accompanying psychiatric illness	4	-	0	0	4
Lack of equipment	3	-	0	0	3
Demand for social support / information	1	94	1	130	226
Total	18	159	110	368	655

88.9% of the applications made by healthcare professionals for concerns about contamination and lack of equipment, and 75% of the applications due to psychological conflict affecting mental health in the workplace were made in the first week. 74.1% of the applications made from non-healthcare professionals due to the effects of the uncertainty brought on by the pandemic on existing psychiatric disorders were made in the first week. 68% of the applications for the need for social support and information request were made in the first week. As the rate of infection increased, the number of interviews about the fear of contamination increased (55% in the last 6 weeks). As a result of the interviews, 16.4% were directed to the psychiatry outpatient clinic. In the process, calls made due to lack of information about protection have decreased in recent weeks, while the number of outgoing calls has increased with the increase in the number of infected people. Over time, the reduction of pandemic uncertainty and the planned organization in the struggle enabled the search issues to differ. As a result of the restriction of face-to-face interviews due to the continuation of the pandemic process, increasing the existing phone calls and the necessary expert support will contribute to the psychological support in this period.

Keywords: COVID-19, Tele-Interview, Psychological Support

RUH SAĞLIĞI AÇISINDAN COVID-19

Uzm. Dr. Dilek ENER

Erciyes Üniversitesi, Tıp Fakültesi

ORCID: 0000-0002-0664-9973

ÖZET

Genel sağlık ve refahın önemli bir parçası olan ruh sağlığı, nasıl düşündüğümüzü, hissettiğimizi ve hareket ettiğimizi etkilemekle birlikte stresle başa çıkma ve acil bir durumda seçim yapma şeklimizi de etkilemektedir. Bir afet veya acil bir durum deneyim sırasında farklı ve güçlü duygular yaşanabilmektedir. Belirsizlik ya da bilinmeyenle karşı karşıya kalındığında algılanan ya da gerçek tehditlere verilen tepkiler korku, endişe ve strestir. Strese nasıl tepki vereceği, kişinin geçmişine, ailesinden veya arkadaşlarından aldığı sosyal desteğe, mali durumuna, sağlığına ve duygusal geçmişine, içinde yaşadığı topluma ve diğer birçok faktöre bağlıdır. Birçok insan salgınların yarattığı belirsizlik içinde; izole, yalnız, stresli ve endişeli olabilmekte, kitlesel kaygı (anksiyete) ve panik davranışı yayılabilmektedir. Covid 19 salgını, insanlarda tehdit algısı ve buna yönelik stres tepkisini başlatmakta ve süregelen kaygıya neden olmaktadır. Covid 19 salgınının neden olduğu kaygı hastalığın süresi, belirtileri ve sonuçlarına ilişkin belirsizlik durumu, yüksek bulaş ve ölüm oranları nedeniyle, korunmaya yönelik alınan önlemler nedeniyle, karantina yada izolasyon önlemleri nedeniyle ve ekonomik nedenlerle oluşabilmektedir. Bu süreçte ortaya çıkabilen ruhsal belirtiler dikkat ve yoğunlaşma güçlüğü, korku, huzursuzluk, çaresizlik ve yalnız hissetme, öfke, tahammülsüzlük, suçluluk hissi, matem hisleri, motivasyonda azalma, tükenmiş hissetme, sağlık kaygısı, sürekli hastalık belirtisi arama, anksiyete atağına bağlı bulgular (çarpıntı, nefes almada güçlük, ateş basması vb.), iletişim sorunları, uykusuzluk olarak sayılabilir. Salgının neden olduğu ruhsal belirtilere ek olarak Covid-19 hastalığına bağlı ateş, nefes darlığı ve öksürük gibi semptomlar da ruhsal belirtilere yol açabilmekte veya şiddetlendirebilmektedir. Covid-19 salgınında yaşanan kaygı sonucunda tütün, alkol ve diğer madde kullanımında artış, yalnızlık, depresyon, kendine zarar verme veya intihar davranışlarında artış, uyku veya yeme düzenindeki değişiklikler, kronik sağlık ve ruh sağlığı sorunlarında kötüleşme görülebilmektedir. Ruhsal sağlık açısından riskli gruplar sağlık çalışanları, Covid-19 pozitif ya da şüpheli olgular, yoğun bakımda tedavi görenler, karantina ya da tecrit edilmiş kişiler yaşlılar, çocuklar ve ergenler, evde çalışanlar, kronik hastalar, önceden var olan ruh sağlığı sorunları olan kişiler, madde bağımlıları, işlerini kaybedenler, çalışma saatleri kısaltılmış veya işlerinde başka önemli değişiklikler geçirmiş kişiler, engelli veya gelişim geriliği olanlar, kırsal veya sınır bölgelerinde yalnız yaşayanlar, bazı ırksal ve etnik azınlık grupları, ana dillerinde bilgiye erişimi olmayanlar, göçmenler, mülteciler ve evsizlik yaşayan insanlar olarak sayılabilir. Ruhsal sağlığa ilişkin değişkenler, salgının kontrol edilmesinde ve tedavi sürecinde belirleyicidir, bu açıdan ruh sağlığına yönelik hizmetler salgın yönetimi sırasında temel tıbbi girişimler arasında yer almalıdır. Uzun süreli ve tehlike içeren salgın ile mücadelede hastalar, sağlık personeli ve tüm toplumun ruh sağlığının güçlendirilmesi ve desteklenmesi yararlı olacaktır.

Anahtar Kelimeler: Salgında Ruhsal Etkiler, Covid-19, Salgında Kaygı

COVID-19 IN TERMS OF PSYCHOLOGICAL HEALTH

ABSTRACT

Mental health, an important part of general health and well-being, affects how we think, feel and act, as well as the way we deal with stress and make choices in an emergency. Different and powerful emotions can be experienced during a disaster or emergency experience. When faced with uncertainty or the unknown, the reactions to perceived or real threats are fear, anxiety and stress. How they react to stress depends on a person's background, social support from family or friends, financial situation, health and emotional background, the society in which they live, and many other factors. Many people are in the uncertainty created by the epidemics; It can be isolated, lonely, stressed and anxious, and mass anxiety and panic behavior may spread. The Covid 19 pandemic initiates the perception of threat and stress response in humans and causes chronic anxiety. The anxiety caused by the Covid 19 outbreak may occur due to the uncertainty about the duration, symptoms and consequences of the disease, high transmission and mortality rates, precautions taken for protection, quarantine or isolation measures, and economic reasons. Mental symptoms that may occur during this process include difficulty in attention and concentration, fear, restlessness, feeling helpless and lonely, anger, intolerance, guilt, feelings of mourning, decreased motivation, feeling exhausted, health anxiety, constant seeking for signs of illness, signs related to an anxiety attack (palpitations). breathing difficulties, hot flashes, etc.), communication problems, insomnia. In addition to the mental symptoms caused by the epidemic, symptoms such as fever, shortness of breath and cough associated with Covid-19 disease can also cause or exacerbate mental symptoms. As a result of the anxiety experienced in the Covid-19 epidemic, an increase in tobacco, alcohol and other substance use, loneliness, depression, increased self-harm or suicidal behavior, changes in sleeping or eating patterns, and worsening in chronic health and mental health problems can be seen. Mentally risky groups healthcare workers, Covid-19 positive or suspicious cases, those who receive treatment in intensive care, people who are quarantined or isolated, elderly, children and adolescents, homeworkers, chronic patients, people with pre-existing mental health problems, substance as addicts, job losses, shortened working hours or other significant changes in their work, people with disabilities or developmental disabilities, people living alone in rural or border areas, some racial and ethnic minority groups, those who do not have access to information in their mother tongue, immigrants, refugees and homeless people countable. Variables related to mental health are determinative in the control and treatment process of the epidemic, in this respect, mental health services should be among the main medical interventions during epidemic management. It will be beneficial to strengthen and support the mental health of patients, healthcare personnel and the whole community in combating the long-term and dangerous epidemic.

Keywords: Mental Effects In The Epidemic, Covid-19, Anxiety In The Epidemic

SPOR ETKİNLİKLERİNE YÖNELİMİN DEMOGRAFİK ÖZELLİKLER AÇISINDAN İNCELENMESİ

Öğr. Gör. Dr. Feray KÜÇÜKBAŞ DUMAN
İstanbul Üniversitesi, Kalite Koordinatörlüğü
ORCID: 0000-0002-1647-8004

ÖZET

Tüketici ihtiyaç ve beklentilerinin doğru bir şekilde analiz edilmesi, ürün ya da hizmetlerin satışında büyük önem taşımaktadır. Özellikle rekabetin yoğun olarak yaşandığı günümüz dünyasında tüketici eğilimlerinin tespit edilmesi, yeni pazar fırsatlarının yakalanmasında etkili rol oynamaktadır. Tüketici istekleri kültür, çevre ve kişilik özellikleri gibi bazı değişkenlere göre farklılık gösterebilmektedir. Tüketicinin ürün ya da hizmetten beklentisinin belirlenerek karşılanması tercih edilme sebebini güçlendirecektir. Spor, günümüzde büyük bir endüstri haline gelmiş olup spor organizasyonları bu sektör içerisinde önemli bir yere sahiptir. Spor endüstrisi içerisinde yer alan spor organizasyonlarında katılımcıları etkinliklere çekebilme, etkinliğin başarıya ulaşması açısından önemlidir. Büyük insan kitlelerini bir araya getirebilme gücüne sahip olan spor etkinliklerine yönelim faktörlerini farklı açılardan incelemek mümkündür. Spor etkinliklerine katılımı bireylerin yönelimlerinin çözümlenmesi etkinlik düzenleyicilerine yol gösterecektir. Ayrıca, hedef pazarın belirlenmesi bu çözümlenmenin yapılması ile mümkündür. Bu çalışmada masa başı çalışan kişilerin spor etkinliklerine yönelimlerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi amaçlanmıştır. Çalışmanın örneklemini 3 farklı işletmede masa başı çalışan toplam 105 kişi oluşturmuştur. Verilerin toplanmasında “Spor Etkinliklerine Yönelim Ölçeği” kullanılmıştır. Ölçek “sosyalleşme arayışı”, “duygu arayışı” ve “bilgi arama” olmak üzere 3 alt boyuttan oluşmaktadır. Elde edilen veriler, katılımcıların Spor Etkinliklerine Yönelim Ölçeği’nden aldıkları toplam puan ile çeşitli demografik faktörler arasındaki ilişkiler incelenerek Bağımsız Örneklem t-Testi ve Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) ile analiz edilmiştir. Çalışmanın sonuçlarına göre; katılımcıların spor etkinliklerine katılım puanlarının yaş, medeni durum, çocuk sahibi olma ve düzenli spor yapma bakımından anlamlı farklılık gösterdiği bulunmuştur.

Anahtar Kelimeler: Spor, Spor etkinlikleri, Tüketici eğilimi, Tüketici beklentisi

ABSTRACT

The analysis of the consumer needs and expectations is of great importance for marketing of the products and services. Considering the competitive environment in these days, consumer behavior is key to catch a place in this new market conditions. The demands of consumers change according to variables of culture, environment and personalities. What matter is to satisfy consumer expectations and turn out to be attractive to the consumers. The industry around the sport activities is giant in these days. The success in this industry is the ability to draw consumers to these activities. The concern here is to bring high number of people vis-a-vis their different inclinations and preferences. The analysis of the inclinations of the consumers will help to organizers of the sports activities. It will also make sense of the emerging market in this industry. In this study, it was aimed to determine the orientation toward sporting events of white collar workers and to examine the relation with some demographic factors. My sample consists of 105 people working in three sectors. I used the “Orientation Toward Sporting Events Scale” in this study. It centers around the sub-themes of “search for socialization”, “soul

search” and “information search”. Data were gathered through Orientation Toward Sporting Events Scale and analyzed by Independent Samples t-Test and ANOVA test in order to examine the relations of scale scores with various demographic factors. It concluded that there is significant difference in the preferences and inclinations of the customers depending on their age, marital status, parental position and sporting habits.

Keywords: Sport, Sport activities, Consumer inclinations, Consumer expectations

DİJİTAL ÇAĞDA VE ÇOCUK DAVRANIŞLARI ANTAKYA ÖRNEĞİ

Öğr. Nilgün Hatice GÜRLER

Hız. Ayşe kız Anadolu İmam Hatip Lisesi

Öğr. Vahit HÜYÜK

Hatay Karlısu Sosyal Bilimler Lisesi

ÖZET

İnsanlık tarihine toplumsal gelişim süreci ve toplumsal yaşam açısından bakıldığında ilk önemli kırılmanın tarım devrimi ile gerçekleştiği görülmektedir. İkinci büyük kırılmayı ise sanayi devrimi ile yaşamış tarım toplumunda makinelerin hüküm süreceği, iş ve emek sınıfının olduğu sanayi devrimi ile yaşanmıştır. Bilim ve teknolojik gelişmelerin çok hızlı bir şekilde büyüdüğü, günümüzde toplumsal yaşamdan ekonomiye, üretimden eğitime çok hızlı bir dönüşüm yaşanmaktadır bu dönüşüme Dijital Dönüşüm diyebiliyoruz. Bu çalışmanın ana hedefi ise hayatımızın büyük bir bölümünü işgal eden dijital dünya (internet, cep telefonu, sosyal medya, robotlar ve yazılımların) toplum için yaklaşan bir fırsat mı? yoksa risk mi? oluşturmaktadır. Bu çalışma ile bunların analizini yapılacak ve öneriler sunulacaktır. İnternet ve online teknolojiler günümüz dünyasının en popüler iletişim araçları olarak günlük yaşamın vazgeçilmezleri arasındaki yerini almıştır.

Bu araştırmanın amacı, dijital dönüşümün sosyal etkilerinin liseli gençler üzerine davranışlara etkisini araştırmaktır. Antakya'daki belirlenen okul türleri kapsamında lise öğrencilerinin sanal (siber) zorbalık deneyimlerini, siber davranışlarda bulunma ve maruz kalma durumlarına ilişkin görüşlerini incelemektir. Ayrıca internet ve cep telefondaki uygulamalar kullanma sıklıklarını incelemektir. Böylece, bir yandan bilgi ve iletişim teknolojilerinin gençler üzerinde oluşturduğu etkilere dikkat çekerken, diğer yandan da yeni bir kavram olan sanal (siber) zorbalık kavramını ve etkilerini tanımlayarak sosyal medya kullanımı ve doğru kullanması yönünde farkındalık kazandırmaktır. Örneğin sosyal medya ve yine sosyal medya üzerinden açılan itiraf sayfaları vb. öğrenciler yaşadığımız çevre de ve özellikle lise gençleri arasında sanal zorbalık olayları gün geçtikçe artıyor.

Çalışmanın katılımcılarını farklı lise türlerinden, 236 gönüllü lise öğrencileri oluşturmuştur. Hatay ili Antakya ilçesindeki belirlenen lise türlerinden meslek liseleri, Anadolu liseleri, fen lisesi ve sosyal bilimler lisesi çalışma evreni olarak belirlenmiş, elde edilen verilerin analizinde "betimsel analiz" ve "içerik analizi" tekniği kullanılmıştır. Veriler betimleyici ve karşılaştırmalı istatistikler kullanılarak analiz edilmiştir.

Bilgi toplumuna yön ve şekil veren enformasyon teknolojilerinin insanlığa sunmuş olduğu kolaylık ve faydalarının yanı sıra taşıdığı ciddi risk ve sıkıntılarının olduğunu bilmemiz gerekmektedir. Bu teknolojiler kontrol dışı kullanıldığında, özellikle çocukların ve gençlerin gelişimleri üzerinde bazı olumsuz etkilere neden olabilmektedirler. Bu olumsuz etkilerin tespit

edilmesi, engellenmesi ve ortadan kaldırılması çocuklar ve gençler açısından olduğu kadar toplum sağlığı açısından da büyük önem arz etmektedir.

Anahtar Kelimeler: Dijital dönüşüm, Siber kurban, internet, teknoloji, sosyal medya

DIGITAL AGE AND CHILDREN BEHAVIORS ANTAKYA EXAMPLE

ABSTRACT

When the history of humanity is examined in terms of social development process and social life, it is seen that the first important break occurred with the agricultural revolution. The second major break was experienced with the industrial revolution, in which machines would prevail in the agricultural society that lived through the industrial revolution, and the business and labor class was formed. Science and technological developments are growing very rapidly and today there is a very rapid transformation from social life to economy, from production to education, we can call this transformation Digital Transformation. The main goal of this study is, is the digital world (internet, mobile phone, social media, robots and software) that occupies a large part of our lives an approaching opportunity for the society? or is it a risk? constitute. With this study, these will be analyzed and suggestions will be presented. Internet and online technologies have taken their place among the indispensables of daily life as the most popular communication tools of today's world.

The purpose of this research is to investigate the social effects of digital transformation on behaviors on high school students. To examine the cyber bullying experiences of high school students within the scope of the school types determined in Antakya, their views on cyber behavior and exposure. In addition, to examine the frequency of using applications on the internet and mobile phones. Thus, while drawing attention to the effects of information and communication technologies on young people, on the other hand, it aims to raise awareness about the use and correct use of social media by defining the concept and effects of cyberbullying, which is a new concept. For example, social media and confession pages opened on social media, etc. Students

Cyberbullying is increasing day by day in the environment we live in and especially among high school youth.

The participants of the study consisted of 236 volunteer high school students from different high school types. Vocational high schools, Anatolian high schools, science high schools and social sciences high schools, among the high school types determined in the district of Antakya in Hatay province, were determined as the study universe, and "descriptive analysis" and "content analysis" technique was used in the analysis of the data obtained. Data were analyzed using descriptive and comparative statistics.

We need to know that information technologies, which shape and shape the information society, have serious risks and problems as well as the convenience and benefits they offer to humanity. When these technologies are used out of control, they can cause some negative effects especially on the development of children and young people. The detection, prevention and

elimination of these negative effects are of great importance for children and young people as well as for public health.

Keywords: Digital transformation, Cyber victim, internet, technology, social media

FRANSA AHLAK VE VATANDAŞLIK EĞİTİMİ PROGRAMINDA KAZANIMLARIN DEĞERLER BAĞLAMINDA İNCELENMESİ

Dr. Öğretim Üyesi Engin ZABUN

Cumhuriyet Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü
ORCID:0000-0001-8132-8953

Prof. Dr. Özlem BEKTAŞ

Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi
Bölümü
ORCID:0000-0001-9869-0115

ÖZET

Bu araştırmanın amacı Fransa Vatandaşlık ve Ahlak Eğitimi Programı'nda kazanımlarda yer alan değer türleri ve ilişkili olduğu içerik bağlamında incelenmesidir. Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden biri olan doküman incelemesi yöntemi kullanılmıştır. Elde edilen verilerin çözümlenmesinde içerik analizi kullanılmıştır. Fransa Ahlak ve Vatandaşlık öğretim programında ifade edilen özgürlük, eşitlik, kardeşlik, laiklik, dayanışma, adalet, saygı, her türlü ayrımcılığın reddi değerleri esas alınmıştır.

Araştırma sonucuna göre; 2. Döngüde kazanımlarda yer verilme sayısına göre sırasıyla değerler; saygı, adalet, dayanışma, laiklik, her türlü ayrımcılığın reddi, özgürlük, eşitlik, kardeşlik'tir. 3. Döngüde değerler adalet, saygı, eşitlik, dayanışma, laiklik, özgürlük, her türlü ayrımcılığın reddi, kardeşliktir. 4. Döngüde değerler adalet, eşitlik, dayanışma, saygı, özgürlük, her türlü ayrımcılığın reddi olarak yer almıştır.

İçerik olarak değer konuları incelendiğinde; saygı, farklılıklara, akran ve yetişkinlere, sınıf ve okul kurallarına, demokratik değerlere, düşünce ve inanca, farklı toplum kesimlerine, özgürlüklere saygı konuları, ayrıca kişisel ve toplumsal değerler, önyargılar ve kalıp yargılar, ortak refah konuları olarak ele alınmıştır. Adalet; çok kültürlük, haklar ve görevler, tartışma kuralları, ortak refah, hakların eşitliği, demokrasi ilkeleri, kişinin bütünlüğü, başkalarına saygı, adaletin rolü, kültürel çeşitlilik, kurallar, iç tüzüklere ve kurallara uyma, kanun ve temsili demokrasi, insan hakları beyannameleri, demokratik devletin ilkeleri, temel özgürlükler, vatandaşlık görevleri, demokratik tartışma, kişinin özgürlüğü, farklı eşitlik boyutları, bir eylemi iyi veya kötü yapan nedenler konuları içinde ele alınmıştır. Laiklik; inanç farklılıkları, düşünce, inanma ve bilme farklılıkları, inanç farklılıklarına saygı, laiklik, değerler, laiklik ilkeleri konuları içerisinde ele alınmıştır. Özgürlük; inanç özgürlüğü, düşünce özgürlüğü, temel özgürlükler, özgürlük hayalinin edebi ve sanatsal ifadeleri, diğerlerine saygı duyma, değerler konuları içerisinde ele alınmıştır. Kardeşlik; Fransa cumhuriyetinin ve Avrupa birliğinin değerleri konuları içerisinde ele alınmıştır. Her türlü ayrımcılığın reddi; farklılıkların kabulü, hak eşitliği, inançlar ve görüşler arasında ayırım, farklı ayrımcılık şekilleri, eşit kimlik, diğerlerinin farklılıklarına saygı konuları içerisinde yer verilmiştir. Dayanışma; işbirliği kuralları, yardımlaşma, ortak yarar, işbirliği kurallarına uyma, bireysel ve sosyal dayanışma, sendika, birlik, Fransa'nın dayanışmacı ve işbirlikçi taahhüdü, insanlığın ortak kaderi konusunda aidiyet duygusu konuları içerisinde ele alınmıştır.

Anahtar Kelimeler: Vatandaşlık, değer, France.

EXAMINATION OF LEARNING OUTPUTS IN THE MORAL AND CIVIC EDUCATION PROGRAMME OF FRANCE IN TERMS OF VALUES

ABSTRACT

The aim of this study is to examine value types and the content related to them in terms of their acquisitions in the France Moral and Civic Education Program. The data were obtained from the country's citizenship education program by document review method. Content analysis was used to analyze the obtained data. 8 (eight) values; freedom, equality, fraternity, secularism, solidarity, justice, respect, rejection of all kinds of discrimination, expressed in the Ethics and Citizenship curriculum of France, are taken as basis. According to the results of the research; according to the number of acquisitions in the second cycle respect, justice, solidarity, secularism, denial of all kinds of discrimination, freedom, equality, brotherhood. Justice in the third cycle, respect, equality, solidarity, secularism, freedom, rejection of all kinds of discrimination, brotherhood's. In the 4th cycle, there were more justice, equality, solidarity, respect, freedom, rejection of all forms of discrimination are figured. When the value issues as content are examined; respect; differences, peers and adults, class and school rules, democratic values, thoughts and beliefs, respect for different groups of society, freedoms, as well as personal and social values, prejudices and stereotypes, and common prosperity are discussed. Justice; multiculturalism, rights and duties, rules of debate, common welfare, equality of rights, principles of democracy, integrity of one, respect for others, role of justice, cultural diversity, rules, compliance with internal regulations and rules, law and representative democracy, human rights statements. The principles of the democratic state, fundamental freedoms, citizenship duties, democratic debate, freedom of the person, dimensions of different equality, reasons that make an action good or bad are discussed. Secularism is mentioned in differences of belief, differences of thought, belief, respect for different beliefs, values, principles of secularism. Freedom is mentioned in freedom of belief, freedom of thought, fundamental freedoms, literary and artistic expressions of dream of freedom, respect for others and values. Brotherhood; the values are addressed in the values of the French Republic and the European Union. Rejection of all kinds of discrimination; differentiation, equal identity, respect for the differences of the others. Solidarity; the rules of cooperation, cooperation, solidarity, common welfare, cooperation with the rules of cooperation, individual and social solidarity, union, unity, France's solidarity and collaborative commitment, the sense of belonging to the common fate of humanity.

Keywords: Civic, value, France.

AN ANALYSIS OF THE FAILURE OF THE UNITED NATIONS FORCES: UNFICYP FOR CYPRUS CONFLICT

Hasibe ŞAHOĞLU

Yrd. Doçent Doktor, (E) Büyükelçi, Öğr. Üyesi, Girne Amerikan Üniversitesi Siyasal Bilimler Fakültesi, Uluslararası İlişkiler Bölümü
ORCID: 0000-0003-2098-1515

ABSTRACT

Since 1968, the inter-communal negotiations between Turkish and Greek Cypriot leadership have continued under the auspices of the United Nations until recent years but still no permanent solution is reached and the Island is still divided.

The borders are patrolled by the United Peace Keeping Force. *“The force has no mandate to force peace only to support and facilitate the Secretary-General’s efforts to promote the inter-communal talks... Over the course of years, the Security Council has passed successive resolutions urging a settlement but has never been prepared to invoke sanctions to enforce them... The Secretary-General can only appeal to the goodwill of the parties”* (Mc Donald, 1993: 184). In short, the UN forces only preserve the status quo for talking to continue.

The U.N. Security Council is working as good offices to achieve just and lasting solution for Cyprus problem and since 1968 the Security Council conducted many inter-communal talks between the representatives of the two communities on equal footing.

I think that politically United Nations is not very democratic and constitutional enough because of the veto power given to the five permanent member of the Security Council which is likely contradictory with justice amongst all other member states. This can be result into mistreatment of power and act for the gains for only their countries. The United Nations continues to be dependent on fortification and ruling by these five states and as a result of this the Security Council becomes unconstitutional and also ineffective towards achieving its main goal in regards to global peace and security in the international system.

Until recent years unproductive negotiations between the leaders of Greek and Turkish Cypriot are done under the U.N. auspices, but failed to produce an agreement. As the third party mediator the U.N should expand its conflict techniques in case of Cyprus conflict.

Keywords: United Nations, Cyprus, Conflict, UNFCIYPT

ÖZET

Kıbrıs Türk ve Kıbrıs Rum liderliği arasındaki toplumlararası müzakereler Birleşmiş Milletler himayesinde son yıllara kadar devam etti, ancak hala daha kalıcı bir çözüme ulaşamadı ve Ada bölünmüş durumdadır.

Kıbrıs’ta konuşlanan Birleşmiş Milletler Barış Gücü sınırlarda devriye görevi yapmaktadır. "Bu gücün, barışı zorlama yetkisi yoktur, sadece Genel Sekreterin toplumlar arası görüşmeleri teşvik etme çabalarını desteklemek ve kolaylaştırmak için vardır... Yıllar boyunca, Güvenlik Konseyi çözüm çağrısı yapan birbirini izleyen kararlar aldı, ancak hiçbir zaman yaptırımları uygulamak için baskı yapmadı... Genel Sekreter yalnızca taraflardan iyi niyet talep edebilir"(Mc Donald, 1993: 184). Kısacası, BM güçleri sadece müzakerelerin devam etmesi için statükoyu koruyor.

Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi, Kıbrıs sorununa adil ve kalıcı bir çözüm bulmak için iyi niyet misyonu olarak çalışıyor ve 1968'den beri Güvenlik Konseyi, iki toplumun temsilcileri arasında eşit koşullarda birçok toplumlar arası müzakereler gerçekleştirdi.

Güvenlik Konseyi'nin beş daimi üyesine verilen veto yetkisi nedeniyle Birleşmiş Milletlerin siyasi olarak yeterince demokratik ve anayasasına uygun davranan olmadığını düşünüyorum ki bu, diğer tüm üye devletler arasında muhtemelen adaletle çelişiyor. Bu, gücün yanlış davranışlarına neden olabilir ve yalnızca kendi ülkeleri için kazanımlar elde etmek için hareket edebilirler.

Birleşmiş Milletler, bu beş devletin hâkimiyetine ve yönetimine bağımlı olmaya devam ediyor ve bunun sonucunda Güvenlik Konseyi anayasasına aykırı davranabiliyor ve aynı zamanda uluslararası sistemde küresel barış ve güvenliğe ilişkin ana hedefine ulaşma konusunda etkisiz hale geliyor.

Son yıllara kadar BM himayesinde Kıbrıs Türk ve Kıbrıs Rum liderler arasında sonuçsuz müzakereler yapılmıştır, ancak hiçbir anlaşma sağlanamamıştır. Arabulucu olarak Birleşmiş Milletler Kıbrıs sorununda çözüme ulaşmak için tekniklerini yeniden gözden geçirmelidir.

Anahtar kelimeler: Birleşmiş Milletler, Kıbrıs, Çatışma, UNFICYP

ANTİK SOSYO-POLİTİK DÜZEN İÇİNDE YURTTAŞLIK VE TOPLUMLA İLGİLİ DİĞER TERİMLER

Sultan Deniz Küçüker

Dr. Öğr. Üyesi, Ankara Üniversitesi, Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi, Tarih Bölümü
ORCID: 0000-0002-9949-6805

ÖZET

Devlet kavramı, toprak bütünlüğüne bağlı olarak örgütlenmiş halkların oluşturduğu siyasal bir birliğe işaret etmektedir. Bu bakımdan hem çağdaş devlet kavramı hem de çağdaş devletin kurumsal ve ideolojik kökenlerini barındıran antik devlet olarak *polis*, birbiriyle uyum içindedir. Ancak konuya devleti oluşturan toplum açısından yaklaşıldığında, çağdaş ile antik devlet arasında önemli farklar ortaya çıkmaktadır. Öyle ki, çağdaş devletler içinde yurttaş, halk ve toplum kavramları birbirini kapsarken Hellen *polis*'leri içindeki toplumun ancak ayrıcalıklı bir kısmı yurttaş olarak tanımlanmaktadır. Yurttaş, antik Hellen dilinde, köken olarak *polis* kelimesinden türemiş olan *politēs* kavramı ile ifade edilmiştir ve devletin yönetiminde sorumluluk üstlenen, erkek kişiyi ifade etmiştir. Bu yönüyle kavramsal gelişimi, Hellen toplumlarında İÖ 7. yüzyılda yazılı yasalara geçişle birlikte başlamıştır ve kadınları, yerleşik yabancıları, köleleri kapsamayan bir anlam içeriği olmuştur. Dolayısıyla antik devlet içinde yurttaş olarak *politēs*, tüm *polis* halkını ifade etmez.

Diğer taraftan yazılı kaynaklarda, daha geniş bir *polis* toplumunu ifade eden farklı terimler de konu edilmiştir. Bunlar arasından örneğin, yerleşimin merkezine işaret eden *astu* teriminden türemiş olan ve *astu*'lü ifadesini veren *astos* sıfatı, kadın yurttaşı da kapsayan anlamı bakımından önem arz etmektedir. Ancak yurttaşlık sadece yerleşim merkezlerinde oturanlar için geçerli değildir ve bu açıdan kırsalda oturanlara işaret eden *agroikos* terimi de önem arz etmektedir. Toplumsal kuşatıcılığı bakımından ise *dēmos* terimi, tüm diğer terimlerin önüne geçmektedir. Demokrasi siyasal düzenine temel olan ve bu düzenin yürütücüsü olarak *dēmos*, özellikle yoksul halk tabakası ifadesini barındırır. Ancak *dēmos* da *polis*'te yaşayan bütün nüfusu kapsamamaktadır. Özgürlükten yoksun olan köleler, özgür olan ama siyasal yönetim erkine katılmayan yerleşik yabancılar (*metoikos*'lar) ve kadınlar *dēmos* içinde değerlendirilmemektedir.

Aristoteles'in *Politika* (1252b10-27) adlı eserinde işaret ettiği gibi, *polis*'in kırsalda ya da merkezde bulunan tüm *oikos*'lardan (hanelerden) meydana geldiği göz önünde bulundurulduğunda ise, tüm *oikos* nüfusuna işaret eden *enoikountes* terimi de öne çıkmaktadır. *Enoikountes*; *oikos* içinde yaşayan tüm kişileri, karı-koca, çocuklar, bazen diğer akrabalar ve köleleri kapsamaması dolayısıyla daha geniş bir nüfusu ifade eder. Anlatılanlar bağlamda çalışmamızın konusu, kaynaklarda geçen ve *polis* toplumunu ifade eden farklı kavramların incelenmesidir.

Anahtar Kelimeler: Antik devlet ve toplum, *polis*, *politēs*, *dēmos*, *astos*, *enoikountes*

CITIZENSHIP AND OTHER TERMS RELATED TO COMMUNITY IN ANCIENT SOCIO-POLITICAL ORDER

ABSTRACT

The state refers to a political unity formed by organized peoples depending on territorial integrity. In this respect, both the modern state and the *polis* as an ancient state, which contains the institutional and ideological roots of the modern state, are in harmony with each other. However, when the issue is approached from the perspective of the society that constitutes the state, important differences emerge between the modern and the ancient state. While the concepts of citizen, public and society in contemporary states cover each other, only a privileged part of the society within the Greek *polis* was defined as citizen. Citizen was expressed in ancient Greek with the concept of *politēs*, derived from *polis* and it referred to the male person who took responsibility for the administration of the state. In this respect, its conceptual development started with the transition to written laws in Greek societies in the 7th century BC and its meaning did not include women, resident aliens (metics) and slaves. Thus, *politēs* did not refer to the entire people of ancient Greek *polis*.

On the other hand, different terms expressing a wider society were also mentioned in written sources. Among these, for example, the adjective *astos*, which is derived from the term *astu* (city center) and gives the expression “from the *astu*”, is important in terms of its meaning including the female citizen. However, citizenship was not only valid for those living in city center, and so the term *agroikos*, which refers to those living in rural areas, is also important. In terms of social encompassing, the term *dēmos* surpasses all other. *Dēmos*, which was the basis of democracy, contained the expression of the poor people in particular. Slaves deprived of liberty, resident aliens who were free but unable to participate in politics, and women were not considered in the *dēmos*.

As Aristotle points out in his *Politics* (1252b10-27), the *polis* consists of all *oikos* (households) located in the countryside or in the center. So, the term *enoikountes*, which refers to husband and wife, children, sometimes other relatives and slaves, expresses a wider population as it includes all people living in the *oikos*. In this context, the subject of our study is to examine different terms that are mentioned in the sources and express the society of ancient Greek *polis*.

Keywords: Ancient state and society, polis, politēs, dēmos, astos, enoikountes

FRITZ NEUMARK VE PHILIPP SCHWARTZ'IN ANILARINDA TÜRKİYE DEĞERLENDİRMELERİ

Melda Keser

Dr. Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi, Alman Dili ve Edebiyatı Bölümü

ORCID: 0000-0003-0726-3535

ÖZET

Almanya'da 1. Dünya Savaşı yenilgisi sonrasında Weimar Cumhuriyeti statükosunun sarsılması, nasyonal sosyalist politikanın güç bulmasına neden olmuştur. Savaşın ve yenilginin sonuçları, 1933 yılında Adolf Hitler'in yönetime gelmesiyle Almanya tarihinde dönüm noktasını başlatırken, Türkiye'de Cumhuriyet reformlarında yönlendirici bir etkeni de var etmiştir. Hitler'in nasyonal sosyalist politikayla yürürlüğe soktuğu ve Yahudiler ile muhalifleri hedef alan uygulamalardan kaçmak zorunda kalan başarılı bilim insanları, Türkiye'de aynı yıllarda başlayan eğitim reformunda önemli bir rol üstlenmiştir. Ekonomi alanında Türkiye'de önemli çalışmalar yürütmüş Fritz Neumark ile Alman Bilim İnsanları Acil Yardım Cemiyeti'nin kurucusu ve patoloji profesörü Philipp Schwartz, söz konusu bilim insanlarına en önemli örneklerdendir. Türkiye'ye göçlerini temel alan anı kitaplarında iki bilim insanı da kendi durumları ile mevcut durumu bir arada sunmaktadır. Ancak, Almanya'da bu eserlere dair, yazarlarının ağız birliği etmişçesine Türkiye'yi övdükleri, hatta sadece Türkiye'yi övmek için bu eserleri kaleme aldıkları yönünde görüşler mevcuttur. İleri sürülen bu görüşler, yazarların Türkiye'yi hiç eleştirmedeği, böylece Türkiye'yi gerçeklikten uzak tasvir ettikleri yönündeki bakış açısına dayanmaktadır. Bu nedenle, yürütülecek bu çalışmada, Neumark ve Schwartz'ın Türkiye'ye ilişkin anı kitapları incelenerek, iki bilim insanının Türkiye ve söz konusu döneme ilişkin sundukları imajın, ele aldıkları olgu ve durumlara ilişkin değerlendirmelerinin incelenmesi amaçlanmıştır. Böylece, eserlerin Almanya'da alınılanması ve göçmen bilim insanları ile Cumhuriyet reformları ilişkisine Almanya'daki yaklaşımın tespit edilmesi de hedeflenmiştir. Nitekim yapılan inceleme, Neumark ve Schwartz'ın, ele almış oldukları konu ve olguları olduğu gibi resmettiğini; anılarında nesnel aktarım ve değerlendirmelerde bulduklarını göstermiştir.

Anahtar Kelimeler: Nasyonal Sosyalizm, Alman Edebiyatı, Anı Edebiyatı, Fritz Neumark, Philipp Schwartz.

TURKEY IN FRITZ NEUMARK'S AND PHILIPP SCHWARTZ'S MEMORIES

ABSTRACT

National Socialist politics found space when the Weimar Republic lost power after the First World War. The consequences of the war drove Germany to a turning point in 1933 when Hitler seized power in Germany. This turnaround thus produced another turnaround for Turkey by way of reforms. Successful Jewish scholars who were targeted and affected by Hitler's new Nazi laws emigrated to Turkey and played a very important role in the current university reforms. Fritz Neumark, who had done very important work in Turkey in the field of economics, and Philipp Schwartz, who was the founder of the emergency association of German scientists abroad and a pathologist, are among the most important examples. In their memories, which are based on their emigration to Turkey, they portray not only their own situations but also Turkey at the time. But in Germany these works were criticized, because man is the view that

these scientists as from a mouth spoken, only praise Turkey. It is even claimed that these works were written only to praise Turkey. This criticism is based on the perspective that they never criticized Turkey and thus did not portray the country truthfully. In this work, the memories of Neumark and Schwartz about their exile in Turkey are analyzed and the image of Turkey presented on the basis of certain phenomena is established. Thus, the reception in Germany of the topic, which represents the relationship between German scientists and the reforms in Turkey, must also be specifically presented. In the end, the analyses showed that Neumark and Schwartz objectively described the time and deeds and dealt with them.

Keywords: National socialism, German literature, Memory literature, Fritz Neumark, Philipp Schwartz.

KIZIL VEBA ROMANINDA UYGARLIKTAN İLKELLİĞE DÖNÜŞ

Prof. Dr. Nurullah ULUTAŞ

Bitlis Eren Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü Başkanı

ORCID: 0000-0002-1447-3736

ÖZET

Tarih boyunca salgın hastalıklar ve edebiyat arasında bir ilgi var olagelmektedir. İnsanoğlu acılarını, mutluluklarını, aşklarını ve hüznlerini anlattığı gibi binlerce hemcinsini kurban verdiği salgınları da edebi türlere konu etmiştir. Çok sayıda roman, tiyatro ve halk türkülerinde salgınların yansımaları görmek mümkündür. Jack London'un *Kızıl Veba* romanı, 2073 yılında James Howard Smith adlı yaşlı bir Profesörün ağzından 60 yıl önce yaşanan veba salgını sonucu milyarlarca insanın canının kaybetmesini anlattığı anı türünde bir eserdir. Romandaki kurgu, Edvin adlı torunuyla yürüyüş yaparak keçileri otlatan diğer torunları Hou Hou ve Yarık Dudak'ın yanına gelen Howard Smith'in anlatıcı misyonunu yüklenmesiyle oluşur. Profesör, o yıllarda yaşanan veba salgınına tüm ayrıntılarıyla anlatırken bu dönemde vahşi yanı ortaya çıkan insanın acımasızlığını da anlatır. Olayların yaşandığı bu dönem uygarlığın yok olduğu, insanlığın ilkel dönemlere döndüğü, en büyük amacın hayatta kalmak, tarım ve hayvancılık olduğu bir dönemdir. Bütün şehirler yok olmuş ve ayı, aslan, kurt gibi vahşi hayvanlar her tarafa yayılmıştır. Doktor ve bakteri uzmanlarının hastaları tedavi etmek ve aşı bulmak için yaptıkları mücadeleleri anlatan yazar, bazı bölümlerde kapitalizmi de eleştirmeyi ihmal etmez. Yöneticilerin basın yoluyla salgın olayını sansürlemesi de yan tema olarak işlenir.

Bu çalışmada Jack London'un *Kızıl Veba* romanından yola çıkarak gelecekte bugüne bakışın distopik bir görünümü analiz edilecektir.

Anahtar Sözcükler: Jack London, *Kızıl Veba*, Salgın, COVID – 19, Veba.

FROM CIVILIZATION TO PRIMITIVITY IN THE NOVEL THE SCARLET PLAGUE

ABSTRACT

Throughout history, there has been an interest in epidemics and literature. Human beings discuss their pain, happiness, love and sorrow, as well as the epidemics that cause the loss of their fellows in literary works. The repercussions of epidemics can be seen in many novels, theater plays and folk songs. Jack London's novel *The Scarlet Plague* is a memoir of the loss of billions of lives as a result of the plague epidemic that took place 60 years ago through the words of an old professor named James Howard Smith in 2073. In the novel, Howard Smith, who walks with his grandson named Edvin to graze the goats and comes next to his other grandchildren Hou Hou and Cleft Lip undertakes the role of narrator. While the professor describes the plague epidemic that took place in those years in all details, he also describes the brutality of the human being, whose wild side emerged during this period. Accordingly, these events took part in a period when civilization disappeared, humanity returned to its primitive times, and the greatest goal became survival, agriculture and animal husbandry. All cities were destroyed and wild animals such as bears, lions and wolves spread everywhere. Describing the struggles of doctors and bacterial specialists to treat patients and find vaccines, the author does

not neglect to criticize capitalism in some parts of the novel. The censorship of the epidemic by the media by the executives is also discussed as the secondary theme.

This study aims to analyze the dystopian view of the future to the present based on Jack London's novel *The Scarlet Plague*.

Key Words: Jack London, *The Scarlet Plague*, Epidemic, COVID – 19, Plague.

ADALET AĞAOĞLU’NUN BİR DÜĞÜN GECESİ ROMANINDA SINIF, KUŞAK, TARİH

Dr. Öğr. Gör. Tülin URAL

Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi, Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi Koordinatörlüğü,
Rektörlük & Sosyoloji, Fen Edebiyat Fakültesi
ORCID: 0000-0002-2587-9416

ÖZET

Adalet Ağaoğlu'nun *Dar Zamanlar* Üçlemesi modern Türkiye tarihinin hemen hemen tamamını kat eder. Bir kadın yazarın perspektifinden, erken cumhuriyet döneminden başlayarak 1980 darbesinin ertesine uzanan yıllar, uzun zamanlar, kısacık bir gecenin ya da günün içine sığdırılarak, tek bir kadın karakterin etrafında örülerek anlatılır. Dolayısıyla Ağaoğlu daha baştan dar ve geniş zaman, tekil kahraman ve toplumun tamamı, dolayısıyla da tecrübe ve tarih, birey ve toplum ilişkisine dair bir iddia ile romana başlar. 1979 yılında basılan *Bir Düğün Gecesi* ise üçlemenin tam ortasında durur ve yazıldığı yılları, '70'leri konu alır. Tek bir düğün gecesi etrafında '70'li yılların Türkiye'sinde farklı sınıflar, farklı kuşaklar, kadınlar ve erkekler arasındaki karmaşık ve çok katmanlı ilişkiler, toplumsal yapının temel taşları ile tek tek bireylerin duyguları arasındaki bağlantılar da atlanmadan işlenir. Böylece hem '70'lerin panoramik bir görünümü çizilir hem de bu manzara içine tek tek kişiler, hasetten sevgiye, hınçtan şefkate uzanan duygularıyla yerleşir.

Bu sunumda, romanın derinlemesine okunması yöntemi ile ve edebiyat sosyolojisinin sunduğu imkânlar dairesinde, bu romanda ele alındığı hali ile '70'li yıllar Türkiye'sindeki farklı sınıflar ve kuşaklar arasındaki ilişkiler, daha doğrusu bu ilişkilerin romanda nasıl temsil edildiği incelenecektir. Bu inceleme aynı zamanda, edebiyatın toplumu, bireyi, tarihi daha iyi anlamak açısından yeni imkânlar taşıyıp taşımadığına ilişkin bir sorgulama ile derinleştirilecektir. Dar ve geniş zamanı birbirine örerken, tecrübe ve tarih arasındaki rabitaları kurmaya çalışırken Ağaoğlu acaba yeni bir tarih yazımı için imkânları da zorlamaktadır diyebilir miyiz? Bir roman hem de bir tarih kitabı ya da sosyolojik bir mülâhaza sayılabilir mi? Bu inceleme nihaî olarak bu soruların peşine düşmeyi hedeflemektedir.

Anahtar Kelimeler: 1970'ler, Türkiye, tarih yazımı, roman

HISTORY, GENERATION AND CLASS ADALET AĞAOĞLU’S NOVEL, BİR DÜĞÜN GECESİ (A WEDDING NIGHT)

ABSTRACT

Adalet Ağaoğlu's trilogy *Dar Zamanlar* (*Narrow Times*) covers almost the entire history of modern Turkey. From the perspective of a female writer, the years from the early republican period to the post-1980 military coup are depicted, encapsulated in a brief night or day, woven around a single female character. Therefore, Ağaoğlu starts the novel from the beginning with a claim about the narrow and broad time, the singular hero and the whole society, hence about the personal experience and history, the relationship between the individual and society. *Bir Düğün Gecesi* (*A Wedding Night*) published in 1979, stands in the middle of the trilogy and is about the years it was written, the '70s. Complex and multi-layered relations between different classes, between different generations, between women and men are handled around a single

wedding night in 1970's, without omitting the connection between the the cornerstones of the social structure and the the emotions of single individuals. Thus, both a panoramic view of the '70s is drawn and individual people settle into this landscape with their personal emotions ranging from envy to love, from resentment to compassion.

In this presentation, using an in-depth reading method of the novel and thanks to the possibilities offered by the sociology of literature, it would be explored the relationships between different generations and classes in 1970's Turkey as they appear or in better words as they are represented in this novel. This analysis will also be deepened with a question on whether literature has new possibilities to understand better the society, the individual, and the history. Can we claim that Ağaoğlu is also forcing the possibilities for writing a new history while trying to establish the bonds between the experience and history, while knitting the narrow and the broad times together? Can it be considered both a novel and a history book or a sociological consideration? This review ultimately seeks to pursue these questions.

Keywords: '70s, Turkey, historiography, novel

KAVRAMSAL SANATIN TÜRKİYE’DEKİ GELİŞİMİNİ DEĞERLENDİRMEK

Tolga TELLAN

Sağlık Bakanlığı Yönetim Hizmetleri Genel Müdürlüğü

ORCID: 0000-0002-3697-7943

ÖZET

Modern sanatın II. Dünya Savaşı sonrası gelişimi sürecinde, söylemsel bir nitelik kazanan sanatın nesnelere üretmeye ihtiyacı kalmadığı ifade edilmiş ve dilin optik düzenlemenin yerine geçtiği ileri sürülerek fikirlere odaklanıldığı gözlemlenmiştir. 1950’lerin sonunda Fransız sanatçılar Yves Klein ve Armand Fernandez’in deneysel girişimleri ile başlayan; 1960’larda Joseph Kosuth, Art & Language Grubu (Terry Atkinson, David Bainbridge, Michael Baldwin, Harold Hurrell vd.) gibi çevrelerce dilin bir malzeme olarak kullanılmasıyla gelişen ve Sol LeWitt’in “kavramsal sanatta, düşünce ya da kavram işin en önemli kısmıdır. Bir sanatçının sanatın kavramsal biçimini kullanması demek, bütün plan ve kararların daha en baştan alınması ve uygulamanın ise sadece bir ayrıntı olması demektir” ifadesiyle teorik çerçevesi özetlenen kavramsal sanat düşünsel etkinliklere odaklanan bir akımdır. Egemen yaklaşıma karşı yeni bir sanat üretmek ve varolan sanat düşüncesine karşı yeni bir tutum geliştirmek amacıyla olan kavramsal sanat, politik, felsefi ve kültürel iklimi sorgulamayı hedeflemiştir. 1970’lerin başından itibaren Türkiye’de de karşılık bulmaya başlayan kavramsal sanat Füsun Onur, Altan Gürman, İsmail Saray, Şükrü Aysan, Serhat Kiraz, Ahmet Öktem, Avni Yamaner gibi öncülerıyla sanat üzerine düşünme fikrini coğrafyamıza taşımıştır. Çalışmada 1960’lardan 1980’lere uzanan yelpazede Türkiye’deki düşün hayatı ile kavramsal sanatın gelişimi üzerine karşılaştırmalı bir analiz yapılmış ve benzerlikler ile farklılıklar çeşitli başlıklar çerçevesinde ortaya çıkarılmıştır. Kavramsal sanatın beslendiği ve reddettiği düşüncelerin tartışılması sanatın görselliğinin ötesindeki koşulları anlamamızı kolaylaştıracaktır.

Anahtar Kelimeler: Kavramsal Sanat, Dil, Fikir, Obje

EVALUATING THE DEVELOPMENT OF CONCEPTUAL ART IN TURKEY

ABSTRACT

In the process of the development of modern art after the Second World War, it was proposed that art gained a discursive character and was in no more need of the production of objects, and that language replaced optical organization being focused on ideas. Conceptual art is a stream focusing on intellectual activities, which started with the experimental initiatives of the French artists Yves Klein and Armand Fernandez, at the end of 1950s. It was developed by Joseph Kosuth, Art & Language group (Terry Atkinson, David Bainbridge, Michael Baldwin, Harold Hurrell etc.) by using language as material. Sol LeWitt summarizes the conceptual framework of conceptual art as follows: “In conceptual art the idea or concept is the most important aspect of the work. When an artist uses a conceptual form of art, it means that all of the planning and decisions are made beforehand and the execution is a perfunctory affair.” Conceptual art aims at producing new forms of art against dominant approaches, developing a new attitude against existing art, and questioning the political, philosophical and cultural climate. Conceptual art has found a place in Turkey since early 1970s, pioneered by Füsun Onur, Altan Gürman, İsmail Saray, Şükrü Aysan, Serhat Kiraz, Ahmet Öktem, Avni Yamaner, introducing thus the idea of

thinking on arts. This study makes a comparative analysis of intellectual life in Turkey and the development of conceptual arts from the 1960s to the 1980s, underlining similarities and differences. A discussion of what thoughts feed and rejected by conceptual art will enable us to understand conditions of art beyond visibility.

Keywords: Conceptual Art, Language, Idea, Object

İBN HALDUN'UN UMRAN İLMİ IŞIĞINDA TARİHE BAKIŞ

TUĞÇE ŞENSÖZ

ARAŞTIRMA GÖREVLİSİ, DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ İLAHİYAT FAKÜLTESİ
FELSEFE VE DİN BİLİMLERİ ANABİLİM DALI

ORCID: 0000-0001-8287-8367

ÖZET

Bir sosyolog, bir tarih filozofu ve bir toplumbilimci olan İbn Haldun, kurucusu olduğu umran ilmi ile Müslüman düşünce dünyasında tarihe bakışımızı kökten değiştiren en özgün isimlerden biridir. Kendi dönemine dek doğanın ön plana çıkarıldığını, dolayısıyla tarihsel ve toplumsal olanın geri plana atılıp çözümsüz bırakıldığını öne süren İbn Haldun, “kurma işinin kendisine nasip olduğunu” beyan ettiği umran ilmi ile bizlere 14. yüzyıldan bu yana tarih bilimini doğruyu yanlıştan ayırarak yeniden okuma imkânı sunmuştur.

Kendi döneminin en geniş kapsamlı tarih kitabı olan Kitabul İber'in yazarı olan İbn Haldun, bu kitabın Mukaddime adını verdiği giriş kısmında umran ilminin mahiyetini, amaçlarını ve faydalarını açıklayarak kendinden sonraki tarihçilere, sosyologlara, filozoflara ve yorum bilimcilere olayları okuma, değerlendirme ve anlamlandırma hususlarında eşsiz bir bakış açısı kazandırmıştır.

İbn Haldun'a göre toplum halinde yaşamak insanların beslenme, korunma ve barınma gibi ihtiyaçlarını temin edebilmek adına zaruriyet arz eder. Fakat insanların da bir arada yaşamlarını sürdürebilmesi nesep ya da sebep asabiyeti adını verdiği iki asabiyeden birinin kurmuş olduğu bağ çerçevesinde gerçekleşir. Asabiyet bağı ile bir araya toplanan insanlar ya göçebe (bedevi) ya da yerleşik (hadari) umranı oluştururlar. Yerleşik umranın en üst derecesinde devletin oluşum, yükselme ve çöküş devri ortaya çıkar. Bir tarih bilimci gözünden bu yaklaşım yeni bir tarih biliminin filizlenmesidir. Zira İbn Haldun'un dönemine değin savaşların sebep ve sonuçlarının kulaktan dolma bilgiler çerçevesinde kitaplara aktarılması tarih ilmi için kafi görülmüştür. Umran ilmi sayesinde ise tarih anlatımlarında doğruyu yanlıştan ayırmak, olanı olduğu gibi anlayıp yorumlamak mümkün hale gelmiştir.

Bu makalede İbn Haldun'un umranın ilminin mahiyeti, umran ilmi ışığında tarih ilminin nasıl bir gözle okunacağı, İbn Haldun'dan önceki tarih anlatıcılarının ele aldıkları konular ile kıyaslandığında tarih ilminin geçirdiği değişimi, dönüşümü, geçirdiği süreçleri ve getirdiği yenilikleri inceleyeceğiz. Böylelikle geçmiş ile bugünün benzerliği ve farklılığı üzerinden tarihi yeniden okuma ve değerlendirme imkânına kavuşacağız.

Anahtar Kelimeler: Tarih, Umran, Asabiyet, Toplum, İlim

OVERVIEW OF HISTORY IN THE LIGHTS OF IBN HALDUN'S UMRAN SCIENCE

ABSTRACT

Ibn Khaldun, a sociologist, a historical philosopher, and a sociologist, is one of the most original names in the Muslim world of thought that radically changed our view of history with the science of umran he founded. Ibn Khaldun, who claimed that nature had been brought to the forefront until his own time, therefore the historical and social were left behind and left unresolved, has given us the opportunity to re-read the science of history by separating the truth

from the wrong since the 14th century with the science of hope, which he declared that "the work of establishing is his part."

Ibn Khaldun, who is the author of Kitabul Iber, the most comprehensive history book of his time, explains the nature, purposes and benefits of the science of umran in the introduction part of this book called Muqaddime, and he has given historians, sociologists, philosophers and hermeneutics a unique perspective in reading, evaluating and interpreting events.

According to Ibn Khaldun, living in a society is essential in order to meet the needs of people such as nutrition, protection and shelter. However, people can continue their lives together within the framework of the bond established by one of the two asabiyya, which is called lineage or reason asabiyya. People gathered together with Asabiyyah bond form either nomadic (bedouin) or settled (hadari) umran. At the top of the settled umran, the period of formation, rise and collapse of the state occurs. This approach from the eyes of a historian is the emergence of a new science of history. Because, it was deemed sufficient for the science of history to convey the causes and consequences of wars to books within the framework of hearsay information until the period of Ibn Khaldun. Thanks to the science of Umran, it has become possible to distinguish right from wrong, understand and interpret what is happening in historical narratives.

In this article, we will examine the nature of the science of umran, how to read the science of history in the light of the science of umran, how to read the science of history, the change, transformation, processes it has undergone and the innovations it has brought about when compared to the subjects of history narrators before Ibn Khaldun. Thus, we will have the opportunity to re-read and evaluate history based on the similarity and difference between the past and the present.

Keywords: History, Umran, Asabiyya, Society, Science

ARKEOLOJİK SAHTEKÂRLIKLAR VE KİMYASAL ANALİZLERİ

Sevi ÖZ

Prof. Dr. Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi, Polatlı Fen Edebiyat Fakültesi, Kimya Bölümü

ORCID:0000-0002-4628-0365

ÖZET

Arkeoloji bilimi, insanlık tarihi ile ilgili bilgi veren en önemli bilim dalıdır. Bu sebeple arkeolojik sahtekârlıklar; dünya tarihini değiştirebilir. Ama arkeokimya ile arkeolojik materyalleri oluşturan inorganik ve/veya organik bileşiklerin, element ve izotopların incelenmesi mümkündür. Arkeokimya öncelikle (1) *karakterizasyon* (tarih öncesi materyallerin kimyasal bileşenlerinin belirlenmesi) ve (2) *tanımlama* (ne olduğu bilinmeyen kalıntının ilk halinin belirlenmesi) ile ilgilidir. Kalıntının tanımı ve içeriği ile ilgili bilgiler çeşitli amaçlar için kullanılabilir. Bunlar;

(1) Kalıntının gerçekliğini belgelemek

(2) Koruma

(3) Geçmişle ilgili arkeolojik sorulara cevaplar bulmak.

En önemli sahtekârlıklarda, arkeokimyasal yöntemler kullanılarak, kalıntı gerçekliği belgelenmiştir. Bu da arkeoloji ve kimyanın kesişimi olan arkeokimyanın önemini göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Arkeokimya, Arkeolojik Sahtekârlık, Arkeoloji

ARCHAEOLOGICAL FRAUDS AND CHEMICAL ANALYSIS

ABSTRACT

Archeology is the most important branch of science that provides information about human history. For this reason, archaeological frauds can change world history. However, it is possible to examine inorganic and / or organic compounds, elements and isotopes that make up archaeological materials with archeochemistry. Archeochemistry is primarily concerned with (1) *characterization* (determination of the chemical components of prehistoric materials) and (2) *identification* (determination of the initial state of an unknown residue). Information on the definition and content of the residue can be used for various purposes. These;

(1) Documenting the authenticity of the residue

(2) Preservation

(3) Finding answers to archaeological questions about the past

Using archaeochemical methods, the relic authenticity has been documented in the most important frauds. This shows the importance of archeochemistry, which is the intersection of archeology and chemistry.

Keywords: Archeochemistry, Archaeological Frauds, Archeology

BETA-TALASEMİLİ TÜRK ÇOCUKLARINDA BETA-GLOBİN GEN MUTASYONLARI: TEK MERKEZLİ BİR ÇALIŞMANIN SONUÇLARI

Uzm. Dr Nilgün EROĞLU

Gaziantep Cengiz Gökçek Kadın Doğum ve Çocuk Hastanesi, Çocuk Hematoloji ve Onkoloji Bölümü

ORCID: 0000-0002-9956-4054

ÖZET

Giriş: Beta talasemi, Türkiye'de yaygın görülen genetik bozukluklardan ve bu retrospektif çalışmada amacımız, Türkiye'nin güney bölgesinden ve Suriye'den başvurup hastanemizde takip edilen beta talasemi hastalarının, β -globin zincir mutasyonlarını ve fenotipik sıklığını değerlendirmektir.

Materyal-Method: Cengiz Gökçek Kadın Doğum ve Çocuk Hastanesi'ne beta talasemi hastalığı ya da taşıyıcılığı ön tanısıyla başvuran 100 hastanın HBB geni ekzonları, ekzon-intron bileşke bölgeleri, sık mutasyon bildirilmiş intronik bölgeleri, 3' ve 5' UTR bölgelerinin sekans verileri retrospektif olarak analiz edildi.

Sonuçlar: 100 hastanın (%48 kız, % 52 erkek), ortalama yaşı $7,8 \pm 4,6$ (1-17 yıl) idi. HBB geninin dizilendiği hastaların, 81 tanesinde homozigot, 19 tanesinde heterozigot 38 farklı mutasyon tespit edildi. Akriba olduğu tespit edilen olgular değerlendirme dışı bırakıldı. En sık rastlanan mutant alleller IVS I-110 (G>A) (%21), CD 9 (-AA) del (%11), CD 45 (-C) (%6), CD 40 (C>T) (%5), IVS I-5 (G>C) (%4), CD 16 (G>A) (%4), heterozigot IVS I-1 (G>A)+ heterozigot IVS I-110 (G>A) (%4) olarak saptandı (Tablo 1,Tablo II). Ayrıca bir olguda şimdiye kadar tanımlanmamış, patojenik olduğu düşünülen bir variant Codon 90 C>T (p.Gly30=) tespit edildi.

Sonuç: HBB geni mutasyon sıklıklarının tespiti daha düşük maliyetli ve yüksek belirleme oranına sahip tarama testlerinin yapılmasına olanak sağlayacağı için önemlidir. Sonuçta beta talasemi genotipin hematolojik fenotip üzerine etkili olduğu, daha fazla olgunun çalışılması ile toplumumuza yönelik elde edilecek verilerin klinik ve kit tasarımı açısından önemli olduğu düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Talasemi, mutasyon, beta talasemi

BETA-GLOBIN GENE MUTATIONS IN TURKISH CHILDREN WITH BETA-THALASSEMIA: RESULTS FROM A SINGLE CENTER STUDY

ABSTRACT

Introduction: The beta thalassemsias are common genetic disorders in Turkey and in this retrospective study our aim was to evaluate β -globin chain mutations and the phenotypic severity of β -thalassemia patients followed-up in our hospital, a center which serves patients from south region of Turkey and Syria.

Materials and Methods: 100 pediatric patients were analysed for the sequence data of the HBB gene exons, exon-intron junction regions, intronic regions with frequent mutations, 3' and 5' UTR regions who applied to Cengiz Gökçek Maternity and Children's Hospital with the pre-diagnosis of beta thalassemsia disease or carriage.

Results: There were 100 patients (52 % male and 48 % female) with a mean age of $7,8 \pm 4,6$ years (1 – 17 years). Thirty-eight different mutations were found in 81 homozygous and 19

heterozygous mutations. The most common mutant alleles IVS I-110 (G> A) (21%), CD 9 (-AA) del (11%), CD 45 (-C) (6%), CD 40 (C> T) (5%), IVS I-5 (G> C) (4%), CD 16 (G> A) (4%), heterozygous IVS I-1 (G> A) + heterozygous IVS I-110 (G> A) (4%) (Table I,Table II). In addition, an unidentified variant Codon 90 C> T (p.Gly30 =), which was thought to be pathogenic, was detected in one case.

Conclusion: Detection of HBB gene mutation frequencies is important because it will allow screening tests with lower cost and high detection rate. As a result, we think that beta thalassemia genotype is effective on hematological phenotype and studying more cases are important for the clinical and kit design.

Key Words: Thalassemia, mutation, beta thalassemia

Table 1. The distribution of homozygous β -globin chain mutations

	n	%
IVS I.110 (G>A)	21	21
Codon 9 del -AA	11	11
Codon 45 (-C)	6	6
Codon 40 (C> T)	5	5
IVS I-5 (G> C)	4	4
Codon 16 (G> A)	4	4
Codon 17 (A>T)	3	3
IVS II-1 (G>A)	3	3
Codon 39 (C>T)	3	3
Codon 6 del -CT	2	2
Codon 5 del -CT	2	2
IVS II.745 (C>G)	2	2
Codon 18 (A>T)	2	2
IVS II. 848 (C>A)	2	2
IVS I.6 (T>C)	2	2
-30 T>A	2	2
Codon 9 ins (+G)	2	2
Codon 135 del C	1	1
Codon 90 (C>T)	1	1
IVS I-30 (G>C)	1	1
IVS I (-3) C>T	1	1
Codon 90 C>T (p.Gly30=)	1	1

Table II. The distribution of compound heterozygous β -globin chain mutations

Mutation 1	Mutation 2	n	%
IVS I-1 (G> A)	IVS I-110 (G> A)	4	4
IVS I-6 (T>C)	IVS I.110 (G>A)	2	2
IVS I (G>A)	IVS I-5 (G>C)	2	2
IVS II.110 (G>A)	Codon 40 (C>T)	1	1
IVS I-1 (G> A)	IVS I-5 (G>C)	1	1
IVS I-6 (T>C)	Codon 30 (C>T)	1	1
IVS I-6 (T>C)	Codon 6 (-CT)	1	1
10/11 (+T) ins	Codon 40 (C>T)	1	1
Codon 30 (T>A)	IVS I-1 (G> A)	1	1
IVS I.110 (G>A)	Codon 40 (C>T)	1	1
IVS II.1 (G>A)	Codon 9 del –AA	1	1
Codon 8 del –AA	Codon 39 (C>T)	1	1
IVS I-1 (G>A)	Codon 30 (C>T)	1	1
82-83 del (-G)	IVS I.110 (G>A)	1	1

SANAL GERÇEKLİK TEKNOLOJİSİNİN OPERE EDİLEN YETİŞKİN HASTALARIN OPERASYON ANINDAKİ ANKSİYETE DÜZEYLERİNE ETKİSİ: RANDOMİZE KONTROLLÜ ÇALIŞMALARIN SİSTEMATİK DERLEMESİ

Arş. Gör. Dr. Fatma Dilek TURAN

Aksaray Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü
ORCID: 0000-0001-6130-6896

ÖZET

Giriş: Sanal gerçeklik teknolojisi, sanal ve fiziksel gerçeklik arasındaki farkı en aza indirmeye çalışan en güncel teknolojidir. Anksiyete ise korkuya benzeyen, nedeni belli olmayan endişe halidir. Parametreler arasında ise sağlık bilimleri alanında hastalar tarafından yaşanan en yoğun, zorlayıcı parametrelerden biridir.

Amaç: Sanal gerçeklik teknolojisinin opere edilen yetişkin hastaların operasyon anındaki anksiyete düzeylerine etkisinin incelenmesidir.

Gereç-Yöntem: Tarama yıl sınırlaması yapılmaksızın, Akdeniz Üniversitesi CINAHL, Medline, Sciencedirect, Ulakbim, Web of Science (WOS) ve Cochrane Library elektronik veritabanlarından; “virtual reality”, “anxiety”, “patient”, “randomized control trial” ve “operation” anahtar kelimeleri ve ilgili MeSH terimleri ile Haziran-Ağustos 2020 tarihinde gerçekleştirilmiştir. Analizler sonucunda oldukça sınırlı sayıda makaleye ulaşılabilmesi, bunların da neredeyse tamamının çalışma tipinin uygun olmaması dolayısıyla arama terimleri arasından “operation” anahtar kelimesinin çıkarılmış, genel tarama sonucunda elde edilen makalelerin tamamının manuel olarak incelenip bu alanda yapılanlar gruplandırılmıştır. Böylece konu ile ilgili daha çok makaleye ulaşılabilmiş, EndNote X7 programı ile dublikasyonlar belirlenmiştir.

Bulgular: Tarama sonucunda toplam 212 çalışma (CINAHL: 39, Medline: 53, Sciencedirect: 17, Ulakbim: 4, Web of Science: 99 ve Cochrane Library: 0) bulunmuştur. Tüm duplikasyonları kaldırdıktan sonra başlık ve özetlerin gözden geçirilmesi için 92 çalışma kalmıştır. Özet ve başlıklardan 23 çalışma daha elenerek, kalan 69 çalışma ayrıntılı olarak değerlendirilmiş, 65 makale daha çıkarılarak (54: çalışma tipi uymayan ve 11: tam metnine ulaşamayan), çalışmanın amacına ve dahil etme kriterlerine uygun dört randomize kontrollü çalışma dahil edilmiştir. Deo et al. 2020, Hoxhallari et al. 2019 ve Tanja-Dijkstra et al. 2014 yaptıkları çalışmalarında sanal gerçeklik uygulamasının opere anında hastaların anksiyete düzeylerini düşürmede istatistiksel olarak anlamlı düzeyde etkili olduğunu ifade ederken; Walker et al. 2014 bu yöntemin operasyon anındaki anksiyeteyi değiştirmedeğini belirtmiştir.

Sonuç-Öneriler: Yapılan dört çalışmanın üçünde sanal gerçeklik teknolojisinin dikkati farklı yöne çekmede etkin bir yöntem olup, operasyon anında hastaların anksiyete düzeylerini istatistiksel olarak düşürdüğü belirtilmiştir. Sanal gerçeklik teknolojisi anksiyetenin düşürülmesinde kullanılabilir önerilebilir bir yöntemdir.

Anahtar Kelimeler: sanal gerçeklik, anksiyete, hasta, randomize kontrollü çalışma, hemşire

THE EFFECT OF VIRTUAL REALITY TECHNOLOGY ON THE ANXIETY LEVELS OF ADULT PATIENTS AT OPERATION TIME: A SYSTEMATIC REVIEW OF RANDOMIZED CONTROLLED TRIALS

ABSTRACT

Introduction: Virtual reality technology is the most up-to-date technology that tries to minimize the difference between virtual and physical reality. Anxiety is a state of fear that has no cause. Among the parameters, it is one of the most intense, challenging parameters experienced by patients in the field of health sciences.

Objective: To examine the effect of virtual reality technology on the anxiety levels of the operated adult patients at the time of operation.

Material-Metod: Search was conducted with the keywords "virtual reality", "anxiety", "patient", "randomized control trial", "operation" and the related MeSH terms in electronic databases of Akdeniz University CINAHL, Medline, Sciencedirect, Ulakbim, Web of Science (WOS), Cochrane Library, without the limitation of the search year in June-August 2020. As a result of the analysis, a very limited number of articles could be reached, almost all of them were not suitable for the study type, so the keyword "operation" was removed from the search terms, and all of the articles obtained as a result of the general search were manually examined grouped in this field. Thus, more articles on the subject were reached, duplications were determined with the EndNote X7 program.

Results: A total of 212 studies (CINAHL: 39, Medline: 53, Sciencedirect: 17, Ulakbim: 4, Web of Science: 99, Cochrane Library: 0) were found as a result of the search. After removing all duplications, 92 studies remain for reviewing titles and abstracts. 23 more studies were eliminated from the abstract and titles, the remaining 69 studies were evaluated in detail, 65 articles were removed (54: study type did not fit and 11: full text could not be reached), and four randomized controlled studies were included in accordance with the purpose of the study and the inclusion criteria. While Deo et al 2020, Hoxhallari et al 2019 and Tanja-Dijkstra et al 2014 stated in their studies that the virtual reality application was statistically significant in reducing the anxiety levels of the patients during the operation; but Walker et al. 2014 stated that this method does not change the anxiety at the time of the operation.

Conclusion-Recommendations: In three of the four studies, it was stated that virtual reality technology was an effective method to draw attention in different directions, and it significantly reduced the anxiety levels of the patients at the time of the operation. Virtual reality technology is a recommended method that can be used to reduce anxiety.

Keywords: virtual reality, anxiety, patient, randomized controlled trial, nurse

YOĞUN BAKIM ÜNİTELERİNİN ETKİNLİKLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ¹

Mustafa DEDECAN

Yüksek Lisans Öğrencisi, Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Sağlık Yönetimi Anabilim Dalı

ORCID: 0000-0001-5527-3282

Nazan TORUN

Dr. Öğr. Üyesi, Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Sağlık Yönetimi Anabilim Dalı

ORCID: 0000-0003-1793-3248

ÖZET

Tedavisi zor veya acil tedavi gerektiren hastalarda çok yönlü bakım ve ekipmanın kullanıldığı yerler yoğun bakım üniteleri olarak tanımlanmaktadır. Yüzyılı aşkın bir süredir uzmanlar, hemşireler, teknik personel ve ekipmanlarla donatılmış ve hastanelerin ayrılmaz bir parçasını oluşturan yoğun bakım ve tedavi üniteleri bugünkü seviyelerine ulaşmıştır. Yoğun bakım üniteleri hasta bakımı açısından hastanelerin en çok öne çıkan bölümlerinden bir tanesidir.

Sağlık hizmetlerine ayrılan kaynakların büyük bir kısmını kullanan yoğun bakımların, mevcut kaynakları optimum düzeyde kullanarak, toplum beklentilerine ve bilimsel standartlara uygun seviyede sağlık hizmeti üretmeleri gerekmektedir. Kaynakların etkin kullanılabilmesi için ise yoğun bakımların etkinlik düzeylerinin ölçülmesi ve etkin çalışmayan birimlerdeki kaynak israf düzeyinin belirlenmesine gereksinim duyulmaktadır.

Yoğun bakım ünitelerinin etkinliklerinin yüksek olması hem mortalite oranları hem de yaşamına devam eden hastaların hayat kaliteleri ile yakından ilgilidir. Fakat ileri teknoloji ile donanımlı yoğun bakım üniteleri yüksek maliyet anlamına gelmektedir. Nitelikli personel, ekipman, ilaçlar, son teknoloji tanı kitleri ve müdahaleler yoğun bakım ünitelerinin maliyetlerini arttırmaktadır. Dolayısıyla, bir yoğun bakım ünitesi tüm hastane maliyetlerinin üçte birine tekabül etmektedir. Bu nedenle, artarak devam etmekte olan sağlık harcamaları içerisinde yer alan hastanelerdeki önemli bir paya sahip olan yoğun bakımların etkin kullanılabilecek girdilerinin, maksimum çıktılara dönüştürülebilirliğini belirlemek oldukça önemlidir. Ayrıca yoğun bakım ünitelerinin önemi Sağlık Bakanlığının zaman zaman yaptığı denetimler ve önerdiği göstergeler ile artmaya başlamıştır. Yoğun bakım ünitelerinin kalitesi ve başarısı sağlık kurumunun kalitesini de direkt arttırmaktadır. Anı zamanda, yoğun bakım üniteleri bir ekip çalışması gerektirmektedir ve iyileştirmelerde süreklilik hedeflenmelidir.

Bu doğrultuda hastaneler içerisinde büyük bir yeri olan yoğun bakım ünitelerinin etkin kullanılması yöneticiler için önemli hale gelmektedir. Yoğun bakım ünitelerinin etkinlikleri değerlendiren çalışmaları inceleyerek yoğun bakım ünitelerinin etkin kullanımları hakkında genel bilgi edinmek amacıyla bu çalışma yapılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Etkinlik, Hastane, Performans, Stotastik Sınır Yaklaşımı, Yoğun Bakım Ünitesi, Verimlilik, Veri Zarflama Analizi

¹ Bu çalışma Mustafa DEDECAN tarafından hazırlanan “Yoğun Bakım Ünitelerinin Etkinliklerinin Değerlendirilmesi: Bir Üniversite Hastanesi Örneği” adlı yüksek lisans tezinin verileri kullanılmadan hazırlanmıştır.

EVALUATION OF THE EFFICACY OF INTENSIVE CARE UNITS

ABSTRACT

The places where versatile care and equipment are used in patients who are difficult to treat or require urgent treatment are defined as intensive care units. Intensive care and treatment units, which have been equipped with specialists, nurses, technical personnel and equipment and constitute an integral part of hospitals for more than a century, have reached today's levels. Intensive care units are one of the most prominent sections of hospitals in terms of patient care. Intensive care units, which use a large part of the resources allocated to health services, are required to produce health services at a level in accordance with the expectations of the society and scientific standards by using the available resources at the optimum level. In order to use resources effectively, it is necessary to measure the efficiency levels of intensive care units and to determine the level of waste of resources in units that do not work effectively.

The high efficiency of intensive care units is closely related to both mortality rates and the quality of life of patients maintaining their lives. However, intensive care units equipped with advanced technology bring out high costs. Qualified personnel, equipment, drugs, cutting-edge diagnostic kits and interventions increase the costs of intensive care units. For this reason, it is very important to determine the convertibility of the inputs that can be used effectively in intensive care units, which have an important share in hospitals that contain increasing health expenditures, into maximum outputs. In addition, the significance of intensive care units has initiated to increase with the inspections and recommendations that Ministry of Health made from time to time. The quality and success of intensive care units directly increases the quality of the healthcare institution. In the meantime, intensive care units require a teamwork and continuity of improvements should be aimed.

Accordingly, effective use of intensive care units, which are indispensable part of hospitals, becomes important for managers. This study was conducted to obtain general information about the effective use of intensive care units by examining the studies evaluating the efficiency of intensive care units.

Keywords: Efficiency, Hospital, Performance, Stochastic Boundary Approach, Intensive Care Unit, Productivity, Data Envelopment Analysis

ON YILLIK ROUX-EN-Y GASTRİK BYPASS SONUÇLARIMIZ

Op. Dr. Emre TURGUT

İnönü Üniversitesi, Tıp Fakültesi Genel Cerrahi Anabilim Dalı
ORCID: 0000-0001-8196-1871

ÖZET

Obezite; son yıllarda görülme sıklığının artması, beraberinde getirdiği sağlık problemleriyle yaşam kalitesini ve süresini düşürmesi nedeniyle günümüzün en önemli sağlık sorunlarından birisidir. Obezitenin artmış mortalite ile seyretmekte olan diyabet, hipertansiyon, kardiyopulmoner hastalık, polikistik over hastalığı ve psödotümör serebri gibi komorbid hastalıklara yol açtığı bilinmektedir. Hastalar ayrıca nefes darlığından, uyku apnesinden, diz ve bel ağrılarından; cinsel, psikolojik ve çok çeşitli sosyolojik problemlerden yakınır. Bu hastalıkların her birini tek tek tedavi etmek çoğu zaman mümkün olmamakta ve çok maliyetli olmaktadır. Bu yüzden obezite ile mücadelede alınan besin miktarını ve emilimini azaltmaya yönelik çeşitli cerrahi modaliteler geliştirilmiştir. Roux-n-y gastrik bypass dünya genelinde en çok tercih edilen yöntemdir. Bu çalışmada RYGB uygulanan hastalarda 10 yıllık süreç içerisinde meydana gelen değişiklikleri araştırmayı amaçladık.

Çalışmaya 29 hasta dahil edildi. Tüm hastalara usulüne uygun laparoskopik RYGB yapıldı. Hastaların 10 tanesi erkek, 19 tanesi kadındı. Başvuru anında ortalama yaş 43,5 idi. Operasyon öncesinde ortalama beden kitle indeksi 49,2 iken operasyon sonrası onuncu yıl 33,2 idi. 6 hastada HT varken, 3'ünde geriledi. 7 hastada DM varken 5'inde geriledi. Hiçbir hastaya obezite nedeni ile revizyon cerrahisi yapılmadı. 3 hastada ameliyat sonrası gebelik gelişti. 3 hastada safra kesesi taşı ve buna bağlı şikayetler gelişti. Bir hastaya kolesistektomi yapıldı. 2 hastada süreç içerisinde malignite gelişti. Bir hasta meme ca bir hasta da kolon ca nedeni ile opere oldu. Hiçbirinde mortalite gözlenmedi.

Hastaların kaybettikleri kiloları büyük ölçüde muhafaza ettikleri görüldü. Hiçbir hasta revizyon cerrahisine ihtiyaç duymadı. HT ve DM açısından %50 ile %71,5 arasında gerileme oldu. İlaç kullanımına olan ihtiyaç da aynı oranda azaldı. RYGB sonrası gebe kalan hastalar herhangi bir sorunla karşılaşmadı fakat ilk bir yıl gebe kalmama kuralına uydular. Ayrıca 10 yıllık süreç içerisinde hiçbir hasta kaybedilmedi. Malignite gelişme oranlarının da normal popülasyondan fazla olmadığı gözlemlendi. RYGB'ın uzun dönem sonuçları itibarı ile güvenle uygulanabilen bir teknik olduğunu düşünmekteyiz.

Anahtar Kelimeler: obezite, gastrik, bypass, uzun dönem, sonuç

TEN YEARS ROUX-EN-Y GASTRIC BYPASS RESULTS

ABSTRACT

Obesity, which is now on the increase, is one of the most serious medical problems of our age and together with its concomitant illnesses reduces life expectancy and quality. It is known to lead to an increase in mortality and comorbid diseases such as diabetes, hypertension, cardiopulmonary diseases, polycystic ovarian syndrome and pseudotumor cerebri. Patients also complain of shortness of breath, sleep apnea, knee and back pain, sexual, psychological and various sociological problems. Treatment of each individual problem is often not possible and can be very costly. For these reasons, a variety of surgical methods have been developed to reduce the amount of food taken in and absorbed by the body. Roux-n-y gastric bypass (RYGB)

the most preferred surgical method worldwide. In this study, we aim to examine the metabolic changes developing in patients who have undergone RYGB after ten years.

29 patients were included in the study. Laparoscopic RYGB was performed in all patients. Ten of the patients were male and 19 were female. The average age at presentation was 43.5 years. While the mean body mass index was 49.2 before the operation, it was 33.2 in the 10th year after the operation. While 6 patients had HT, 3 had regressed. While 7 patients had DM, 5 had regressed. No patient underwent revision surgery due to obesity. Postoperative pregnancy occurred in 3 patients. Gallstones and related complaints developed in 3 patients. Cholecystectomy was performed in one patient. Malignancy developed in 2 patients during the period. One patient was operated due to the breast cancer and one patient due to the colon. Mortality was not observed in any of them.

It was observed that the patients largely preserved their weight loss. None of the patients needed revision surgery. There was a decrease between 50% and 71.5% in terms of HT and DM. The need for medication has decreased too. Patients who became pregnant after RYGB did not encounter any problems, but they followed the rule of not conceiving for the first year. In addition, no patient was lost in the 10-year period. It was observed that the malignancy development rates were not higher than the normal population. We think that RYGB is a technique that can be applied safely due to its long-term results.

Keywords: obesity, gastric, bypass, long term, result

BİLİŞSEL ESNEKLİK, ENTERFERANSA DİRENÇ VE DUYGU DÜZENLEME ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ

Gizem BAKİ

Arş. Gör. İstanbul Ayyansaray Üniversitesi, İktisadi, İdari ve Sosyal Bilimler Fakültesi,
Psikoloji Bölümü
ORCID: 0000-0002-6744-8008

Aynur FEYZİOĞLU

Dr. Öğr. Üyesi, Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Hamidiye Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Klinik
Psikoloji Ana Bilim Dalı
ORCID: 0000-0002-3342-1325

ÖZET

Hedefe yönelik davranış için gerekli bir dizi alt beceriyi ve nörokognitif süreçleri tanımlayan yürütücü işlevler terimi; akıl yürütmeyi, problem çözme becerilerini, bilişsel esnekliği, yaratıcı düşünmeyi, karar vermeyi, planlamayı, enterferansa direnç becerisini ve tepki ketlemesi yapabilmeyi bir çatı altında toplamaktadır (Stuss ve Benson, 1986; Shallice, 1982; Luria 1966; Anderson ve ark., 2001; Solso, 1995; Irak, 2005). Bu çalışmada, yürütücü işlevlerin alt alanlarından bilişsel esneklik ve enterferansa direnç ile duygu düzenleme arasındaki ilişki incelenmiştir.

Araştırma, yaşları 18 ila 25 arasında değişmekte olan (ortalama 20 ± 2.5) 60 üniversite öğrencisi (38 kadın, 22 erkek) ile yürütülmüştür. Bilişsel esnekliği değerlendirebilmek amacıyla Dennis ve Vander Wal (2010)'in kişilerin zor durumlar karşısında alternatif, uygun ve uyumlu düşünceler üretebilme becerilerini belirlemek için geliştirdiği Bilişsel Esneklik Envanteri'nin Dağ ve Gülüm (2012) tarafından uyarlanan Türkçe Formu kullanılmıştır. Tepki ketleme, seçici dikkat, bilgi işleme hızı ve bilişsel esnekliği değerlendirmede yaygın olarak kullanılan bir yürütücü işlev testi olan Stroop Testi'nin (Stroop, 1935) uyarlaması olan Stroop Testi Çapa Formu (Emek-Savaş, Yerlikaya, Yener ve Tanör, 2019) çalışmada kullanılmıştır. Duygu düzenlemede yaşanan güçlüğü ölçmek amacıyla Gratz ve Roemer (2004) tarafından geliştirilen ve Rugancı ve Gençöz (2008) tarafından Türkçeye uyarlaması yapılan Duygu Düzenleme Güçlüğü Ölçeği kullanılan bir diğer ölçüm aracıdır.

Çalışma sonucunda bilişsel esnekliğin alt boyutlarından biri olan zor durumları kontrol edilebilir algılama (kontrol boyutu) ile enterferansa direnç arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki bulunmuştur ($r = .42$, $p < .05$). Bir diğer taraftan, kontrol boyutu ile duygu düzenleme güçlüğü arasında negatif yönde anlamlı bir ilişki bulunmuştur ($r = -.66$, $p < .01$). Ayrıca, enterferansa direnç ile duygu düzenleme güçlüğü arasında ise negatif yönde anlamlı bir ilişki bulunmuştur ($r = -.38$, $p < .05$). Duygu düzenleme güçlüğü'nün alt boyutlarından biri olan duygusal tepkilere ilişkin farkındalığın olmaması ile bilişsel esneklik arasında ise negatif yönde anlamlı bir ilişki bulunmuştur ($r = -.55$, $p < .01$).

Bulgular literatür doğrultusunda yorumlandığında, duygu düzenleme becerileri yüksek olan bireylerin problemleri bir durum karşısında olumsuz duygusal tepkilerini inhibe ederek durumun birçok yanını görebildiği ve daha esnek düşünebildiği söylenebilir. Bir diğer taraftan ise bilişsel esnekliği yüksek olan bireyler duruma farklı perspektiflerden bakabildiği için, problemleri durumlar karşısında alternatif çözümler üretebilmektedir. Bunun sonucunda, duygusal tepkilerinin yoğunluğunu azaltabilmekte ve duygularını daha başarılı bir biçimde

düzenleyebilmektedirler. Sonuç olarak bilişsel esneklik, enterferansa direnç ve duygu düzenleme arasında ilişki olduğunu söylemek mümkündür.

Anahtar kelimeler: Bilişsel Esneklik, Enterferansa Direnç, Duygu Düzenleme

INVESTIGATION OF THE RELATIONSHIP BETWEEN COGNITIVE FLEXIBILITY, RESISTANCE TO INTERFERENCE AND EMOTION REGULATION

ABSTRACT

The term executive functions, which describes a set of sub-skills and neurocognitive processes required for targeted behavior; gathers reasoning, problem solving skills, cognitive flexibility, creative thinking, decision making, planning, ability to resistance to interference and response inhibition under a single roof (Stuss and Benson, 1986; Shallice, 1982; Luria 1966; Anderson et al., 2001; Solso, 1995; Irak, 2005). In this study, the relationship between cognitive flexibility, resistance to interference which are sub-domains of executive functions and emotion regulation were investigated.

The research was conducted with 60 university students (38 females, 22 males) aged between 18 and 25 (average 20 ± 2.5). In order to evaluate cognitive flexibility, the Turkish Form of the Cognitive Flexibility Inventory, developed by Dennis and Vander Wal (2010) and adapted by Dağ and Gülüm (2012) to determine the ability of individuals to produce alternative, appropriate and harmonious thoughts in the face of difficult situations. The Stroop Test Çapa Form is an adaptation of the Stroop Test (Stroop, 1935) is an executive function test commonly used to evaluate response inhibition, selective attention, information processing speed and cognitive flexibility (Emek-Savaş, Yerlikaya, Yener, & Tanör, 2019) was used in the study. The Difficulty of Emotion Regulation Scale, developed by Gratz and Roemer (2004) is another measurement tool used to measure the difficulty in emotion regulation, adapted into Turkish by Rugancı and Gençöz (2008).

As a result of the study, a positive significant relationship was found between the controllable perception of difficult situations (control dimension) which is one of the sub-dimensions of cognitive flexibility and resistance to interference ($r = .42, p < .05$). On the other hand, a significant negative relationship was found between emotion regulation difficulty and control dimension ($r = -.66, p < .01$). Also, a significant negative correlation was found between resistance to interference and difficulty in emotion regulation ($r = -.38, p < .05$). A significant negative relationship was found between lack of awareness of emotional responses, which is one of the sub- dimensions of emotion regulation difficulty, and cognitive flexibility ($r = -.55, p < .01$).

When the findings are interpreted in line with the literature, it can be said that individuals with high emotion regulation skills can see many aspects of the situation and think more flexibly by inhibiting their negative emotional responses to a problematic situation. On the other hand, individuals with high cognitive flexibility can produce alternative solutions to problematic situations, as they can look at the situation from different perspectives. As a result, they are able to reduce the intensity of their emotional reactions and regulate their emotions more successfully. In conclusion, it is possible to say that there is a relationship between cognitive flexibility, resistance to interference and emotion regulation.

Keywords: cognitive flexibility, resistance to interference, emotion regulation

GEBELİKTE MATERNAL HİPOTROİDİNİN DOĞUM HAFTASI ÜZERİNE ETKİSİ: TEK MERKEZ DENEYİMİ

Doktor Öğretim Üyesi Nihal ŞAHİN UYSAL

Başkent Üniversitesi Tıp Fakültesi

ORCID: 0000-0001-5385-5502

ÖZET

Amaç: Maternal hipotroidinin term doğumlarda doğum haftası üzerine etkisini araştırmak.

Metod: Vakaların belirlenmesi için Başkent Üniversitesi Ankara Hastanesi 2016-2018 yılları arasındaki doğum verileri incelendi. Çalışma grubunu tekil gebeliği ve hipotroidi tanısı olup, levotroksinin kullanan ve 37. gebelik haftasından sonra doğum yapan hastalar oluşturdu (n=36). Kontrol grubu ise normal antenatal takibi olan ve 37. gebelik haftasından sonra sağlıklı doğum yapan tekil gebelikleri içermekteydi (n=312). Çalışma ve kontrol grupları maternal ve yenidoğan özellikleri açısından karşılaştırıldı (maternal yaş, gravida, parite, doğumda gestasyonel hafta, doğum şekli, yenidoğan ağırlığı ve yenidoğan yoğun bakım ünitesine kabul (YDYB)). Gebelik süresince tiroid stimulan hormon (TSH) düzeyi ve levotroksinin doz değişiklikleri kaydedildi. İstatistiksel analizler SPSS 22. versiyon ile yapıldı. Student's t-test, Mann-Whitney U test, Fisher test ve χ^2 testleri uygun yerlerde kullanıldı. P değerinin < .05 olması istatistiksel olarak anlamlı kabul edildi.

Sonuçlar: Çalışma ve kontrol grupları arasında medyan anne yaşı, gravida, parite ve sezeryan doğum oranı, YDYB'ye kabul ve ortalama doğum ağırlığı açısından istatistiksel olarak anlamlı fark yoktu (P > .05) (Tablo 1). Çalışma ve kontrol gruplarında doğumda medyan gestasyonel hafta sırasıyla 39 hafta (aralık 37-41) ve 38 hafta (aralık 37-40) idi ve iki grup arasında istatistiksel olarak anlamlı fark yoktu (P > .05). Ortalama TSH düzeyleri birinci, ikinci ve üçüncü trimesterde sırasıyla 2.47 ± 1.68 (aralık 0.59-5.67), 2.20 ± 1.34 (aralık 0.73-4.99) ve 1.74 ± 0.78 (aralık 0.63-2.99) idi. Ortalama levotiroksinin dozları, birinci, ikinci ve üçüncü trimesterde sırasıyla 64.63 ± 42.83 mg (aralık 25-128), 84.73 ± 51.87 mg (aralık 43-175) ve 94.10 ± 49.52 mg (aralık 50-182) idi.

Sonuç: Bu çalışmada, term doğumlarda doğumda gestasyonel haftanın maternal hipotiroidizmi olan ve olmayan kadınlar arasında farklılık göstermediğini bulduk. Bu bulgu, hipotiroidizmi tüm hastaların levotiroksinin kullanması ve düzenli olarak izlenmesine bağlı olabilir. Yenidoğan sonuçlarının erken term doğumlar (37-38⁶ gestasyonel hafta) ile 39. gestasyonel haftadan sonraki doğumlar arasında farklılık gösterdiği bilinmektedir¹. Erken term doğumların önlenmesinde maternal hipotiroidizmi olan hastaların yakın takibi çok önemlidir.

Anahtar Kelimeler: Gebelik, hipotroidi, term doğum

1. ACOG COMMITTEE OPINION OBSTETRICS & GYNECOLOGY e151 Vol. 133, No. 2, February 2019).

Tablo1. Çalışma ve kontrol gruplarının maternal ve yenidoğan özellikleri

	Çalışma grubu <i>n</i> = 36	Kontrol grubu <i>n</i> = 312	
	Medyan (aralık)	Medyan (aralık)	
	Ortalama±SD (aralık)	Ortalama±SD (aralık)	<i>P</i>
Maternal yaş (yıl)	31 (19–44)	32 (26–37)	.160 ^a
Gravida	2 (1–6)	2 (1–6)	.407 ^a
Parite	0 (0–3)	1 (0–5)	.219 ^a
Levotroksin kullanımı	36/36	-	
Doğumda gestasyonel hafta (hafta)	39 (37–41)	38 (37–40)	.126 ^a
Doğum şekli			
Vajinal doğum	4 (%11.1)	55 (%17.6)	.324 ^b
Sezaryen	32 (%88.9)	257 (%82.4)	
Doğum ağırlığı (gram)	3349.33±298.86 (2500-4020)	3364.31±274.10 (2900-3920)	.774 ^c
YDYB kabul	%8.3	%6.7	.726 ^d

a: Mann–Whitney U testi

b: Ki-kare testi

c: Student’s t-testi

d: Fisher testi

YDYB: Yenidoğan yoğun bakım ünitesi

THE IMPACT OF MATERNAL HYPOTHYROIDISM DURING PREGNANCY ON GESTATIONAL WEEK AT DELIVERY: A SINGLE CENTER EXPERIENCE

ABSTRACT

Objective: To investigate the impact of maternal hypothyroidism during pregnancy on gestational week at term births.

Methods: We reviewed the delivery database at Başkent University Ankara Hospital between the years 2016 and 2018 to select the cases. Study group included singleton pregnancies with the diagnosis of hypothyroidism and using levothyroxine and delivered after 37th gestational week (n=36). The control group included women with singleton pregnancies who had normal antenatal follow-up and who had delivered healthy neonates after 37 gestational weeks (n =312). The study and control groups were compared with each other with respect to the maternal and newborn characteristics (maternal age, gravidity, parity, gestational week at birth, route of delivery, neonatal birthweight and admission to the neonatal intensive care unit (NICU)). Thyroid stimulating hormone (TSH) level and levothyroxine dosage changes during

pregnancy are recorded. Statistical analyses were performed using SPSS for Windows, version 22.0. The Student's t-test, the Mann–Whitney U test, Fisher test and the χ^2 test were used where appropriate. A P value of $< .05$ was considered statistically significant.

Results: There were not statistically significant differences between the study and control groups regarding median maternal age, gravidity, parity and the rate of cesarean section, admission to NICU and mean birthweight ($P > .05$) (Table 1). Median gestational age at delivery was 39 weeks (range 37-41) and 38 weeks (range 37-40) in the study and control groups, respectively and there was not statistically significant difference between two groups ($P > .05$). Mean TSH levels were 2.47 ± 1.68 (range 0.59-5.67), 2.20 ± 1.34 (range 0.73-4.99) and 1.74 ± 0.78 (range 0.63-2.99) during first, second and third trimesters, respectively. Mean levothyroxine dosages were 64.63 ± 42.83 mg (range 25-128), 84.73 ± 51.87 mg (range 43-175) and 94.10 ± 49.52 mg (range 50-182) during first, second and third trimesters, respectively.

Conclusion: In this study, we found that gestational week at term deliveries did not differ between women with and without maternal hypothyroidism. This finding may be due to that all patients with hypothyroidism were using levothyroxine and regularly monitored. It is known that neonatal outcomes differ between early term deliveries (37-38⁶ gestational weeks) and deliveries after 39th gestational week¹. Close follow-up of patients with maternal hypothyroidism is crucial in preventing early term deliveries.

Keywords: Pregnancy, hypothyroidism, term birth

1. ACOG COMMITTEE OPINION OBSTETRICS & GYNECOLOGY e151 Vol. 133, No. 2, February 2019).

Table 1. Maternal and newborn characteristics of the study and control groups

	Study group <i>n</i> = 36	Control group <i>n</i> = 312	<i>P</i>
	Median (range)	Median (range)	
	Mean \pm SD (range)	Mean \pm SD (range)	
Maternal age (years)	31 (19–44)	32 (26–37)	.160 ^a
Gravidity	2 (1–6)	2 (1–6)	.407 ^a
Parity	0 (0–3)	1 (0–5)	.219 ^a
Levothyroxine use (Y/N)	36/36	-	
Gestational age at delivery (weeks)	39 (37–41)	38 (37–40)	.126 ^a
Delivery mode			
Vaginal delivery	4 (11.1%)	55 (17.6%)	.324 ^b
Cesarean section	32 (88.9%)	257 (82.4%)	
Birthweight (grams)	3349.33 ± 298.86 (2500-4020)	3364.31 ± 274.10 (2900-3920)	.774 ^c
NICU admission	8.3%	6.7%	.726 ^d

NICU: Neonatal intensive care unit

a: Mann–Whitney U test

b: Chi-square test

c: Student's t-test

d: Fisher test

FETHİYE İLÇESİNDE 9-12 AYLIK BEBEĞİ OLAN ANNELERİN BESLENME SÜRECİNDEKİ TUTUMLARININ İNCELENMESİ

Yüksek Lisans Öğrencisi, Sema KAYA

Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü
ORCID: [0000-0001-8250-7507](https://orcid.org/0000-0001-8250-7507)

Doçent Doktor, Gonca KARAYAĞIZ MUSLU

Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Fethiye Sağlık Bilimleri Fakültesi
ORCID: [0000-0001-7066-6826](https://orcid.org/0000-0001-7066-6826)

Doktor Öğretim Üyesi, Gülay MANAV

Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Muğla Sağlık Bilimleri Fakültesi
ORCID: [0000-0001-5802-8469](https://orcid.org/0000-0001-5802-8469)

ÖZET

Bu çalışmada annelerin beslenme sürecindeki tutumlarının incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırma tanımlayıcı tipte yapılmış olup, evrenini Muğla İli Fethiye ilçe merkezinde bulunan aile sağlığı merkezlerinde izlemleri yapılan 9-12 aylık bebeği olan anneler oluşturmaktadır. Araştırmada veri toplama aracı olarak Beslenme Süreci Anne Tutumları Ölçeği ve Tanıtıcı Bilgi Formu kullanılmıştır.

Çalışmaya katılan annelerin %61,7'sinin emzirmeye devam ettiği, %38,3'ünün bebek her istediğinde emzirdiği, %38,3'ünün emzirmeyi bıraktığı, emzirmeyi bırakan annelerin %11,7'sinin 7. ayda; %21,7'sinin anne sütünün yetersiz gelmesi nedeniyle emzirmeyi bıraktığı görülmüştür. Anneler Beslenme Süreci Anne Tutumları Ölçeği puan ortalamalarından en yüksek puanı yetersiz dengesiz beslenme alt boyutundan almıştır ($X=32,61\pm 4,96$).

Annelerin beslenme süreci tutumları ölçeği alt boyut puan ortalamaları ile anne yaşı, eğitim durumu, mesleği, evlenme yaşı ve gelir durumu karşılaştırıldığında, istatistiksel olarak anlamlı farklılık saptanmamıştır ($p>0,05$). Aile tipi ile annelerin beslenme süreci tutum ölçeği “öğün sırasındaki negatif duygu durumu” ($p=0,006$) ve “zorla besleme” ($p=0,045$) alt boyut puan ortalamaları arasında anlamlı farklılık saptanmıştır. Yapılan ileri analizinde geniş aileye sahip annelerin negatif duygu durum alt boyut puan ortalamalarının çekirdek ve parçalanmış aileye sahip annelerin puan ortalamalarından daha düşük olduğu belirlenmiştir. Zorla besleme alt boyutunda ise anlamlılığın geniş aileye sahip anneler ile parçalanmış aileye sahip annelerin puan ortalamaları arasındaki farklılıktan kaynaklandığı saptanmıştır ($p<0,05$).

Gebelik sayısı, emzirmeye devam etme durumu, bebeğin cinsiyeti ve gebeliğin planlanma durumu ile beslenme süreci tutumları ölçeği alt boyut puan ortalamaları arasında istatistiksel açıdan anlamlı farklılık olmadığı saptanmıştır ($p>0,05$). Bebeğin yaşı ile beslenme süreci tutumları ölçeği alt boyut puan ortalamaları karşılaştırıldığında, Öğün Sırasındaki Negatif Duygu Durumu ($p=0,049$), Negatif Besleme Stratejileri ($p=0,023$), Diğerlerinin Görüşüne Tepki ($p=0,003$) alt boyut puan ortalamalarında istatistiksel açıdan anlamlı farklılık olduğu saptanmıştır. Yapılan ileri analizde anlamlı farklılığın 9-12 aylık bebeği olan annelerin puan ortalamalarından kaynaklandığı belirlenmiştir. Çocukluk dönemindeki beslenme alışkanlıklarının yetişkinlik döneminde de devam etmesi, bireyin sağlığı üzerinde etkisinin fazla olması nedeni ile ebeveynlerin besleme süreciyle ilgili duygularını, düşüncelerini ve

tutumlarını ve aile tipi, bebeğin yaşı gibi değişkenlerin etkisinin değerlendirilmesi önem kazanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Beslenme, Beslenme Süreci, Anne Tutumu

EXAMINATION OF THE ATTITUDES OF MOTHERS WITH 9-12-MONTH-OLD BABIES IN THE FEEDING PROCESS IN FETHIYE DISTRICT

ABSTRACT

In this study, it was aimed to examine the attitudes of mothers with 9-12-month-old babies in the feeding process. The research was conducted in a descriptive type and its universe consists of family health centers located in the center of Fethiye district of Muğla province. The nutritional process maternal attitudes scale and introductory Information Form were used as data collection method in the research. It was found that 30% of mothers who agreed to participate in the study were aged 20 and under, 35% were in the range of 21-25 years and 35% were in the range of 26-30 years. In the study of maternal educational status, 46.7% graduated from high school, 26.7% graduated from university, 55% were housewives, and 20% were workers. A study of the age of marriage of mothers found that 33.3% were married between the ages of 20 and under, and 46.7% were married between the ages of 21 and 25. It was found that 36% of families had equal income and expense status, 78.3% of families had a core family, 15% had a large family, and 6.7% had a fragmented family type. 61.7% of mothers who participated in the study continued to breastfeed, 38.3% breastfed whenever the baby wanted to, 38.3% stopped breastfeeding, and 11.7% of mothers who stopped breastfeeding 7. a month; 21.7% stopped breastfeeding due to insufficient breast milk. Mothers ' Nutrition process received the highest score from the average score of the maternal attitudes scale from the under-unbalanced nutrition sub-Dimension ($X=32.61\pm 4.96$). In the statistics, it was found that there was a significant difference between family type and negative mood during meals, and in the further analyses, the difference was caused by the lower average score of mothers with large families. It has been found that the significance of force-feeding strategies is due to the difference between large and fragmented family types. It was found that there were statistically significant differences in the child's age and negative mood during meals ($p=0.049$), negative feeding strategies ($p=0.023$), and reaction to the opinion of others ($p=0.003$). In the advanced analysis, it was determined that the significant difference was caused by the average score of mothers with a 9-12-month-old baby.

Keywords: Nutrition, Nutrition Process, Maternal Attitude

SARS CoV-2 NSP1 PROTEİNİNİN C-TERMİNAL BÖLGESİNİN MODELLENMESİ

Ekrem AKBULUT

Malatya Turgut Özal University, Faculty of Engineering and Natural Sciences, Department of Bioengineering, Malatya, Turkey

ORCID: 0000-0002-7526-9835

ÖZET

SARS CoV-2 tek zincirli pozitif polariteli bir RNA virüsüdür. SARS CoV-2'nin neden olduğu COVID-19 enfeksiyonundan Dünya genelinde 24.5 milyon insanı etkilendi. İlk ke Çin'in Hubei eyaletinde ortaya çıkan hastalığın etiolojisi tam olarak bilinmemektedir. SARS CoV-2 genomu 29,903 nükleotid uzunluğunda 12 protein kodlayan bölge içeren tek zincirli RNA'dır. Diğer beta koronavirüslerde olduğu gibi SARS CoV-2'de 5' ucunda yer alan uzun bir ORF1ab poliproteinini takip eden spike yüzey glikoproteini, küçük zarf proteini, matriks proteini ve nükleokapsid protein gibi 4 temel yapısal proteine sahiptir. ORF1 tarafından kodlanan nsp1 40S ribzomal alt ünite ile etkileşime girerek konak hücre translasyonunu engeller. Nsp1-40S ribozom kompleksi ayrıca, konakçı mRNA'ların 5'UTR'sine yakın bir endonükleolitik bölünmeyi indükler ve bozunmaları hedefler. Nsp1, enfekte olmuş hücrelerde viral gen ekspresyonunu kolaylaştırır ve virüsün konakçı immün tepkisinden kaçmasını sağlar. Konak NUP93'ü bağlayarak ve yerini değiştirerek nükleer gözenek işlevini bozabilir. Genetik ve proteomik yapının anlaşılması, hastalıklarla mücadelede ilaç ve aşı tasarımı üzerine yapılan çalışmalarda önemlidir.

Bu çalışmada, nsp1 proteininin konvansiyonel yöntemlerle modellenemeyen C-terminal bölgesi için olası modeller, bir ilaç hedefi olma potansiyelini değerlendirmek için yapay zeka tabanlı protein modelleme yazılımı trRosetta kullanılarak üretilmiştir. Protein dizisi bilgisi NCBI virüs veri tabanından elde edilmiştir. Nsp1 proteininin ikincil yapısının tahmini, PSIPRED ile gerçekleştirildi. ExPASy ProtParam ve QMEAN araçları kullanılarak fiziksel, kimyasal ve model kalite analizi yapıldı. PyMOL yazılımı, proteinin 3 boyutlu yapısını görselleştirmek ve analiz etmek için kullanıldı. Coulombic elektrostatik yüzey analizi Chimera yazılımı ile yapıldı. SARS CoV-2 nsp1 proteininin tamamı, 43 farklı organizmadan alınan protein modeli bilgileri kullanılarak trRosetta ile oluşturuldu. Oluşturulan modelin kalitesi başarılı sayılabilecek sınırlar içindedir ($0,39 \pm 0,06$). NMR ile belirlenen kısmi nsp1 yapısı (kalıntılar 1 ila 116) dışındaki bölge bu çalışma ile modellenmiştir. Bu çalışma ile modellenen C-terminal bölgesi (117 ila 180 arasındaki kalıntılar), katalitik bölge dahil olmak üzere 3 sarmal ve 2 beta yapraklı ikincil yapıya sahip bir formasyon ortaya koymaktadır. Elde edilen model, nsp1 gibi potansiyel bir ilaç hedefinin yapısal analizine ilişkin çalışmalara katkıda bulunabilir.

Anahtar Kelimeler: SARS-CoV-2, NSP1 Protein, C-terminal Bölge, Homoloji Modeli

MODELING OF THE C-TERMINAL REGION OF THE NSP1 PROTEIN OF SARS CoV-2

ABSTRACT

SARS CoV-2 is a single-stranded RNA virus with positive polarity. COVID-19 infection caused by SARS-CoV-2 has affected 24.5 million people worldwide. The etiology of the disease, which first appeared in Hubei province of China, has not been fully clarified. The SARS CoV-2 genome is a single-stranded RNA containing 12 protein-encoding regions with a length of 29,903 nucleotides. Similar to other beta-coronavirus, SARS-CoV-2 has a long ORF1ab polyprotein at the 5' end, followed by four major structural proteins, including the spike surface glycoprotein, small envelope protein, matrix protein and nucleocapsid protein. Nsp1 which coding from ORF1 inhibits host translation by interacting with the 40S ribosomal subunit. The nsp1-40S ribosome complex further induces an endonucleolytic cleavage near the 5'UTR of host mRNAs, targeting them for degradation. nsp1 facilitates viral gene expression in infected cells and provides the virus to evade the host immune response. May disrupt nuclear pore function by binding and displacing host NUP93. Understanding the genetic and proteomic structure is important for studies on drug and vaccine design in the fight against diseases. In this study, possible models for the non-modeled C terminal domain of nsp1 protein were produced by using artificial intelligence-based protein modeling software trRosetta to evaluate the potential of being a drug target. The protein sequence information was obtained from the NCBI virus database. Prediction of the secondary structure of nsp1 protein was performed with PSIPRED workbench. Protein modelling was performed using trRosetta. Physical, chemical and model quality analysis was performed using ExPASy ProtParam and QMEAN tools. PyMOL software was used to visualize and analyze the protein 3-dimensional structure. Coulombic electrostatic surface analysis was performed with Chimera software. The entire SARS CoV-2 nsp1 protein was created with trRosetta using protein model information from 43 different organisms. The quality of the created model is within the limits that can be considered successful (0.39 ± 0.06). The region outside the NMR-structured nsp1 structure (2hsx) (residues 1 to 116) was modeled with this study. The modeled c-terminal region (residues 117 to 180) reveals a structure with 3 helical and 2 beta sheet secondary structures including the catalytic region. The obtained model may contribute to studies on structural analysis of a potential drug target such as nsp1.

Keywords: SARS-CoV-2, NSP1 Protein, C-terminal Domain, Homology Modeling

BÖBREK NAKİL HASTALARINDA VENAE LUMBALIS'IN DEĞERLENDİRİLMESİ

Keziban KARACAN

Department of Anatomy, Faculty of Medicine, University of Sakarya, TURKEY.

Assistant Professor, PhD. Department of Anatomy, Faculty of Medicine, University of Sakarya, The neighborhood of Korucuk, The campus of Korucuk, Adapazarı, Sakarya,

ORCID: 0000-0001-8861-1647

ÖZET

Columna vertebralisin sağında ve solunda dörder adet bulunan vena lumbales'lerin ön ve arka dalları vardır. Ön dalları karın ön duvarını drene edip vena epigastrica inferior'un dalları ile anastomoz yaparken arka dalları bel bölgesindeki kas ve deriyi drene eder. Bu venler m.psoas major'un arkasından geçerek vena cava inferior'a açılırlar. Ancak özellikle 1. ve 2. vena lumbalis'ler v.lumbalis ascendens'e de açılabilir. Bazen de bu venlere eşlik eden aksesuar bir lumbal ven olabilir ve bu vena renalis'e drene olabilir. Bu varyasyonel drenajlar özellikle böbrek nakli için oldukça önemlidir.

Böbrek nakli son dönem böbrek yetmezliği olan hastalarda en etkili ve kesin tedavi yöntemidir. Böbrek nakil işleminin başarısı nakil öncesi hazırlığa bağlıdır. Nakil öncesinde cerrahiye uygunluk açısından verici böbreklerinin ayrıntılı anatomik görüntülemesi yapılmaktadır. Bu aynı zamanda hangi böbreğin nakledileceği kararı içinde gereklidir. Görüntüleme modalitesi olarak Dinamik Bilgisayarlı Tomografi tercih edilmektedir. Vericinin böbrek boyutları, taş-kist gibi sık görülen patoloji varlığı, arteriyel-venöz ve toplayıcı sistem varyasyonları incelenmektedir. Renal arter ve ven sayıları ile bu damarların erken dallanmaları ve onlara dökülen aksesuar damarlar ayrıntılı olarak değerlendirilmektedir. Bu çalışmada sol renal vene açılan aksesuar vena lumbalis varlığının tespiti ve morfometrik değerlendirilmesinin yapılması amaçlanmıştır.

Bu amaçla çalışmaya Sakarya Üniversitesi Tıp Fakültesi Radyoloji ünitesinde Mart 2019 ile Mart 2020 tarihleri arasında böbrek nakli için görüntülemesi yapılan 20 erkek 22 kadın toplam 42 hasta dahil edilmiştir. Hastalar 23 ile 70 (46,14±11.5) yaş aralığındaydı. Aksesuar vena lumbalis görülme sıklığı tüm hastalarda %35,7, erkeklerde %25 kadınlarda ise %45,45 idi. Aksesuar vena lumbalis'in çapı erkeklerde 5.44±1.63 mm iken kadınlarda 4.93±1.19 idi.

Böbrek nakli için her iki böbrek benzer anatomik özellikte olduğunda cerrahi kolaylık açısından sol taraf tercih edilmektedir. Ancak sol ena renalis'e açılan geniş kalibrasyonlu vena lumbalis veya gonadal ven olması durumunda cerrahi komplikasyon oranı artmaktadır. Bu nedenle nakil öncesi görüntülemelerde lomber venlerin özellikle değerlendirilmesi ve renal vene açılma durumlarının mutlaka dikkate alınarak raporlanması gerekmektedir.

Anahtar Kelimeler: Böbrek nakli, varyasyon, venae lumbalis

EVALUATION OF LOMBAR VEIN IN KIDNEY TRANSPLANT PATIENTS

ABSTRACT

Lumbar veins are four pieces at right and left side of vertebral columna which have anterior and posterior branches. While the anterior branches drain the anterior abdominal wall and anastomose with the branches of the vena epigastrica inferior, es, posterior branches drains muscle and skin in the lombar region. These veins pass behind the m.psoas major and open into the inferior vena cava. However pecially the first and second vena lumbalis can also be opened to ascending lumbar vein. Sometimes there may be an accessory lumbar vein accompanying these veins and this vein may drain into the renal veins. These variational drainages are especially important for kidney transplantation.

Kidney transplantation is the most effective and definitive treatment method for patients with end stage renal failure. Success of kidney transplantation depends on pre-transplant preparation. Detailed anatomical imaging of donor kidneys is performed before transplantation in terms of suitability for surgery. This is also necessary in the decision of which kidney to transplant. Dynamic Computed Tomography is preferred as the imaging modality. The donor's kidney size, presence of common pathologies such as stone-cyst, arterial-venous and collecting system variations are examined. The number of renal arteries and veins, the early branching of these vessels and the accessory vessels which drain into them are evaluated in detail. In this study, it was aimed to determine the presence of accessory lumbar vein opening into the left renal vein and to perform its morphometric evaluation. For this purpose, a total of 42 patients, 20 males, 22 females, who were screened for kidney transplantation between March 2019 and March 2020 in the Radiology Unit of Sakarya University Faculty of Medicine were included in the study. The patients were in the age range of 23 to 70 (46.14 ± 11.5). The incidence of accessory lumbar vein draining left renal vein was 35.7% in all patients, 25% in men and 45.45% in women. Accessory lumbar vein diameter was 5.44 ± 1.63 mm in men and 4.93 ± 1.19 in women. For kidney transplantation, when both kidneys have similar anatomical features, the left side is preferred for surgical convenience. However, surgical complication rate increases in case of a large calibrated lumbar or gonadal vein opening into the left renal vein. Therefore, lumbar veins should be especially evaluated in pre-transplant imaging and their opening to the renal vein must be reported.

Keywords: Kidney transplantation, anatomical variation, lumbar veins

PSİKİYATRİ SERVİSİNE YATIRILAN HASTALARIN ÖFKE İFADELERİNİN BELİRLENMESİ

Uzman Hemşire Yasemin AKAY

İzmir Katip Çelebi Üniversitesi Atatürk Eğitim ve Araştırma Hastanesi, İzmir-Türkiye

ORCID: 0000-0001-9800-0591

Dr. Öğr. Üyesi Melike ERTEM

İzmir Katip Çelebi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi

ORCID: 0000-0002-7039-3650

ÖZET

Psikiyatri servislerinde yatarak tedavi alan bireylerin dürtü kontrol yitimi, hastalığın klinik prognozu gibi nedenlerle öfke yönetiminde güçlük yaşanabilmektedir. Psikiyatri kliniklerinde hastaların uygun olmayan öfke ifade biçimleri, agresyon ve şiddet şeklinde ortaya çıkabilmektedir. Psikiyatri kliniklerinde ortaya çıkan saldırı ve şiddet olayları, hastanın kendisine, diğer hastalara ve sağlık çalışanlarının güvenliğini tehdit edebilmektedir. Bu araştırma psikiyatri servislerinde yatan hastaların öfke ifade biçimlerini belirlemek üzere tanımlayıcı tipte bir çalışmadır. Araştırma 2019 yılı Haziran-Eylül tarihleri arasında yapılmış olup; bu çalışmanın evren ve örneklemini bir üniversite hastanesinin psikiyatri kliniklerinde yatarak tedavi alan hastalar oluşturmuştur. Veri toplama araçları olarak; Sosyo-Demografik Bilgi Formu ve “Sürekli Öfke ve Öfke İfade Tarzları Ölçeği” kullanılmıştır. Verilerin analizinde tanımlayıcı istatistikler (yüzdeleme, frekans, aritmetik ortalama, standart sapma), korelasyon analizi, student t testi ve ki-kare testi kullanılmıştır. Katılımcıların; yaş ortalamasının 40.56 ± 13.01 , %55.0'nin kadın, %36.7'sinin “evli, %35.0'nin “lise mezunu” olduğu saptanmıştır. Öfke İfade Tarzları ölçeği toplam puan ortalaması 54.85 ± 7.20 olarak bulunmuştur. Sürekli Öfke alt boyutu ile Öfke İçer alt boyutu arasında, Sürekli Öfke alt boyutu ile Öfke Dışarı alt boyutu arasında, Sürekli Öfke alt boyutu ile Öfke Kontrol alt boyutu arasında ve Sürekli Öfke alt boyutu ile Öfke Tarz toplam puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Psikiyatrik tanılı hastalara öfke kontrolü ve öfke baş etme yöntemleri ile ilgili kapsamlı eğitimler planlanması, öfkeye bağlı gelişebilecek agresyonları en aza indirmek için hastaların fiziksel egzersiz, sanatsal aktivitelere teşvik edilebilmesi, öfke kontrolü ve öfke yönetimi konusunda hastaların kısa ve uzun vadede etkin baş etmeleri konusunda ailelerle iş birliği yapılarak müdahaleler planlanması önerilmektedir.

Anahtar kelimeler: Hasta, Öfke, Hemşirelik.

DETERMINATION OF ANGER EXPRESSION OF PATIENTS INVOLVED IN PSYCHIATRIC SERVICE

ABSTRACT

Individuals receiving inpatient treatment in psychiatric wards may experience difficulty in anger management due to reasons such as impulse control loss and clinical prognosis of the disease. In psychiatric clinics, inappropriate forms of anger expression of patients may appear in the form of aggression and violence. The attacks and violence that occur in psychiatric clinics threaten the safety of the patient himself, other patients and healthcare workers. This study is a descriptive study to determine the anger expression patterns of inpatients. The population and

sample of this study consisted of patients who received inpatient treatment at a university hospital's psychiatry clinics between June and September 2019. As data collection tools; Socio-Demographic Information Form and "Continuous Anger and Anger Expression Styles Scale" were used. Descriptive statistics (percentage, frequency, arithmetic mean, standard deviation), correlation analysis, student t test and chi-square test were used in the analysis of the data. Participants; the average age is 40.56 ± 13.01 , 55.0% are women, 36.7% are "married, 35.0% are" high school graduates ". Anger Expression Styles scale total score mean was found to be 54.85 ± 7.20 . A statistically significant relationship was found between the Continuous Anger subscale and the Anger Inward subscale, between the Continuous Anger subscale and the Anger Out sub-dimension, the Continuous Anger subscale and the Anger Control subscale, and between the Continuous Anger subscale and Anger Style total scores. Planning comprehensive trainings for psychiatric patients about anger management methods and to minimize the aggressions based anger, encouraging patients to exercise physical exercise, artistic activities to provide anger management are suggested. Also interventions should be planned through unity.

Key words: Patient, Anger, Nursing.

KOLŞİSİN KULLANAN VE KRONİK HASTALIK ÖYKÜSÜ OLAN GUT HASTALARI İLE KARDİYOVASKÜLER RİSK FAKTÖRÜ OLAN HASTALAR ARASINDA KAROTİS İNTİMA-MEDİA KALINLIĞININ KARŞILAŞTIRILMASI

Ebru Yılmaz

Uzm. Dr. Kocaeli Devlet Hastanesi, Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon Bölümü
ORCID ID:0000-0003-2172-2742

Kadriye Halli Akay

Uzm. Dr. Kocaeli Devlet Hastanesi, Kardiyoloji Bölümü

ÖZET

İnflamasyon, aterosklerotik plak gelişiminin tüm aşamaları dahil olmak üzere kardiyovasküler hastalıkların patogeneğinde önemli bir rol oynamaktadır. Statinlerin lipit düşürücü özelliklerine ek olarak bir antiinflatuar fayda sağladığı bilinmesine rağmen, günümüzde inflamasyonu hedefleyen tedavileri geliştirmeye yönelik bir kayma vardır. Önceki çalışmalarda kolşisin tedavisinin akut koroner sendromlu hastalarda yararlı etkilere sahip olduğu ve gelecekteki olumsuz kardiyovasküler olaylarda azalmaya yol açtığı hatta inme ve geçici iskemik atakları önleyebildiği gösterilmiştir. Arteriyel duvar patolojisinin bir göstergesi olarak karotis intima-media kalınlığının (İMK) ölçülmesinin hem ateroskleroz hakkında hem de serebrovasküler hastalıkların erken tanısında bilgi sağlayabileceği açıktır. Bu nedenle, bu çalışmada kolşisin kullanan kronik hastalık öyküsü olan gut hastaları ile kardiyovasküler risk faktörleri olan hastalar arasında İMK karşılaştırılması amaçlanmıştır.

102 hasta (85 kadın, 17 erkek) çalışmaya dahil edildi. Çalışmada iki grup vardı. Grup 1: Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon bölümü tarafından takip edilen herhangi bir kronik hastalığı (hipertansiyon, diyabet, hiperlipidemi) olan kolşisin kullanan (en az 6 ay boyunca günde iki kez 0,5 mg) gut hastaları; Grup 2: Kardiyoloji bölümü tarafından en az 1 yıl süre ile takip edilen kronik hastalık nedeniyle kardiyovasküler risk faktörleri olan hastalar. Hastalar sahip oldukları kronik hastalıklarına yönelik ilaç tedavilerine (antihipertansif, antidiyabetik, antikuagulan ve lipit düşürücü) devam etti. Sadece grup 1'deki hastalar ilave olarak kolşisin tedavisi aldı. Tüm hastaların kan C-reaktif protein (CRP) ve lipit (kolesterol, trigliserit, düşük yoğunluklu lipoprotein=LDL, yüksek yoğunluklu lipoprotein=HDL) seviyeleri ile İMK değerleri ölçüldü. Ultrasonografik incelemede referans İMK değeri 1.0 milimetre (mm) olarak baz alındı. Gruplar arasındaki istatistiksel olarak belirlemek amacıyla Mann-Whitney U testi ve Ki Kare testi uygulandı ve $p<0.05$ olarak kabul edildi.

Hastaların ortalama yaşı Grup 1 ve Grup 2'de sırasıyla 62.35 ± 6.68 yıl ve 64.27 ± 5.32 yıl idi (Figür 1). Gruplar arasında lipit düzeylerinde istatistiksel olarak anlamlı bir fark yoktu ($p>0.05$) (Tablo 1). Grup 1 ve Grup 2'deki İMK ve CRP değerleri sırasıyla 0.98 ± 0.20 ve 0.26 ± 0.14 , 1.18 ± 0.15 ve 0.58 ± 0.42 idi. Gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı fark vardı ($p<0.05$) (Tablo 2).

Kolşisin, kolesterol kristalleri tarafından aktive edilen nükleotid bağlayıcı oligomerizasyon alanı benzeri reseptör proteini 3 (NLRP3, patojen invazyonu veya hücrel stresle oluşan sitozolik bir multiprotein kompleksi) tarafından tetiklenen aterosklerotik plak gelişiminde, ilerlemesinde ve stabilitesinde önemli araçlar olan kaspaz-1 aktivasyonunu ve ardından IL-1 β ve IL-18 gibi proinflatuar sitokinlerin salgılanmasını inhibe eder. Bu nedenle kolşisin, statinler ve diğer standart tedavilere ek olarak kolşisin risk faktörleri olan hastalarda

kardiyovasküler ve serebrovasküler olayların önlenmesi için etkili bir tedavi yöntemi olarak göz önünde bulundurulabilir.

Anahtar Kelimeler: Ateroskleroz, Kolşisin, C-reaktif protein, Karotis intima-media kalınlığı

THE COMPARISON OF CAROTID INTIMA-MEDIA THICKNESS BETWEEN THE PATIENTS WITH CHRONIC DISEASE HISTORY AND GOUT USING COLCHICINE AND THE PATIENTS WITH CARDIOVASCULAR RISK FACTORS

ABSTRACT

Inflammation plays an important role in the pathogenesis of cardiovascular diseases, including all stages of atherosclerotic plaque development. Although statins are known to provide anti-inflammatory benefits in addition to their lipid-lowering properties, today there is a shift towards developing treatments targeting inflammation. Previous studies have shown that colchicine treatment has beneficial effects in patients with acute coronary syndrome and can lead to a decrease in future negative cardiovascular events, and even prevent stroke and transient ischemic attacks. It is clear that measuring carotid intima-media thickness (CIMT) as an indicator of arterial wall pathology can provide information about both atherosclerosis and early diagnosis of cerebrovascular diseases. Therefore, the aim of this study is to compare CIMT between the patients with chronic disease history and gout using colchicine and the patients with cardiovascular risk factors.

102 patients (85 female, 17 male) were included. There was two groups in the study: Group 1: the patients with gout using colchicine (0,5 mg twice a day for at least 6 months) and having any chronic disease such as hypertension (HT), diabetes mellitus (DM) and/or hyperlipidemia (HPL) (followed by Physical Therapy and Rehabilitation); Group 2: the patients with cardiovascular risk factors due to chronic disease followed for at least 1 year (followed by Cardiology). The patients continued drug treatments (antihypertensive, antidiabetic, anticoagulant and lipid lowering) for their chronic diseases. Only patients in group 1 received colchicine treatment additionally. All patients were measured the serum concentrations of C-reactive protein (CRP) and the levels of lipids such as cholesterol, triglycerid, low-density lipoprotein (LDL), high-density lipoprotein (HDL) and the value of CIMT. In ultrasonographic imaging, the reference CIMT value was based on 1.0 mm in this study. Mann-Whitney U and Chi-square tests were used to determine the differences between the groups statistically and $p < 0.05$ was accepted.

The mean age of patients was 62.35 ± 6.68 years and 64.27 ± 5.32 years in Group 1 and in Group 2, respectively. There was also no statistically significant difference in the levels of lipids between groups ($p > 0.05$). The value of CIMT (mm) and CRP (mg/dL) in Group 1 and Group 2 were 0.99 ± 0.20 and 0.26 ± 0.14 , 1.18 ± 0.15 and 0.58 ± 0.42 , respectively. There was statistically significant difference between groups ($p < 0.05$).

Colchicine inhibits nucleotide-binding oligomerization domain-like reseptor protein 3 (NLRP3), a cytosolic multiprotein complex occurring either pathogen invasion or cellular stress, activated by cholesterol crystals triggers caspase-1 activation and subsequent the secretion of proinflammatory cytokines such as IL-1 β and IL-18 which are key mediators in the development, progression and destabilization of atherosclerotic plaque. Therefore, colchicine in addition to statins and other standard therapies can be considered as an effective treatment method for the prevention of cardiovascular and cerebrovascular events in patients with risk factors.

Keywords: Atherosclerosis, Colchicine, C-reactive protein, Carotid intima-media thickness

Figür 1. Gruplardaki hastaların demografik özellikleri

Değişkenler	Grup 1 (n=51) Kronik hastalığı olan ve kolşisin kullanan hastalar (FTR grubu)	Grup 2 (n=51) Kronik hastalığı ve kardiyovasküler risk faktörü olan hastalar (Kardiyoloji grubu)	P değeri
Yaş (yıl)	62.35±6.68	64.27±5.32	0.124
Cinsiyet			
Kadın	42 (82.4%)	43 (84.3%)	1.00
Erkek	9 (17.6%)	8 (15.7%)	
Vücut kitle indeksi (BMI)	34.30±4.15	32.90±5.06	0.124
Kronik hastalık			
Hipertansiyon (HT)	18 (35.3%)	11 (21.6%)	0.343
Diabetes mellitus (DM)	5 (9.8%)	4 (7.8%)	
HT+DM	15 (29.4%)	13 (25.5%)	
HT+Hiperlipidemi (HPL)	2 (3.9%)	7 (13.7%)	
DM+HPL	1 (2%)	2 (3.9%)	
HT+DM+HPL	10 (19.6%)	14 (27.5%)	
Sigara kullanımı			
Evet	7 (13.7%)	6 (11.8%)	1.00
Hayır	44 (86.3%)	45 (88.2%)	

Tüm değerler ortalama±standart sapma ve yüzdelik olarak ifade edildi. p<0.05 ise anlamlı fark.

Tablo 1: Grup 1 ve Grup 2'deki hastaların lipit değerleri.

Değişkenler	Grup 1 Kronik hastalığı olan ve kolşisin kullanan hastalar (FTR grubu)	Grup 2 Kronik hastalığı ve kardiyovasküler risk faktörü olan hastalar (Kardiyoloji grubu)	P değeri
Kolesterol	212.18±42.30	231.75±37.47	0.15
Trigliserit	168.47±50.08	161.33±66.07	0.27
LDL	129.65±33.16	145.98±31.64	0.12
HDL	49.98±12.58	52.08±12.68	0.40

Tüm değerler ortalama±standart sapma olarak ifade edildi. p<0.05 ise anlamlı fark.

Tablo 2: Grup 1 ve Grup 2'deki hastaların İMK ve CRP değerleri.

Değişkenler	Grup 1 Kronik hastalığı olan ve kolşisin kullanan hastalar (FTR grubu)	Grup 2 Kronik hastalığı ve kardiyovasküler risk faktörü olan hastalar (Kardiyoloji grubu)	P değeri
İMK (mm)	0.98±0.20	1.18±0.15	<0.001
CRP (mg/dL) (0-0.5)	0.26±0.14	0.58±0.42	<0.001

Tüm değerler ortalama±standart sapma olarak ifade edildi. p<0.05 ise anlamlı fark.

KSANTOGRANÜLOMATÖZ KOLESİSTİT: 72 HASTANIN ANALİZİ

Op. Dr Gökhan AKKURT

Ankara Şehir Hastanesi Cerrahi Onkoloji Kliniği
ORCID: 0000-0002-0908-4226

Op. Dr. Mustafa ALİMOĞULLARI

Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Yenimahalle Eğitim Araştırma Hastanesi Genel Cerrahi Kliniği
ORCID: 0000-0003-0844-301X

ÖZET

Ksantogranüloamatöz kolesistit (KGK); kronik kolesistitin bir varyantı olan, safra kesesinde nadir olarak görülen kronik inflamatuvar bir hastalıktır. Genellikle safra kesesi duvarında, porta hepatitis ve safra kesesinin karaciğer yatağında yayılım göstererek belirgin, ilerleyici fibrosis ve lipid yüklü makrofaj birikimi ile karakterize bir tablodur. Kadınlarda erkeklere oranla 8-10 kat fazla görülür. KGK'in oluşum mekanizması yeterince açık değildir. Rokitansky-Aschoff sinüslerinin tutulumu veya mukozal küçük bir ülserin ilerlemesi sonucunda safranın kese duvarı içerisine ekstrasvazyonunun hazırlayıcı neden olduğu düşünülmektedir. Etiyolojik faktörler arasında; safra taşı ve/veya safra kanal tıkanıklığı önemli rol oynar. Fizik muayene ve laboratuvar bulguları KGK'i diğer safra kesesi patolojilerinden ayırmada yeterli değildir. KGK sıklıkla safra kesesi karsinomunu (SKK) ile karışır. Bazı KGK olgularına ameliyat öncesi radyolojik olarak SKK tanısı konması nedeniyle gereksiz ve geniş çaplı rezeksiyon uygulandığı bildirilmiştir. Gerçek tanı ise genellikle histopatolojik değerlendirme sonrası konulabilmektedir. 2013 Ocak – 2018 Aralık tarihleri arasında Sağlık Bilimleri Üniversitesi Ankara Numune Eğitim ve Araştırma Hastanesi Genel Cerrahi Kliniğinde kolelityazis ve kolesistit ön tanıları ile operasyon amaçlı kliniğimize başvuran ve ameliyat olan, histopatolojik sonuçları KGK olarak raporlanan hastaların; demografik özellikleri, anamnezleri, laboratuvar tetkikleri, radyolojik görüntülemeleri, dren kullanımı, atak hikayeleri, ameliyat yöntemleri, komplikasyonlar, hastanede yatış süreleri, ERCP öyküsü, acil/elektif ameliyat oranları retrospektif olarak incelendi. Hastaların %50'si kadın, %50'si erkekti. Hastaların yaş ortalamaları 55,64±0,77, hastanede kalış süreleri ise 5,75±0,08 gün idi. Tüm hastalara preoperatif olarak ultrason ile görüntüleme yapılırken, 6 hasta (%8,3) MR kolanjiyografi, 14 hasta (%19,4) bilgisayarlı tomografi, 3 hasta (%4,1) ise MRG ile değerlendirildi. 16 hastaya (%22,2) preoperatif olarak ERCP yapıldı, 30 hasta (%41,7) acil olarak ve toplamda 57 hasta (79,2) açığa dönülmeden laparoskopik olarak ameliyat edildi. Uygulanan bağımsız örneklem t testi sonucunda, kadınların postoperatif WBC ölçüm değeri erkeklere göre ve atak durumu yaşayanların preoperatif ALT, AST, GGT, ALP, T.Bil, D.Bil, WBC ve postoperatif ALT, AST, GGT, T.Bil, D.Bil ölçüm değerleri atak durumu yaşamayanlara göre istatistiksel olarak anlamlı derecede daha yüksek izlendi. Ayrıca ERCP yapılan hastalarda atak, açığa dönme ve dren varlığı oranı yapılmayanlara göre anlamlı derecede daha yüksek olarak izlendi. KGK; safra kesesi kanseri ile benzerliğinden dolayı 10 hastanın yaklaşık 1'inden fazlasında gereksiz genişletilmiş rezeksiyon ile tedavi edilmesinden veya kaçırılan bir safra kesesi kanserinden sorumlu olabilir. Gereksiz cerrahi uygulamalar neticesinde oluşacak morbiditeyi önlemek için KGK'in klinik semptomlarının ve radyolojik özelliklerinin oldukça dikkatlice değerlendirilmesi gerekmektedir. Maalesef günümüzde hala SKK ile KGK ayrımı net olarak

yapılamamaktadır. Cerrah, KGK tedavisi ile ilgili olarak daima SKK açısından ileri derecede şüpheli olmalıdır.

Anahtar Kelimeler: Ksantogranümatöz kolesistit, Safra kesesi kanseri, kolesistektomi.

XANTHOGRANULOMATOUS CHOLECYSTITIS: ANALYSIS OF 72 PATIENTS

ABSTRACT

Xanthogranulomatous cholecystitis (XGC) is a variant of chronic cholecystitis, a rare chronic inflammatory disease in the gallbladder. It is characterized by pronounced, progressive fibrosis and deposition of lipid-filled macrophages, usually in the gallbladder wall, porta hepatis and the liver bed of the gallbladder. It has seen eight to ten times more common in women than in men. The mechanism of the XGC has not clear yet. Extravasation of bile into the sac wall is thought to be the preliminary cause as a result of involvement of the Rokitansky-Aschoff sinuses or the progression of a small mucosal ulcer. Gallstones and / or bile duct obstruction play an important role among the etiological factors. Physical examination and laboratory findings are not sufficient to differentiate the XGC from other gallbladder pathologies. XGC is often confused with gallbladder carcinoma (GBC). It has been reported that unnecessary and large-scale resection has been performed due to the in some XGC cases have been diagnosed with CCT preoperatively. The true diagnosis is usually made after histopathological evaluation. The patients who applied to our clinic for surgery with the pre-diagnosis of cholelithiasis and cholecystitis in the General Surgery Clinic of Health Sciences University Ankara Numune Training and Research Hospital between January 2013 and December 2018 and whose histopathological results were reported as XGC were included in this study. The demographic features, anamnesis, laboratory examinations, radiological imaging, drain usage, attack stories, surgical methods, complications, hospital stay, ERCP history, and emergency / elective surgery rates of patients were retrospectively analyzed. 50% of the patients were women and 50% were men. The mean age of the patients was 55.64 ± 0.77 , and the duration of hospitalization was 5.75 ± 0.08 days. While ultrasound imaging was performed to all patients preoperatively, 6 patients (8.3%) were evaluated by MR cholangiography, 14 patients (19.4%) by computed tomography, and 3 patients (4.1%) by MRI. ERCP was performed preoperatively in 16 patients (22.2%), 30 patients (41.7%) urgently and a total of 57 patients (79.2%) were laparoscopically operated without return to open. As a result of the independent sample t test, the postoperative WBC measurement value of women compared to men and the preoperative ALT, AST, GGT, ALB, T.Bil, D.Bil, WBC and postoperative ALT, AST, GGT, T.Bil, D.Bil measurement values were statistically significantly higher than those who did not experience an attack state. In addition, the rate of attack, return to open, and the presence of drain was significantly higher in patients who underwent ERCP compared to those who did not. XGC may be responsible for more than 1 in 10 patients being treated with unnecessary extended resection or a missed gallbladder cancer because of its similarity with gallbladder cancer. In order to prevent morbidity due to unnecessary surgical applications, it is necessary to carefully evaluate the clinical symptoms and radiological features of the XGC. Unfortunately the distinction between GBC and XGC cannot be made clearly. The surgeon should always be highly skeptical about XGC treatment.

Keywords: Xanthogranulomatous cholecystitis, gallbladder cancer, cholecystectomy.

PSİKİYATRİDE KLİNİK ARAŞTIRMALARIN YÜKSELEN YILDIZLARI: YÜKSEK RİSKLİ GRUPLAR

Dr. Öğr. Üyesi Mert BEŞENEK

Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Tıp Fakültesi, Çocuk ve Ergen Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Kliniği

ORCID: 0000-0003-1637-2485

ÖZET

Psikiyatrik bozukluklar, genelde kronik gidişata ve olumsuz ekonomik, sosyal ve küresel sağlık etkilere sahip olan hastalıklardır; bu nedenle araştırmacılar bu bozuklukların başlamasını engellemeyi incelemektedirler. Bipolar bozukluk (BB) ve şizofreni, yüksek ailesel özellik gösteren doğaları nedeniyle önlem çalışmalarında dikkat çeken iki ana psikiyatrik bozukluktur. Bu bozukluklar için başlangıç yaşının 18 yaş civarında olduğu belirtilse de; çoğu hasta 18 yaşından ve/veya tanı almadan önce hafif veya orta şiddette belirtilerinin olduğunu hatırlamaktadırlar. Önceki çalışmalardan toplanmış kanıtlar gittikçe artan bir şekilde, psikiyatrik hastalıklar için erken tanı ve tedavisinin önemini altını çizmeye başlamıştır. Buna ek olarak, BB ve şizofreni tanısındaki gecikmeler daha şiddetli klinik gidiş, yüksek ek hastalık ve/veya komplikasyon oranları ve tedavi direnci ile ilişkilendirilmiştir. Bu hastalıkların erken dönemde tespit edilmesi ve biyolojik risk etmenlerinin ortaya konması için, yüksek risk grubunda klinik, genetik, sinir-biliş ve sinir-görüntüleme alanlarını kapsayan bazı çalışmalar yapılmaktadır. Bazı araştırmacılar ise; bu durumlar için olası erken dönem (prodrom) ve yüksek-risk ölçütleri belirlemeye çalışmıştır. Şizofreninin prodrom evresinin, ultra-yüksek risk durumu (attenüe psikotik belirtiler, kısa sınırlı aralıklı psikotik belirtiler ve Genetik Risk ve Bozulma Sendromu'nu içermektedir) gibi daha özgül ve belirli tanımlamaları mevcuttur. Ancak BB'un prodrom evresi araştırılmaya yeni başlanmış ve tanımlamalar ve özellikleri üzerinde fikir birliği tam olarak oluşmamıştır. Duygu durum oynaklığı, duygu durum değişimleri, "siklotimik" özellikler, depresif duygu durum, yarışan düşünceler, irritabilite, ajitasyon, eşik altı hipomanik bulgular, uyku bozuklukları ve yoğun kaygı gibi belli başlı bazı klinik özelliklerin BB için yüksek-riskli grupta kümelenmesi bir "prodromal evreden" söz edilmesini mümkün kılmaktadır; ancak çoğu belirti ayrı bir psikiyatrik tanı için özgül değildir ve normal gelişim evrelerinde de görülebilmektedir. Psikiyatrik araştırmalarda süren gidişat, bu kritik gruplardaki önlem stratejilerine kayma eğilimindedir. Çoğu önlem girişimi; bilişsel-davranışçı, aile odaklı veya kişilerarası ve sosyal ritim terapilerini içeren psikoterapötik yaklaşımlardan oluşmaktadır. Ancak; farmakolojik girişimlerin kullanılıp kullanılmaması gerektiği veya hangi ilacın seçilmesi gerektiği gibi konular hala belirsizdir. Bu bilgi boşluğu, az araştırılmış ama önemli bir alan için yer oluşturmakta ve psikiyatrik klinik araştırmaların bu yükselen yıldızlarından faydalanmak için değerli olanaklar sağlamaktadır.

Anahtar Kelimeler: yüksek-risk, erken girişim, önlem, bipolar bozukluk, şizofreni

RISING STARS OF CLINICAL RESEARCH IN PSYCHIATRY: HIGH-RISK GROUPS

ABSTRACT

Psychiatric disorders are illnesses with generally chronic course and substantial negative economic, societal and global health impacts; therefore researchers have been looking at preventing the onset of these disorders. Bipolar disorder (BD) and schizophrenia are the two main psychiatric disorders which gained attention in the prevention studies for their high hereditary natures. Even though age of onset for these disorders are reported around age of 18; most of the patients recall having mild to moderate symptoms before the age 18 and/or prior to being diagnosed. Accumulated evidence from previous research has increasingly started to underline the importance of early diagnosis and treatment of psychiatric disorders. In addition, delays in the diagnosis of BD and schizophrenia have been associated with more severe clinical course, higher complication and/or comorbidity rates and resistance to treatment. To determine these disorders in their early phases and elaborate biological risk factors, various studies have been conducted among high-risk groups, covering fields of clinical, genetic, neuro-cognition, and neuroimaging research. Several clinicians also attempted to determine possible prodromal and high-risk criteria for these conditions. Prodromal phase of schizophrenia has more specific definitions such as ultra-high risk state (which includes attenuated psychotic symptoms, brief limited intermittent psychotic symptoms and Genetic Risk and Deterioration Syndrome). However, prodromal phase of BD has recently started to be explored and consensus on definitions and characteristics is still not unanimous. Clustering of certain clinical features such as mood lability, mood swings, cyclothymic features, depressive mood, racing thoughts, irritability, agitation, sub-threshold manic symptoms, sleep disturbances and intense anxiety in high-risk population for BD makes it possible to talk about a “prodromal phase”; but most of the symptoms are non-specific for distinct psychiatric disorders and can be seen during normal developmental phases. On-going trend in psychiatric research tends to shift towards prevention strategies in these critical populations. Most of the prevention interventions comprise of psycho-therapeutical approach which includes cognitive-behavioral, family-focused or interpersonal and social rhythm therapies. However; issues like whether or not pharmacological interventions should be used or which medication should be selected are still unclear. This gap of knowledge makes room for an under-explored but important field and creates valuable opportunities to take advantage of these rising stars of psychiatric clinical research.

Keywords: high-risk, early intervention, prevention, bipolar disorder, schizophrenia

KENT YAŞAMINDA COVID-19 SÜRECİNDE YAŞLILIK

Uzm. Dr. Belgin ORAL

Halk Sağlığı Uzmanı, İş ve Meslek Hastalıkları Araştırma Görevlisi

SBU Atatürk Göğüs Hastalıkları ve Göğüs Cerrahisi Eğitim ve Araştırma Hastanesi İş ve Meslek Hastalıkları, Keçiören, Ankara.

ORCID: 0000-0002-2246-4733

ÖZET

Yaşlanma, doğumdan itibaren geçen süre olarak düşünülebilir. Yaşlılık için yaş sınırını pek çok ülke kendi kültürel ve sosyal yapılarına göre değerlendirirse de genellikle 65 yaş ve üzeri yaşlı nüfus olarak tanımlanmaktadır. Türkiye’de de 65 yaş ve üzeri bireyler yaşlı olarak kabul edilmektedir. Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ); 2015 yılında 900 milyon olan (%12) 60 yaş ve üzeri nüfusun 2050 yılında 2 milyara (%22), 2018’de 125 milyon olan 80 yaş ve üzeri nüfusun ise 2050 yılında 434 milyona ulaşacağını belirtmiştir. Dünya nüfusunun yaşlanması gibi Türkiye’de de nüfus giderek yaşlanmaktadır. Ülkemizde TÜİK verilerine göre yaşlı nüfus oranı 2019 yılında %9,1 iken nüfus projeksiyonlarına göre yaşlı nüfus yüzdesinin 2023 yılında %10,2, 2040 yılında %16,3, 2080 yılında ise %25,6’ya yükseleceği tahmin edilmektedir.

Yaşlanmayla birlikte bazı fiziksel, ruhsal, sosyal ve ekonomik sorunlar da görülmektedir. Diabet, hipertansiyon, kalp hastalıkları, kas-iskelet rahatsızlıkları gibi fiziksel sorunların yanında, emeklilikle gelen ekonomik problemler, yalnız yaşama, sosyal destekten uzak kalma gibi ruhsal ve sosyal sorunlar da görülebilir. Toplumlar bir yandan yaşlanırken öte yandan kırsal alanlardan kentsel alanlara doğru göçler yaşanmakta ve bu göçlerin etkisiyle kentlerdeki yaşlılık sorunları daha da derinleşebilmektedir. Yıllar içinde Türkiye’de kır-kent nüfus oranı ciddi şekilde değişmiş; 1950’de kent nüfus oranı %25 iken, 2019’da %92,8’e yükselmiştir. Bu dönüşüm neticesinde geniş aile yapısında olan toplumlar kendini daha küçük, izole çekirdek aile yapısına bırakmıştır. Kırsal kesimde yaşlı bireylerin alınan kararlarda söz sahibi olması, karar ağacının merkezinde olmaları, fiziksel aktivitelerinde özgür, daha doğal beslenmeleri yani doğal bir çevrede olmaları aktif yaşlanmalarına katkı sağlamaktadır. Kentsel alanlarda şehirlerin getirdiği kalabalık yaşam, hava ve gürültü kirliliği, trafik ve ulaşım sorunları gibi pek çok çevresel olumsuzluklar kentlerde yaşlı bireyler için olası stres faktörlerindedir. Günümüzde yaşanan özellikle yaşlı ve kronik hastalığı olan bireyler için ciddi bir tehdit olan, yaşlı ayrımcılığı yapan Covid-19 pandemisi nedeniyle halkın sağlığını korumak için alınan tedbirlerden elbette en fazla etkilenen grup yaşlılar olmuştur. Yaşlılar için evde geçirilen süreler, kronik hastalıklarının yönetimi, aile bireylerinden uzakta izole edilmeleri hem fiziksel hem de ruhsal ve sosyal sağlıklarını olumsuz yönde etkilemiştir. Kırsal alanda yaşlı bireylerin fiziksel aktivitelerini yapabilmeleri için daha özgür olmaları ve sosyal açıdan destek alabilmeleri, pandemi sürecinden kentsel alandaki yaşlı bireylere göre daha az oranda etkilenmelerini sağlamıştır. Kentlerde yaşayan yaşlıların pandemi sürecinde apartman gibi konutlarda yaşamaları, sağlık ve bakım hizmetlerini almada veya ulaşımındaki yaşadıkları zorluklar, günlük ev işlerinde bakım vericilerinin yoksunluğu, aile bireylerinden uzakta olmak ve sosyal desteğin yetersiz olması ayrıca kentlerde bulaşıcı hastalığın oluşturduğu psikolojik baskı yaşlı sağlığını olumsuz etkilemektedir. Ülke genelinde vatandaşların sağlığını korumak adına alınan kararların oldukça önemli ve gerekli olduğu söylenebilse de bazı hususlarda yeni çalışmalar ve fikirlerle desteklenmesi olumlu sonuçlar getirebilir. Özellikle evde vakit geçiren yaşlılar için özel egzersiz ve beslenme programlarının TV-Radyo gibi yaşlılar tarafından

sıklıkla kullanılan iletişim araçlarından yayınlanması, kronik hastalıklarının yönetiminde daha hassas olunması, psikolojik destek hatlarının oluşturulması ve yaşlıların telefonla aranarak moral ve motivasyonlarının yükseltilmesi fiziksel, ruhsal ve sosyal sağlıklarının geliştirilmesinde yararlı olabilir. Ayrıca pandemi sürecinde yaşlılık sorunlarının tespit edildiği, yaşlı sağlığını koruyucu ve geliştirici akademik çalışmaların teşvik edilmesi ve desteklenmesi de gerekmektedir.

Anahtar kelime: Kentler, Yaşlılık, Covid-19

AGING IN COVID-19 PROCESS IN URBAN LIFE

ABSTRACT

Aging can be thought of as the time since birth. Although many countries evaluate the age limit according to their cultural and social structure, they are generally defined as the population aged 65 and over. In Turkey older seniors also is defined as aged 65 and above. The World Health Organization (WHO) stated that the population aged 60 and over, which was 900 million (12%) in 2015, will reach 2 billion (22%) in 2050 and WHO stated that in 2018, 125 million aged 80 and over will reach 434 million by 2050. As the world's aging, the population is aging in Turkey. In our country according to TÜİK, the elderly population rate is 9.1% in 2019. According to population projections, the percentage of elderly population is estimated to increase to 10.2% in 2023, 16.3% in 2040 and 25.6% in 2080.

Physical, mental, social and economic problems are also seen with aging. In addition to physical problems such as diabetes, hypertension and heart diseases, mental and social problems such as economic problems, living alone, and staying away from social support can be seen. While societies are getting older on the one hand, migrations from rural areas to urban areas are experienced on the other hand, and aging problems in cities can deepen with the effect of these migrations. Over the years, the rural-urban proportion of the population in Turkey has changed dramatically. While the city population rate was 25% in 1950, it increased to 92.8% in 2019. As a result of this transformation, societies in extended family structure have left themselves to smaller, isolated nuclear family structure. In rural areas, elderly people being active in the decisions taken, being free in their physical activities, eating more naturally, in other words being in a natural environment contribute to their active aging. Many environmental adversities such as crowded life, air and noise pollution, traffic and transportation problems brought by cities in urban areas are possible stress factors for elderly people in cities. The elderly group are the most affected by the measures taken to protect the health of the public for the Covid-19 pandemic which is a serious threat to the elderly and individuals with chronic diseases. The time spent at home for the elderly, the management of their chronic diseases and their isolation in family members negatively affected both their physical, mental and social health. The fact that elderly people in rural areas are more free to do their physical activities and receive social support have made them less affected by the pandemic process compared to the elderly people in the urban area. During the pandemic period, the elderly living in urban areas living in dwellings such as apartments, difficulties in receiving healthcare and care services or transportation, lack of caregivers in daily housework, being away from family members and insufficient social support, as well as psychological pressure caused by contagious diseases in cities negatively affect their health. Decisions taken to protect the health of citizens across the country are very important and necessary. However, supporting them with new studies and ideas on some issues may bring positive results. It may be beneficial to broadcast special

exercise and nutrition programs on frequently used communication tools such as TV-Radio, especially for the elderly who spend time at home. Being more sensitive in the management of chronic diseases, establishing psychological support lines, and increasing the morale and motivation of the elderly by calling them may be beneficial in improving their physical, mental and social health. It is also necessary to encourage and support academic studies in which aging problems are detected during the pandemic process and that protect and improve elderly health.
Keywords: Cities, Ageing, Covid-19

BETA TALASEMİ TARAMALARINDA ELISA

Uzman Doktor Mehmet ERTEN

Tıbbi Biyokimya Uzmanı, Malatya Halk Sağlığı Laboratuvarı

ORCID: 0000-0002-6664-4568

ÖZET

Beta Talasemiler hipokrom mikrositer anemi yapabilen otozomal resesif kalıtılan bir hemoglobino patidir. Akdenize komşu olan ülkelerde sık görüldüğü için Akdeniz Anemisi olarak isimlendirilir. Otozomal resesif kalıtıldığı için iki taşıyıcının evliliğinde % 25 oranında hastalık riski vardır. Taşıyıcıların evlilik öncesi taramaları talasemilerin kontrolü açısından önem arz etmektedir.

Talaseminin prevalansının yüksek olduğu ülkelerde taramalar yaygın olarak kullanılmaktadır. Talasemi taramalarında kullanılan en önemli parametre şüphesiz HbA2'dir. HbA2 ve diğer parametrelerin ölçümü için dünya çapında en sık kromatografik yöntemler kullanılmaktadır. Kromatografik yöntemler arasında kullanım alanı olarak en çok tercih edileni yüksek performans likit kromatografi (HPLC)'dir. Bu yöntemde ayırım hemoglobin fragmanları arasındaki elektriksel yüklerdeki farklılıklara dayanır. Kromatografik yöntemler ise nispeten pahalı yöntemlerdir. Toplum taramaları gibi yüksek numune sayısının olduğu programlar da maliyet önemli derecede artmaktadır. Bu maliyet daha uygun fiyatlı testlerin geliştirilmesinin önemini artırmıştır. Bu amaçla geliştirilen ELISA kitleri hem daha ucuz hem daha kullanıcı dostu yöntemlerdir. Ayrıca HbE ve HbD gibi varyantların kromatografik yöntemlerde oluşturduğu interferans ELISA da daha etkisizdir. ELISA ve kromatografik yöntemlerin sonuçları da birbirleriyle koreledir.

Gelişmekte olan ülkelerde, nüfus yoğunluğunun ve taranacak numunelerin fazla olduğu bölgelerde otomatize bir ELISA yönteminin kullanılması maliyet etkinlik açısından doğru bir tercih olarak karşımıza çıkmaktadır. ELISA yönteminin kromatografik yöntemlerden daha az emek yoğun olması ve kullanıcı tecrübesine daha az bağlı olması küçük laboratuvarlar için daha uygulanabilir olduğu sonucunu ortaya çıkarmaktadır. Ayrıca talaseminin daha az görüldüğü ancak toplum taramasının yapıldığı yerlerde ELISA yöntemi faydalı olabilir. Ancak talasemi taramalarında en başta aile öyküsü, fizik muayene ve tam kan sayımı parametrelerinin de dikkatli incelenmesi elzemdir.

Talaseminin yaygın olduğu bölgelerde eğitim ve danışmanlık verilmesi, akraba evliliklerinin önüne geçilmesi ve tarama testinden önceki evrelerin titizlikle yapılması önleme programının önemli bir aşamasını oluşturmaktadır. Talasemi taramalarında uygun bölgelerde ELISA yöntemi kullanılması hem hız hem de maliyet açısından iyi bir seçenek olarak yakın gelecekte karşımıza çıkacak gibi gözükmektedir.

Anahtar Kelimeler: Beta Talasemi, Tarama, ELISA

ELISA IN BETA THALASSEMIA SCREENINGS

ABSTRACT

Beta Thalasseмииs are an autosomal recessive inherited hemoglobinopathy that can cause hypochromic microcytic anemia. It is also called Mediterranean Anemia because it is common in countries neighboring the Mediterranean Sea. Autosomal recessive inheritance has a 25%

probability of marriage of two carriers. However, if one of them is a carrier, the rate is 50% for the children to be born. Premarital screening is important for the control of thalassemias.

In countries with a high prevalence of thalassemia, population screenings are widely used. The most important parameter used in thalassemia screening is undoubtedly HbA₂. Chromatographic methods are the most commonly used method for measuring HbA₂ and other parameters worldwide. Among the chromatographic methods, the most preferred one is high performance liquid chromatography (HPLC). In this method, the separation is based on the difference in electrical charges within hemoglobin fragments. Chromatographic methods are relatively expensive methods. So high sample numbers in screening programs increase the costs significantly. That economic burden has increased the importance of developing more affordable tests. ELISA kits developed for this purpose are both cheaper and more user-friendly methods. In addition, the interference created by variants such as HbE and HbD in chromatographic methods is less effective in ELISA. The results of ELISA and chromatographic methods are also correlated with each other.

The use of an automated ELISA method in developing countries where population density and samples are in high numbers is possibly right choice in terms of cost effectiveness. The fact that ELISA method is not only less labor intensive than chromatographic methods but also less dependent on user experience reveals that it is more applicable for small laboratories. In addition, ELISA method may be useful in screenings in places where thalassemia is less common. However, in thalassemia screenings, it is essential to carefully search the family history, make comprehensive physical examination and analyze complete blood count parameters meticulously.

In conclusion, providing a genetic counseling and education in regions where thalassemia is more prevalent, preventing consanguineous marriages, and rigorously conducting previous steps before the screening tests constitute an important stage of the prevention programs. In the near future, using ELISA methods in suitable areas for thalassemia screenings seems to be a good option because of faster speed and lower costs.

Keywords: Beta Thalassemia, Screening, ELISA

PERONEAL SİNİR DEKOMPRESYONU: 10 HASTANIN DEĞERLENDİRMESİ

Dr. Öğr. Gör. Necati ÜÇLER

Adıyaman Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Beyin ve Sinir Cerrahisi AD

ORCID: 0000-0002-0561-5819

ÖZET

Giriş

Peroneal nöropatinin en sık nedeni fibula başında baskıya maruz kalmasıdır. Peroneal sinirin bu baskı kaldırıldıktan sonra başarılı şekilde düzeldiği bilinmekle birlikte literatürde yayın sayısı oldukça kısıtlıdır. Biz çalışmamızda kliniğimizde yapılan peroneal sinir dekompresyonunun sonuçlarını ve bununla ilgili olarak cerrahi sonrası iyi sonuçlara etki eden faktörleri tanımlamaya çalıştık.

Metodlar

Kliniğimiz 1 Haziran 2013-1 Aralık 2019 tarihleri arasında yapılan peroneal sinir dekompresyon ameliyatı sonuçlarını hastane bilgi sisteminden ve hasta takip sonuçlarından çıkararak değerlendirdik. Hastalar başvuru şikayetleri (ağrı, parezi, kuvvetsizlik, ve düşük ayak) hasta kayıtlarından elde edildi. Hastaların yaşı, vücut kitle indeksi, diabetes mellitus, sigara içme durumu, diz veya lomber omurga cerrahisi geçirip geçirmediği, ameliyat öncesi semptomların süresi, etyoloji ve cinsiyeti değerlendirildi.

Sonuçlar

Retrospektif değerlendirmede 11 hasta değerlendirildi. Hastaların ortalama yaşı 42 yıl (37-82 yıl) idi, kadın erkek oranı 7/4 idi. Ortalama şikayet süresi 1.2 ay idi. En uzun takip süresi, fizik tedavi ve rehabilitasyon tedavisi ile birlikte 15 ay (6-35 ay). 11 hasta FTR sonrası değerlendirildiğinde, en kötü iyileşme süresi, diabetes mellitusu bulunan 6 hastada gördük. Diabetes mellitusu bulunmayan 5 hastada motor kuvvet (ortalama artış: 2.9) düzelmesi, diabetes mellitus bulunan 6 hastaya (1.4) göre çok daha iyi idi. Bununla birlikte sigara içen 4 hastada, ve düşük ayak şikayetin 3 aydan uzun süren 2 hastada genel iyileşme, diabetes mellitustan sonra gelmekte idi. Hastaların cinsiyet ve yaş nöropatinin düzelmesinde etkisini belirgin şekilde göremedik.

Sonuç

Bizim kısıtlı hasta sayısı ile yaptığımız sonuçlara göre, peroneal sinir dekompresyonu ve FTR ile hastaların motor kuvvet kazanımları, diabetes mellitus, sigara içini ve şikayetlerin 3 aydan uzun süre olmadığı durumlarda dramatik iyileşme bekleyebileceğimiz yönündedir. Beklenenin aksine, ileri yaş ve cinsiyet dekompresyon sonuçlarına etkisini tespit etmedik.

Anahtar kelimeler: Peroneal sinir, Dekompresyon, Nöropati

PERONEAL NERVE DECOMPRESSION: THE EVALUATION OF 10 PATIENTS

ABSTRACT

Introduction

The most common cause of peroneal neuropathy is pressure on the head of the fibula. Although the peroneal nerve is known to recover successfully after this pressure is removed, the number of publications in the literature is quite limited. In our study, we tried to define the results of peroneal nerve decompression performed in our clinic and the related factors affecting good results after surgery.

Methods

We evaluated the results of peroneal nerve decompression surgery performed between June 1, 2013 and December 1, 2019 in our clinic by extracting them from the hospital information system and patient follow-up results. The patients presenting complaints (pain, paresis, weakness, and drop foot) were obtained from the patient records. Patients' age, body mass index, diabetes mellitus, smoking status, whether they had knee or lumbar spine surgery, duration of pre-operative symptoms, etiology and gender were evaluated.

Results

In the retrospective evaluation 10 patients were evaluated. The mean age of the patients was 42 years (37-82 years), the female to male ratio was 7/4. Average duration of complaints was 1.2 months. The longest follow-up period is 15 months (6-35 months) with physical therapy and rehabilitation therapy. When 11 patients were evaluated after FTR, we saw the worst recovery time in 6 patients with diabetes mellitus. In 5 patients without diabetes mellitus, improvement in motor strength (mean increase: 2.9) was much better than in 6 patients with diabetes mellitus (1.4). However, overall improvement came after diabetes mellitus in 4 smokers and 2 patients with drop foot complaints lasting longer than 3 months. We could not see the effect of the patients' gender and age on the improvement of neuropathy.

Conclusion

According to the results we made with the limited number of patients, we can expect dramatic improvement with peroneal nerve decompression and FTR in cases where the motor strength gain, diabetes mellitus, smoking and complaints do not last for more than 3 months. Contrary to what was expected, we did not find the effect of advanced age and gender on decompression results.

Keywords: Peroneal nerve, Decompression, Neuropathy

TOPLUMDA BİTKİSEL TEDAVİLERİN KULLANIMININ HALK SAĞLIĞI AÇISINDAN ÖNEMİ

Uzm. Dr. Nihan AK

Atatürk Göğüs Hastalıkları ve Göğüs Cerrahisi Eğitim Araştırma Hastanesi, İş ve Meslek Hastalıkları Kliniği

ORCID: 0000-0002-8524-659X

ÖZET

Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) sağlık kavramını "sadece hastalık ve sakatlığın olmaması değil, fiziksel, ruhsal ve sosyal yönden tam bir iyilik halidir" şeklinde tanımlamıştır. Yüzyıllardır insanlar beden, ruhen ve sosyal yönden tam bir iyilik halinde olmak için konvansiyonel tıp ve/veya geleneksel tıp gibi çeşitli yöntemlere başvurmuşlardır. Konvansiyonel tıp; tıp doktorları ve diğer sağlık profesyonellerinin ilaç, radyasyon veya cerrahi yöntemler kullanarak belirtileri ve hastalıkları tedavi ettiği bir sistemdir.

DSÖ'ye göre; "Geleneksel tıp, sağlığın sürdürülmesinde, fiziksel ve ruhsal hastalıkların önlenmesinde, teşhisinde, iyileştirilmesi veya tedavisinde kullanılan, farklı kültürlerle özgü teorilere, inançlara ve deneyimlere dayanan bilgi, beceri ve uygulamaları ifade eder."

Geleneksel ve tamamlayıcı tıp uygulamalarından olan bitkisel tedaviler başlığı altında karşımıza sıklıkla bitkisel ürünler, bitkisel çaylar ve bitkisel ilaçlar çıkmaktadır. Bitkisel tedaviler tüm toplumlarda uzun yıllardır bilinmekte ve kullanılmaktadır, günümüzde ise hemen her ülkede popülaritesi ve kullanım sıklığı gittikçe artmaktadır.

Tüm dünyada yaşam kalitesini olumsuz etkileyen kronik hastalıkların görülme sıklığının gittikçe artmasıyla bireylerin bitkisel ürünlere olan ilgisi artmaktadır. Dünya'nın birçok yerinde hükümetler, sağlık çalışanları ve toplum bitkisel tedavilerin kullanımında güvenli, etkili, kaliteli, erişilebilir ve yasal düzenlemelere uygun olması ile ilgili çalışmalar yapmaktadır. Ülkemizde 27.10.2014 tarih ve 29158 sayılı Resmi Gazete 'de yayınlanan Geleneksel ve Tamamlayıcı Tıp Uygulamaları Yönetmeliği'ne göre bu yönetmelikte belirlenen uygulamaları sadece Bakanlıkça tescil edilmiş sertifikaya sahip hekim ve diş hekimleri uygulayabilir.

Amerika Birleşik Devletleri'nde yapılan bir çalışmada bitkisel ürünlerin kullanımı %37 bulunmuştur. Kayseri'de yapılan benzer bir çalışmada katılımcıların %37,2'sinin bitkisel ürünler ve ilaçları kullandığı görülmüştür. Bu kişilerin %61,5'inin bu ürünleri aktardan, %11,2'sinin eczanelerden ve %10,1'inin internet/televizyondan sipariş ile temin ettikleri görülmüştür. Samsun'da yapılan bir çalışmada katılımcıların %61,5'inin bitkisel ürünler hakkında bilgi kaynağı komşu/akraba/arkadaş ve %13,5'inin televizyon/radyo olduğu görülmüştür.

Bireylere bitkisel tedavilerle ilgili ihtiyaç duyduğu bilgiyi yakın çevresinden ziyade hekimlerin ve diğer sağlık çalışanlarının aktarabilmeleri halk sağlığı açısından önemlidir.

Bu nedenle sağlık kurum ve kuruluşlarında hizmet veren hekimler ve diğer sağlık çalışanlarının bu uygulamalar hakkında daha fazla bilgi sahibi olması sağlanmalıdır.

Kronik hastalığı olan ileri yaş bireylerin bitkisel tedavilere diğer yaş gruplarına göre daha çok eğilimi olması nedeniyle bu kişilere bitkisel tedavilerle ilgili uzmanlığı olmayan bireylerin tavsiye vermesi, tüm dünyada sağlık otoriteleri tarafından engellenmelidir.

Anahtar Kelimeler: Bitkisel tedavi; geleneksel tıp; konvansiyonel tıp

THE IMPORTANCE OF THE USE OF HERBAL TREATMENTS IN TERMS OF PUBLIC HEALTH IN SOCIETY

ABSTRACT

The World Health Organization (WHO) defines the concept of health as "not only the absence of disease and disability, but a state of complete physical, mental and social well-being". For centuries, people have used various methods such as conventional medicine and / or traditional medicine in order to be in complete physical, spiritual and social well-being. Conventional medicine; It is a system in which medical doctors and other health professionals treat symptoms and diseases using medication, radiation or surgical methods.

According to WHO; "Traditional medicine refers to the knowledge, skills and practises based on the theories, beliefs and experiences indigenous to different cultures, used in the maintenance of health and in the prevention, diagnosis, improvement or treatment of physical and mental illness."

Herbal products, herbal teas and herbal medicines frequently appear under the title of herbal treatments, which are traditional and complementary medicine practices. Herbal treatments have been known and used in all societies for many years, and today their popularity and frequency of usage are increasing in almost every country. With the increasing prevalence of chronic diseases that negatively affect the quality of life all over the world, the interest of individuals in herbal products increases.

In many parts of the world, governments, healthcare professionals and society are working on the use of herbal treatments to be safe, effective, high quality, accessible and in compliance with legal regulations. In our country, according to the Traditional and Complementary Medicine Practices Regulation published in the Official Gazette dated 27.10.2014 and numbered 29158, only physicians and dentists who have a certificate registered by the Ministry can apply the practices specified in this regulation.

In a study conducted in United States of America, the use of herbal products was found 37%. In a similar study was conducted in Kayseri, it was seen that 37.2% of the participants used herbal products and medicines. It was seen that 61.5% of these people purchased these products from herbalist, 11.2% of them purchased from the pharmacy and 10.1% by ordered from the internet / television. In a study was conducted in Samsun, 61.5% of the participants' source of information about herbal products were seen neighbor / relative / friend and 13.5% of them were seen television / radio.

It is important in terms of public health that physicians and other healthcare professionals can convey the information to the people who need about herbal treatments rather than their immediate surroundings. Therefore, it should be ensured that physicians and other healthcare professionals serving in health institutions and organizations have more information about these practices. Because of elderly people who have chronic diseases tend to use herbal treatments than other age groups, persons who do not have any specialty about herbal treatment should be prevented to give an advice for the people by health authorities all over the world.

Keywords: Herbal treatment; traditional medicine; conventional medicine

PALYATİF BAKIMDA KANSERLİ HASTALARDA BASINÇ ÜLSERİ ORANLARI

Gülhan SARIÇAM

Uzm. Dr. Pursaklar Devlet Hastanesi, Nöroloji Kliniği

ORCID: 0000-0002-9032-6877

ÖZET

Amaç: Basınç ülseri (BÜ), sürtünme ve kesme ile kombinasyon halinde bir basınç veya basıncın bir sonucu olarak ortaya çıkan lokal doku hasarı olarak tanımlanmıştır. Basınç ülseleri palyatif bakımda en sık görülen yara tipidir. Biz bu çalışmada palyatif bakımda takip ettiğimiz kanserli hastalarda basınç ülseri görülme sıklığını ve görülen hastaların özelliklerini araştırmayı amaçladık.

Gereç ve Yöntem: 2016-2019 yılları arasında Pursaklar Devlet Hastanesi palyatif bakım servisinde izlenen 247 kanser tanılı hasta çalışmaya alındı. Hastalar gastrointestinal(GİS), akciğer, baş boyun, jinekolojik ve üriner, meme ve diğer (cilt, lenfoma, lösemi...) kanserler olarak sınıflandırıldı. Hastaların basınç ülseleri evre 1 (deride eritem, ödem ve endürasyon görülmesi), evre 2 (dermisin içine ilerlemiş yüzeysel nekroz olması), evre 3 (deride tam nekroz ve lezyonun subkutan dokuya inmesi), evre 4 (lezyonun kemik dokuyu içine alması) olarak sınıflandırıldı. Hastaların metastaz durumları, yattıkları gün sayısı ve çıkış durumları karşılaştırıldı.

Bulgular: Yaş ortalamaları $68,64 \pm 14,156$ olan hastaların, %43,3'ü kadın %56,7'si erkekti. Hastaların %39,3'ünde GİS, %22,3'ünde akciğer, %13'ünde baş boyun, %15'inde jinekolojik ve üriner, %7,7'sinde meme ve %2,8'inde diğer kanserler tanısı vardı. 75 (%30,4) hastada BÜ vardı, 172 (%69,6) hastada yoktu. BÜ olan hastaların %14,6'sı evre 2, %8,9'u evre 1, %4'ü evre 3 ve %2,8'i evre 4 olduğu saptandı. Kanserli hastaların %75'inde metastaz vardı, BÜ ile metastaz durumu ve tanıları arasında herhangi bir ilişki saptanmadı. Çıkış durumu 46 (%18,6) hastada yoğun bakım, 71 (%28,7) hastada eve taburcu ve 130 (%52,6) hastada eksitusdu. Yoğun bakıma sevk edilen hastalarda BÜ anlamlı derecede yüksek oranda bulundu. Hastaların yatış süreleri ortalama $18,13 \pm 17,64$ gün olarak saptandı.

Sonuçlar: İleri evre veya son evre kanserli palyatif bakım alan hastalar basınç ülseri için yüksek risk altındadır. Hastalarda basınç ülserinin nütrisyonel yetersizlik, immobilizasyon, basınç, nem, yaş ve kronik hastalıklar gibi pek çok nedene bağlı olduğu daha önce gösterilmiştir. Biz palyatif bakımda kanser tanısı ile takip ettiğimiz hastaların %30,4'ünde BÜ saptandık. Çalışmamızda mortalite ve morbiditede önemli etkisi olan basınç ülselerine palyatif bakım ekipleri ve onkologlar tarafından daha fazla duyarlılık gösterilmesi gerektiğine dikkat çekmek istedik.

Anahtar kelimeler: Palyatif Bakım, Kanser, Basınç Ülseri

PRESSURE ULCER FREQUENCY IN CANCER PATIENTS IN PALLIATIVE CARE

ABSTRACT

Aim: Pressure ulcer (PU) describes local tissue damage that results from friction and shear injury in combination with compression. Pressure ulcers are the most common wound type in palliative care. In this study, we aimed to investigate the incidence of pressure ulcers and patient characteristics in individuals followed up for cancer in palliative care.

Material and Method: The study included 247 cancer patients followed in the palliative care service of Pursaklar Public Hospital in the period from 2016 to 2019. The patients were classified into gastrointestinal (GIS), lung, head and neck, gynecological and urinary, and breast and other (skin, lymphoma, leukemia...) cancer categories. PUs of the patients were classified as stage 1 (skin erythema, edema, and induration), stage 2 (superficial necrosis extending into the dermis), stage 3 (complete skin necrosis extending into the subcutaneous tissue), and stage 4 (lesion extending into the bone tissue). The patients were compared by metastatic status, the number of days in the hospital, and status at discharge.

Results: Of the patients; the mean age was 68.64 ± 14.156 years, 43.3% were women, and 56.7% were men. Cancers of the GIS, lung, head and neck, genitourinary system, breast, and other systems were present in 39.3%, 22.3%, 13%, 15%, 7.7%, and 2.8% of the patients, respectively. PUs were present in 75 (30.4%) patients but 172 (69.6%) patients had no PUs. Of the patients with PUs; 14.6% had stage 2, 8.9% had stage 1, 4% had stage 3, and 2.8% had stage 4 PUs. Metastases were present in 75% of the cancer patients. PUs were not found out to be correlated with metastatic status or diagnoses. The discharge status was the transfer to the intensive care in 46 (18.6%) patients, discharge to home in 71 (28.7%) patients, and death in 130 (52.6%) patients. The frequency of PUs was significantly high in the patients, who were transferred to intensive care. The mean length of hospital stay was 18.13 ± 17.64 days.

Conclusion: Advanced and terminal stage cancer patients are at high risk for developing PUs. It has been already shown that PU development was associated with a variety of factors including nutritional deficiencies, immobilization, pressure, moisture, age, and chronic diseases. We found out that PUs occurred in 30.4% of the patients followed up for cancer. We aimed to highlight the need to increase awareness about PUs in palliative care teams and oncologists because PUs are important factors acting on mortality and morbidity.

Keywords: Palliative Care, Cancer, Pressure Ulcer

OBEZ ÇOCUK VE ADÖLESANLARDA VİTAMİN D DURUMU

Dr. Öğr. Üyesi Beril DİLBER

Karadeniz Teknik Üniversitesi, Tıp fakültesi, Çocuk Nöroloji Bölümü

ORCID: 0000-0002-7633-0060

ÖZET

AMAÇ: Bazı raporlar, D vitamini seviyesinin yağlanma ile ters orantılı olduğunu göstermiştir. Fazla vücut ağırlığı, gösterildiği gibi, azalmış serum 25 (OH) D₃ konsantrasyonları ve D vitamini eksikliği ilişkilidir. Trabzon ili adölesan yaş grubundaki obez orta öğretim ve lise öğrencilerinde vitamin D düzeylerini sağlıklı öğrencilerin vitamin D düzeyleri ile karşılaştırmak ve mevsimsel faktörlerle ilişkisini araştırmaktır.

MATERYAL-METOD: Adölesan (11-18 yaş) grubundaki orta öğretim ve lise öğrencilerinden toplam 166 (K/E: 90/76) obez çalışmaya alındı. Kontrol grubu sağlıklı öğrenciler ise tabakalı örneklem ile seçildi ve kış sonu (Mart-Nisan; ilkbahar dönemi; 116 öğrenci) ile yaz sonu (Eylül-Ekim; sonbahar dönemi; 100 öğrenci) dönemde verileri karşılaştırıldı. Öğrencilerin antropometrik ölçümleri yapıldı ve kan örnekleri alındı. Alınan örneklerden serum 25-hidroksivitamin D [25(OH)D₃], parathormon (PTH) düzeyleri çalışıldı.

BULGULAR: Obez öğrencilerin ortalama yaşları 14.3±1,9 yıl ve ortalama VKİ ise 29,5±4,1 kg/m² idi. Tüm obez öğrencilerin ortalama vitamin D düzeyi 11,9±6,7 µg/l bulundu ve kontrol grubunun vitamin D düzeylerine göre anlamlı olarak düşüktü (p<0,05) (Tablo 1.). İlkbahar döneminde obez öğrencilerin vitamin D düzeyleri sonbahar dönemine göre düşüktü (p<0,05) (Tablo 2.) Obez kız ve erkek öğrencilerin vitamin D düzeyleri arasında anlamlı farklılık vardı. İlkbahar döneminde obez öğrencinin vitamin D düzeyi 10,7±7,4 µg/l kontrol grubunda ise ilkbahar döneminde vitamin D düzeyleri (11,1±5,6 µg/l) ile arasında anlamlı fark yokken sonbahar döneminde toplam obez öğrencinin vitamin D düzeyi 13,8±5,1 µg/l idi ve kontrol grubunun sonbahar dönemindeki vitamin D düzeylerine (16,3±7,9 µg/l) göre anlamlı olarak düşük bulundu (p=0,000). Obez kız öğrencilerin mevsimsel olarak vitamin D düzeyleri arasında anlamlı fark yokken erkek obez öğrencilerin sonbahar döneminde vitamin D düzeyleri (16,2±4,3 µg/l) ilkbahar dönemine (11,4±3,9 µg/l) göre daha yüksek bulundu (p<0,05). Vitamin D düzeyleri ile PTH düzeyleri arasında negatif ilişki saptandı (r=-0,341, p=0,009).

SONUÇ: Bölgemizde 11-18 yaş arası obez çocukların sağlıklı okul çocuklarına göre vitamin D düzeylerinin daha düşük olduğu ve böylece obezitenin vitamin D sentezindeki olumsuz etkisi ortaya konulmuştur. Ayrıca vitamin D desteği verileceği zaman vitamin D'nin kış aylarındaki dozunun daha yüksek olmasını gerektirmektedir.

Anahtar Kelimeler: Obezite, vitamin D, 11-18 yaş, adölesan, mevsimsel farklılık

VITAMİN D STATUS IN OBESE CHILDREN AND ADOLESCENTS

ABSTRACT

Introduction

Some reports have indicated that vitamin D level is inversely associated with adiposity. Excess body weight is associated with decreased serum 25(OH)D₃ concentrations and a high prevalence of vitamin D deficiency as shown. The aim was to compare vitamin D levels of

obese secondary and high school students in the adolescent age group of Trabzon with vitamin D levels of healthy students and to investigate the relationship with seasonal factors.

Material and Methods

Obesity categorized on the basis of BMI and use of spesific centile curves standardized for age and sex. 25(OH)D₃ and other measured serum levels of parathyroid hormone (PTH), alkaline phosphatase (AP), calcium and phosphorus of 166 obese children (girls/boys: 90/76), aged 11-18 years. We obtained anthropometric variables and blood samples at the and of the winter (spring) and at the end of the summer (autumn). Healthy students in the control group were selected with a stratified sample and their data were compared at the end of winter (March-April; spring term; 116 students) and at the end of summer (September-October; autumn term; 100 students). . Anthropometric measurements of the students were made and 25(OH)D₃, PTH, AP blood samples were taken. Statistical signifiacne was defined as p-values <0.05 data are given as means±SE.

Results

The mean age, body mass vitamin D, index (BMI) and 25(OH)D₃ levels of the obese children were 14.3±1,9 yr, 29,5±4,1 kg/m², 11.9 ± 6.7 µg / l and 11,9±6,7 µg/l, respectively. Obesity and control group was comparised Table 1. There was difference between the obese girls and boys in terms of the vitamin D levels. Vitamin D levels of obese students in the spring period were lower than in the autumn period (Table 2). In the obese children and the controls, 25(OH) D₃ levels were 10,7±7,4 µg/l vs 11,1±5,6 µg/l in spring (p>0.05) and 13,8±5,1 µg/l vs 16,3±7,9 µg/l in autumn (p<0,05). A seasonal variation was observed and shown that Table 3. There was a negative correlation between vitamin D and PTH levels in both obese children and controls (p<0,05). Vitamin D levels were significantly higher in autumn (16,2±4,3 µg/l) than spring (11,4±3,9 µg/l) in boys (p<0,05). A negative correlation was found between vitamin D levels and PTH levels (r = -0.341, p = 0.009).

Conclusions:

In our region, it has been revealed that obese children aged 11-18 years have lower vitamin D levels compared to healthy school children and thus, the negative effect of obesity on vitamin D synthesis. In addition, when vitamin D support is given, the dose of vitamin D in winter months should be higher.

KAYNAKLAR

1. Holick MF, Mayo Clin Proc 2006;81:353-73
2. Heaney RP, Am J Clin Nutr 2004;80:1706-9
3. Kimyamu HK, Am J Clin Nutr 1997;66:790-797
4. World Health Organization. Obesity and Owerweight. 2006 (WWW document)
5. Curr Med Res Opin. The relationship between vitamin D and obesity. 2014 Jun;30(6):1197-9
6. Obesity and vitamin D deficiency: a systematic review and meta-analysis.. Pereira-Santos M et al. Obes Rev2015.
7. Stokić E, Kupusinac A, Tomic-Naglic D, Smiljenic D, Kovacev-Zavistic B, Srdic-Galic B, Soskic S, Isenovic ER. Angiology. Vitamin D and Dysfunctional Adipose Tissue in Obesity. 2015 Aug;66(7):613-8.
8. Purshahidi LK et al. Vitamin D and obesity: current perspectives and future directions. Proc Nutr Soc. 2015

Tablo 1: Obez ve kontrol grubunun özellikleri (ortalama±SD).

Ortalama ± SD	Obesite (n:166)	Kontrol (n:226)	P
Yaş (yıl)	13,8±1,92	13,84±1,92	p >0,05
VKİ (kg/m ²)	29,5±4,27	20,6±2,9	P<0,01
Vitamin D (µg/l)	12,03±6,8	13,7±6,9	P<0,01
Kalsiyum (mg/dl)	10,07±0,37	9,8±0,43	P<0,01
Fosfor (mg/dl)	4,07±0,65	4,2±0,7	p>0,05
Alkalen Fosfataz (IU/l)	173,03±93,14	175,5±98,7	p >0,05
Paratiroid hormon (pg/ml)	40,8±26,2	48,2±33,5	p >0,05

Tablo 2: Obez ve kontrol grubu çocukların mevsimsel özellikleri (ortalama±SD).

	İlkbahar	Sonbahar	p
Obez			
Kız/Erkek (n)	52/43	44/27	
Yaş (yıl)	14,4±1,6	12,7±2,0	p >0,05
BMI (kg/m ²)	30,2±5,1	28,3±1,8	p >0,05
Vitamin D (µg/l)	10,8±7,5	13,9±5,1	p<0,05
Kalsiyum (mg/dl)	10,2±0,3	9,8±5,3	p<0,05
Fosfor (mg/dl)	4,0±0,5	4,0±0,7	p >0,05
Alkalen Fosfataz (IU/l)	168,2±93,7	180,8±93,5	p >0,05
Paratiroid hormon (pg/ml)	43,7±29,2	36,1±19,3	p <0,05
Kontrol			
Kız/Erkek (n)	64/66	75/61	
Yaş (yıl)	14,4±1,6	12,8±1,9	p >0,05
BMI (kg/m ²)	20,8±2,9	20,2±2,9	p >0,05
Vitamin D (µg/l)	10,4±4,5	16,4±8,6	p<0,05
Kalsiyum (mg/dl)	9,9±0,4	9,5±0,3	p<0,05
Fosfor (mg/dl)	4,0±0,7	4,3±0,5	p >0,05
Alkalen Fosfataz (IU/l)	168,1±98,7	186,1±98,2	p<0,05
Paratiroid hormon (pg/ml)	51,3±38,4	43,9±16,9	p<0,05

GERİATRİK YAŞ GRUBUNDA OSTEOPOROZ BİLGİ VE FARKINDALIK DÜZEYİ

Elif Umay ALTAŞ

Uzm. Dr. Ankara Şehir Hastanesi Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon Hastanesi
ORCID ID: 0000-0002-4877-5871

Korhan Barış BAYRAM

Doç.Dr. İzmir Katip Çelebi Üniversitesi Atatürk Eğitim ve Araştırma Hastanesi Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon Bölümü,
ORCID ID: 0000-0002-5054-5784

ÖZET

Amaç: Osteoporoz (OP), kemik dokusunun mikromimari yapısının bozulması ve düşük kemik kütlesi ile karakterize, kırık riskinde artışa neden olan bir iskelet hastalığıdır. Yaşlanma, OP için önemli risk faktörlerinden biri iken; artan kırıklar ise yaşlılar için ağrı, fonksiyonel kayıp ve ölümlerle sonuçlanabilen önemli bir toplum sağlığı problemidir. Çalışmamızın amacı, geriatrik bireylerde OP farkındalık ve bilgi düzeyini değerlendirmek, hastaların eksik olduğu yönleri tamamlayarak morbidite ve mortalite oranlarının azalmasına katkıda bulunmaktır.

Gereç ve Yöntem: Kesitsel ve prospektif olarak planlanan çalışmaya 65 yaş üstü, anket sorularını cevaplayabilecek kognitif düzeye sahip, 50 postmenopozal kadın hasta dahil edildi. Katılımcıların sosyo-demografik özellikleri kaydedildi. Osteoporoz Bilgi testi (OBT), Osteoporoz Sağlık İnanç ölçeği (OSİÖ), OP bilgisine yönelik sorular ve risk faktörleri değerlendirildi.

Bulgular: Yaş ortalaması 71.18 ± 4.8 olan hastaların, sadece %34 ü OP için kontrol amaçlı hastaneye başvurmuştu. 23 hastada OP tanısı mevcuttu (Tablo 1). Hastaların 7'sinde kırık öyküsü varken, 23'ünün ailesinde OP'a bağlı kırık vardı. Hastaların yarısı günde 1-3 fincan kahve tüketiyor ve %58'i hiç egzersiz yapmıyordu. Katılımcıların OP risk faktörleri tablo 2'de özetlenmiştir. Osteoporoz Bilgi testi sonucunda egzersiz bilgisi daha düşük saptanmıştır. Osteoporoz Sağlık İnanç ölçeği skorlarına bakıldığında duyarlılık ve kalsiyum faydaları alt başlık puanları daha düşük bulunmuştur. Egzersiz engelleri puanı da kalsiyum engelleri puan ortalamasından daha yüksek bulunmuştur (Tablo 3). Ayrıca OBT total skor ile yaş arasında negatif yönde zayıf derecede, OBT total skor ile eğitim düzeyi arasında pozitif yönde orta derecede, OBT total skor ile süt ürün kullanımı arasında pozitif yönde zayıf derecede, OBT total skor ile egzersiz arasında pozitif yönde orta derecede istatistiksel olarak anlamlı korelasyon saptandı (Tablo 4).

Sonuç: Çalışmamız geriatrik bireylerin OP farkındalık düzeyini ve eksikliklerini göstermesi açısından kıymetlidir. Özellikle ileri yaş ve eğitim düzeyinin düşük olduğu geriatrik bireylerde, OP bilgi ve farkındalığı daha düşük bulunmuştur. Geriatrik bireyler için OP hakkında eğitim programları oluşturulmalı, diyet ve özellikle de egzersizin faydaları hakkında hastalar bilgilendirilmelidir.

Anahtar Kelimeler: Osteoporoz, yaşlı, farkındalık, kadın

KNOWLEDGE LEVELS AND AWARENESS OF OSTEOPOROSIS IN THE GERIATRIC AGE GROUP

ABSTRACT

Objective: Osteoporosis (OP) is a skeletal disease that causes an increase in fracture risk, characterized by disruption of the microarchitecture structure of bone tissue and low bone mass. While aging is one of the important risk factors for OP; increasing fractures are an important public health problem that can result in pain, functional loss and death for the elderly. The aim of our study is to evaluate the OP awareness and knowledge level in geriatric individuals and to contribute to the reduction of morbidity and mortality rates by completing the aspects that patients lack.

Materials and Methods: Fifty postmenopausal female patients over 65 years of age and having a cognitive level to answer the questionnaire were included in this cross-sectional and prospective study. Socio-demographic characteristics of the participants were recorded. Osteoporosis Knowledge Test (OKT), Osteoporosis Health Belief Scale (OHBS), questions about OP information and risk factors were evaluated.

Results: Of the patients with a mean age of 71.18 ± 4.8 , only 34% were admitted to the hospital for control purposes. 23 patients had a diagnosis of OP (Table 1). While 7 of the patients had a history of fractures, 23 of them had a family history of fractures due to OP. Half of the patients consumed 1-3 cups of coffee a day and 58% did not exercise at all. Osteoporosis risk factors of the participants are summarized in table 2. As a result of the OKT, exercise knowledge was found to be lower. When OHBS scores were examined, the sensitivity and calcium benefits subtitle scores were found to be lower. Exercise barriers score was also higher than the average score for calcium barriers (Table 3). In addition, there were negative weaknesses between OKT total score and age, moderate positively between OKT total score and education level, weak positively between OKT total score and dairy use, moderately significant positively between OKT total score and exercise. correlation was found (Table 4).

Conclusion: Our study is valuable in showing the OP awareness level and deficiencies of geriatric individuals. Especially in geriatric individuals with advanced age and low educational level, OP knowledge and awareness was found to be lower. Training programs about OP should be created for geriatric individuals, and patients should be informed about the benefits of diet and especially exercise.

Key words: Osteoporosis, elderly, awareness, female

Tablo 1. Katılımcıların sosyo-demografik özellikleri

	Ortalama ± SS
Yaş (yıl)	71.18 ± 4.8
Kilo (kg)	73.32 ± 14.63
Boy (cm)	156.58 ± 6.05
VKİ (kg/m²)	
	n (%)
Medeni durumu	
Evli	33 (66)
Dul	17 (34)
Eğitim durumu	
Okuma-yazma yok	12 (24)
İlk-ortaokul	31 (62)
Lise	3 (6)
Üniversite	4 (8)
Meslek	
Emekli	9 (18)
Ev hanımı	41 (82)
OP hastalığı var mı öğrenmek için	
Polikliniğe başvuran	17 (34)
Polikliniğe başvurmayan	33 (66)
OP tanısı	
Var	23 (46)
Yok	27 (54)
Ortalama ± SS: Ortalama ± standart sapma, VKİ: Vücut kitle indeksi, OP: Osteoporoz	

Tablo 2. Katılımcıların osteoporoz risk faktörleri

	n (%)
Kırık öyküsü	
Var	7 (14)
Yok	43 (86)
Ailede OP bağlı kırık	
Var	23 (46)
Yok	27 (54)
Alkol tüketimi	
0 kez /hafta	44 (88)
1-3 kez /hafta	6 (12)
4 kezden fazla /hafta	0
Kahve tüketimi	
0 fincan /gün	19 (38)
1-3 fincan /gün	25 (50)
4 fincan üstü /gün	6 (12)
Süt ürünleri tüketimi	
0 porsiyon /gün	9 (18)
1-3 porsiyon /gün	27 (54)
>3 porsiyon /gün	14 (28)
Egzersiz	
Yapmıyor	29 (58)
< 1 gün /hafta	15 (30)
1-2 gün /hafta	5 (10)
3 gün/hafta	1 (2)
	Ortalama ± SS
Menapoz yaşı	47.22 ± 5.31
Ek hastalık sayısı	2.1 ± 1.35
Ortalama ± SS: Ortalama ± standart sapma, OP: Osteoporoz	

Tablo 3. Katılımcıların osteoporoz bilgi testi ve osteoporoz sağlık inanç ölçeği total ve alt grup ortalamaları

	Ortalama ± Standart Sapma	(min-max)
OBT egzersiz bilgisi	7.84 ± 2.69	5- 12
OBT kalsiyum bilgisi	9 ± 2.62	5- 13
OBT total	12.1 ± 4.05	7- 19
OSİÖ duyarlılık	18.98 ± 4.26	13- 26
OSİÖ ciddiye	20.12 ± 4.10	14- 26
OSİÖ egzersiz faydaları	20.02 ± 3.83	13- 26
OSİÖ kalsiyum faydaları	19.66 ± 3.79	12- 26
OSİÖ egzersiz engelleri	18.26 ± 3.04	12- 23
OSİÖ kalsiyum engelleri	15.22 ± 2.32	12- 19
OSİÖ sağlık motivasyonu	21.22 ± 3.70	15- 27
OSİÖ total	133.48 ± 14.54	110- 157

OBT: Osteoporoz bilgi testi, OSİÖ: Osteoporoz sağlık inanç ölçeği

Tablo 4: Osteoporoz Bilgi Testinin risk faktörleri ile korelasyonu

	r	p
OBT total skor-yaş	-0.415	0.003
OBT total skor-eğitim düzeyi	0.597	<0.001
OBT total skor-süt ürün kullanımı	0.445	0.001
OBT total skor-egzersiz	0.748	<0.001

Spearman's korelasyon test

ELİT DÜZEYDEKİ GÜREŞ VE HALTER SPORCULARINDA EL KAVRAMA KUVVETİ İLE ANTROPOMETRİK ÖZELLİKLER ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ

Öğr. Gör. Abdulsamet EFDAL

Hitit Üniversitesi, Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu

ORCID: 0000-0001-8325-2438

Prof.Dr. Faruk YAMANER

Hitit Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi

ORCID: 0000-0002-2302-8650

ÖZET

Giriş ve amaç: Kavrama kuvveti genel sağlık ve kuvvetin belirlenmesinde spor branşlarında kullanılan önemli göstergelerden birisidir. Güreş ve halter branşında el kavrama kuvvetinin, performansın belirleyici unsurlarından olduğu bilinmektedir. Kavrama kuvveti fiziksel güç ile el ve önkolda kassal dayanıklılığın ortaya çıkarılmasında belirleyici rol almaktadır. Kavrama kuvveti antropometrik değişkenlerden yaş, kilo, boy ve cinsiyet gibi fiziksel parametrelerden etkilenen performans bileşenlerindedir. Yapılan bu çalışmada antropometrik özelliklerin elit düzeydeki güreş ve halter sporcularında el kavrama kuvvetine etkisinin belirlenmesi amaçlanmıştır.

Yöntem: Çalışmaya; yaşları 18 ile 30 arasında değişen, ilgili branşta en az 5 yıl aktif olarak spor yapan ve müsabakalara katılan elit düzeyde erkek n=12 güreşçi (ortalama yaş, boy, ağırlık sırasıyla; 20,58±1,62 yıl, 172±0,06 cm ve 84,42±19,36 kg) ve n=12 halterci (ortalama yaş, boy, ağırlık sırasıyla; 24,83±4,52 yıl, 163±0,06 cm ve 74,61±15,72 kg) olmak üzere toplam n=24 sağlıklı sporcu katılmıştır. Çalışmaya katılan sporcuların yaş, boy, kilo, BMI, VYY(%), spor yaşları ve el kavrama kuvvetleri (dominat ve nondominat olmak üzere) alındı. Çalışmamızda elde edilen verilerin istatistiksel analizleri SPSS (Versiyon 22.0, SPSS Inc., Chicago, IL, USA, Lisans: Hitit Üniversitesi) paket programı ile değerlendirilmiştir. Gruplar arası anlamlılıkları değerlendirmek için normalite testi uygulanmış ve değerlendirmeler sonucunda grupların karşılaştırılması independent t testi ile yapılmış ve spearman korelasyon analizi ile değerlendirilerek p<0,05 anlamlılık düzeyinde incelenmiştir.

Bulgular: Gruplar arası yapılan istatistiksel işlemler sonucunda yaş, boy ve spor yaşı arasında anlamlı fark olduğu bulunmuştur (p<0,05). Anlamlı farkın çıktığı grupların %' lik fark değerleri yaş %20,65, boy %5,23 ve spor yaşının % 52 olduğu belirlenmiştir. Kilo, BMI, VYY, dominant el kavrama kuvveti ve nondominant el kavrama kuvveti ölçüm sonuçları ile gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı farkın olmadığı tespit edilmiştir. Spearman korelasyon analiz sonucunda istatistiksel olarak halter sporcularının dominant el kavrama kuvveti ile kilo arasında (r=0,781; p<0,003) ve BMI arasında (r=0,722; p<0,008); nondominant el kavrama kuvveti ile kilo arasında (r=0,595; p<0,041), BMI (r=0,701; p<0,011) değerleri arasında istatistiksel açıdan anlamlı olduğu tespit edilmiştir.

Sonuç: Elit düzeydeki halter ve güreş sporcularında el kavrama kuvvetleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farkın olmadığı görülmüştür. Kolerasyon analizi sonucunda ise halter sporcularında kilo ve BMI parametrelerinin hem dominant hem de nondominant el kavrama kuvvetine etki ettiği gözlemlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Güreş, Halter, El Kavrama Kuvveti, Antropometri

INVESTIGATION OF THE RELATIONSHIP BETWEEN HAND GRIP STRENGTH AND ANTHROPOMETRIC FEATURES IN ELITE WRESTLING AND WEIGHTLIFTING ATHLETES

ABSTRACT

Introduction and Aim: Grip strength is one of the important indicators used in sports branches in determining general health and strength. It is known that hand grip strength is one of the determining factors of performance in wrestling and weightlifting branches. Grip strength plays a decisive role in revealing physical strength and muscular endurance in the hand and forearm. Grip strength is one of the performance components that are affected by physical parameters such as age, weight, height and gender, among anthropometric variables. In this study, it was aimed to determine the effect of anthropometric properties on hand grip strength in elite wrestling and weightlifting athletes.

Method: To study; n = 12 elite male wrestlers (mean age, height, weight respectively; 20.58 ± 1.62 years, 172 ± 0.06 years), aged between 18 and 30, active in the relevant branch for at least 5 years and participating in the competitions. cm and 84.42 ± 19.36 kg) and n = 12 weightlifters (mean age, height, weight respectively; 24.83 ± 4.52 years, 163 ± 0.06 cm and 74.61 ± 15.72 kg) A total of n = 24 healthy athletes participated. Age, height, weight, BMI, VYY (%), sports age and hand grip strength (dominant and non-dominant) of the athletes participating in the study were taken. Statistical analysis of the data obtained in our study was evaluated with the SPSS (Version 22.0, SPSS Inc., Chicago, IL, USA, Undergraduate: Hitit University) package program. In order to evaluate the significance between groups, normality test was applied and as a result of the evaluations, the comparison of the groups was made with the independent t test and evaluated with Spearman correlation analysis and examined at the significance level of $p < 0,05$.

Results: As a result of the statistical processes performed between the groups, it was found that there was a significant difference between age, height and sports age ($p < 0,05$). It was determined that the% difference values of the groups with significant differences were age 20.65%, height 5.23% and sports age 52%. It was determined that there was no statistically significant difference between the groups with the measurement results of weight, BMI, VYY, dominant hand grip strength and nondominant hand grip strength. As a result of the Spearman correlation analysis, statistically, between weightlifting athletes' dominant hand grip strength and weight ($r = 0,781$; $p < 0,003$) and BMI ($r = 0,722$; $p < 0,008$); It was found that there was a statistically significant difference between the strength of the nondominate hand grip and weight ($r = 0,595$; $p < 0,041$), and the values of bmi ($r = 0,701$; $p < 0,011$).

Conclusion: It was observed that there was no statistically significant difference between hand grip strengths of elite weightlifting and wrestling athletes. As a result of the correlation analysis, it was observed that weight and BMI parameters in weightlifting athletes had an effect on both dominant and non-dominant hand grip strength.

Keywords: Wrestling, Weightlifting, Hand Grip Strength, Anthropometry

COVID-19 PANDEMİ SÜRECİNDE HEMŞİRELER ile ÇOCUKLARI ARASINDAKİ ETKİLEŞİM

Gülcan KENDİRKİRAN

Dr. Öğr. Üyesi, Haliç Üniversitesi, Hemşirelik Yüksekokulu, İstanbul
ORCID ID: 0000-0002-3243-9590

Deniz KAYA MERAL

Dr. Hemşire, Gaziosmanpaşa Eğitim ve Araştırma Hastanesi İstanbul,
ORCID ID: 0000-0002-7189-6022

Azize Gözde ATAKOĞLU

Uzman Hemşire, T.C. Sağlık Bakanlığı İstanbul Bakırköy Prof. Dr. Mazhar Osman Ruh
Sağlığı ve Sinir Hastalıkları Eğitim ve Araştırma Hastanesi, İstanbul
ORCID ID: 0000-0001-7083-6514

ÖZET

Amaç: Bu çalışma, COVID-19 pandemi sürecinde hemşireler ile çocukları arasındaki etkileşimi incelemek amacıyla yapılmıştır.

Yöntem: Bu derlemede, Google Akademik, Pubmed, Science Direct, Ulakbim gibi veri tabanları taranarak elde edilen COVID-19 pandemi süreci ve hemşirelerin çocukları ile etkileşimine yönelik yapılmış çalışmalara yer verilmiştir.

Bulgular: Pandemi süreci sağlık çalışanlarının sadece hastanedeki işleyişlerini değil aile hayatlarını da yüksek oranda etkilemekte ve etkileşimi azaltmaktadır. Ebeveynlerin aşırı koruyucu ya da titiz davranması da olumsuz etki yaratabilmektedir. Çocuğu olan hemşireler bu süreçte çocuklarından ayrı yaşamakta ve bu durum hem hemşirelerde hem de çocuklarda fiziksel temas eksikliği ve duygusal boşluk yaratmaktadır. Hastalığı çocuğuna bulaştırma korkusu yaşayan hemşireler aynı zamanda da çocuklarına yönelik özlem de yaşamakta, yoğun çalışma temposuna ek olarak psikolojik çökkünlük de yaşamaktadırlar. Çocuklar da anne-babanın bulaşma riskini ortadan kaldırmak amacıyla koydukları mesafeyi yanlış yorumlayabilmekte, kaybetme/terk edilme korkusu ve anksiyete yaşayabilmektedirler.

Sonuç: Pandemi sürecinde, hemşireler çocukları ve aileleri ile olan yaşamlarına ara vermiş olup ayrı evlerde yaşama ve çocuklarını ya da eşlerini uzaktan görme yoluna gitmişlerdir. Bu durum, hemşirelerin kendi ailelerini korumaya yönelik bir uğraş olmakla birlikte çocukları ile olan etkileşimlerini azaltmakta ve çocuklarda kriz yaratarak stres, anksiyete gibi psikolojik etkiler yaratmaktadır. Çocuklarda anne-baba kaybı korkusuna da sebep olabilmektedir. Bu pandemi sürecinde, hem hemşirelere hem de çocuklarına daha fazla psikolojik destek verilmesi ve takibinin sağlanması önerilmektedir.

Anahtar kelimeler: COVID-19, pandemi, ebeveyn ve çocuk ilişkisi, hemşire ebeveynlik

INTERACTION BETWEEN NURSES and THEIR CHILDREN in THE COVID-19 PANDEMIC PROCESS

ABSTRACT

Aim: This study was conducted to examine the interaction between nurses and their children during the COVID-19 pandemic process.

Method: In this review, studies on the COVID-19 pandemic process obtained by scanning databases such as Google Scholar, Pubmed, Science Direct, Ulakbim and the interaction of nurses with their children are included.

Results: The pandemic process affects not only the functioning of healthcare professionals in the hospital, but also their family lives, and reduces interaction. Overly protective or meticulous behavior of parents can also have a negative effect. Nurses with children live separately from their children in this process and this situation creates a lack of physical contact and emotional void in both nurses and children. Nurses, who are afraid of transmitting the disease to their children, also long for their children, and in addition to their busy working tempo, they also experience psychological depression. Children may also misinterpret the distance parents put in order to eliminate the risk of contamination, fear of loss/abandonment, and anxiety.

Conclusion: During the pandemic process, nurses took a break from their lives with their children and their families and preferred to live in separate houses and to see their children or spouses from a distance. Although this is an effort of nurses to protect their own families, it reduces their interaction with their children and creates psychological effects such as stress and anxiety by creating crises in children. It can also cause fear of loss of parents in children. During this pandemic process, it is recommended to provide more psychological support and follow-up to both nurses and their children.

Keywords: COVID-19, pandemic, parent and child relationship, nurse parenting

BLOCKCHAIN TEKNOLOJİSİ İLE İLAÇ TEDARİK ZİNCİRİNDE GÜVENLİĞİN SAĞLANMASI

Öğr. Gör. Emine Dilek ÖZYILMAZ

Doğu Akdeniz Üniversitesi, Eczacılık Fakültesi
ORCID: 0000-0002-1791-3055

ÖZET

Sahte ilaçlar dünya çapında büyük bir sorundur ve her yıl yaklaşık 1 milyon insanın ölümüne neden olmaktadır. Yapılan araştırmalar göstermiştir ki, sahte ilaçlar tahmini olarak 200 milyar USD'lik pazar büyüklüğüne ulaşmaktadır. Özellikle ilaç tedarik zincirinde hesap verebilirlik, kimlik doğrulama ve şeffaflık çok önemlidir. Eski sistemlerin karmaşıklığı ve parçalanmış teknolojik çözümler nedeniyle, üretim noktasından tüketim noktasına kadar tek bir ilaç paketinin takip edilmesi giderek zorlaşmakta ve sorunlar ortaya çıktığında tarafların hesap vermesi daha da zor olmaktadır. İlaç, üretiminde GMP (İyi imalat uygulamaları) sertifikasyonu gerekliliği bulursa da, hala üretimin kontrol edilemeyen ya da eksik kontrol edilen birçok noktası olabilmektedir. Oysa ilaç üretiminde asıl amaç, hastaya etkin ve güvenilir formülasyonun ulaştırılabilir olmasıdır. Bu nedenle, piyasada bulunan ilaçların güvenliğinin önemi birey ve toplum sağlığı açısından birinci sıradadır.

Bu önemli gereksinimi sağlamak açısından son yıllarda pekçok alanda kullanılmaya başlanan Blockchain teknolojisi ile ilaçların üretim güvenliğini en üst seviyeye çıkarmak ve insan sağlığını tehdit eden sahte ilaç üretimini ortadan kaldırmak mümkün olabilecektir. Böylece insanların daha güvenli ve daha sağlıklı ilaçlara kavuşması hedeflenmektedir. Hammadde üretim noktalarından başlamak üzere, belirlenmiş olan GMP standartları doğrultusunda tüm üretim süreçleri Blockchain ağına kayıt edilerek son mamül noktasına kadar Blockchain ağında takibin yapılabilmesi sağlanabilecektir. Bunun yanında, ürünün hammaddeden başlamak üzere, tedarik süreçlerinin akıllı iş sözleşmeleri ile perakende satış ve/veya son kullanım noktasına kadar takip edilebilir hale getirilmesinin sağlanmasıyla hastaya, denetleyici bağımsız kuruluşlara ve otoriteye ürünün, Blockchain ağındaki kendisine özel sertifika ile üretim standartlarına uygunluğu ve güvenliği kanıtlanmış olacaktır. Buna ek olarak, Blockchain teknolojisi tabanlı geliştirilecek mobil uygulama ile de ilaç doğrulaması, ilacı kullananlar tarafından doğrudan yapılabilecektir.

Bu çalışmada amaç, son yıllarda pekçok alanda kullanılan Blockchain teknolojisi ile işletmenin artan verimliliğini kullanarak, değerli verilerin daha da etkin bir biçimde kullanılmasını sağlamanın mümkün olduğunu ve güvenli ilaç tedarik zincirinin sağlanması ile taklit ilacın, hasta tarafından kullanılmasını engellenebileceğini vurgulamaktır.

Anahtar Kelimeler: Blockchain Teknolojisi, Sahte İlaç, GMP, Tedarik Zinciri

PROVIDING SAFETY IN DRUG SUPPLY CHAIN WITH BLOCKCHAIN TECHNOLOGY

ABSTRACT

Counterfeit drugs are a major problem worldwide and they cause the death of about 1 million people every year. Studies have shown that counterfeit drugs reach an estimated market size of 200 billion USD. Especially in the pharmaceutical supply chain, accountability, authentication and transparency are very important. Due to the complexity of old systems and fragmented technological solutions, it becomes difficult to track a single package of drugs, from the production point to the consumption point, and the parties are more difficult to account for when problems arise. Although there is a requirement for GMP (Good Manufacturing Practices) certification in the production of the drug, there may still be many points of production that cannot be controlled or under-controlled. However, the main purpose in drug production is to provide an effective and reliable formulation to the patient. For this reason, the importance of the safety of drugs available in the market ranks first in terms of individual and community health.

In order to provide this important requirement, it will be possible to maximize the production safety of drugs and eliminate the production of counterfeit drugs that threaten human health with Blockchain technology, which has been used in many areas in recent years. Thus, it is aimed for people to have safer and healthier medicines. Starting from the raw material production points, all production processes will be recorded in the Blockchain network in line with the GMP standards, and it will be possible to follow up on the Blockchain network until the final product point. In addition, by ensuring that the procurement processes of the product, starting from the raw material, can be traced to the point of retail sales and / or patient by smart business contracts, the suitability and safety of the product to production standards will be proven to the end user, supervisory independent organizations and authority, with its own certificate in the blockchain network. In addition, with the mobile application to be developed based on Blockchain technology, drug verification can be made directly by the users of the drug.

The aim of this study is to emphasize that it is possible to use valuable data even more effectively by using the increasing efficiency of the business with Blockchain technology used in many fields in recent years, and by providing safe drug supply chain, the use of counterfeit medicine can be prevented by the patient.

Keywords: Blockchain Technology, Counterfeit Drug, GMP, Supply Chain

LAPAROSKOPIK ADRENALEKTOMİDE İNTRAOPERATİF KOMPLİKASYONLAR VE RİSK FAKTÖRLERİ: TEK MERKEZ DENEYİMİ

Op. Dr. Yusuf Murat BAĞ

İnönü Üniversitesi Tıp Fakültesi, Gastroenteroloji Cerrahisi Bilim Dalı

ORCID NO: 0000-0002-0159-9356

ÖZET

Laparoskopik adrenalectomi (LA) birçok adrenal patolojinin cerrahi tedavisinde altın standart uygulama haline gelmiştir. LA, minimal invaziv bir yaklaşım olarak morbiditeyi azaltmıştır fakat prosedürün kompleksliği nedeniyle intraoperatif komplikasyonlar oluşabilmektedir. Bu çalışmada LA'de gelişen intraoperatif komplikasyonları ve bu komplikasyonların gelişimini etkileyebilecek olası risk faktörlerini sunmayı amaçladık.

Çalışmaya dahil edilen 26 hastanın verileri retrospektif olarak incelendi. Çalışma grubunun ortalama yaşı 47.4 ± 12.5 yıldır, hastaların %65.4'ü kadındır. Dört hastada (%15.4) intraoperatif komplikasyon gelişti (iki vena cava inferior yaralanması, bir karaciğer yaralanması ve bir adrenal kitleden kanama). Konversiyon olmadı. Univaryant analizler sonucunda ileri yaş, sağ taraflı lezyon ve preoperatif malign tanı intraoperatif komplikasyon gelişimi için risk faktörü olarak tespit edildi. Fakat multivaryant analizler sonucunda intraoperatif komplikasyon gelişimi için bağımsız risk faktörü tespit edilemedi.

LA'de ileri yaş, sağ taraflı lezyonlar ve malign etyoloji intraoperatif komplikasyon gelişimi açısından cerrahlar için uyarıcı olmalıdır. Bu faktörlerin risk faktörü olarak kabul edilmesi için daha geniş hasta sayılı çalışmalara ihtiyaç vardır.

Anahtar Kelimeler: sünrenalektomi, minimal invaziv, komplikasyon

INTRAOPERATIVE COMPLICATIONS AND RISK FACTORS IN LAPAROSCOPIC ADRENALECTOMY: A SINGLE CENTER EXPERIENCE

ABSTRACT

Laparoscopic adrenalectomy (LA) has become the gold standard procedure in the surgical treatment of many adrenal pathologies. LA has reduced morbidity as a minimally invasive approach, but intraoperative complications can occur due to the complexity of the procedure. In this study, we aimed to present intraoperative complications in LA and potential risk factors that can affect the development of these complications.

Data of 26 patients included in the study were analyzed retrospectively. The mean age of the study group was 47.4 ± 12.5 years, 65.4% of the patients were women. Four patients (15.4%) developed intraoperative complications (two vena cava inferior injuries, one liver injury, and bleeding from adrenal mass). There was no conversion. After the univariate analysis, older age, right-sided lesion, and preoperative malign diagnosis were determined as risk factors for intraoperative complications. But the multivariate analysis didn't show any independent risk factor for intraoperative complications.

Older age, right-sided lesion and malignant etiology should be a warning sign to a surgeon that intraoperative complications may occur in LA. Further studies with a larger number of patients are needed for these factors to be considered as risk factors.

Keywords: surrenalectomy, minimally invasive, complication

LAPAROSKOPIK MİDE KANSER CERRAHİSİNDE İLERİ YAŞIN PLANLANMAMIŞ REOPERASYON RİSKİ AÇISINDAN ÖNEMİ

Op. Dr. Akile ZENGİN

İnönü Üniversitesi Tıp Fakültesi, Gastroenteroloji Cerrahisi Bilim Dalı,
ORCID: 0000-0003-0981-8901

ÖZET

Amaç: Planlanmamış reoperasyon cerrahi sonrası görülen major komplikasyonlar arasındadır. Cerrahinin kalitesini belirlemede bir indikatör olarak kullanılabilir. Bu çalışmanın amacı preoperatif ve perioperatif bulgularla, planlanmamış reoperasyon vakalarının potansiyel risk faktörlerini değerlendirmek amaçlanmaktadır.

Materyal ve Metot: Bu çalışma retrospektif bir inceleme olup kasım 2014 tarihi ile ağustos 2020 tarihleri arasındaki mide kanseri nedeni ile laparoskopik gastrektomi yapılan 141 hastayı kapsamaktadır. Bu hastalardan 13 tanesinde planlanmamış reoperasyon gerekmiştir. Hastalar reoperasyon gerektirenler ve gerektirmeyenler olarak gruplandırıldı. Postoperatif 30 günlük komplikasyon Clavien-Dindo sınıflaması ile değerlendirildi. Grade 3 ve üzeri ciddi komplikasyon kabul edildi. Preoperatif, perioperatif ve postoperatif sonuçlar değerlendirildi.

Bulgular: Reoperasyon gereken hastalarda gerekmeyen gruba göre yaş anlamlı olarak yüksek bulundu (p:0.006). Aynı zamanda reoperasyon gereken hastaların hastanede kalış süresi daha uzundu (p:0,018). Postoperatif erken dönemde görülen komplikasyonlar,30 günlük mortalite değerleri istatistiki olarak anlamlıydı (p:0). Cinsiyet, ASA, BMI, geçirilmiş cerrahi öykü, tümör yerleşimi, vaka süreleri, kanama zamanı, oral başlama zamanı değerleri arasında istatistiki olarak anlamlı bir fark saptanmadı.

Sonuç: Laparoskopik mide kanser cerrahisinde yaş planlanmamış reoperasyon ile yakından ilişkilidir ve hastanede kalış süresini ve mortalite riskini artırmaktadır.

Anahtar Kelimeler: laparoskopik, mide kanseri, reoperasyon

THE INFLUENCE OF OLDER AGE FOR UNPLANNED REOPERATION RISK IN LAPAROSCOPIC GASTRIC CANCER SURGERY

ABSTRACT

Aim: Unplanned reoperation is one of the major complications after surgery. It can be used as an indicator to determine the quality of surgery. The aim of this study is to evaluate potential risk factors of unplanned reoperation in laparoscopic gastric surgery.

Material and Method: This study is a retrospective review and includes 141 patients who underwent laparoscopic gastrectomy for gastric cancer between November 2014 and August 2020. Unplanned reoperation was required in 13 of these patients. The patients were divided 2 group as reoperated group and the others. Postoperative 30-day complications were evaluated using Clavien-Dindo classification. Grade 3 and higher was accepted as serious complication. Preoperative data and intraoperative-postoperative outcomes were examined.

Results: Age was found to be significantly higher in the reoperated group (p: 0.006). At the same time, the length of hospital stay was longer (p: 0.018). Early complications and 30-day mortality were statistically significant (p:0) No statistically significant difference was found between gender, ASA, BMI, previous surgical history, tumor location, operative time, blood loss, time to oral intake, conversion,.

Conclusion: Older age is significantly associated with unplanned reoperation after laparoscopic gastric surgery for malignancy. Unplanned reoperation makes the hospital stay longer and induced mortality risk.

Keywords: laparoscopic, gastric cancer, reoperation

ORBİTA TİPLERİNİN OSİRİX MD YAZILIMI İLE ARAŞTIRILMASI VE CİNSİYETE GÖRE FARKI

Asst. Prof. Eren ÖĞÜT, PhD

Department of Anatomy, Bahçeşehir University Faculty of Medicine, 34734 İstanbul, Turkey
ORCID: 0000-0003-2506-9883

ÖZET

Giriş ve amaç: Kranyum ve orbita morfometrisinin ve tiplerinin bilgisi hastadaki orbital lezyonları, tümör metastazlarının takibi açısından zorunludur. Intra-orbital bölgede benzer klinik özelliklere sahip farklı tiplerde lezyonlar, malformasyonlar ve kistlere rastlanabilir. Lezyonların sıklığı ve görülme oranı cinsiyete göre farklılık gösterebilir. Bu çalışma orbita tipleri, nasion ve inion arasındaki mesafe ve kafatası çaplarının Osirix MD programı kullanarak cinsiyete göre farkını ve parametreler arasındaki korelasyonu ölçmeyi amaçlamaktadır.

Materyal ve metod: Bu amaçla orbital travma veya patolojisi olmayan 35 cerrahi hastanın (18 erkek 17 kadın) axial, koronal ve sagittal CT leri bilateral olarak incelendi. Hastaların CT örneklerinden orbita tipleri, tiplerin birbirlerine oranları, nasion ve inion arasındaki mesafe, kafatası uzunluk ile çapları ve orta hat ile orbita lateral duvarı arasındaki mesafe Osirix MD (Pixmeo, 266 Rue de Bernex, Switzerland) yazılımı kullanılarak ölçülmüştür. Parametrelerin cinsiyete göre farklılıkları Two WAY mix ANOVA ile analiz edilmiştir.

Bulgular: Triangular, quadrangular ve pentagonal olmak üzere 3 tip orbita tipi tespit edilmiştir. Triangular-quadrangular tip: 2,14 cm (erkek), 1,82 cm (kadın); Quadrangular- pentagonal tip; 3,21 cm (erkek), 2,86 cm (kadın) olarak tespit edilmiştir. Nasion ve inion arasındaki mesafe erkeklerde (17,56cm) kadınlara (17,30cm) göre daha yüksektir. Kranyum çapları ve orta hat lateral duvarı arası mesafe erkeklerde (40,89cm) kadınlara (39,53cm) göre daha fazladır. Orbital tiplerin insidansı ve orbitanın kenar uzunlukları dışında cinsiyete göre anlamlı farklılık saptanmamıştır ($p>0.05$).

Sonuç: Farklı orbita tiplerinin erkeklerde kadınlara göre daha fazla görülmesinin ve parametrelerin değerlerinin yüksek olmasının orbital lezyonların ve tümör metastazlarının takibinde kritik öneme sahiptir. Orbital lezyonların tanısının koyulması ve tedavisinin planlanmasında Osirix MD yazılımı cerraha yardımcı olabilir.

Anahtar Kelimeler: Osirix MD, CT, Orbita, Orbita Tipleri, Kranyum

INVESTIGATION OF THE TYPES OF ORBIT BY OSIRIX MD SOFTWARE AND THE DIFFERENCE BETWEEN GENDERS

ABSTRACT

Background and purpose: Knowledge of cranium and orbital morphometry and its types is essential for the follow-up of orbital lesions and tumor metastases in the patients. Different types of lesions, malformations and cysts with similar clinical features can be encountered in the intra-orbital region. The frequency and incidence of the lesions may differ according to gender. This study aims to measure the difference between orbital types, distance between nasion and inion, and diameters of skull by gender and the correlation between parameters by Osirix MD software.

Materials and methods: For this purpose, axial, coronal and sagittal CTs of 35 surgical patients (18 males, 17 females) without orbital trauma or pathology were examined bilaterally. The

orbital types of the patients, the ratio of the types to each other, the distance between the nasion and the inion, the skull length and diameter, and the distance between the midline and the lateral wall of the orbit were measured by Osirix MD software (Pixmeo, 266 Rue de Bernex, Switzerland). The differences of parameters according to gender were analyzed by Two WAY mix ANOVA.

Results: Three types of orbital types, triangular, quadrangular and pentagonal, were identified. Triangular-quadrangular type: 2.14 cm (male), 1.82 cm (female); quadrangular- pentagonal type; it was determined as 3.21 cm (male) and 2.86 cm (female). The distance between the nasion and inion was higher in male (17.56cm) than in female (17.30cm). The diameter of the cranium and the distance between the midline lateral wall was greater in male (40.89cm) than in female (39.53cm). Except for the incidence of orbital types and the lengths of the orbit, there was no significant difference by gender ($p > 0.05$).

Conclusion: The different orbital types were more seen in male than in female and the values of the parameters were higher were critical in the follow-up of orbital lesions and tumor metastases. Therefore, Osirix MD software can assist the surgeon in the diagnosis and treatment of orbital lesions.

Keywords: Osirix MD, CT, Orbit, Types Of Orbit, Cranium

MEDÜLLER TİROİT KANSERİ. PRİMER GENİŞ CERRAHİ REZEKSİYONUN SONUÇLAR ÜZERİNE ETKİSİ

Kamer TOMAOĞLU

Doktor Öğretim Üyesi, Esenyurt Üniversitesi, Sağlık Meslek Yüksek Okulu, İstanbul, Türkiye.
ORCID: 0000-0002-8009-0354

ÖZET

Amaç: Medüller tiroit kanseri (MTK) parafoliküler C hücrelerinden kaynaklanan nöroendokrin bir tümördür. Sıklıkla tiroit lobunun 1/3 süperior bölümü ile 2/3 inferior bölümünün kesiştiği bölgede lokalize olur. Sporadik (%75) ve herediter (%25) klinik formları vardır. Herediter formu MEN II a sendromu ile ilişkili olabilir. Bazal veya pentagastrin ile stimüle edilmiş serum kalsitonin düzeyi gerek ameliyat öncesi dönemde tanı gerekse postoperatif takip döneminde rekürren veya persistan hastalık açısından kullanılan yüksek derecede duyarlı bir belirteçtir. MTK erken bölgesel lenf nodu metastazı ile karakterizedir. Olguların %35-50 kadarında ilk tanı sırasında lenf nodu metastazı mevcuttur. MTK tüm tiroit kanserlerinin %3-10 unu ve tiroit kanserlerine bağlı ölümlerin %14 ünü oluşturmaktadır. Bu çalışmada primer geniş cerrahi rezeksiyonun sonuçlar üzerindeki etkisini vurgulamak amacıyla 41 MTK olgusu retrospektif olarak değerlendirilmiştir.

Materyal ve Metod: Cerrahi tedavi uygulanmış olan 41 MTK olgusunun tıbbi kayıtları retrospektif olarak incelendi. Hastalar iki guruba ayrıldı. A gurubunda primer cerrahi tedavisi kliniğimizde gerçekleştirilmiş olan 35 olgu, B gurubunda ise daha önce dış merkezlerde cerrahi tedavisi uygulandıktan sonra servisimize refere edilmiş olan 6 olgu bulunmaktaydı. Tüm hastalar postoperatif dönemde serum kalsitonin düzeyi ölçümleri ile takip edildiler.

Sağkalım özellikleri ve kıyaslaması Kaplan Meier yöntemi ve Log-rank testi ile değerlendirildi. 0,05 den düşük p değeri istatistiksel olarak anlamlı kabul edildi ve tüm testler iki yönlü olarak uygulandı. Tüm analizler SPSS (versiyon 18) yazılımı ile gerçekleştirildi.

Bulgular: 41 olgudan 23 ü kadın 18 i erkekti. Ortalama yaş 41,8 (6-81) bulundu. A gurubu hastalarında postoperatif dönemde serum kalsitonin düzeylerinde >%60 oranında kalıcı normal değerler elde edilmekle birlikte 4 olguda reoperasyonlar uygulandı. B gurubundaki olguların ise ancak <% 25 inde aynı başarı sağlanabildi. Her iki gurup kıyaslandığında, A gurubu hastalarda postoperatif serum kalsitonin düzeylerinde anlamlı düşüş olduğu görüldü (p<0,05).

Sonuç: Primer cerrahi rezeksiyon sırasında uygulanan geniş lenfadenektomi MTK olgularında sonuçları anlamlı olarak olumlu yönde etkilemektedir. Reoperasyaonlardan sonra serum kalsitonin değerlerinin normale dönmesi seyrek olarak görülmektedir.

Anahtar kelimeler: Tiroit - Medüller kanser - Kalsitonin- Tiroidektomi.

MEDULLARY THYROID CARCINOMA: THE EFFECT OF EXTENDED PRIMARY SURGICAL RESECTION ON OUTCOME

ABSTRACT

Objective: Medullary thyroid cancer (MTC) is a neuroendocrine tumor derived from parafollicular C cells mostly located at the junction of the upper third and lower two thirds of the gland. MTC occurs in different clinical forms, such as sporadic (75%) and hereditary forms (25%). Hereditary MTC can occur as part of MEN IIa syndrome. Basal or pentagastrin stimulated serum calcitonin levels represent a highly sensitive marker either in the preoperative

period for diagnosis or in the postoperative period to detect persistent or recurrent disease. MTC is characterized by early spread to regional lymph nodes. Lymph node involvement is present in 35%-50% of patients at initial diagnosis. It counts for 3 to 10% of all thyroid cancers and is responsible for 14% of deaths due to thyroid cancers. In the present study, the medical records of 41 patients with MTC who underwent surgery were retrospectively examined in order to emphasize the importance of primary extended surgical resection on outcome..

Methods: The medical records of 41 patients with MTC who underwent surgery were retrospectively examined. The patients were divided into two groups. Group A was consisted of 35 patients who underwent primary surgical treatment in our institution and Group B was consisted of 6 patients who were previously thyroidectomized in various institutions. All patients had regular serum calcitonin level measurements during the follow up period.

Survival analysis and comparison was evaluated by Kaplan Meier and Log-rank test. P values of less than 0.05 were considered statistically significant and all tests were two sided. All analyses were conducted with SPSS software (Version.18).

Results: Of the 41 patients, 23 patients were female and 18 patients were male. The mean age was 41.8 (6-81). >60% patients in group A had major and persistent reduction in postoperative calcitonin levels. Four patients underwent reoperations in this group. In group B patients, reduction in postoperative calcitonin levels was achieved in <25% of patients. In terms of postoperative calcitonin levels, significant improvement was achieved in group A patients ($p<0,05$).

Conclusion: Extensive lymphadenectomy performed during the primary surgical resection and the stage of the disease significantly influence the outcome in MTC patients. Re-operations rarely result in normalized calcitonin levels.

Keywords: Medullary thyroid carcinoma - Calcitonin - Thyroidectomy.

FETAL ANOMALİ NEDENİYLE YAPILAN GEBELİK TERMİNASYONLARININ ANALİZİ – TEK MERKEZLİ ÇALIŞMA

Op.Dr. Hasan EROĞLU

Gaziantep Cengiz Gökçek Kadın Doğum ve Çocuk Hastalıkları Hastanesi

ÖZET

Amaç: Hastanemiz perinatoloji bölümünde fetal anomali nedeniyle yapılan, 23 hafta altı gebelik terminasyonlarının endikasyonlarını incelemek. Major konjenital anomali intrauterin dönemde ölüm; doğum sonrasında ölüm ağır sakatlık ve yoğun tedavi gerektiren durumları tanımlamak için kullanılır. Yenidoğanların ortalama %2-5'inde konjenital anomali vardır. Bu anomaliler yenidoğan ölümlerinin %20-30'undan sorumludur. Birçok anomalinin nedeni bilinmemektedir. Anomalilerinin etyolojisi kalıtsal ve çevresel faktörler ile açıklanmaktadır. Fetal konjenital anomalilerin prenatal teshisinde, ultrasonografi en önemli araç olarak kabul edilmektedir. Ultrasonografik inceleme ile fetal anomalilerin büyük çoğunluğu tespit edilebilir. Özelleşmiş merkezlerde ultrason ile fetal anomalilerin saptanma oranı %80 ile %95 arasında değişmektedir. Kullanılan ultrason cihazının çözünürlüğü, incelemeyi yapan kişinin tecrübesi ve maternal obesite ultrasonun anomali saptama oranını etkileyebilir. Ultrasonografinin rutine girmesi ve teknolojik gelişmeler, gebeliğin erken dönemlerinde fetal anomalilerin tespit imkânını sağlamıştır. Ancak birçok anomalinin teshisi gebeliğin ilerleyen haftalarında mümkün olabilmektedir.

Yöntem: Hastanemizde Mart 2020 -Eylül 2020 yılları arasında majör fetal anomali tanısı konulup , gebelik terminasyonu yapılan 41 hastanın verilerine, hasta kayıtlarından retrospektif olarak bakıldı. Çoğul gebelikler ve maternal endikasyonlar nedeni ile yapılan terminasyonlar çalışmaya dâhil edilmedi. Fetal anomali tanısı konulduktan sonra, ebeveynler prognoz açısından bilgilendirildi. Ayrıntılı bilgilendirme ve onam sonrası 41 gebe için terminasyon planlandı. Yirmi üç hafta ve üzeri olgularda, intrauterin fetosit işlemi uygulandıktan sonra terminasyon işlemine başlandı. Hastanemizde tıbbi terminasyon için, Royal College of Obstetricians and Gynaecologists (RCOG) 'un önerileri doğrultusunda misoprostol (Cytotec)protokolü kullanılmaktadır. Misoprostole yanıt alınamayan 4 olguda intraservikal Foley kateter ile dilatasyon uygulandı.

Bulgular: Çalışmamızda hastaların ortalama yaş 27.2 ± 6 (aralık: 15–44), ortalama gebelik haftası 17.6 ± 3.7 (aralık: 10-23) haftaydı. Ortalama terminasyon süresi 15.4 ± 10.5 (aralık: 5–52) saat ve ortalama hastanede kalış süresi 2 (aralık: 1–4) gün olarak saptandı.

Sonuç: Merkezimizde uygulanan terminasyonların en sık nedenini yapısal anomaliler, bunlar içinde de en sık santral sinir sistemi anomalileri oluşturmaktadır. Rutin ve etkili Ultrasonografi kullanımı, gebeliğin erken haftalarında fetal anomalilerin tespit imkânı sağlamıştır.

Anahtar Kelimeler: Fetal anomali, gebelik terminasyonu, ultrason

Tablo 1. Terminasyon endikasyonları

			n	%
SSS Anomalileri	NTD	Anensefali	8	19,9
		Ensefalosel	1	2,4
		Spina bifida	8	19,9
	NTD dışı	Hidrocefali	2	4,8
		Holoprozensefali	1	2,4
		Vermian agenezi	1	2,4
		Korpus Kallozum agenezisi	2	4,8
		DWM	1	2,4
Kromozom anomalileri		Trizomi 13	1	2,4
Kalp Damar Sistemi		HSKS	2	4,8
Kas iskelet Sistemi		Ekstremitte redüksiyon anomalileri	2	4,8
Toraks		CHAOS	2	4,8
Üriner sistem		Bil.renal agenezi	2	4,8
		Mega cistit	2	4,8
		PKDPB	2	4,8
Yüz ve Boyun		Kistik Higroma -	2	4,8
Multiple anomaliler		Multiple anomaliler	2	4,8

ANALYSIS OF PREGNANCY TERMINATIONS DUE TO FETAL ANOMALIES- SINGLE CENTER STUDY

ABSTRACT

Objective: To examine the indications of pregnancy terminations performed due to fetal anomaly in the perinatology department of our hospital, below 23 weeks of gestation. Major congenital anomaly is used to describe death in intrauterine period, postpartum death, severe disability and conditions that require intensive treatment. An average of 2-5% of newborns have congenital anomalies. These anomalies are responsible for 20-30% of newborn deaths. The cause of many anomalies is unknown. The etiology of the anomalies are explained by hereditary and environmental factors. Ultrasonography is considered to be the most important tool in prenatal diagnosis of fetal congenital anomalies. Most of the fetal anomalies can be detected by ultrasonographic examination. The rate of detection of fetal anomalies by ultrasound in specialized centers varies between 80% and 95%. The resolution of the ultrasound device used, the experience of the examiner, and maternal obesity may affect the abnormality detection rate of ultrasound. The routine of ultrasonography and technological advances have enabled the detection of fetal anomalies in the early stages of pregnancy. However, many anomalies can be diagnosed in the later weeks of pregnancy.

Method: The data of 41 patients who were diagnosed with major fetal anomaly and underwent pregnancy termination between March 2020 and September 2020 in our hospital were retrospectively analyzed from the patient records. Terminations due to multiple pregnancies and maternal indications were not included in the study. After the fetal anomaly was diagnosed, the parents were informed about the prognosis. Termination was planned for 41 pregnant women after detailed information and consent. Termination process was started after intrauterine fetocyte procedure was applied in cases of twenty three weeks and above. In our hospital, misoprostol (Cyto-tec) protocol is used for medical termination in line with the recommendations of Royal College of Obstetricians and Gynecologists (RCOG). Dilatation with an intracervical Foley catheter was performed in 4 cases who did not respond to misoprostol.

Results: In our study, the mean age of the patients was 27.2 ± 6 (range: 15-44), and the mean week of gestation was 17.6 ± 3.7 (range: 10-23) weeks. The mean termination time was 15.4 ± 10.5 (range: 5–52) hours, and the mean hospital stay was 2 (range: 1–4) days.

Conclusion: The most common reason for terminations applied in our center is structural anomalies, among these, central nervous system anomalies are the most common. The use of routine and effective ultrasonography has provided the opportunity to detect fetal anomalies in the early weeks of pregnancy.

Keywords: Fetal anomaly, pregnancy termination, ultrasound

Table 1. Termination indications

			n	%
CNS Anomalies	NTD	Anencephaly	8	19,9
		Encephalocele	1	2,4
		Spina bifida	8	19,9
	Non NTD	Hydrocephalus	2	4,8
		Holoprosencephaly	1	2,4
		Vermian agenesis	1	2,4
		Corpus Callosum agenesis	2	4,8
		DWM	1	2,4
Chromosomal abnormalities		Trisomy 13	1	2,4
Cardiovascular System		HSKS	2	4,8
Musculoskeletal System		Limb reduction anomalies	2	4,8
Thorax		CHAOS	2	4,8
Urinary system		Bil.renal agenesis	2	4,8
		Mega cistit	2	4,8
		PKDPB	2	4,8
Face and Neck		Cystic Hygroma	2	4,8
Multiple anomalies		Multiple anomalies	2	4,8

GELENEKSEL KONUTLARIN ÖZGÜNLÜK BAĞLAMINDA İRDELENMESİ: MALATYA EVLERİ

Murat ŞAHİN

Araştırma Görevlisi, Fırat Üniversitesi, Mimarlık Fakültesi Mimarlık Bölümü, ELAZIĞ
ORCID: 0000-0001-6733-1136

Bahtiyar EROĞLU

Doktor Öğretim Üyesi, Konya Teknik Üniversitesi, Mimarlık Fakültesi Mimarlık Bölümü,
KONYA
ORCID: 0000-0002-2159-4472

ÖZET

İnsanoğlunun varoluşundan itibaren günümüze kadar tasarladığı ve ortaya koyduğu soyut ve somut; yeraltındaki ve üstündeki, su altındaki bütün taşınır ve taşınmaz varlıklar kültürel miras olarak tanımlanmaktadır. İnsanların yaşamları boyunca kültür, toplumları ve insanları süreç içerisinde şekillendirerek dönüştürmektedir. Yeryüzünde toplumlar ve gruplar arttıkça ve çeşitlendikçe, kültürler de çeşitlenerek farklılaşmaktadır. Bu nedenle bulunduğumuz kültür ortamında kimliklerimizde biçimlenmektedir. Böylesi bir kültür ortamında kimliklerimiz bizleri birbirimize bağlayan ve diğer insanlardan ayrılmamızı sağlayan önemli bir değerdir. Toplumlar, kültürlerine uyumlu bir şekilde çevresini yapılandırır. Böylece yapılı çevremizden, toplumun kültürel ipuçlarına ulaşmak mümkündür. Kültürel miras kavramı süreç içerisinde tanımı ve kapsamı genişleyerek değişime uğramış, zaman ve sınır algısı olmayan çok boyutlu bir kavrama dönüşmüştür. Kültürel miras; bizleri bir yere, topluma, kültüre bağlayan, geçmiş ve gelecek nesiller arasında bir köprü kurarak bilgi ve becerilerimizi aktaran; ortak değer ve normların güçlenerek gelişmesini ve sürdürülebilir olmasını sağlayan önemli bir etkidir. Kültürel mirasımızın önemli bir kısmını oluşturan taşınmaz kültür varlıklarından geleneksel konutlar, önemini arttırarak günümüze kadar gelmiştir. Kullanıcıların ve dönemin sosyo-kültürel ortam, ihtiyaç, gelenek ve görenek, örf ve adetleri gibi normlar hakkında detaylı ve kapsamlı bilgiler sunan geleneksel konutları; koruyarak gelecek nesillere aktarmak önemlidir. Çalışma kapsamında Malatya bölgesinde geleneksel dokusunu ve özgünlüğünü büyük ölçüde koruyarak günümüze kadar gelmiş Yeşilyurt ilçesinin Yakınca Mahallesinde ki evler ele alınmıştır. Bu çalışmanın amacı, Malatya Yakınca geleneksel konutları ve dokusunu kültürel miras değerleri bakımından özgünlük kriteri özelinde inceleyerek değerlendirmeler yapılmıştır. Çalışmada geleneksel konutlar, iç mekan ve cephe olmak üzere iki bölümde irdelenerek özgünlükleri üzerinden değerlendirilmiştir. Yapılan değerlendirmeler neticesinde geleneksel konutların ve dokunun daha iyi korunması için bir farkındalık oluşturulması amaçlanmıştır. Böylece Malatya özelinde kültürel miras değerlerine sahip geleneksel konut ve dokunun korunarak gelecek nesillere aktarılması bağlamında katkı sağlanması hedeflenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Geleneksel konut, Kültürel miras, Özgünlük, Kültür, Malatya evleri

EXAMINATION OF TRADITIONAL HOUSES IN THE CONTEXT OF ORIGINALITY: MALATYA HOUSES

ABSTRACT

Abstract and concrete, which mankind has designed and put forward since its existence; Underground and above all movable and immovable assets under water are defined as cultural heritage. Culture transforms societies and people throughout their lives by shaping them in the process. As societies and groups increase and diversify in the world, cultures also diversify and differ. For this reason, our identities are shaped in the cultural environment we are in. In such a cultural environment, our identities are an important value that connects us to each other and enables us to stand apart from other people. Societies structure their environment in accordance with their culture. Thus, it is possible to reach the cultural clues of the society from our built environment. The concept of cultural heritage has changed in the process by expanding its definition and scope, and has turned into a multi-dimensional concept that does not have a perception of time and limits. Cultural heritage; that connects us to a place, society and culture, and conveys our knowledge and skills by establishing a bridge between past and future generations; It is an important factor that ensures the strengthening and development of common values and norms and their sustainability. Traditional houses, one of the immovable cultural assets that constitute an important part of our cultural heritage, have come up to the present day by increasing their importance. Traditional residences that provide detailed and comprehensive information about the users and norms such as the socio-cultural environment, needs, traditions and customs, customs and traditions of the period; it is important to transfer it to future generations. Within the scope of the study, the houses in the Yakınca Neighborhood of Yeşilyurt district, which has survived to the present day by preserving its traditional texture and originality to a great extent, were discussed. The aim of this study is to examine the traditional residences and texture of Malatya Yakınca in terms of cultural heritage values in terms of authenticity criteria. In the study, traditional houses are examined in two parts, interior space and facade, and evaluated over their originality. As a result of the evaluations made, it was aimed to create an awareness for better protection of traditional houses and texture. Thus, it is aimed to contribute in the context of preserving traditional houses and textures with cultural heritage values in Malatya and transferring them to future generations.

Keywords: Traditional residence, Cultural heritage, Originality, Culture, Malatya houses

ENDÜSTRİYEL ROBOTLARDAN KAYNAK ROBOTUNUN İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ KAPSAMINDA FINE-KINNEY METODU İLE RİSK ANALİZİNİN İNCELENMESİ

Dr. Öğr. Üyesi Süleyman ŞİMŞEK

İstanbul Aydın Üniversitesi, Mühendislik Fakültesi

ORCID: 0000-0002-0593-8036

Öğr. Gör. Emel Adıyaman

Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Güvenlik Meslek Yüksek Okulu

ORCID: 0000-0002-2509-5320

Dr. Öğr. Gör. Hatice ŞİMŞEK

Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi, Teknik Bilimler MYO

ORCID: 0000-0003-0041-3406

ÖZET

Türkiye’de iş yerlerinde iş sağlığı ve güvenliğine yönelik risk değerlendirmesi yapılmasının esasları 6331 sayılı iş sağlığı ve güvenliği kanununda ve iş sağlığı ve güvenliği risk değerlendirmesi yönetmeliğinde belirtilmiştir. Bu mevzuata göre “işveren risk değerlendirmesini yapar veya yaptırır” denilerek yükümlülük işverene bırakılmıştır. Risk değerlendirmesi iş yeri bölümlendirilmek suretiyle detaylandırılır ve işyerinde iş güvenliği uzmanı, iş yeri hekimi, çalışan temsilcisi, destek elemanı ve tecrübeli çalışanlardan oluşturulacak bir ekip tarafından gerçekleştirilir.

Bu çalışmada kaynakhane bir işyeri bölümü olarak ele alınmış ve bu kaynakhanede kullanılan MIG/MAG kaynak robotu üzerine özelleştirilmiş bir risk değerlendirme raporu hazırlanmıştır. İş yerleri farklı özellikleri barındırır da kaynakhanelerde ve özellikle konumuz olan MIG/MAG kaynak robotlarının çalışma yöntemlerinde belli standartlar söz konusudur.

Bu çalışmada kavramsal çerçeve olarak Türkiye’de herhangi bir iş yerinin kaynakhane bölümünde kullanılan MIG/MAG kaynak robotu imalatçı tarafından hazırlanmış kullanım kılavuzlarına ve ulusal iş sağlığı ve güvenliği mevzuatına göre değerlendirilmiştir. İş yeri koşulları raporu hazırlayanın tecrübelerine dayanılarak öncesi koşulların yetersiz olduğu varsayılmıştır. FİNE-KINNEY risk değerlendirme metoduna göre risk derecesi bu koşullarda belirlenen tehlike ve risklere göre hesaplanmış, akabinde düzeltici önleyici faaliyetlerin tamamlandığı varsayılarak risk derecesi düzeltme sonrası tekrardan hesaplanarak rapor nihayete erdirilmiştir.

Bu çalışmada MIG/MAG kaynak robotu için belirlenmiş tehlike ve bu tehlikelere bağlı riskler ve alınması gereken önlemler ve dokümanite edilmiş şekli konuyla ilgili çalışanlara ve akademisyenlere yol gösterici niteliktedir. 5 duyu organımızla hissettiğimiz herşey tehliktir. Risk ise soyuttur. Tehlike kaynaklı görülen zararın somut olarak gözlenmesi zordur. Örnek verecek olursak; su bir tehliktir, boğulma ise suyun riskidir. Yükseklik bir tehliktir, düşme ise yüksekliğin riskidir. Elektrik bir tehliktir, çarpılma ise elektriğin riskidir. Aynı tehlikenin birçok riski bünyesinde barındırabileceği unutulmamalıdır.

Anahtar Kelimeler: İş Sağlığı, Kaynak Robotu, Risk Analizi

INVESTIGATION OF RISK ANALYSIS WITH THE FINE-KINNEY METHOD IN THE SCOPE OF OCCUPATIONAL HEALTH AND SAFETY OF THE ROBOT FROM INDUSTRIAL ROBOTS

ABSTRACT

Risk assessment for occupational health and safety in the work place in Turkey No. 6331 made the principles of occupational health and safety are specified in the laws and regulations of occupational health and safety risk assessment. According to this legislation, the obligation is left to the employer, saying "the employer makes or has it done a risk assessment". The risk assessment is detailed by dividing the workplace and is carried out in the workplace by a team of occupational safety experts, workplace physicians, employee representatives, support staff and experienced employees.

In this study, the welding room is considered as a workplace section and a customized risk assessment report has been prepared on the MIG / MAG welding robot used in this welding shop. Although the workplaces have different features, there are certain standards in welding shops and especially in the working methods of MIG / MAG welding robots.

In this study, the conceptual framework of any business on the part of Turkey weld house used for MIG / MAG welding robot to the user manual prepared by the manufacturer and the national occupational health and safety were evaluated according to the legislation. Based on the experience of the author of the workplace conditions report, it was assumed that the preconditions were insufficient. According to the FINE-KINNEY risk assessment method, the risk level was calculated according to the hazards and risks determined under these conditions, and then, assuming that the corrective and preventive actions were completed, the risk rating was recalculated after adjustment and the report was finalized.

In this study, the danger determined for the MIG / MAG welding robot and the risks associated with these dangers and the precautions to be taken and the documented form are guiding the employees and academicians on the subject.

Everything we feel with our 5 sense organs is danger. Risk is abstract. It is difficult to observe the damage caused by the danger. For example; water is a hazard, drowning is a risk of water. Height is a danger, falling is a risk of height. Electricity is a hazard, and shock is a risk of electricity. It should not be forgotten that the same danger may contain many risks.

Keywords: Occupational Health, Welding Robot, Risk Analysis

BİYOFİLİK ŞEHİR YAKLAŞIMI AÇISINDAN KENT ÇEPERLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Fulya SINACI ÖZFINDIK

Dr. Öğr. Üyesi, Erciyes Üniversitesi Mimarlık Fakültesi Şehir ve Bölge Planlama Bölümü
ORCID: 0000-0002-0239-9516

ÖZET

Doğayı merkezine alan bir yaşam arayışı insanlık tarihi içinde sürekli var olmuştur. İnsan, doğanın bir parçası olarak diğer sistemlerle doğrudan etkileşimini uzun süre korumuş ve zamanla farklı bilgi ve tekniklerle doğayı dönüştürerek yaşam alanları oluşturmuş olsa da, hiçbir zaman son yıllarda olduğu kadar doğadan kopmamıştır. Özellikle üretim biçimlerinin değişmesi ve sanayileşme ile kentleşme sürecinin hız kazandığı yıllardan itibaren büyük kentlerde yoğunlaşan nüfus ile doğal çevre arasına belirgin bir mesafe girmeye başlamıştır. Günümüzde, doğa ile insan arasına giren bu mesafenin fizyolojik ve psikolojik etkilerini konu alan çalışmaların sayısı giderek artmaktadır. Ekolojik kentler, düşük karbonlu kentler, yeşil kentler gibi planlama yaklaşımlarının temelinde doğal ekosistemlerin korunması, insan ve doğa etkileşiminin artırılması ve gelecek nesillere sürdürülebilir bir çevre ve yaşam bırakılabilmesi kaygıları yer almaktadır. 2000’li yılların başından itibaren kuramsal altyapısı ve ilkeleri geliştirilen biyofilik şehir yaklaşımı da aynı kaygılar üzerinde durarak, insan yaşamının her alanına doğal yapıya ilişkin belirli unsurları katmayı hedeflemektedir. Doğa dostu ve yaşam dostu biyofilik şehir uygulamaları son yıllarda artmakla birlikte, kent içinde ve kent çeperlerinde yapılan çalışmaların toplumun daha sağlıklı, esenlikli ve üretken olması yönünde önemli katkılar sağladığı görülmektedir.

Bu çalışmada, en güncel planlama yaklaşımlarından biri olan biyofilik şehir yaklaşımının kuramsal çerçevesi açıklanmakta, şehirdeki doğa, doğa etkinlikleri ve mekanların doğası kategorileri altında tanımlanan biyofilik şehir ilkeleri ve kriterleri incelenmekte, bölge, kent, mahalle, sokak ve bina olmak üzere farklı düzeylerdeki biyofilia göstergeleri belirtilmektedir. Başarılı biyofilik uygulamalar ile öne çıkan kentlerin incelenmesinin ardından özellikle yerleşik kentsel alan ile kırsal alan arasında bir geçiş bölgesi niteliğinde olan ve insanların doğa ile temasının geliştirilmesi açısından büyük fırsatlar sunan kent çeperlerinde biyofilik çözümler üretilmesinin çevresel, toplumsal ve ekonomik avantajları tartışılmaktadır. Araştırmada aynı zamanda kent içinde, kenti çepere bağlayan güzergâhlarda ve kent çeperinde yapılan biyofilik uygulamaları bütünlük bir sistem olarak planlamanın önemi üzerinde durulmaktadır.

Anahtar kelimeler: Biyofilia, Biyofilik Şehir, Sürdürülebilirlik, Kent Çeperi.

THE EVALUATION OF URBAN FRINGES IN TERMS OF BIOPHILIC CITY APPROACH

ABSTRACT

The search for a life centered on nature has always existed in human history. The people have maintained their direct interaction with other systems for a long time as a part of nature and have created living spaces by transforming nature with different knowledge and techniques over time. However, they have never been disconnected from nature as in recent years. Especially since the changes in production methods and the acceleration of the industrialization and

urbanization process, a significant distance has begun to occur between the population concentrated in metropolitan cities and natural environment. The number of studies on the physiological and psychological effects of the distance between nature and human beings has increased in recent years. The main concerns of planning approaches such as ecological cities, low-carbon cities and green cities have been the conservation of natural ecosystems, increasing human and nature interaction and ensuring sustainable environment and life for next generations. The biophilic city approach, which the theoretical framework and principles have been developed since the early 2000s, also emphasizes the same concerns. This approach aims to attach the certain elements of nature to all aspects of human life. Although environment-friendly and life-friendly biophilic city applications have increased in recent years, it is seen that the studies carried out in city and at the fringe have made significant contributions to the society to be more healthy, well-being and productive.

The theoretical framework of the biophilic city approach, one of the most current planning approaches, is detailed in this study. The biophilic city principles and criteria are defined under the categories of nature in the city, nature activities and nature of spaces and the biophilic indicators at different spatial levels are explained such as region, city, neighborhood, street and building. Following the reviewing of cities that become prominent with their successful biophilic applications, the environmental, social and economic advantages of producing biophilic solutions at the fringe areas are discussed. Fringe areas, which are defined as a transition zone between settled urban areas and rural areas, offer great opportunities for people to increase connection with nature. The research also emphasizes the importance of planning biophilic implementations at the city, on the routes connecting the city to fringe and at the fringe as an integrated system.

Keywords: Biofilia, Biophilic City, Sustainability, Urban Fringe.

TÜRKİYE İMAR PRATIĞI İÇİNDE MİMARİ ESTETİK KOMİSYONU KAVRAMI VE DÜNYA ÖRNEKLERİYLE KARŞILAŞTIRILMASI

Dr. Öğretim Üyesi Okan Murat DEDE

Amasya Üniversitesi Mimarlık Fakültesi, Şehir ve Bölge Planlama Bölümü
ORCID: 0000-0003-2109-5435

Dr. Öğretim Üyesi Lale GÜREMEN

Amasya Üniversitesi Mimarlık Fakültesi, Mimarlık Bölümü
ORCID: 0000-0002-7665-9296

ÖZET

Günümüzde hızlı kentleşmeyle beraber şehirlerin dokusu ve estetik özellikleri göz ardı edilmekte, kimliksiz ve yaşanabilirlikten uzak şehirler ortaya çıkmaktadır. Özgün ve kimlikli şehirlerin tasarlanması konusunda planlama, kentsel tasarım ve uygulamadaki “estetik” kavramı tam da bu noktada karşımıza çıkmaktadır. Kentsel estetiği, mimari içine insanların kentteki yaşam kalitesini etkileyen, aynı zamanda da kent kimliğinin oluşmasına yardımcı olan fiziksel, psikolojik ve kültürel yansımaları sahip bir kavram olarak tanımlamak mümkündür. Kentsel yaşam kalitesini artırabileceği düşünüldüğünde, kentsel estetik oldukça önem kazanmaktadır. Önemi ve değeri konusunda kuşku götürmeyen, ancak kentlerin dönem dönem ihmal ettiği estetik boyut, son zamanlarda yeniden önemsenir, aranır ve sorgulanır olmuştur. Bütün bu nedenlerle kentsel estetiğin işlevselliği açısından kullanışlı bir araç olarak uygulanan kent estetik kurulları Türkiye’de kendini Mimari Estetik Komisyonu olarak göstermektedir.

Mimari Estetik Komisyonu kavramı ilk olarak 1985 yılında kabul edilen 3194 sayılı İmar yasasına 12 Temmuz 2013 tarihinde eklenen 6495/73. maddesinde, literatüre ve uygulama alanına girmiş bulunmaktadır. Yaklaşık 7 yıllık bir mazisi olmasına karşın, bir yönetmelik kapsamında detaylı olarak açıklanması 2017 yılında kabul edilen Planlı Alanlar İmar Yönetmeliği ile birlikte olmuştur. Bu yönetmelikle birlikte, büyükşehirlerde ilçe belediyelerinde, büyükşehir olmayan illerde ise il merkezi ve ilçe belediyelerinde Mimari Estetik Komisyonları kurulma durumu büyük bir hız kazanmıştır. Bu tarihten sonra Türkiye çapında birçok yerde kurulan bu komisyonlarla ilgili yönergeler hazırlanmış ve bu komisyonlar ve çalışmaları Türk İmar Hukuku içinde yerini almıştır.

Mimari Estetik Komisyonlarının tanımı, ilgili yönetmelikte; “Şehrin yöresel mimarisine ilişkin tespitleri yapan, meydan, yol, kaldırım, tabela, kent mobilyaları ve benzeri düzenlemelerdeki usullere ilişkin öneriler getiren, yapıların ve onaylı mimari projelerinin özgün fikir ifade edip etmediğine, umumi binaların fonksiyonu ve özelliği gereği farklılık arz edip etmediğine karar veren komisyon” olarak verilmektedir.

Türkiye’de sadece üç ila yedi yıllık kısa bir mazisi olan Mimari Estetik Komisyonları, bu bildirin ana temasını oluşturmaktadır. Bildirin temel amacı ve içeriği ise iki bölüme ayrılmaktadır. İlk kısımda, Türkiye’deki İmar Planlama süreci içinde Mimari Estetik Komisyonlarının görev ve yetkilerini, imar ile ilgili sorunlara ne ölçüde cevap verebildiği, bu komisyonların kurulması ve çalışmaya başlamasıyla oluşan sorunlar açıklanmaya çalışılacaktır. Bununla birlikte, ikinci kısımda ise; dünyanın farklı ülkelerinde oluşturulan bu tür komisyonlar ile Türkiye’de kurulan Mimari Estetik Komisyonlarının karşılaştırılabilirliğini sağlamak amaçlanmış ve gelişmişlik düzeyine bakılmaksızın farklı ülkelerde oluşturulan bu tür

komisyonların amaçları, etki alanları ve kurumsal yapıları ile Türkiye'deki ilgili durumun karşılaştırılması yapılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Kentsel Estetik, Mimari Estetik Komisyonu, İmar, İmar kanunu, Planlı Alanlar İmar Yönetmeliği

THE CONCEPT OF THE ARCHITECTURAL AESTHETICS COMMISSION IN TURKISH ZONING PRACTICE AND COMPARISON WITH WORLD EXAMPLES ABSTRACT

Today, along with the rapid urbanization, the texture and aesthetic features of the cities are ignored, and cities without identities and cities that are far from habitable environments are emerging. The concept of "aesthetics" in planning, urban design and implementation in the design of original and identified cities, emerges at this point. It is possible to define urban aesthetics as a concept that has physical, psychological and cultural reflections that affect the quality of life of people in the city and at the same time helper for the formation of urban identity. Considering that it can increase the quality of urban life, urban aesthetics becomes an important concept. The aesthetic dimension, which is undoubted about its importance and value, but neglected by cities from time to time, has recently been re-cared, sought and questioned. For all these reasons, the city aesthetic boards, which are applied as a useful tool for the functionality of urban aesthetics, show themselves as the Architectural Aesthetic Commission in Turkey.

The concept of Architectural Aesthetics Commission has entered the literature and application area with law numbered 6495/73 on 12th July 2013, which was added to the Zoning Law No. 3194, adopted in 1985. Although it has a history of approximately 7 years, its detailed explanation within the scope of a regulation was made with the Planned Areas Zoning Regulation adopted in 2017. With this regulation, the situation of establishing Architectural Aesthetic Commissions in district municipalities in metropolitan cities and in provincial centers and district municipalities in non-metropolitan provinces has accelerated. After this date, various guidelines were prepared for these commissions and the commission and their duties took place in the Turkish Zoning Law.

Definition of Architectural Aesthetics Commissions in related regulation is explained as; "The commission, which makes determinations about the local architecture of the city, makes suggestions regarding the procedures in square, road, pavement, signboard, city furniture and similar arrangements, decides whether the buildings and approved architectural projects express original ideas, and whether the public buildings differ due to their function and characteristics" Architectural Aesthetics Commissions which is just a short slate of three to seven years in Turkey, constitutes the main theme of this paper. The main purpose and content of the paper is divided into two parts. In the first part, the duties and powers of Architectural Aesthetics Commissions in Turkey is discussed within Turkish Zoning Law, then to what extent these commissions can respond to problems and the emerging problems is discussed.

However in second part, it is aimed to compare Architectural Aesthetics Commissions in Turkey and such commissions created in different countries of the World. Regardless of the level of development in different countries, comparison has been made regarding the situation in Turkey with other countries concerning purposes, impact areas and institutional structures of these Commissions.

Keywords: Urban Aesthetics, Architectural Aesthetics Commission, Zoning, Zoning Law, Planned Areas Zoning Regulation

TÜRKİYE’DEKİ TAŞINMAZ MÜLKİYETİNE İLİŞKİN ALINAN AVRUPA İNSAN HAKLARI MAHKEMESİ (AİHM) KARARLARININ ANALİZİ¹

Mert BURCU

Yüksek Lisans Öğrencisi, İzmir Katip Çelebi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Harita Mühendisliği Anabilim Dalı
ORCID: 0000-0003-3574-9356

Zeynel Abidin POLAT

Dr. Öğr. Üyesi, İzmir Katip Çelebi Üniversitesi Mühendislik ve Mimarlık Fakültesi Harita Mühendisliği Bölümü
ORCID: 0000-0002-4127-3705

ÖZET

Mülkiyet hakkı, kapsamı itibariyle aynı bir haktır. Aynı hak, kişilere taşınır veya taşınmaz eşyalar üzerinde herkese karşı ileri sürülebilecek bazı yetkiler veren, malvarlığına ilişkin bir haktır. Bu çerçevede mülkiyet hakkı, eşya üzerinde en geniş yetki sağlayan aynı haktır. Mülkiyet hakkı, 2709 sayılı 1982 Anayasası’nın 35. maddesinde ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi’nin 1 Numaralı Ek Protokolü’nün 1. maddesinde düzenlenmiştir. Anayasa’nın 90. maddesinin son fıkrası uyarınca, “Usulüne göre yürürlüğe konulmuş temel hak ve özgürlüklere ilişkin milletlerarası antlaşmalarla kanunların aynı konuda farklı hükümler içermesi nedeniyle çıkabilecek uyuşmazlıklarda milletlerarası antlaşma hükümleri esas alınır.” Bu nedenle mülkiyet hakkını korumak, devletin hem pozitif hem de negatif yükümlülüğüdür. Taşınmaz mülkiyet hakkına müdahale, kamulaştırma, kadastro ve imar uygulamaları sırasında yaygın şekilde gerçekleşmektedir. Bu sebeple Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi’nin mülkiyet hakkını etkileyen, kamulaştırma, kadastro ve imar uygulamalarına ilişkin içtihadı önem taşımaktadır. Bu çalışmada 2000 yılından itibaren taşınmaz mülkiyetine ilişkin Türkiye aleyhine açılmış ve AİHM tarafından karara bağlanmış 35 adet dava incelenmiştir. Bu bağlamda 35 dava; davanın tarafları, davanın konusu, davanın sonuçlanma süresi, dava sonucunda verilen yaptırım kararları, dava sürecinde iç hukuk sisteminde başvurulmuş yargı sistemi gibi kriterlere göre analiz edilmiştir. Analiz sonuçlarına göre 35 davadan 2’si tüzel kişi ve 33’ü gerçek kişi tarafından açılmıştır. Davaların sürelerine bakıldığında ise 17 davanın 10 yıldan daha fazla bir sürede sonuçlandığı diğer davaların ise 10 yıldan daha kısa sürede sonuçlandığı görülmektedir. Bu durum hem iç hukuk yargılama sürecinin hem de AİHM yargılama sürecinin oldukça zaman aldığını göstermektedir. Dava konusu ağırlıklı olarak mülkiyet hakkının ihlali olsa da adil yargılanma hakkının ihlali de söz konusu olmuştur. 32 dava için adli yargıya ve 3 dava için ise hem adli hem de idari yargıya birlikte başvurulmuştur. Açılan davalar ağırlıklı olarak kamulaştırma uygulamasına yönelik olsa da kadastro, mülkiyet hakkına müdahale konularına ilişkin davalar da açılmıştır. Dava sonucunda alınan yaptırım kararlarına göre 35 davanın 9’unda maddi tazminat, 20’sinde manevi tazminat, 14’ünde masraf ve giderler ödenmiş, 7’sinde uzlaşma yolu önerilmiş, 2’sinde işlemin infazının sağlanması yolu önerilmiştir. Bu çalışmanın

¹ Bu bildiri İzmir Katip Çelebi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsünde Yapılmakta olan “Türkiye’deki Taşınmaz Mülkiyetine İlişkin Alınan Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM) kararlarının Analizi” başlıklı yüksek lisans tez çalışması içeriğinden üretilmiştir.

sonucunda; yargılama süreçlerinin uzaması, adli yargılanma hakkının ihlali, tazminat bedellerinin yeterli adil tazmini sağlamaması gibi nedenlerden dolayı ülkemizdeki ekonomik yapı ile adalet ve hukuk yapısının büyük zarar gördüğü sonucuna varılmıştır. Taşınmaz mülkiyetine ilişkin mevzuatın çağın gereksinimlerine uygun olarak güncellenmesi, kamulaştırma, kadastro gibi uygulamalarda alanında uzman kişilerin görevlendirilmesi, yargılama süreçlerinin daha da kısaltılması bu gibi zararların azaltılmasına katkı sağlayacaktır. **Anahtar kelimeler:** Mülkiyet Hakkı; AİHM; Taşınmaz mülkiyeti, Kamulaştırma

ANALYSIS OF EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS (ECtHR) JUDGMENTS ON REAL ESTATE PROPERTY IN TURKEY

ABSTRACT

Property right is a real right in terms of its scope. The real right is a right to property that gives people some powers over movable or immovable property that can be claimed against everyone. In this context, property right is the same right that provides the widest authority over the property. The right to property is regulated in Article 35 of the 1982 Constitution numbered 2709 and Article 1 of Protocol No. 1 of the European Convention on Human Rights. Pursuant to the last paragraph of Article 90 of the Constitution, "The provisions of the international treaties are taken as basis in the disputes that may arise due to the fact that the laws contain different provisions on the same subject with international treaties on fundamental rights and freedoms duly put into effect." Therefore, protecting property rights is both a positive and negative obligation of the state. Interference with real property right occurs widely during expropriation, cadastre and zoning practices. For this reason, the jurisprudence of the European Court of Human Rights on expropriation, cadastre and zoning practices affecting the property right is important.

In this study, since 2000, 35 cases relating to real estate property in Turkey that have been decided by the ECtHR have been examined. In this context, 35 cases were analyzed according to criteria such as the parties of the case, the subject matter of the case, the duration of the case, the judicial system applied in the domestic legal system during the case process and the sanction decisions of the case. According to the analysis results, 2 of the 35 cases were filed by a legal person and 33 by a natural person. Considering the duration of the cases, it is seen that 17 cases were concluded in more than 10 years and other cases were concluded in less than 10 years. This situation shows that both the domestic legal proceedings and the ECtHR trial process take a lot of time. Although the cases are mainly a violation of the property right, there has also been a violation of the right to a fair trial. Judicial justice was applied for 32 cases and both judicial and administrative justice were applied together for 3 cases. Although the lawsuits are mainly related to expropriation, lawsuits have also been filed regarding cadastre and interference with property rights. According to the sanction decisions taken as a result of the lawsuit, 9 out of 35 cases were paid financial compensation, 20 moral damages, 14 costs and expenses. Reconciliation method was proposed in 7 of them, and the way of execution of the transaction was proposed in 2 of them. As a result of this study; It was concluded that the economic, justice and legal structure in our country suffered greatly due to reasons such as the prolongation of the judicial processes, violation of the right to judicial trial, failure of the awarded compensation amounts to provide fair compensation. Updating the legislation on immovable property in

accordance with the requirements of the age, assigning experts in the field in applications such as expropriation and cadastre, shortening the judicial processes will contribute to the reduction of such damages.

Keywords: Property Right, ECtHR; Real Estate Property, Expropriation

TÜRKİYE’DE YABANCILARIN TAŞINMAZ EDİNİMİNDEKİ TERCİHLERİNİ ETKİLEYEN FAKTÖRLERİN BELİRLENMESİ: İZMİR ÖRNEĞİ¹

Seval ELİKÜÇÜK

Yüksek Lisans Öğrencisi, İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Harita Mühendisliği Anabilim Dalı
ORCID:0000-0002-2215-5885

Zeynel Abidin POLAT

Dr. Öğr. Üyesi, İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi Mühendislik ve Mimarlık Fakültesi Harita Mühendisliği Bölümü
ORCID: 0000-0002-4127-3705

ÖZET

Türkiye Devletinin kuruluşundan itibaren ve de farklı dönemlerde yabancı gerçek ve tüzel kişilerin taşınmaz edinimine olanak sağlayan birçok yasal düzenleme yapılmasıyla taşınmaz edinimi mümkün hale gelmiştir. Özellikle Türkiye’de de 1980 sonrası dönemde benimsenen liberal ekonomik politikalar ve küresel ekonomik sistemin etkisiyle birlikte yabancıların taşınmaz edinimini kolaylaştıran ve teşvik eden düzenlemeler yapılmıştır. Öyle ki, ulusal değer taşıyan taşınmaz edinimine uluslararası bir boyut kazandırılmıştır.

2000’li yıllarda yapılan birçok yasal düzenlemelerle Türkiye’de yabancıların taşınmaz edinimi kolaylaştırılmıştır. Bu durum yabancıların taşınmaz edinimi tercihlerini etkilemiş ve buna bağlı olarak yabancılar Türkiye’de İzmir’de ve diğer birçok ilde taşınmaz edinmeye başlamışlardır. Bu çalışmada, Türkiye’de yabancıların taşınmaz edinme süreçleri dikkate alınarak yabancı gerçek kişilerin İzmir’de taşınmaz edinirken dikkate aldığı kriterlerin ağırlıklarının belirlenmesi amaçlanmıştır. Bu kapsamda İzmir de taşınmaz edinen 20 yabancı kişiyle görüşülerek taşınmaz edinimini etkileyen 6 ana ve 24 alt faktör belirlenmiştir. Daha sonra yabancı kişilerden bu kriterlerin ikili karşılaştırma ölçeği kullanılarak ağırlıklandırılması istenmiştir. Daha sonra elde edilen ölçek değerlerini AHP sürecine tabi tutulmuş ve kriterlerin önem dereceleri (yüzdeleri) belirlenmiştir. Belirlenen önem ağırlıklarına göre, yabancıların Türkiye ve özellikle İzmir’de taşınmaz edinirken dikkat ettiği kriterler sırasıyla %38 ile “güvenlik ortamı”, %22 ile “taşınmaz edinmedeki kolaylıklar”, %12 ile “ülkenin coğrafi konumu”, %11 ile “ekonomik faktörler”, %10 ile “taşınmazın kriteri” ve %7 ile “sosyo-kültürel yapı” kriterleridir. Buna göre Türkiye’deki güvenlik ortamı ve taşınmaz edinmedeki kolaylıklar ile diğer kriterler yabancıların Türkiye’de taşınmaz ediniminin olumlu olarak etkilemiştir. Bu kriterlerin öneminden yola çıkarak hem ülke menfaati açısından hem de Yabancı kişiler açısından durum ele alınmış ve çeşitli öneriler yapılmıştır. Bu önerilerin dikkate alınması yabancıların taşınmaz edinim sürecini daha kontrollü sürdürülmesini sağlayacaktır.

Anahtar kelimeler: Gayrimenkul Edinimi, Yabancılar, Analitik Hiyerarşi Prosesi (AHP), İzmir, 2644 Sayılı Tapu Kanunu

¹ Bu bildiri İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsünde Yapılmakta olan “Türkiye’deki Yabancıların Taşınmaz Edinimindeki Tercihlerinin Belirlenmesi: İzmir Örneği” başlıklı yüksek lisans tez çalışması içeriğinden üretilmiştir.

IDENTIFYING KEY FACTORS AFFECTING FOREIGNERS' CHOICE ON REAL ESTATE ACQUISITION: THE CASE OF İZMİR CITY, TURKEY

ABSTRACT

Since the establishment of the State of Turkey and also in different periods, allowing the real estate acquisition of foreign real and legal persons has become possible real estate acquisition by making many regulations. In particular, regulations have been made to facilitate and encourage foreigners to acquire real estate due to adopted liberal economic policies and the global economic system in Turkey after 1980. Therefore, real estate acquisition that has national context has had international aspect. With many legal arrangements made in 2000's years have facilitated real estate acquisition (REA) by foreigners in Turkey. This situation has affected foreigners' preferences of real estate acquisition. With this effect, foreigners have started to acquire real estates in İzmir and many other provinces in Turkey.

In this study, It is aimed to determine the weight of the criteria that foreigners consider when purchasing real estate in İzmir within the scope of the foreign REA process. In this context, 6 main and 24 sub-factors affecting the REA were determined by interviewing 20 foreigners who acquired real estate in Izmir. Later, foreigners were asked to weight these criteria using scales for pairwise comparison. Then, the scale values obtained were subjected to the analytical hierarchy process (AHP) and the importance degree (percentages) of the criteria were determined. According to the determined importance degree, In Turkey, especially in İzmir, the criteria that foreigners pay attention to when purchasing real estates are "security environment" with 38%, " facilities in real estate acquisition" with 22%, "geographical location of the country" with 12%, "economic factors" with 11%, " location of the real estate" with 10% and "socio-cultural structure" criteria with 7%. Accordingly, “the security environment in Turkey”, “ facilities in real estate acquisition” and other criteria have a positive influence on REA by foreigners in Turkey. Based on the importance of these criteria, the situation was addressed both for the interests of the country and for foreigners, and various suggestions were made. Taking these suggestions into account will enable foreigner's REA process in a more controlled manner.

Keywords: Prope Real estate acquisition, foreigners, analytical hierarchy process (AHP), İzmir, Land Register Law numbered 2644

KIRSAL YERLEŞİMİN MORFOLOJİK GELİŞİM SÜRECİNDEKİ DEĞİŞİM VE DÖNÜŞÜMÜ; YAĞMURBABA KÖYÜ ÖRNEĞİ

Öğr. Gör. Begüm DEMİROĞLU

Yozgat Bozok Üniversitesi, Mühendislik-Mimarlık Fakültesi

ORCID: 0000-0002-0571-6572

Dr. Öğr. Üyesi Bahtiyar EROĞLU

Konya Teknik Üniversitesi, Mimarlık ve Tasarım Fakültesi

ORCID: 0000-0002-2159-4472

Doç. Dr. Fatih SEMERCİ

Necmettin Erbakan Üniversitesi, Mühendislik ve Mimarlık Fakültesi

ORCID: 0000-0002-1017-5141

ÖZET

Yerleşim morfolojisi çalışmaları büyük oranda kent yerleşimlerinin üzerine yapılmaktadır. Çoğu çalışma, kırsal yerleşim yerlerinin kentlere göre daha organik oluşumlar olduğundan bahsetmektedir. Kente oranla daha küçük ölçekli olan kırsal yerleşimlerin de oluşum ve gelişim süreçleri kendi içinde kurallı morfolojik süreçlere dayanmaktadır. Ekonomisini çoğunlukla tarım ve hayvancılıktan sağlayan ve bireysellik yerine kolektif yerleşim yapısı ile günlük hayatını imece usulü sağlayan bu yerleşim yerleri zamanla iç ve dış müdahaleler sonucu değişim ve dönüşümlere uğramaktadır. Kentler için kullanılan morfolojik analiz yöntemleri ve morfoloji dinamikleri kırsal yerleşimlerin gelişim sürecinin analizi için de kullanılabilir. Çalışmanın amacı; kentsel yerleşim bölgesinin morfolojik analizinde kullanılan dinamik ve alt dinamiklerinin kırsal yerleşim alanları için de uygulanabilirliğini örneklem köy üzerinden test etmektir. Kentsel alanlardaki morfolojik değişimlerin sebebi olan iç ve dış müdahalelerin kırsal yerleşim yerlerindeki tespitini sağlamak bu çalışmanın ana hedefini oluşturmaktadır. Aynı zamanda bu müdahalelerle gerçekleşen değişim ve dönüşümü ortaya çıkarmak bir diğer hedeftir.

Çalışma kapsamında; Ankara Polatlı İlçesinde bulunan Yağmurbaba Köyü (Mahallesi) seçilmiştir. Bölge ilk oluşumundan günümüze çok fazla iç-dış müdahalelere maruz kalmış ve bu durum yerleşim morfolojisi dinamiklerinde değişimlere sebep olmuştur. Bu nedenle Yağmurbaba Köyü çalışma alanı olarak belirlenmiştir.

Kırsal bölge morfolojik gelişim sürecine örnek olarak seçilen Yağmurbaba Köyünde analiz yöntemi olarak; morfolojik analizler esas alınmıştır. Morfoloji dinamiklerinden olan, çevre-konum ilişkileri, iç ve dış yol ağları, yapısal sınırlar ve referans noktaları başlıkları altında seçilmiş ve bölgenin ilk oluşumundan günümüze dek süreci incelenmiştir. HGM'den edinilen hava fotoğrafları, bölgede gerçekleştirilen sözlü görüşmeler, yerinde ölçüm ve fotoğraflar ve parselli harita çizimleri; bilgisayar programları aracılığıyla işlenmiş ve yaklaşık on yıllık zaman aralığında 1953'den günümüze belirlenen dinamik başlıklarında matris oluşturularak bölgenin analizi gerçekleştirilmiştir.

Çalışma sonucunda örneklem bölgenin morfoloji dinamikleri başlığında oluşturulan matris tablosu belirlenen yıllara göre katmanlaşmaları ortaya koymaktadır. Matris tablosundan

bölgenin yıllara göre değişen ve dönüşen morfoloji dinamikleri ve buna neden olan müdahaleler tespit edilmiş ve değerlendirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Morfoloji, Değişim, Yerleşim Dinamikleri, Katmanlaşma.

CHANGE AND TRANSFORMATION OF RURAL SETTLEMENT IN THE MORPHOLOGICAL DEVELOPMENT PROCESS; YAĞMURBABA VILLAGE EXAMPLE

ABSTRACT

Settlement morphology studies are mostly carried out on urban settlements. Most studies mention that rural settlements are more organic formations than cities. The formation and development processes of rural settlements, which are smaller in scale compared to cities, are based on canonical morphological processes. These settlements, which provide their economy mostly from agriculture and animal husbandry and provide their daily life with a collective settlement structure instead of individuality, undergo changes and transformations over time as a result of internal and external interventions. Morphological analysis methods and morphology dynamics used for cities can also be used for the analysis of the development process of rural settlements.

Purpose of the study; to test the applicability of the dynamics and sub-dynamics used in the morphological analysis of the urban settlement area for rural settlements through the sample village. The main goal of this study is to identify internal and external interventions that are the reason for morphological changes in urban areas in rural settlements. At the same time, revealing the change and transformation realized with these interventions is another goal.

Scope of work; Yağmurbaba Village (District) in Ankara Polatlı District was selected. The region has been subjected to many internal and external interventions since its first formation and this situation has caused changes in the dynamics of settlement morphology. For this reason, Yağmurbaba Village has been determined as a study area.

As an analysis method in Yağmurbaba Village, which was chosen as an example of the rural morphological development process; Morphological analysis is based. Environment-location relations, internal and external road networks, structural boundaries and reference points, which are among the morphology dynamics, have been selected and the process of the region from the first formation to the present has been examined. Aerial photographs obtained from HGM, verbal interviews conducted in the region, on-site measurements and photographs and parcel map drawings; It was processed through computer programs and analysis of the region was carried out by creating a matrix under the dynamic titles determined from 1953 to the present in a period of about ten years.

As a result of the study, the matrix table created under the title of morphology dynamics of the sample region reveals the stratifications according to the determined years. From the matrix table, the morphology dynamics of the region that have changed and transformed over the years and the interventions that cause this have been identified and evaluated.

Keywords: Morphology, Change, Settlement Dynamics, Stratification.

THIESSEN ÇOKGENLER YÖNTEMİ İLE POTANSİYEL KATI ATIK TOPLAMA NOKTALARI YERLERİNİN TAYİNİ

Sedat YALÇINKAYA

Dr. Öğr. Üyesi, İzmir Katip Çelebi Üniversitesi Mühendislik ve Mimarlık Fakültesi Çevre Mühendisliği Bölümü

ORCID: 0000-0003-3062-2698

ÖZET

Katı atık yönetimi atıkların üretiminden bertarafına kadar uzanan çok disiplinli bir faaliyettir. Katı atıkların toplanması katı atık yönetim sisteminin gözükken ve kamuoyunca sistemin performansının değerlendirildiği adıımıdır. Atıkların toplanması ilçe belediyelere ciddi maliyetler de doğurmaktadır. Atık toplama noktaları yerlerinin belirlenmesi verimli bir atık toplama sisteminin diyaznı için yapılması gereken ilk iştir. Türkiye’de atık toplama noktaları yerlerinin belirlenmesi işlemleri sistematik bir yöntemle dayalı olmayıp deneme yanılma ve tecrübe yoluyla gerçekleştirilmektedir. Bu çalışmada potansiyel katı atık toplama noktaları yerlerinin belirlenmesi için sistematik bir yöntem geliştirilmesi amaçlanmıştır.

Thiessen çokgenler yöntemi analiz edilecek noktaların birbirinden uzaklıklarını esas alarak çalışma alanını çokgenlere ayırır. Her çokgenin alanı çokgenin üretildiği noktaya diğer noktalardan daha yakın olacak şekilde analiz gerçekleştirilir. Bu çalışmada ise atık üretim noktaları (binalar) analiz noktaları olarak tanımlanmıştır. Oluşturulan çokgenlerin çalışma alanı sınırının dışına taşan kısımları çalışma alanına yaklaştırılmak için sınır çizgileri ile kesştirilmiştir. Daha sonra, çokgenlerin köşeleri noktasal vektör veri formatına dönüştürüldü ve yol ağıyla kesştirildi. Son olarak, birbirine yakın noktalar tek bir nokta olarak birleştirilerek potansiyel atık toplama noktalarının yerleri belirlendi. Potansiyel toplama noktalarının yerleri toplama noktalarının sayısını ve konumlarını optimize etmek için konum tahsisi gibi daha sonraki analizlerde girdi olarak kullanılabilir.

Anahtar Kelimeler: Katı Atık Yönetimi, Katı Atık Toplama Toplama, Thiessen Çokgenler Yöntemi

USING THIESSEN POLYGONS METHOD TO DETERMINE THE LOCATIONS OF POTENTIAL WASTE COLLECTION POINTS

ABSTRACT

Municipal solid waste (MSW) management is a multidisciplinary activity that covers the process from the generation of waste to its disposal. MSW collection is the visible part of the system and the public often assess the system performance through the MSW collection. The collection of solid wastes also causes serious costs for district municipalities. Determination of the locations of waste collection points is the first step of designing an efficient waste collection system. In Turkey, the locations of collection points is determined by intuitive methodologies and field experience, not by systematic planning. This study aims to develop a systematic approach to determine the locations of possible collection point locations.

Thiessen polygons approach divides the study area into polygons based on the distances of the input points from each other. The shape of a polygon is calculated based on the assumption that all the points inside the polygon is closer to the point where the polygon was produced than other input points. In this study, the waste generation points (buildings) were introduced as

input points to Thiessen polygons analysis. The output polygons were intersected with the study area boundary lines in order to bring outlier points closer to the study area. After that, the vertices of the output polygons were converted to the point vector type and snapped onto the road network. Finally, the possible locations of waste collection points were identified by integrating points close to each other into a single point. The locations of possible collection points can be used as inputs in further analysis, such as location allocation, to optimize the number and locations of collection points.

Keywords: Solid Waste Management, Solid Waste Collection, Thiessen Polygons

MUĞLA İLİNDE DOĞAL OLARAK YAYILIŞ GÖSTEREN *Crocus mathewii* ve *Crocus cancellatus* subsp. *lycius* TÜRLERİNİN MİNERAL BESLENME DURUMU VE TOPRAK ÖZELLİKLERİNİN ARAŞTIRILMASI

Dr. Öğr. Üyesi Mahmut YILDIZTEKİN

Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Köyceğiz Meslek Yüksekokulu, Bitkisel ve Hayvansal Üretim Bölümü, Köyceğiz, Muğla

ORCID: 0000-0002-0206-0117

ÖZET

Tıbbi ve aromatik bitkilerin kontrolsüz ve aşırı toplanması hem doğal florayı tahrip etmekte, hem de çok değerli endemik bitki türlerinin zamanla doğada azalmasına ve hatta yok olmasına yol açmaktadır. Bu sebeple Muğla ilinde doğal olarak yayılış gösteren Iridaceae familya üyesi *Crocus* L. cinsine ait endemik olan *Crocus mathewii* ve *Crocus cancellatus* subsp. *lycius* türler seçilmiş ve mineral madde kapsamları ile yetiştiği ortamın toprak özellikleri yapılan analizlerle karşılaştırılmalı olarak araştırılmıştır. Bunun için toprak örneklerinde saturasyon, EC, % tuz, pH, Kireç (%), organik madde (%), azot (N), fosfor (P), potasyum (K), kalsiyum (Ca), magnezyum (Mg), sodyum (Na), demir (Fe), mangan (Mn), çinko (Zn), bakır (Cu) ve bor (B) analizleri gerçekleştirilmiştir. Ayrıca, bitki örneklerinde ise bazı makro (N, P, K, Ca ve Mg) ve mikro element (Fe, Mn, Zn, Cu ve B) içeriklerine bakılmıştır.

Türlerin yayılış gösterdiği lokalitelerin toprak özellikleri genel anlamda değerlendirildiğinde; organik madde bakımından zengin, hafif asit, tuzsuz, kireç kapsamı düşük ve killi olduğu yapılan analizlerle belirlenmiştir. Bu çalışma kapsamında, *Crocus mathewii* ve *Crocus cancellatus* subsp. *lycius* türlerinin mineral beslenme durumu da incelenmiş ve topraküstü aksamalarında belirlenen makro element kapsamları sırasıyla; N: % 3.82- 4.25; P: % 0.51- 0.56; K: % 2.29- 2.18; Ca: % 0.93- 0.91 ve Mg: % 0.25- 0.23 şeklinde saptanmıştır. Dahası topraküstü aksamlarındaki mikro element kapsamlarına bakıldığında ise, Fe: 197-425 ppm; Mn: 28.35- 30.13 ppm; Zn: 61.89-51.45 ppm; Cu: 13.82-12.88 ppm ve B: 34.25- 18.34 ppm olarak tespit edilmiştir. Sonuç olarak, araştırmaya konu olan türlerin mineral besin element kapsamları çoğu kültür bitkileri için önerilen referans seviyeleri arasında kaldığı belirlenmiştir. Ancak, bu bitkilerin daha detaylı ve çok yönlü olarak araştırılması hem nesillerinin devamı hem de halk sağlığı açısından büyük önem taşımaktadır.

Anahtar Kelimeler: *Crocus*, Mineral Beslenme, Toprak, Muğla.

MINERAL NUTRITIONAL STATUS AND INVESTIGATION OF SOIL PROPERTIES OF *Crocus mathewii* and *Crocus cancellatus* subsp. *lycius* NATURALLY SPREAD IN MUĞLA PROVINCE

ABSTRACT

Uncontrolled and excessive collection of medicinal and aromatic plants not only destroys the natural flora but also their decrease in nature; even extinction of these valuable endemic plant species over time. For this reason, *Crocus mathewii* (L.) and *Crocus cancellatus* subsp. *lycius*, which are naturally distributed in Muğla province, were selected and the soil characteristics of the environment were investigated in comparison. For this, saturation, EC, salt, pH, Lime (%), organic matter (%), nitrogen (N), phosphorus (P), potassium (K), calcium (Ca), magnesium

(Mg), sodium (Na), iron (Fe), manganese (Mn), zinc (Zn), copper (Cu) and boron (B) analyzes were carried out in soil samples. In addition, some macro (N, P, K, Ca and Mg) and micro element (Fe, Mn, Zn, Cu and B) contents were examined in the plant samples.

Soil properties of the localities showed that they are rich in organic matter, slightly acid, salt-free and possesses low lime and clay. In this study, the mineral nutritional status of *Crocus mathewii* and *Crocus cancellatus subsp. lycius* species were also investigated while the macro elements were determined in the aerial parts that showed N: 3.82 - 4.25 %; P: 0.51- 0.56 %; K: 2.29 - 2.18 %; Ca: 0.93 - 0.91 % and Mg: 0.25 - 0.23 %. Moreover, the micro elements of the aerial parts are Fe: 197-425; Mn: 28.35-30.13; Zn: 61.89-51.45; Cu: 13.82-12.88 and B: 34.25-18.34 ppm. As a result, the mineral nutrient contents of the species under study are under the recommended levels for most cultivated plants. However, a more detailed and versatile research of these plants is of great importance both for the continuation of their generations and for public health.

Keywords: *Crocus*, Mineral Nutrition, Soil, Muğla.

ADAÇAYI (*SALVIA*) TÜRLERİNDEN ELDE EDİLEN UÇUCU YAĞLARIN KİMYASAL KOMPOZİSYONU VE KLİNİK ÖNEMİ OLAN BAZI BAKTERİLERE KARŞI ETKİNLİKLERİNİN İNCELENMESİ

Belgin COŞGE ŞENKAL

Prof. Dr. Yozgat Bozok Üniversitesi, Ziraat Fakültesi, Tarla Bitkileri Bölümü
ORCID: 0000-0001-7330-8098

Tansu USKUTOĞLU

Arş. Gör. Yozgat Bozok Üniversitesi, Ziraat Fakültesi, Tarla Bitkileri Bölümü
ORCID: 0000-0001-6631-1723

ÖZET

Uçucu yağlar bitkilerin yaprak, çiçek, meyve, tohum, kök vb kısımlarından farklı yöntemlerle (distilasyon, ekstraksiyon vb) elde edilen kompleks karışımlardır. Uçucu yağların kimyasal yapılarında çok sayıda bileşen bulunmakla birlikte, kuvvetli biyolojik aktivite sergilemelerinden ötürü terpenler ve fenilpropanoitler en önemli moleküllerdir. Söz konusu bu bileşikler nedeniyle bitkilerden elde edilen uçucu yağların antibakteriyal etkileri oldukça güçlüdür. Antibakteriyel etki sergileyen çok sayıda bitki olmasına rağmen, taşıdığı potansiyel bakımından Lamiaceae (Ballıbabagiller) familyası öne çıkmaktadır. *Salvia* (Adaçayı) bu familyanın en önemli cinslerinden biridir. Farklı *Salvia* türleri dünya genelinde çok çeşitli hastalık ve rahatsızlıkların tedavisinde çok eski çağlardan beri kullanılmaktadır. Bu türlerden elde edilen uçucu yağların antioksidan, antimikrobiyal, antispazmodik ve uyarıcı özellikler sergilediği bilinmektedir. Türkiye Florasında 99 *Salvia* türü vardır ve bu türlerden 51'i endemiktir.

Bu çalışmanın amacı, kültür koşullarında biri endemik (*S.cyanescens* BOISS. ET AL.) üç adaçayı (*S. aethiopsis* L. ve *S. tomentosa* L.) türünden elde edilen uçucu yağların kimyasal kompozisyonu ile antibakteriyal etkilerinin araştırılmasıdır. Bitkiler %50 çiçeklenme döneminde hasat edilmiş ve çiçekli toprak üstü aksamaları (veya herba) gölgede kurutulmuştur. Kurutulmuş örneklerde Clevenger cihazı ile elde edilen uçucu yağların kimyasal kompozisyonu GC/MS ile belirlenmiştir. Antibakteriyal aktivitenin değerlendirilmesi için disk difüzyon tekniği (Kirby-Bauer metodu) kullanılmış olup, testlerde 7 Gram(-) bakteri (*Escherichia coli*, *Pseudomonas aeruginosa*, *Salmonella typhimurium*, *Serratia marcescens*, *Proteus vulgaris*, *Enterobacter cloacae* ve *Klebsiella pneumoniae*) ve 3 Gram (+) bakteri (*Streptococcus pyogenes*, *Staphylococcus aureus*, *Staphylococcus epidermidis*) yer almıştır.

Türlerin uçucu yağ oranları %0.15-0.40 arasında değişmiştir. Araştırmada yer alan *Salvia* türlerinin çiçekli herbalarından elde edilen uçucu yağda “germacrene D, β -caryophyllene, α ve β -pinene, α -copaene ve caryophyllene oxide” ana bileşenler olarak kaydedilmiştir. Uçucu yağlar “*S.aureus*, *S.epidermidis*, *S.typhimurium*, *P. vulgaris*, *K.pneumonia* ve *E. coli*” bakterilerine karşı değişen seviyelerde aktivite sergilemiştir. *S. tomentosa* türünden elde edilen uçucu yağın, diğer iki türden elde edilen uçucu yağlara göre daha güçlü aktiviteye sahip olduğu gözlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Adaçayı, Herba, Uçucu yağ, GC/MS, Gram negatif, Antibakteriyal.

**CHEMICAL COMPOSITION OF ESSENTIAL OILS OBTAINED FROM SAGE
(*SALVIA*) SPECIES AND INVESTIGATION OF THEIR EFFECTIVENESS
AGAINST SOME CLINICALLY IMPORTANT BACTERIA**

ABSTRACT

Essential oils are complex mixtures obtained from parts of plants such as leaves, flowers, fruits, seeds, roots, etc. by different methods (distillation, extraction, etc.). Although there are many components in the chemical structure of essential oils, terpenes and phenylpropanoids are the most important molecules due to their strong biological activity. Due to these compounds, the antibacterial effects of essential oils obtained from plants are quite strong. Although there are many plants exhibiting antibacterial effects, the Lamiaceae family stands out in terms of its potential. *Salvia* (Sage) is one of the most important genera of this family. Different *Salvia* species have been used throughout the world for the treatment of a wide variety of diseases and ailments since ancient times. It is known that essential oils obtained from these species exhibit antioxidant, antimicrobial, antispasmodic and stimulating properties. There are 99 species of *Salvia* in Turkey Flora, and 51 of these species are endemic.

The aim of this study was to investigate the chemical composition and antibacterial effects of essential oils obtained from three species of sage (*S. aethiopsis* L. and *S. tomentosa* L.), one of which is endemic (*S. cyanescens* BOISS. ET AL.) grown under culture conditions. Plants were harvested at 50% flowering and their flowering aboveground parts (or herbage) were dried in the shade. The chemical composition of the essential oils obtained with the Clevenger device in the dried samples was determined by GC / MS. Disc diffusion technique (Kirby-Bauer method) was used for the evaluation of antibacterial activity and 7 Gram (-) bacteria (*Escherichia coli*, *Pseudomonas aeruginosa*, *Salmonella typhimurium*, *Serratia marcescens*, *Proteus vulgaris*, *Enterobacter cloacae* and *Klebsiella pneumoniae*) and 3 Gram (+) bacteria (*Streptococcus pyogenes*, *Staphylococcus aureus*, *Staphylococcus epidermidis*).

The essential oil ratios of the species varied between 0.15-0.40%. "germacrene D, β -caryophyllene, α and β -pinene, α -copaene and caryophyllene oxide" were recorded as the main components in the essential oil obtained from flowering herbage of *Salvia* species included in the study. Essential oils exhibited varying levels of activity against "*S. aureus*, *S. epidermidis*, *S. typhimurium*, *P. vulgaris*, *K. pneumoniae* and *E. coli*" bacteria. It was observed that the essential oil obtained from *S. tomentosa* species has stronger activity than the essential oils obtained from the other two species.

Keywords: Sage, Herbage, Essential oil, GC / MS, Gram negative, Antibacterial.

PETROLEUCISCUS CİNSİNİN GÜNCEL DAĞILIMI (PISCES: LEUCISCIDAE)

Arş. Gör. Dr. Cüneyt KAYA

Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi, Su Ürünleri Fakültesi

ORCID: 0000-0002-4531-798X

ÖZET

Petroleuciscus cinsi Karadeniz, Marmara, Azak ve Ege Denizi havzalarında dağılım göstermektedir. Moleküler ve morfolojik verilerin bir arada değerlendirildiği son çalışmalara göre Orta Asya’da tanımlanan *Petroleuciscus* cinsine ait olan türlerin aslında başka cinslere ait olduğu ortaya çıkmıştır. Geçerli güncel adlarıyla bu türler; Türkiye’nin güneydoğusunda bulunan Yükseksekova sulak alanına endemik *Alburnus kurui* ve İran’da yayılış gösteren *Acanthobrama persidis*, *Petroleuciscus esfahani* ve *Alburnus doriae*’dir. Bu türlerin yanı sıra, yakın zamanda yapılan bir çalışmada, Urmia Gölü (İran) endemiği olan ve hala geçerliliğini koruyan *Petroleuciscus ulanus* türünün de *Alburnus* cinsine ait olduğu savunulmuştur. *P. ulanus*’un hariç tutulması durumunda bu cinse ait dört geçerli tür kalmaktadır: *P. aphipsi* Kuban Nehri’nde (kuzeybatı Kafkasya, Rusya) yayılış göstermektedir; *P. borysthenicus* Marmara ve Karadeniz havzalarından bilinmektedir; *P. smyrnaeus* kuzeyde Bakırçay ile güneyde Dalaman Çayı olmak üzere Ege Denizi havzasından bildirilmiştir; *P. ninae* Büyük Menderes Nehri’nin bir kolu olan Akçay Deresi’nden, yani tek bir lokaliteden tanımlanmıştır. *P. ninae*’nin tanımlanmasından sonra, *P. smyrnaeus*’un Ege Denizi’ne dökülen birçok akarsu ve gölden yapılan önceki kayıtları, bölgedeki bazı popülasyonların tür düzeyinde belirlenmesi sırasında bazı araştırmacıların zorlanmasına sebep olmuştur. Bu çalışmanın amacı, (i) *Petroleuciscus* cinsine ait türlerin güncel taksonomik durumlarının derlenmesi ve (ii) özellikle problemlili olan Ege bölgesindeki popülasyonların hem morfolojik özelliklere hem de bölgenin zoocoğrafik yapısına göre yayılış alanlarını ortaya çıkarmaktır. Bu anlamda, Nisan 2005-Mart 2019 yılları arasında toplanmış örnekler laboratuvar ortamında incelenerek tür düzeyinde tayin edilmiştir. Bu çalışmanın en önemli çıktısı ise *P. ninae*’nin Acı (Denizli) ve Tahtalı (İzmir) gölleri ile Sarıçay (Muğla) ve Küçük Menderes (İzmir) nehirleri olmak üzere dört bağımsız su kaynağından ilk defa bildirilmesidir.

Anahtar Kelimeler: Anadolu, biyoçeşitlilik, taksonomi, tatlısu balığı.

ACTUAL DISTRIBUTION OF THE GENUS *PETROLEUCISCUS* (PISCES: LEUCISCIDAE)

ABSTRACT

The genus *Petroleuciscus* distributed in Black, Marmara, Azov and Aegean Sea basins. According to recent studies in which molecular and morphological data have been evaluated together, it has been revealed that the species belonging to the *Petroleuciscus* genus were described in the Middle East actually belong to other genera. With the actual valid names, these species are: *Alburnus kurui* in Yükseksekova wetlands from the southeast Turkey, and *Acanthobrama persidis*, *Petroleuciscus esfahani* and *Alburnus doriae* from Iran. In addition to these species, *Petroleuciscus ulanus*, which is endemic to Lake Urmia (Iran), has been considered to belong to the genus *Alburnus*. In case *P. ulanus* is excluded, there are four valid species belonging to this genus: *P. aphipsi* is distributed in the Kuban River (northwestern Caucasus, Russia); *Petroleuciscus borysthenicus* is known from Marmara and Black Sea basins;

Petroleuciscus smyrnaeus was recorded from Aegean Sea basin between Stream Bakırçay in north and Dalaman River in south; *Petroleuciscus ninae* was described from a single locality, stream Akçay, a drainage of Büyük Menderes River. After the description of *Petroleuciscus ninae*, previous records of *P. smyrnaeus* from many localities in the Aegean Sea drainages troubled some researchers during the identification of some populations on the species level. The aim of this study is (i) to review the current taxonomic status of the species belonging to the genus *Petroleuciscus* and (ii) reveal the distribution areas of the populations in the particularly problematic Aegean region according to both the morphological characteristics and the zoogeographic pattern of the region. In this sense, samples collected between April 2005 and March 2019 were examined in the laboratory and identifies at species level. The most important output of this study is that *P. ninae* has been reported for the first time from four independent water sources, namely the Lakes of Acı (Denizli) and Tahtalı (İzmir), and the rivers Sarıçay (Muğla) and Küçük Menderes (İzmir).

Keywords: Anatolia, biodiversity, freshwater fish, taxonomy.

FARKLI EKİM YÖNTEMLERİ ALTINDAKİ YALANCI TÜYLÜ FİĞ VE ARPA KARIŞIM ORANLARININ VERİMİNE İLİŞKİN MALİYET ANALİZİ

Dr. Öğr. Üyesi Hülya DOĞAN

Yozgat Bozok Üniversitesi, Teknik Bilimler Meslek Yüksekokulu

ORCID: 0000-0003-1970-4123

Prof. Dr. Cafer Sırrı SEVİMAY

Ankara Üniversitesi, Ziraat Fakültesi

ORCID: 0000-0002-3643-2513

ÖZET

Bu araştırma Ankara koşullarında Yalancı tüylü fiğ (*Vicia dasycarpa* Ten.) ve arpanın (*Hordeum vulgare* L.) farklı karışım oranlarının, farklı ekim yöntemleri altındaki verimliliklerine ilişkin maliyet analizini hesaplamak amacıyla 2012-2013 yılları arasında yürütülmüştür. Araştırma, bölünmüş parseller deneme desenine göre 3 tekrarlı olarak kurulmuştur. Ana parsellere farklı ekim yöntemleri (aynı sıraya, ayrı sıralara, dik sıralara ve serpme ekim); alt parsellere ise farklı karışım oranları (yalın olarak yalancı tüylü fiğ ve arpa, karışım olarak % 25 arpa+ % 75 yalancı tüylü fiğ, % 50 arpa+% 50 yalancı tüylü fiğ ve % 75 arpa+% 25 yalancı tüylü fiğ) uygulanmıştır. Araştırma sonuçlarına göre, en yüksek yeşil ot verimi yalın arpadan (3113.00 kg/da) elde edilmiştir. Karışım oranları içinden en yüksek ot verimi % 50 arpa + % 50 yalancı tüylü fiğ ve % 75 arpa + % 25 yalancı tüylü fiğ karışımlarından alınmıştır. Dik sıralara ekim yöntemi her iki yılda da diğer yöntemlere göre etkisi daha yüksek olmuştur (sırasıyla, 3001.20 ve 750.57 kg/da). En düşük ot verimi ise serpme ekimden alınmıştır (sırasıyla, 1989.10 ve 497.73 kg/da). Çalışmada bu sonuçlara göre yapılan maliyet analizinde ekim yöntemleri içinde, toplamda en yüksek kâr sırasıyla aynı sıralara, dik sıralara, ayrı sıralara ve serpme ekim yöntemlerinden alınmıştır. Karışım oranları içerisinde % 50 arpa +% 50 yalancı tüylü fiğ ve % 75 arpa +% 25 yalancı tüylü fiğ oranları kârlı bulunmuştur. Aynı sıralara ekim yöntemi söz konusu karışım oranları için her iki yılda da en kârlı uygulama olmuştur. Dik sıralara ekim yöntemi ise yağışın ve iklim koşullarının olumsuz olduğu yıllarda varlığını daha iyi gösterdiği gözlemlenmiştir. Serpme ekim ise en az kâr getiren ekim yöntemi olmuştur.

Anahtar Kelimeler: Arpa, ekim yöntemi, karışım oranı, maliyet analizi, yalancı tüylü fiğ

COST ANALYSIS OF THE YIELD OF WOOLYPOD VETCH AND BARLEY MIXTURE RATES UNDER DIFFERENT SOWING METHODS

ABSTRACT

This study was carried out between 2012 and 2013 in Ankara conditions to calculate the cost analysis for the effect of different mixture ratio of wooly pod vetch (*Vicia dasycarpa* Ten.) and barley (*Hordeum vulgare* L.) under different sowing methods on hay yield. The study was designed split plot experimental design with 3 replicates. The main parcels included sowing methods (sowing in same row, different row, upright row and spreading sowing); sub parcels included different mixture ratios (sole wooly pod vetch and sole barley, as a mixture 25 % barley + 75 % wooly pod vetch, 50 % barley + 50 % wooly pod vetch and 75 % barley + 25 % wooly pod) were applied. According to the results, the highest green hay yield was obtained

from sole barley (3113.00 kg/da). Among the mixture ratios, the highest hay yield were observed in 50 % barley + 50 % woolypod vetch and 75 % barley + 25 % woolypod vetch, respectively. Two years results, sowing methods strongly affected green and dry hay yield. Upright sowing found to be more effective on green and dry hay yield (3001.20 and 750.57 kg/da, respectively). The lowest hay yield were obtained from spreading sowing method (1989.10 and 497.73 kg/da, respectively). In the study, according to cost analysis; the highest profit ratio among sowing methods were obtained from same row, upright row, different row and spreading sowing, respectively. Among the mixture ratios, the highest profit ratio were observed in 50 % barley + 50 % woolypod vetch and 75 % barley + 25 % woolypod vetch, respectively. Sowing in same row has been the most profitable method in both years for mixture ratios. The method of upright row was observed to be the best in years when rainfall and climatic conditions were unfavorable. Spreading sowing has been the least profitable sowing method.

Keywords: Barley, sowing methods, mixture ratios, cost analysis, wooly pod vetch

THE FOREGUT AND MIDGUT HISTOANATOMY IN ADULT *LEPTINOTARSA DECEMLINEATA* (SAY) (COLEOPTERA: CHRYSOMELIDAE)

Nurcan ÖZYURT KOÇAKOĞLU

Academic Dr. Gazi University, Science Faculty, Biology Department
ORCID: 0000-0001-7137-8631

Selami CANDAN

Prof. Dr. Gazi University, Science Faculty, Biology Department
ORCID: 0000-0002-7402-1360

ABSTRACT

Leptinotarsa decemlineata causes significant damages in some plants belonging to the Solanaceae family in the world and in our country. Besides the most suitable host of this insect is potato, it also feeds on tomato, eggplant, tobacco and pepper plants. The potato beetle feeds on plant leaves and can even destroy shoots with increasing population density. In this study, the foregut and midgut of adult *L. decemlineata* was examined using light and scanning electron microscopies. Anatomical and histological examinations show that the alimentary canal in *L. decemlineata* is simple tube running from the mouth to the anus and consists of three parts; foregut, midgut and hindgut. The foregut consists of a pharynx, an esophagus, a thin-walled crop and an esophageal valve. The wall of the esophagus is composed of intima, monolayer cubic epithelium with oval nuclei and muscle layer. The crop is surrounded from the inside out by the intima, monolayer epithelium and muscle layer. Epithelial cells surrounding crop are smaller and less protruding than epithelial cells surrounding esophagus. The midgut is divided into anterior and posterior regions. Anterior midgut is wider than posterior midgut. The midgut wall has a single layer of cylindrical epithelium and muscle layer. The nidi are numerous and lie in the base of the midgut epithelium along the basement membrane. After the epithelial cells have emptied the secretion content into the lumen, these cells are replaced by new cells developed from nidi. As a result of, knowing the digestive tract of this species, which is quite harmful in agricultural plants, will form the basis for future studies in combating this species. It will also contribute to the research and systematic studies of the digestive tract of other Coleopteran species.

Key words: esophagus, crop, midgut, light and scanning electron microscope

***BOLUA TURKIYAE* ÜNAL, 1999 (ORTHOPTERA, TETTIGONIIDAE)'DE GASTRİK ÇEKUMUNUN MORFOLOJİK VE YAPISAL ÖZELLİKLERİ**

Irmak POLAT

Araş. Gör. Dr. Çankırı Karatekin Üniversitesi, Fen Fakültesi, Biyoloji Bölümü
ORCID: 0000-0001-7230-4589

Damla AMUTKAN MUTLU

Öğr. Gör. Dr. Gazi Üniversitesi, Fen Fakültesi, Biyoloji Bölümü
ORCID: 0000-0002-4780-8520

ÖZET

Bu araştırma, *Bolua turkiyae* Ünal, 1999 (Orthoptera, Tettigoniidae)'da gastrik çekumunun morfolojik ve yapısal özelliklerini belirlemeyi amaçlamaktadır. Gastrik çekum, *B. turkiyae*'de ve birçok böcekte bulunan sindirim kanalının parmak benzeri çıkıntılardır. Bu çekumlar orta bağırsaktan uzanır. Orta bağırsaktaki yeri böcek türlerine göre değişir. Ayrıca lümeninde sindirime yardımcı olan protozoa veya bakteri içerir. Gastrik çekum, sindirim kanalındaki yüzey alanını artırır. Böylelikle sindirim enzim salgısını ve besin emilimini artırmaya yardımcı olur.

Bu çalışmada, *B. turkiyae*'de gastrik çekumunun morfolojisi ve yapısını belirlemek için ışık ve taramalı elektron mikroskobu teknikleri kullanılmıştır. *B. turkiyae*'nin yetişkin bireyleri Haziran 2019-2020'de Bolu Hamidiye Köyü'nde toplanarak laboratuvara getirildi. Işık mikroskobu incelemeleri için stereomikroskop altında disekte edilen örnekler Formaldehit ile tespit edildi. Tespit edilen numuneler yıkama ve dehidrasyon işlemlerine tabi tutulmuştur. Daha sonra Parafin'e gömüldü. Kesit ve boyama işlemlerinden sonra dijital olarak fotoğrafları çekildi. Taramalı elektron mikroskobu (SEM) incelemeleri için numuneler kritik nokta kurutma ile kurutuldu. Staplara yerleştirilen örnekler altınla kaplandı ve incelendi.

Elde ettiğimiz verilere göre *B. turkiyae*'de iki şişkin yapıya sahip gastrik çekum orta bağırsağın ön bölgesinde yer almaktadır. Dış yüzeyden lümeneye kadar farklı katmanlardan oluşmaktadır. Dış yüzeyi kas tabakası ile çevrilidir. İç tabakada bulunan epitel hücreleri silindirik şeklindedir. Hücrelerin apikal tarafında mikrovillus vardır.

Sonuç olarak, bulgularımızın gastrik çekumun yapısı ve morfolojisine ışık tuttuğunu düşünüyoruz. Bu çalışmanın sonucu bize *B. turkiyae*'deki gastrik çekumunun diğer Orthoptera türlerine benzer olduğunu göstermiştir. Bu vesileyle, bu çalışma ile gelecekteki çalışmalara katkıda bulunmayı öngörüyoruz.

Anahtar Kelimeler: Gastrik çekum, Orthoptera, ışık mikroskobu, elektron mikroskobu, histoloji.

MORPHOLOGICAL AND STRUCTURAL FEATURES OF THE GASTRIC CAECA IN *BOLUA TURKIYAE* ÜNAL, 1999 (ORTHOPTERA, TETTIGONIIDAE)

ABSTRACT

This investigation is intended to identify the morphological and structural features of the gastric caeca in *Bolua turkiyae* Ünal, 1999 (Orthoptera, Tettigoniidae). Gastric caeca are finger-like projections of the alimentary canal found in *B. turkiyae* and many insects. These caeca extend from the midgut. Its location in the midgut varies between insect species. It also contains protozoa or bacteria that help digestion in the lumen. Gastric caeca increase the surface area in the alimentary canal. Herewith, it helps to increase digestive enzyme secretion and nutrient absorption.

In this study, the light and scanning electron microscopy are used to determine the morphology and structure of gastric caeca in *B. turkiyae*. Adult individuals of *B. turkiyae* were collected in Hamidiye Village, Bolu, Turkey in June, July 2019-2020 and taken to the laboratory. For light microscope examinations, samples which were dissected out under stereomicroscope fixed in Formaldehyde. The fixed samples were subjected to washing and dehydration processes. After that, they were embedded in Paraffin. After sectioning and staining processes, they were photographed in digitally. For scanning electron microscope examinations, the samples were dried with critical point drying. The specimens which were mounted on the stubs, were coated with gold and examined.

According to our obtained data, in *B. turkiyae*, the gastric caeca which have two bulbous structure, are located anterior region of the midgut. They consist of different layers throughout from outer surface to the lumen. The outer surface of them is surrounded by muscle layer. The epithelial cells which is founded in inner layer are cylindrical in shape. There are microvilli on the apical side of the cells.

In conclusion, we think that our findings are shine light on structure and morphology of the gastric caeca. The result of this study have shown us that the gastric caeca in *B. turkiyae* bears close resemblance to the other Orthoptera species. On this occasion, we predict to contribute to future studies with this study.

Keywords: Gastric caeca, Orthoptera, light microscope, electron microscope, histology.

GIDA DEĞER ZİNCİRİNİN İNCELENMESİ

Yüksek Lisans Öğrencisi Tarık Sercan BALOĞLU

Ankara Üniversitesi, Ziraat Fakültesi Tarım Ekonomisi Bölümü

ORCID: 0000-0001-7594-4338

ÖZET

Hızla gelişen ekonomik dünyaki büyüyen iş bölümü, üretimin küresel dağılımı, bileşenlerin artması, rekabetçilik giderek daha önemli hale gelmesi, üretimde verimliliğin artırılmasının ihtiyacı, çok fazla insana ulaşmanın gerekliliği, sürdürülebilir gelir sağlayacak Pazar alanları ihtiyacı değer zincirini zorunlu hale getiren faktörlerdendir. bir üretim döngüsünden tüketime kadar yolcuğunu şeklinde tanımlanabilmekte olan gıda zinciri, işletmelerde sürdürülebilirliğin, rekabet avantajı yaratmak için değer zincirini analizi kullanmak önemlidir. Ülkeler kalkınma stratejilerini belirlerken değer zincirindeki elemanlarını iyi bilmeli ve ölçülebilir olmalıdır. Gıda değer zincirindeki eksiklikler giderildikten sonra gelişen küresel piyasaya uygun dinamik politikalar hazırlamak için değer zinciri analizi kullanmak uygun bir araç olacaktır. Nitekim işletmelerde değer zincirini yaratmak hem tüketiciye tükettiği üründe değeri artırarak faydasını artıracak hem de üretici açısından ürüne olan talep ve ödenecek olan bedelin artmasını sağlayacaktır. Değer zinciri en basit haliyle ele alındığında hammadde, üretim ve dağıtım gibi bileşenlerden oluşurken daha komplike bir değer zincirinde tasarım, ürün geliştirme, pazarlama, dağıtım ve tüketim yer almaktadır. Değer zinciri artışı ile ürünler daha kaliteli ürünler olma yolunda ilerler. Kaliteli ürünlerle birlikte gelen müşteri memnuniyeti ile artan satış hacmi kazanır. İşletmeler küresel ekonomi ve gelişmiş ekonomiye bağlı olarak rekabetin olduğu karmaşık bir sistemdir. Bu rekabette ayakta kalabilmenin koşulu sürdürülebilir rekabet avantajı yaratmaktır. İşletmeler bu avantajı sağlamak için müşterilerin isteklerini tahmin ederek uzun süreli ilişkiler kuracak ürünler sunmalıdır. İşletmeler bu değeri oluşturabilmek için birbiriyle bağlantılı olan üretim faaliyetlerinden elde ettiği kar ile oluşur. İşletmeler değer yaratabilmesi için ya rakiplerinden daha düşük maliyetlere sahip olması ya da değer ortaya koyması gerekmektedir. İşletmeler değer yaratarak ürünlerini alan insanlarla bir bağ kurarak, müşterinin o ürünü devamlı alıcısı konumuna gelir. Bu çalışmada Porter'in 1985 de yazmış olduğu "Competitive Advantage: Creating and Sustaining Superior Performance" adlı çalışmasından dayanarak yapılmış çalışmalar incelenmiş ve irdelenmiştir. Değer zinciri kavramını, değer zinciri kavramını, Türkiye gıda sektörünü genel bakış ve değer zincirinde kullanılan Politika analiz matrisi(PAM) açıklanmıştır. Son olarak, değer zincirinin neden işletmeler için gerekli olduğu açıklanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Değer zinciri, değer zinciri analizi, PAM, Porter.

EXAMINING THE FOOD VALUE CHAIN

ABSTRACT

The growing division of labor in the rapidly developing economic world, the global distribution of production, the increase of components, the increasing importance of competitiveness, the need to increase productivity in production, the need to reach too many people, the need for market areas that will provide sustainable income are the factors that make the value chain mandatory. The food chain, which can be defined as the journey from a production cycle to consumption, is important to use value chain analysis to create sustainability and competitive

advantage in businesses. Countries should know and measure the elements in the value chain while determining their development strategies. After the deficiencies in the food value chain are eliminated, using value chain analysis will be an appropriate tool to prepare dynamic policies suitable for the developing global market. As a matter of fact, creating the value chain in enterprises will increase the benefit of the product by increasing the value of the product consumed to the consumer and will increase the demand for the product and the price to be paid for the producer. When considered in its simplest form, the value chain consists of components such as raw materials, production and distribution, while a more complex value chain includes design, product development, marketing, distribution and consumption. With the increase in the value chain, the products move towards becoming higher quality products. It gains increased sales volume with customer satisfaction that comes with quality products. Businesses are a complex system of competition due to the global economy and developed economy. The condition for surviving in this competition is to create a sustainable competitive advantage. In order to provide this advantage, businesses should anticipate the wishes of their customers and offer products that will establish long-term relationships. Businesses are formed with the profit they get from production activities that are linked to each other to create this value. Businesses must either have lower costs than their competitors or show value in order to create value. Businesses become the permanent purchaser of that product by establishing a bond with the people who buy their products by creating value. In this study, studies based on "Competitive Advantage: Creating and Sustaining Superior Performance" written by Porter in 1985 were examined and examined. The concept of the value chain, value chain concept, the policy analysis matrix used in the food industry overview Turkey and value chain (PAM) is explained. Finally, it is explained why the value chain is necessary for businesses.

Keywords: Value chain, value chain analysis, PAM, Porter.

**FARELERDE VİSCERAL LARVA MİGRANS'A (*TOXOCARA CANIS*)
ALBENDAZOL VE *NIGELLA SATIVA*'NIN BİR ARADA ETKİSİNİN
DEĞERLENDİRİLMESİ**

Ceren AŞTI

Araş. Gör. Dr. Ankara Üniversitesi Veteriner Fakültesi Parazitoloji Anabilim Dalı
ORCID:0000-0002-8424-2343

Hatice ÖGE

Prof. Dr. Ankara Üniversitesi Veteriner Fakültesi Parazitoloji Anabilim Dalı
ORCID:0000-0002-4799-3455

ÖZET

Visceral Larva Migrans (VLM), son konağı insan olmayan nematod larvalarının, insanlarda neden olduğu bir sendromdur. Söz konusu bu sendrom hiperözinozofil (yaklaşık 10,000 hücre / mm³), hepatomegali, ateş, aralıklı akciğer infiltrasyonu ve hipergamaglobunemi ile karakterize bir sendromdur. Visceral Larva Migrans'a yol açan etkenlerden biri ve en yaygın görüleni *Toxocara canis*'tir. *Toxocara canis*, yavru ve yetişkin köpeklerde sıklıkla karşılaşılan bir parazit olmakla beraber Visceral Larva Migrans sendromuna yol açması nedeniyle zoonotik öneme sahip bir parazittir. İnsanlarda özellikle oyun çağındaki çocuklarda karşımıza çıkan bu sendrom için günümüzde halen geçerli ve tam etkili bir tedavi prosedürü geliştirilememiştir. Konu ile ilgili farklı tedavi prosedürleri bulunmaktadır. Bu uygulamaların içerisinde antelmentiklerle beraber immunomodülatörlerin, mikropartiküllerin, probiyotiklerin ve gıda takviyelerinin de kullanıldığı çalışmalar bulunmaktadır. Bu çalışmada ise insanlarda VLM tedavisinde belli oranda etkili olduğu bildirilen antelmentik olan albendazol ile alternatif tedavi çalışmalarında pek çok medikal etkisi bildirilmiş olan *Nigella sativa* bitkisinin yağının ayrı şekilde ve bir arada uygulanmasının etkisi araştırılmıştır.

Çalışmada 5 farklı deney grubu (negatif kontrol grubu, pozitif kontrol grubu, albendazol grubu, *N. sativa* yağı grubu ve kombinasyon grubu) oluşturulmuş ve 125 adet 6-8 haftalık erkek *Swiss albino* ırkı fareler kullanılmıştır. Negatif kontrol grubu fareleri hariç tüm fareler enfektif dönem larva taşıyan *T. canis* yumurtası ile enfekte edilmiştir. Tedavi grubu farelerine enfeksiyon sonrası 1.- 5. günlerde albendazol ve *N. sativa* yağı ayrı ve kombine halde oral yolla uygulanmıştır. Bu süreçte aynı ortam şartlarının sağlanması amacıyla pozitif kontrol grubu farelerine ise fizyolojik tuzlu su verilmiştir. Tedavinin etkinliği parazitolojik, patolojik ve hematolojik açıdan enfeksiyon sonrası 7., 14., 28., 45. ve 60. günlerde yapılan nekropsilerle araştırılmıştır. Her bir nekropsi gününden elde edilen sonuçlar pozitif kontrol grubu sonuçları ile karşılaştırılarak değerlendirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Albendazol, fare, *Nigella sativa*, *Toxocara canis*, Visceral larva migrans.

EVALUATION OF EFFECT OF ALBENDAZOL AND *NIGELLA SATIVA* COMBINATION IN VISCERAL LARVAE MIGRANS (*TOXOCARA CANIS*) IN MICE

ABSTRACT

Visceral Larva Migrans (VLM) is a syndrome caused by nematode larvae whose definitive host is non-human. This syndrome is characterized by hypereosinophilia (about 10,000 cells / mm³), hepatomegaly, fever, intermittent pulmonary infiltration and hypergammaglobunemia. One of the agents causing this syndrome and the most common is *Toxocara canis*. *Toxocara canis* is a parasite that is frequently encountered in puppies and adult dogs, but it is a parasite of zoonotic importance due to the VLM syndrome. Currently, a valid and effective treatment procedure has not been developed for this syndrome, which is encountered in humans, especially in children in play age. There are different treatment procedures about this syndrome. Among these applications, there are studies in which immunomodulators, microparticles, probiotics and food supplements are used in addition to anthelmintics. Albendazole is an anthelmintic that has been reported to have limited effect in the treatment of VLM. *Nigella sativa* has been reported to have many medicinal influence in alternative therapy. In this study, the effect of applying the oil of *Nigella sativa* separately and in combination with albendazole has been investigated.

In this study, 5 different experimental groups (negative control group, positive control group, albendazole group, *N. sativa oil* group and combination group) were formed and 125 Swiss albino mice (6-8-week-old male) were used. All mice, except mice in negative control group, were infected with *T. canis* eggs on infected stage. Treatment were administered by orally after infection 1st - 5th days to all treatment groups (group of albendazole, *N. sativa oil* and combination), separately and in combination. The mice in positive control group were given physiologic saline solution in this period because of application the same condition to all mice. The efficacy of the treatment was investigated by parasitological, pathological and hematological after necropsies performed on the 7th, 14th, 28th, 45th and 60th days post-infection. Results obtained from each day of necropsy were evaluated by comparing them with positive control group results.

Keywords: Albendazole, mice, *Nigella sativa*, *Toxocara canis*, Visceral larvae migrans.

TÜRK KANATLI SEKTÖRÜNE GENEL BİR BAKIŞ

Dr. Öğr. Üyesi Hakan GÜLER

Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Veteriner Fakültesi

ORCID: 0000-0002-4343-6758

ÖZET

Kanatlı hayvan eti, ekonomik yararlılığı ile özellikle toplumda daha düşük gelir düzeyine sahip aileler başta olmak üzere genelde tüm bireylerin beslenmesinde önemli rolü olan, içeriğindeki düşük yağ ve yüksek protein nedeniyle de sağlıklı yaşam ve dengeli beslenmede önemi oldukça yüksek bir besin kaynağıdır.

Üretiminin kolay ve hızlı, maliyetinin de düşük olması, kanatlı et sektörünü ülkemizde olduğu kadar dünyada da hayvancılık sektörünün en gelişmiş pazarı yapmaktadır.

Türkiye'nin kanatlı et sektörü özellikle 1970'li yıllardan itibaren ilerleme göstermeye başlamıştır. Özellikle 1990'lı yıllardan itibaren sektöre yapılan destekleme yatırımlarının çoğalması ve teknolojik seviyedeki artış ile birlikte, Türkiye kanatlı et sektöründe küresel düzeyde önemli üretici ülkelerden biri haline gelmiştir.

Türkiye'de tavuk eti üretimi ve kesilen tavuk sayısı yıllar itibariyle artış göstermektedir. Nitekim ülkemizde tavuk eti üretimi ve kesilen tavuk sayısı 2018 yılında bir önceki yıla göre %0,9 oranında artarak 2,2 milyon tona ulaşmıştır. Kesilen tavuk sayısı ise aynı yıla göre %0,01 oranında artarak, 1,2 milyar adet olarak gerçekleşmiştir.

Yine 2018 yılında ülkemizde kişi başına tüketilen tavuk eti tüketimi 20,8 kg' olarak görülürken. İhracat miktarı bir önceki yıla göre %12,3 oranında artış göstererek 453.366 tona ulaşmıştır.

Ülkemiz kanatlı sektöründe tüm bu olumlu gelişmelere rağmen bir takım sorunlar mevcuttur. Özellikle üretim maliyetlerinin yüksek olması, yem hammaddeleri ile ithal girdilerin fiyatlarının artması, yurt içinde yem hammadde üretiminin sınırlı olması, damızlık materyal konusundaki dışa bağımlılık ve ihracatın yetersizliği gibi sorunlar kanatlı et sektörünün karşılaştığı önemli sorunları teşkil etmektedir.

Yapılan bu çalışma ile Türkiye'de kanatlı sektörünün genel durumu ortaya konulmaya çalışılarak sektörün içinde bulunduğu sıkıntıların giderilmesine yönelik hedeflerin belirlenmesi ve çözüm önerilerinin sunulması amaçlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Türkiye, Kanatlı sektörü, Tavuk, Ekonomi, Pazar

AN OVERVIEW OF THE TURKISH POULTRY SECTOR

ABSTRACT

Poultry meat, with its economic benefits, plays an important role in the nutrition of all individuals in general, especially families with lower income levels in the society, and due to its low fat and high protein content, it is a very important food source in healthy living and balanced nutrition.

The fact that its production is easy and fast and its cost is low makes the poultry meat sector the most developed market of the livestock sector in the world as well as in our country.

Poultry sector in Turkey has begun to show progress particularly since the 1970s. Especially with the increase in the investment promotions given and advances in the technological level

since the 1990s, Turkey has become one of the major producer countries at a global level in the poultry meat sector.

Chicken meat production and the number of slaughtered chickens has been increasing over the years in Turkey. As a matter of fact, chicken meat production in our country increased by 0.9% in 2018 compared to the previous year and reached 2.2 million tons. The number of slaughtered chickens increased by 0.01% compared to the same year and reached 1.2 billion units.

In 2018, per capita consumption of chicken meat in our country was seen as 20.8 kg, while the export amount increased by 12.3% compared to the previous year and reached 453,366 tons.

Despite all these positive developments in the poultry industry of our country, there are some problems as well. Problems such as high production costs, rising prices of feed raw materials and imported inputs, limited domestic production of feed raw materials, foreign dependency on breeding materials and insufficient exports constitute the major problems faced by the poultry meat industry.

This study aims to set the targets for the elimination of the problems that the sector faced and to propose solutions for those problems by presenting the general situation of the poultry sector in Turkey.

Keywords: Turkey, Poultry Sector, Chicken, Economy, Market

TÜRKİYE SU ÜRÜNLERİ AVCILIK SEKTÖRÜNE GENEL BİR BAKIŞ

Dr. Öğr. Üyesi Hakan GÜLER

Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Veteriner Fakültesi

ORCID: 0000-0002-4343-6758

ÖZET

Su ürünleri sektörü, tüm dünyada olduğu gibi Türkiye’de de üretim ve ticaret boyutuyla sağlamış olduğu istihdam ve yaratmış olduğu katma değer ile stratejik bakımdan oldukça büyük öneme sahiptir.

Son yıllarda yapılan çeşitli araştırmalarda, su ürünleri yetiştiricilik üretiminin sürekli olarak artarken, deniz ve iç su avcılığı üretiminin daha düşük bir seviyede seyrettiği görülmektedir. Uzmanlar bu durumu uzun vadede yetiştiricilik üretiminin avcılık üretimini geçerek geleceğin sektörü olarak adlandırmaktadır. İstatiksel olarak doğru rakama ne kadar yaklaşılsa yaklaşılırsın, asıl mesele su ürünleri stoklarının sürdürülebilir avcılığının sağlanabilmesidir. Bu da ancak eldeki mevcut av filosunun stoklardan optimum ve daimi faydalanabileceği biçimde kontrol edilmesi ile mümkündür.

İstatistiki verilere göre ülkemizde su ürünleri yetiştiricilik üretimi yıllar boyu artış göstermiş olup, son 10 yılda yıllık olarak 537-704 bin ton arasında su ürünleri üretilmiş olduğu ve toplam üretim içerisinde yetiştiriciliğin payının yüksek olduğu görülmektedir.

Gittikçe önemini her sektörde hissettiren iklim değişikliği, yaşam alanlarının deformasyonu, su kaynaklarının her geçen gün kirlenmesi ve su ürünleri stoklarının azalması gibi muhtemel sebeplerden avcılık üretiminin daha fazla artmayacağı öngörülmektedir. Bundan dolayı, günümüzde su ürünleri avcılığındaki temel prensip mevcut üretimi sürdürebilmek düşüncesidir. Yapılan bu araştırmada dikkat çeken; Türkiye’de su ürünleri sektöründe yaşanan ve yapısal bozukluklardan kaynaklanan önemli sorunları çözmek için sektörle ilişkide olan tüm kurumların işbirliği içinde çalışması ve soruna bir bütünsellik içinde yaklaşmaları şarttır. Mevcut avcı kooperatiflerin güçlendirilmesi, küçük avcı ve üreticileri güçlendirecek yok olmalarını engelleyebilecektir. Ayrıca üretici birliklerinin sektörü gerek yerelde gerekse politika hazırlıklarında temsil edebilmesi önemlidir. Aksi takdirde başarılı olmak söz konusu olamadığı gibi ciddi bir ekonomik kayıp meydana gelecek ve hedefe ulaşamayacaktır

Anahtar Kelimeler: Türkiye, Su ürünleri, Avcılık, Üretim, Ekonomi

AN OVERVIEW OF THE HUNTING FISHERIES SECTOR IN TURKEY

ABSTRACT

The fisheries sector is quite great importance from a strategic point in Turkey as well as in the whole world with the employment provided by the dimensions of production and trade and the added value it creates.

Various studies performed recently show that aquaculture production has been increasing continuously, while marine and inland fisheries production is at a low level. Experts expect that aquaculture production will surpass the hunting production and it will become the prominent sector of the future. No matter how close to the statistically correct figure, the main issue is that maintaining the sustainable hunting of the fisheries stocks. This situation is only possible to control the existing fishing fleet in such a way that it can make optimum and permanent use of the stocks.

According to the statistical data, aquaculture production in our country has increased over the years, and it is seen that 537-704 thousand tons of water products has been produced annually in the last 10 years and the share of aquaculture in the total production is high.

It is predicted that fishing production will not increase more due to possible reasons such as climate change, deformation of living spaces, pollution of water resources and decrease in fisheries stocks, which are increasingly important in every sector. Therefore, the basic principle of fisheries today is the idea of continuing the current production.

This research shows that it is imperative that all institutions that are in contact with the sector work in cooperation and approach the problem in a holistic manner in order to solve important problems arising from structural disorders in the fisheries sector of Turkey. Strengthening existing hunting cooperatives will support small hunters and producers and prevent their extinction. It is also important that union of the producers can represent the sector both locally and in policy preparations. Otherwise, success will not be reached, the target will not be achieved and a serious economic loss will occur.

Keywords: Turkey, Water products, Catch, Production, Economy

BAĞIŞIKLIK SİSTEMİ ÜZERİNE OLUMLU ETKİLİ BAZI NUTRİSYONELLER

Vet. Hek. Doktora Öğrencisi Nil SİPAHİOĞLU

Ankara Üniversitesi Veteriner Fakültesi Hayvan Besleme ve Beslenme Hastalıkları Anabilim Dalı

ORCID: 0000-0002-6028-7045

Prof. Dr. Gültekin YILDIZ

Ankara Üniversitesi Veteriner Fakültesi Hayvan Besleme ve Beslenme Hastalıkları Anabilim Dalı

ORCID: 0000-0002-1003-9254

ÖZET

Hayvan sağlığını etkileyen, bağışıklığı güçlendiren birçok besinsel etkili maddeler vardır. Bunların bir kısmı besin maddesi olarak bilinirken bir kısmı katkı maddesi olarak tanınmaktadır. Bu maddelerin içinde yer alan bazı etken maddeler de bu etkiyi daha da güçlendirmektedir. Vitaminler, vitamin ön maddeleri, kimyasal bağ farklılığı olan bazı antinutrisyoneller farklı fizyolojik etkiler de ortaya koymaktadır. Biyokimyasal bakış açısı ile bakıldığında C vitaminin birçok immün mekanizmada görev aldığını gösteren önemli deliller vardır. Bunun dışında insanlarda soğuk algınlığı, solunum yolu infeksiyonlarında, efüzyonlu otitis mediada, aterosklerozda, kanser, demir emiliminde, yara iyileşmesinde, H. pylori enfeksiyonunda, Dikkat Eksikliği ve Hiperaktivite Hastalığı (Attention Deficit Hyperactivity Disorder, ADHD) ve alkaptonürde C vitamininin önerilen dozlarda kullanımının güvenilir olduğu bilinmektedir. C vitamini kollajen metabolizmasındaki görevine ek olarak immün fonksiyonda lökosit fonksiyonlarını kuvvetlendirerek interferon seviyesi ve aktivitesini arttırmada, antikor sayısı ve cevabının artmasında, sinir dokusundaki transmitterlerin ve hormonların üretiminde, karnitin sentezinde ve diğer besinsel değerlerinin emilimi ve kullanımında çok önemli bir yeri vardır. Bunun yanında hayvan beslemede antinutrisyonel etkisinden daha çok immün sistem stimulatörü görevi ön plana çıkan β -glukan, başta kardiyovasküler sistem ve immün sistem olmak üzere vücudun birçok sistemi üzerinde etkilidir. Makrofajlar üzerindeki güçlü uyarıcı etkileri nedeniyle, makrofajların sitotoksitesini ve fagositik kapasitesini artırırlar. Raporlar beta-glukanların antioksidan, antiviral, antibakteriyel ve antifungal aktiviteler gösterdiğini ve yaralar üzerinde iyileştirici bir etkiye sahip olduğunu göstermektedir. β -glukan gibi inülininde bağışıklığa olumlu etkili olduğu gözlenmiş, hindibağ ve yer elmasının köklerinden izolasyonu yapılmıştır. Hazırlanan preparatlar insan ve hayvan beslenmesinde kullanılmıştır. Prebiyotiklerle yapılan birçok çalışma mevcuttur. Yapılan çalışmalarda probiyotiklerinde salgıladıkları metabolitleriyle bağışıklığa etki edebildiği gözlenmiştir. Bifidobakteri bu konuda ön plana çıkmıştır. Vücutlarımızda kimyasal tepkimelerde gerekli olan minerallerin varlığı ve yeterli seviyede olması da bağışıklığı destekleyici güçlendirici etkilere sahiptir. Ülkemizde zengin yatakları bulunan bor minerali birçok sektörel alanda kullanılmaya başlanmış ve yenmesi durumunda ortaya çıkacak etkilerle ilgilide çalışmalar yürütülmüştür. Hayvan yemlerinde katkı maddesi olarak denenmiştir. Bağışıklık için etkili olan bir diğer konuda aminoasitlerdir. Aminoasitlerin yeterli seviyede olması bağışıklığa pozitif yönde etkilidir.

Anahtar Kelime: Beslenme, β -glukan, Bifidobakteri, Bor, İmmün Sistem, Mineraller, Vitamin.

SOME NUTRITIONALS WITH POSITIVE EFFECT ON THE IMMUNE SYSTEM

ABSTRACT

There are many nutritionally effective substances that affect animal health and strengthen immunity. Some of these are known as nutrients, while some are known as additives. Some active substances included in these substances also strengthen this effect. Vitamins and their precursors, chemical bond differences reveal the different physiological effects of some antinutritionals. From a biochemical point of view, there is important evidence that vitamin C plays a role in many immune mechanisms. In addition, the use of vitamin C in recommended doses is safe in humans in cold, respiratory infections, otitis media with effusion, atherosclerosis, cancer, iron absorption, wound healing, H. pylori infection, Attention Deficit Hyperactivity Disorder (ADHD) and alkaptonuria. is known to be. In addition to its role in collagen metabolism, vitamin C has a very important role in increasing the level and activity of interferon by strengthening leukocyte functions in immune function, increasing the number and response of antibodies, the production of transmitters and hormones in the nervous tissue, the synthesis of carnitine, and the absorption and use of other nutritional values. In addition, β -glucan, which is a stimulator of the immune system rather than its antinutritional effect in animal nutrition, is effective on many systems of the body, especially the cardiovascular system and immune system. Due to its powerful stimulating effects on macrophages, it increases the cytotoxicity and phagocytic capacity of macrophages. Reports show that beta-glucans show antioxidant, antiviral, antibacterial and antifungal activities and have a healing effect on wounds. Like-glucan, inulin has been observed to have a positive effect on immunity, and isolation of the roots of dandelion and Jerusalem artichoke was made. The preparations prepared were used in human and animal nutrition. There are many studies conducted with prebiotics. It has been observed in studies that it can affect immunity with metabolites secreted in probiotics. Bifidobacteria came to the fore in this regard. The presence of minerals necessary for chemical reactions in our bodies and their sufficient level have strengthening effects that support immunity. Boron, which has rich deposits in our country, has started to be used in many sectoral areas and studies have been carried out on the effects that will arise if it is eaten. It has been tested as an additive in animal feeds. Another important issue for immunity is amino acids. Having sufficient amino acids has a positive effect on immunity.

Keywords: Bifidobacteria, Boron, β -glucan, Immune System, Minerals, Nutrition, Vitamins.

KÖPEK VE KEDİLERİN BESLENMESİNDE PELET YEMLER

Vet. Hek. Doktora Öğrencisi Nil SİPAHİOĞLU

Ankara Üniversitesi Veteriner Fakültesi Hayvan Besleme ve Beslenme Hastalıkları Anabilim Dalı

ORCID: 0000-0002-6028-7045

Prof. Dr. Gültekin YILDIZ

Ankara Üniversitesi Veteriner Fakültesi Hayvan Besleme ve Beslenme Hastalıkları Anabilim Dalı

ORCID: 0000-0002-1003-9254

ÖZET

Kedi ve köpekler en yaygın olarak beslenen çevremizde sıkça gördüğümüz karnivor sınıfta yer alan canlılardır. Evlerimizde bakımlarını üstlendiğimiz evcil hayvanlar insanlara canlılarla ortak yaşamayı, paylaşmayı öğretmekle birlikte psikolojik yönden de destek sağlamaktadır. Bu canlıların bakımıyla ilgili en önemli kelimelerden birini beslenme oluşturmaktadır. Beslenme sağlıklarıyla bire bir bağlantılıdır. Bizden farklı beslenme ihtiyaçları ve farklı besinlere sahip olan kedi köpeklerin beslenmeleri de özel şekilde sağlanmalıdır. Sağlıklı beslenebilmeleri için gereken besin içeriklerini ev ortamında hazırlamanın zorluğu sebebiyle ağız sağlıklarını bozmayacak, esansiyel yağ ve aminoasit, ihtiyaçlarını karşılayacak her öğünde gerekli karbonhidrat, protein, yağ almalarını sağlayacak, bağırsak sağlığını bozmayacak, dışkıda koku yapmayacak, hazırlanması gerekmeyen hazır ticari mamalar üretilmiştir. Kedi köpek mamalarının hazırlanışı diğer pelet mamalarla benzerlik gösterir. Pelet mama temizlenen mama ham maddelerinin, öğütülüp, belirli oranda karıştırılıp pelet makinesinin peletleyebileceği standartlara getirilip peletlenmesiyle elde edilir. Mamalar hayvanların türüne, ırkına, yaşına, cinsiyetine sterillik durumlarına, hareketliliklerine ve sağlık durumlarına göre üretilirler. Bu üretimlerin gerçekleştirilebilmesi için gerekli formüller ve katsayılar firmalarca kullanılır. Tüm bu hesaplama ve süreçlerin ev ortamında yapılabilmesi hayli zordur. Her öğünlerinde evde dengeli ve sağlıklı bir öğün hazırlamak zordur. Özellikle günde 10 öğünün üstünde yemek yemeyi tercih eden kedilerinde göz önüne alınmasıyla mamaların büyük bir kolaylık olduğu kabul edilmelidir. Bunun yanı sıra hayvanların fizyolojik özelliklerinin dikkate alınmamasıyla hazırlanan besinler sağlıklarına saatler, günler ve yıllar içinde olumsuz etkili olacaktır. Mineral dengesizliği karbonhidrat protein dengesizliği bulunan öğünler sindirim sistemi ve sağlığa olumsuz etkide olacaktır.

Mevcut evlerde ve sokaklarda beslenen hayvan sayısında gittikçe artmasıyla büyüyen bir sektöre de dönüşmüştür. Son yıllarda ülkemizde üretilen hayvan gıdası ve çığneme malzemesi üretiminde de artış gözlenmiştir. İnsanların hayvanlara bakış açısı değişmiş çoğu hayvan sahibi hayvanı için sektörden en iyisini talep etmeye başlamıştır. Hayvan sahiplerinin bir kesimi ise günceli takip edip en son elde edilen bilimsel çalışmaların sonucuna göre hayvanlarına mama hazırlanmasını ve çok zengin besinsel içerikte mamaların yapılmasını talep etmektedir. Bu taleplerin en büyüğü beslenmeleriyle ilgili konularda olmaktadır.

Anahtar kelimeler: Beslenme, Kedi, Köpek, Pelet Mama, Pelet Mama Üretimi

PELLETS FOR THE NUTRITION OF DOGS AND CATS

ABSTRACT

Cats and dogs are the creatures belonging to the carnivore class that we frequently see in our environment. The pets that we take care of in our homes teach people to live and share with living things, as well as provide psychological support. One of the most important items related to the care of animals is nutrition. It is directly linked to their nutritional health. Nutrition for cats and dogs with different nutritional needs and different nutrients should be provided in a special way. Due to the difficulty of preparing the nutritional contents required for healthy nutrition in the home environment, ready-made commercial foods that will not harm the oral health, provide essential fat and amino acid, necessary carbohydrate, protein and fat in every meal that will meet their needs, will not disturb the intestinal health, do not smell in the stool, and do not need to be prepared. The preparation of cat and dog foods is similar to other pellet foods. Pellet printing is basically achieved by pelletizing the cleaned food raw materials by grinding them, mixing them at certain rates and bringing them to the standards that the pellet machine can pellet. Foods are produced according to the type, race, age, gender, sterility, mobility and health conditions of the animals. The necessary formulas and coefficients are used by the companies in order to realize these productions. It is very difficult to perform all these calculations and processes in a home environment. It is difficult to prepare a balanced and healthy meal at home with every meal. It should be accepted that the food is a great convenience, especially considering the cats who prefer to eat more than 10 meals a day. In addition, foods prepared by ignoring the physiological characteristics of animals will have a negative effect on their health in hours, days and years. Meals with mineral imbalance, carbohydrate protein imbalance, will have a negative effect on the digestive system and health. It has also turned into a growing industry with the increasing number of animals fed in existing houses and streets. In recent years, an increase has been observed in the production of animal food and chewing material produced in our country. People's perspective on animals has changed and most animal owners have started to demand the best from the industry for their animals. Some of the animal owners, on the other hand, follow the current and demand that their animals be prepared and prepared with very rich nutritional content according to the results of the latest scientific studies. The biggest of these demands are on issues related to nutrition.

Keywords: Cat, Dog, Nutrition, Pellet Food, Pellet Food Production

SIĞIR LAKTOPEROKSİDAZ SİSTEMİNE KARŞI BAZI BENZOKİNON VE NAFTOKİNON TÜREVLERİNİN İNHİBİSYON PARAMETRELERİ

Dr. Öğr. Üyesi Ramazan KALIN

Erzurum Teknik Üniversitesi, Fen Fakültesi, Temel Bilimler Bölümü

ORCID: 0000-0002-5917-1299

ÖZET

Biyoaktif bileşenlere sahip olan süt, makro ve mikro besin maddelerinin yanı sıra hastalık risklerini azaltan antioksidan bileşenler içerir. Bunlardan bir tanesi oksidoredüktaz enzim sınıfının bir üyesi olan laktoperoksidaz (LPO: H₂O₂-Oksidoredüktaz, E.C. 1.11.1.7) enzimidir. LPO, memelilerin süt, gözyaşı, tükürük ve hava yolu yüzey sıvısında bulunur. Sütteki laktoperoksidaz sisteminin antibakteriyel etkisi, SCN⁻¹ iyonlarının H₂O₂ varlığında katalizlenen reaksiyonu sonucu oluşan ürünlere dayanır. Laktoperoksidaz sisteminin (SCN⁻¹, OSCN⁻¹) ara aktif oksidasyon ürünlerinin; dış zar, hücre duvarı, sitoplazmik zar, taşıma sistemleri, glikolitik enzimler ve bazı bakteriler gibi hücre sistemleri üzerinde etkisi olduğu bilinmektedir.

Aromatik bileşiklerin yükseltgenmiş türevleri olan kinonlar, biyolojik olarak oldukça aktif moleküllerdir. Kinon yapısındaki doğal veya sentetik bileşikler, antikanser, antimikrobiyal ve antifungal aktiviteler gibi farmakolojik özelliklere sahiptirler. Aynı zamanda, kinonların hem fotosentez hem de elektron transport sistemi üzerinde etkileri olduğu bilinmektedir. Endüstrinin birçok alanında kullanılan doğal veya sentetik yapıdaki renklendirici maddelerin bazıları da yine kinon türevleridir.

Enzimler; tıp, gıda ve çevre endüstrilerinde yaygın olarak kullanılmaktadır. İnhibitörlerin metabolik mekanizmalarının açıklanması biyokimyacılar için önemli bir çalışma alanıdır. Bu çalışmada; farmakolojik olarak birçok aktiviteye sahip olan bazı benzokinon (1,4-benzokinon; 2,6-dikloro-1,4-benzokinon; 2,6-dimetil-1,4-benzokinon) ve naftokinon (2-metil-1,4-naftokinon; 2-hidroksi-1,4-naftokinon) türevlerinin LPO aktivitesi üzerine *in vitro* şartlarda inhibisyon etkileri incelendi. Bu amaç doğrultusunda öncelikle, LPO enzimi ligant olarak sülfanilamitin kullanıldığı bir afinite kromatografisi tekniği ile tek kademede % 65,98 verim ile 399,04 kat saflaştırıldı. Saflaştırılan LPO enziminin saflığı yapılan SDS-PAGE ile kontrol edildi ve molekül kütlesi yaklaşık 78 kDa olarak belirlendi. Kinon türevlerinin inhibisyon etkilerini belirlemek için, ABTS kromojenik substrat varlığında 412 nm'de spektrofotometrik ölçümler gerçekleştirildi. Elde edilen sonuçlardan aktiviteye (%) karşı [Kinon türevleri] grafikleri çizildi ve bu grafiklerden IC₅₀ değerleri hesaplandı. IC₅₀ değerleri, 1,4-benzokinon, 2,6-dikloro-1,4-benzokinon, 2,6-dimetil-1,4-benzokinon, 2-metil-1,4-naftokinon ve 2-hidroksi-1,4-naftokinon için sırasıyla 2,366, 0,077, 1,249, 0,404 ve 0,797 µM olarak hesaplandı. Son olarak, yapılan aktivite ölçümleri sonucunda çizilen Lineweaver-Burk grafiklerinden kinon türevlerinin K_i değerleri ve inhibisyon tipleri belirlendi. Hesaplanan sonuçlara göre, en güçlü inhibisyonu 0,077 µm değeri ile 2,6-dikloro-1,4-benzokinon molekülü gösterdi.

Anahtar Kelimeler: Laktoperoksidaz, *In Vitro*, Kinon, Afinite Kromatografisi

INHIBITION PARAMETERS OF SOME BENZOQUINONE AND NAPHTHOQUINONE DERIVATIVES AGAINST BOVINE LACTOPEROXIDASE SYSTEM

ABSTRACT

Milk, which has bioactive components, contains macro and micro nutrients as well as antioxidant components that reduce disease risks. One of these is the lactoperoxidase (LPO: H₂O₂-Oxidoreductase, E.C. 1.11.1.7) enzyme, a member of the oxidoreductase enzyme class. LPO is found in mammalian milk, tears, saliva, and airway surface fluid. The antibacterial effect of the lactoperoxidase system in milk is based on the products formed as a result of the reaction of SCN⁻¹ ions in the presence of H₂O₂. Intermediate active oxidation products of lactoperoxidase system (SCN⁻¹, OSCN⁻¹) are known to have an effect on cell systems such as outer membrane, cell wall, cytoplasmic membrane, transport systems, glycolytic enzymes and some bacteria.

Quinones, oxidized derivatives of aromatic compounds, are highly biologically active molecules. Natural or synthetic compounds in quinone structure have pharmacological properties such as anticancer, antimicrobial and antifungal activities. In addition, It is known that quinones have effects on both photosynthesis and electron transport system. Some of the natural or synthetic coloring agents used in many areas of the industry are also quinone derivatives.

Enzymes are widely used in the medical, food and environmental industries. Explaining the metabolic mechanisms of inhibitors is an important field of study for biochemists. In this study; *In vitro* inhibition effects of some benzoquinone (1,4-benzoquinone; 2,6-dichloro-1,4-benzoquinone; 2,6-dimethyl-1,4-benzoquinone) and naphthoquinone (2-methyl-1,4-naphthoquinone; 2-hydroxy-1,4-naphthoquinone) derivatives, which have many pharmacological activities, on LPO activity were investigated. For this purpose, The LPO enzyme was purified 399.04 fold with a yield of 65.98% in one step with an affinity chromatography technique using sulfanilamide as ligand. The purity of the purified LPO enzyme was checked by SDS-PAGE and its molecular mass was determined to be approximately 78 kDa. In order to determine the inhibition effects of the quinone derivatives, spectrophotometric measurements were performed at 412 nm in the presence of ABTS chromogenic substrate. Activity (%)-[Quinone derivatives] graphs were drawn from the results and IC₅₀ values were calculated from these graphs. The IC₅₀ values were calculated as 2.366, 0.077, 1.249, 0.404 and 0,797 μM for 1,4-benzoquinone, 2,6-dichloro-1,4-benzoquinone, 2,6-dimethyl-1,4-benzoquinone, 2-methyl-1,4-naphthoquinone and 2-hydroxy-1,4-naphthoquinone), respectively. Finally, K_i values and inhibition types of quinone derivatives were determined from Lineweaver-Burk plots drawn as a result of activity measurements. According to calculated results, 2,6-dichloro-1,4-benzoquinone molecule showed the strongest inhibition with a value of 0.077 μm.

Keywords: Lactoperoxidase, *In Vitro*, Quinone, Affinity Chromatography

ACHILLEA PHRYGIA TÜRÜNÜN UÇUCU YAĞ KOMPOZİSYONU VE BAZI ACHILLEA L. TAKSONLARININ FİTOTERAPİK ÖZELLİKLERİ

Eczacı Ömer TEKİN

Adıyaman Üniversitesi, Eczacılık Fakültesi, Adıyaman, Türkiye.

Doç. Dr. Ömer KILIÇ

Adıyaman Üniversitesi, Eczacılık Fakültesi, Adıyaman, Türkiye

ORCID: 0000-0003-3409-1572

Öğr. Grv. Miray EGE

Adıyaman Üniversitesi, Eczacılık Fakültesi, Adıyaman, Türkiye.

ORCID: 0000-0002-8872-5983

Dr. Öğr. Üyesi Erkan YILMAZ

Adıyaman Üniversitesi, Eczacılık Fakültesi, Adıyaman, Türkiye.

ORCID: 0000-0002-0947-3096

ÖZET

Bitkiler, geçmişten günümüze kadar birçok hastalığın tedavisinde kullanılmış ve kullanılmaya devam edilmektedir. Sentetik ilaçların artması, yan etkilerinin daha fazla olması ve daha fazla kullanılmasıyla birlikte etnobotaniğe, doğal bitki örnekleri ile bitkisel droglarla tedaviye ve fitoterapiye yönelen bireylerin sayısı her geçen gün artmaktadır. *Achillea* L. cinsi ülkemizde yaklaşık 52 tür ve 58 takson ile temsil edilmekte ve bunların yarısına yakını endemik özelliktedir. *Achillea* türleri halk arasında çoğunlukla “civanperçemi, baytaran, pireotu, yılançiçeği” gibi isimlerle anılmaktadır. *Achillea* türleri halk arasında idrar artırıcı, iştah artırıcı, gaz giderici, tonik, idrar söktürücü, terletici, hazımsızlık giderici, yaraları iyileştirici, üriner antiseptik, öksürük kesici, ödem söktürücü ve adet söktürücü gibi çeşitli alanlarda kullanılmaktadır. Bununla birlikte civanperçemi üyelerinin çoğunluğunun potansiyel antifungal, herbisidal, larvisidal, böcek öldürücü, antibakteriyel, antimikrobiyal, antioksidan, immünolojik, anti-inflamatuar, antinosiseptif, genotoksisite, antiproliferatif, anksiyolitik, anti-trombosit, anti-ülserojenik özellikleri ve aktiviteleri yapılan çalışmalar sonucu bulunmuştur.

Uçucu yağlar aromatik bitki materyallerinden ekstrakte edilen yağlı aromatik sıvılardır. Genellikle kokulu olan bu maddeler yağ görünümünde olduklarından “esans”, “uçucu yağ” veya “eterik yağ” olarak adlandırılırlar. Bu çalışmada, *Achillea phrygia* Boiss. & Bal. türünün uçucu yağ kompozisyonu belirlenmiş ve *Achillea* taksonlarının fitoterapik önemi üzerinde durulmuştur. Bitkinin uçucu yağı, su distilasyonu yöntemi ile elde edilmiş ve GC-MS yöntemi kullanılarak analiz edilmiştir. 100 g bitki örneğinden 0.3 ml uçucu yağ elde edildi ve bitkinin uçucu yağ içeriği bakımından zengin olduğu bulundu. Sonuçta bitki uçucu yağından otuz altı bileşen tespit edildi. Ana bileşenler camphor (%14.48), borneol (%14.08), verbenon (%12.48) ve eucalyptol (%8.9) olarak bulundu. Sonuçlar doğal ürünler, yenilenebilir kaynaklar, kullanım alanları ve cins üyelerinin fitoterapik özellikleri açısından tartışıldı.

Anahtar Kelimeler: *Achillea*, Asteraceae, Uçucu yağ, Fitoterapi.

ESSENTIAL OIL COMPOSITION OF *ACHILLEA PHRYGIA* AND PHYTOTERAPIC PROPERTIES OF SOME *ACHILLEA* L. TAXA.

ABSTRACT

Plants have been and continue to be used in the treatment of many diseases from the past to the present. With the increase of synthetic drugs, more side effects and more use, the number of individuals who turn to ethnobotany, treatment with natural plant samples and herbal drugs and phytotherapy is increasing day by day. The genus *Achillea* L. is represented by approximately 52 species and 58 taxa in our country and nearly half of them are endemic. *Achillea* species are commonly known by names such as "yarrow, baytaran, pyrethrum, serpentine" among the people. *Achillea* species are popularly used in various fields such as diuretic, appetite enhancer, carminative, tonic, diuretic, diaphoretic, indigestion remover, wound healing, urinary antiseptic, cough suppressant, edema remover and menstrual remover. However, potential antifungal, herbicidal, larvicidal, insecticidal, antibacterial, antimicrobial, antioxidant, immunological, anti-inflammatory, antinociceptive, genotoxicity, antiproliferative, anxiolytic, anti-thrombocyte, anti-ulcerogenic properties and activities of most members of yarrow were found.

Essential oils are oily aromatic liquids extracted from plant materials. These substances, which are generally fragrant, are called "essential oil" or "ethereal oil" because they look like oil. In this study, essential oil composition of the *Achillea phrygia* Boiss. & Ball. species was determined and phytotherapeutic importance of *Achillea* taxa were investigated. Essential oil of plant sample, was obtained by water distillation and analyzed by GC-MS method. 0.3 ml of essential oil was obtained from 100 g plants and this plant was found to be rich in respect to essential oil content. As a result, thirty-six components were ultimately identified from the plant essential oil. The main components were camphor (14.48%), borneol (14.08%), verbenon (12.48%) and eucalyptol (8.9%). Results were discussed in terms of natural products, renewable resources, usage areas and phytotherapeutic properties of the genus members.

Key words: *Achillea*, Asteraceae, Essential oil, Phytotherapy.

***ORIGANUM ACUTIDENS* BİTKİSİNİN UÇUCU YAĞ KOMPOZİSYONU VE BAZI *ORIGANUM* L. TAKSONLARININ FİTOTERAPİK ÖZELLİKLERİ**

Eczacı Beyza Nur AKIŞ

Adıyaman Üniversitesi, Eczacılık Fakültesi, Adıyaman, Türkiye.

Dr. Öğr. Üyesi Erkan YILMAZ

Adıyaman Üniversitesi, Eczacılık Fakültesi, Adıyaman, Türkiye.

ORCID: 0000-0002-0947-3096

Doç. Dr. Ömer KILIÇ

Adıyaman Üniversitesi, Eczacılık Fakültesi, Adıyaman, Türkiye.

ORCID: 0000-0003-3409-1572

Öğr. Grv. Miray EGE

Adıyaman Üniversitesi, Eczacılık Fakültesi, Adıyaman, Türkiye.

OEID: 0000-0002-8872-5983

ÖZET

Türkiye’de 30’dan fazla *Origanum* taksonu doğal olarak yetişmekte olup, bunlardan 21’i dünyada sadece ülkemiz sınırlarında yetiştiğinden endemik özelliindedir. Dünya’daki *Origanum* türlerinin %60’nın Türkiye’de yayılış göstermesi bu cinsin gen merkezinin ülkemiz olduğunun güçlü bir ispatıdır. Türkiye’de yetişen *Origanum* taksonları tıbbi ve aromatik özelliklerinden dolayı çoğunlukla baharat, kozmetik endüstrisinde, etnobotanikte, fitoterapide ve halk ilacı olarak kullanılmaktadır. Dünya baharat ticaretinde *Origanum* türlerinin önemli yeri olup, bu yüzden cins üyeleri büyük miktarlarda ihraç edilen bitki sınıfındadır. *Origanum* taksonları romatizmal hastalıklarda, yara iyileştirici, antidepresan, antiviral, solunum sistemi rahatsızlıklarında, iştah açıcı, antiseptik, antimikrobial, antispazmatik, gaz giderici gibi birçok tedavide uzun yıllardan beri kullanılmaktadır. Bronşit, astım, eklem ağrıları ve kas ağrılarında haricen kullanılır. Kan dolaşımını düzenleyici, kansızlık, kalp damarlarını açıcı, tansiyon, damar sertliği, karaciğer hastalıkları, mide ağrısı, barsak sancıları, barsak parazitlerine karşı, şeker hastalığı, ağız kokusu ve diş ağrılarında olumlu yönde etkisi vardır. *Origanum* taksonları süs bitkisi ve insektisit olarak kullanılabilme özelliğine de sahiptir.

Bu çalışmada, *Origanum acutidens* türünün uçucu yağ içeriği belirlenerek bazı *Origanum* taksonlarının fitoterapik özellikleri araştırıldı. Bitki örneğinin toprak üstü kısımlarının uçucu yağı su distilasyon yöntemi ile elde edildi ve GC-MS tekniği kullanılarak analiz edildi. 100 g herbadan 0.6 ml uçucu yağ elde edildi ve bu yağdan 50 bileşen tayin edildi. Ana bileşenler; karvakrol (% 40.26), timol (% 8.82), γ -terpinen (% 6.4) ve α -terpinolen (% 5.59) olarak bulundu. Bitki uçucu yağındaki diğer bileşenlerin miktarı az oranlarda tespit edildi kalitatif ve kantitatif anlamda değişiklik gösterdiği saptandı. Bazı *Origanum* taksonlarının fitoterapik özellikleri literatür taraması ile belirlendi, konuyla ilgili çalışmalara katkı sağlandı ve çalışılan bitkinin kullanımı konusunda önerilerde bulunuldu.

Anahtar Kelimeler: *Origanum*, Uçucu yağ, Fitoterapi.

ESSENTIAL OIL COMPOSITION OF *ORIGANUM ACUTIDENS* PLANT AND PHYTOTERAPIC PROPERTIES OF SOME *ORIGANUM* L. TAXA.

ABSTRACT

Origanum taxa are grown naturally in Turkey more than 30 taxa, 21 of which are endemic feature that only grows in the borders of our country in the world. And 60% of *Origanum* species in the world were grown in Turkey, this is a strong proof that Turkey is the gene center of the *Origanum*. *Origanum* taxa have medicinal and aromatic properties, so mostly used as spices, in cosmetics industry, ethnobotany, phytotherapy and has been used in folk medicine. *Origanum* species have an important place in the world spice trade, so the members of the genus are among the plant class that are exported in large quantities. Most *Origanum* taxa have been used for many years in rheumatic diseases, wound healing, antidepressant, antiviral, respiratory system diseases, appetizer, antiseptic, antimicrobial, antispasmodic and carminative. They are also used externally for bronchitis, asthma, joint pain and muscle pain. It has a positive effect on blood circulation, anemia, cardiovascular opening, blood pressure, arteriosclerosis, liver diseases, stomach pain, intestinal pains and intestinal parasites, diabetes, halitosis and toothache. *Origanum* taxa can also be used as ornamental plants and insecticides.

In this study, the essential oil content of *Origanum acutidens* species was determined and phytotherapeutic properties of some *Origanum* taxa were investigated. The essential oil aerial parts of the plant sample was obtained by the water distillation method and analyzed using the GC-MS technique. 0.6 ml of essential oil was obtained from 100 g of herb and 50 components were determined from this oil. The major compounds were; carvacrol (40.26%), thymol (8.82%), γ -terpinen (6.40%) and α -terpinolene (5.59%). Other components in herbal essential oil were found to be found in small quantities and showed a qualitative and quantitative changes. Phytotherapeutic characteristics of some *Origanum* taxa were determined by literature review, contributed to the studies on the subject and suggestions were made on the use of the studied plant.

Keywords: *Origanum*, Essential oil, Phytotherapy.

***SALVIA POCULATA* TÜRÜNÜN UÇUCU YAĞ KOMPOZİSYONU VE BAZI *SALVIA* TAKSONLARININ FİTOTERAPİK ÖZELLİKLERİ**

Eczacı Tuba KOCATEPE

Adıyaman Üniversitesi, Eczacılık Fakültesi, Adıyaman, Türkiye.

Öğr. Grv. Miray EGE

Adıyaman Üniversitesi, Eczacılık Fakültesi, Adıyaman, Türkiye.

ORCID: 0000-0002-8872-5983

Doç. Dr. Ömer KILIÇ

Adıyaman Üniversitesi, Eczacılık Fakültesi, Adıyaman, Türkiye.

ORCID: 0000-0003-3409-1572

Dr. Öğr. Üyesi Erkan YILMAZ

Adıyaman Üniversitesi, Eczacılık Fakültesi, Adıyaman, Türkiye.

ORCID: 0000-0002-0947-3096

ÖZET

Salvia L. Lamiaceae familyasının tıbbi aromatik özellikteki önemli cinslerinden biridir. *Salvia* (adaçayı) türleri halk arasında akrep sokmalarına karşı, astım tedavisinde, bademcik iltihabının giderilmesinde, hazmı kolaylaştırıcı olarak, karın ağrısının giderilmesinde, siğillerin giderilmesinde, soğuk algınlığının tedavisinde, yara tedavisinde, grip tedavisinde, güneş çarpmasına karşı, hemoroitlere karşı, kabızlığa karşı, nezle tedavisinde, pirelere karşı, romatizma tedavisinde, sakinleştirici olarak, ağrı kesici olarak, balgam söktürücü olarak, baş ağrısının giderilmesinde, iştah açıcı olarak, mide ağrısının giderilmesinde ve öksürük kesici olarak çeşitli alanlarda kullanılmaktadır. Yapraklarından hazırlanan infüzyon dahilen kalp-damar hastalıkları, şeker hastalığı ile solunum sistemi rahatsızlıkları tedavisinde, yapraklarından hazırlanan dekoksasyon ise dahilen mide bulantısının giderilmesinde kullanılmaktadır. Taze bitkinin toprak üstü kısımları ezildikten sonra haricen kan dindirici olarak da kullanılır. Kökleri suda kaynatılarak elde edilen suyun, yünleri siyah renge boyamak için de kullanılabilir. Ayrıca toprak üstü kısımlarından çay yapılır. Günümüz çağdaş tıp ve farmakolojisinde *Salvia* türlerinin antioksidan, antimikrobiyal, antienflamatuar, antidiyabetik ve anti-alzheimer aktiviteleri araştırılmış ve bu özellikleri kanıtlanmıştır. Bu bitkiler aynı zamanda baharat ve gıda koruyucu olarak gıda endüstrilerinde, etnobotanikte ekonomik öneme sahiptir.

Bu çalışmada, *Salvia poculata* Nab. türünün uçucu yağ kompozisyonu belirlenmiş ve bazı *Salvia* taksonlarının fitoterapideki önemi araştırılmıştır. Bitkinin uçucu yağı su distilasyonu yöntemi ile elde edilmiş ve GC-MS yöntemi kullanılarak analiz edilmiştir. 100 g bitki örneğinden 0.4 ml uçucu yağ elde edildi ve bitkinin uçucu yağ içeriği bakımından zengin olduğu bulundu. Sonuçta bitki uçucu yağından otuz dokuz bileşen tespit edilmiş olup, ana bileşenler 1,8-Cineole (%27.08), camphor (%15.37), a-pinene (%8.99) ve b-pinene (%7.87) olarak bulundu. Sonuçlar doğal ürünler, yenilenebilir kaynaklar ve bitkinin fitoterapik özellikleri ile kullanım alanları açısından tartışıldı.

Anahtar Kelimeler: *Salvia poculata*, Fitoterapi, Uçucu yağ.

ESSENTIAL OIL COMPOSITION OF *SALVIA POCULATA* AND PHYTOTERAPIC PROPERTIES OF SOME *SALVIA* TAXA

ABSTRACT

Salvia L. is one of the important medicinal and aromatic genus of Lamiaceae family. *Salvia* (sage) species are popular against scorpion stings, in the treatment of asthma, relieving tonsillitis, as a digestion facilitator, relieving abdominal pain, removing warts, treating cold, wound treatment, flu treatment, against sunstroke, against hemorrhoids, against constipation, colds. In the treatment of fleas, rheumatism, as a sedative, pain reliever, expectorant, relieving headache, appetizer, relieving stomach pain and cough suppressant. The infusion prepared from the leaves is used internally for the treatment of cardiovascular diseases, diabetes and respiratory system ailments, and the decoction prepared from the leaves is used internally to relieve nausea. It is also used externally as a blood reliever after the aboveground parts of the fresh plant are crushed. The water obtained by boiling the roots can also be used to dye the wool to black color. In addition, tea is made from above ground parts. In today's modern medicine and pharmacology, antioxidant, antimicrobial, anti-inflammatory, antidiabetic and anti-alzheimer activities of *Salvia* species have been investigated and these properties have been proven. These plants are also of economic importance in the food industries, ethnobotany, as spices and food preservatives.

In this study, the essential oil composition of *Salvia poculata* Nab. species was determined and the importance of some *Salvia* taxa in phytotherapy were investigated. The essential oil of plant sample was obtained by the water distillation method and analyzed using the GC-MS method. It was found that this plant is rich in essential oil content by obtaining 0.4 ml of essential oil from 100 g of plant sample. As a result, forty components were determined from the essential oil of the plant and the main components were found as 1,8-Cineole (27.08%), camphor (15.37%), α -pinene (8.99%) and β -pinene (7.87%). The results were discussed in terms of natural products, renewable resources and phytotherapeutic properties of plant and its uses.

Keywords: *Salvia poculata*, Phytotherapy, Essential Oil.

PANDEMİ SÜRECİNDE RUSYA FEDERASYONUNUN ENERJİ GÜNDEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Prof.Dr. Toğrul İSMAYIL

KSÜ İİBF Uluslararası İlişkiler Öğretim Üyesi

ORCID: 0000-0001-5014-2013

Fahmı BABAYEV

KSÜ İİBF Uluslararası İlişkiler Yüksek Lisans Öğrencisi

ORCID: 0000-0003-0956-055X

ÖZET

Enerji kaynakları, en eski tarihlerden günümüze kadar önemini korumaktadır. Sanayi devriminden enerji kaynaklarının önemi daha da artmıştır. Küreselleşme ile birlikte küresel olarak modern dünyada, enerji kaynaklarına talep daha da artmakta ve günümüzde de enerji kaynakları önemini korumaktadır. Rusya Federasyonu, küresel enerji piyasasında söz sahibi ülkelerden biridir. Dünya enerji piyasasında Rusya Federasyonu'nun önemli derecede söz sahibi olmasının nedeni, küresel petrol rezervlerinin yaklaşık olarak %6,6'sını ve dünya doğal gaz rezervleri %26,3'üne sahip olmasından kaynaklanmaktadır. Rusya Federasyonu, dünya doğalgaz ihracatı bakımından ilk sırada yer almaktadır. Rusya Federasyonu, sadece enerji kaynaklarına sahip olan ülke olmamakla birlikte, aynı zamanda küresel enerji piyasasında da önemli konumda yer almaktadır. Bu çalışmada, Rusya Federasyonu'nun Pandemi sürecinde enerji gündemi ele alınarak incelenmiştir. Ardından, Pandemi Sürecinde Rusya Federasyonu'nun, enerji ve enerji kaynaklarına yönelik politika ve stratejileri değerlendirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Enerji kaynakları, Rusya Federasyonu'nun Pandemi Sürecinde Enerji Gündemi, Rusya Federasyonu'nun Enerji Alanındaki Önemi.

EVALUATION OF THE ENERGY AGENDA OF THE RUSSIAN FEDERATION DURING THE PANDEMİC PROCESS

ABSTRACT

Energy sources remain importance from the earliest times to the present. The importance of energy resources has more increased since the industrial revolution. Along with globalization, the demand for energy resources increase globally in the modern world and today, energy resources remain importance. The Russian Federation is one of the countries that have a voice in the global energy market. The reason why the Russian has a significant voice in the World energy market is because of it has approximately 6.6% of global oil reserves and 26.3% of world natural gas reserves. The Russian Federation ranks first in terms of world natural gas exports. The Russian Federation is not only a country with energy resources, but it also occupies an important position in the global energy market. In this study, the energy agenda was examined during the Pandemic proces of the Russian Federation. Afterward, the policies and

strategies of the Russian Federation towards energy and energy resources were evaluated in the Pandemic Process.

Keywords: Energy Resources, Energy Agenda In The Russian Federation's Pandemic Process, The Importance Of The Russian Federation In The Energy Field

YARATICI ENDÜSTRİLER VE TÜRKİYE’NİN DIŞ TİCARET GELİŞİMİ

Nurgün TOPALLI

Doç. Dr. Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Uluslararası Ticaret ve Lojistik Bölümü
ORCID:0000-0003-2299-5363

ÖZET

Geçmişten günümüze ülkelerin ekonomik büyüme ve kalkınmayı sağlayarak toplum refahlarını artırma çabaları devam etmektedir. Değişen ekonomik ve toplumsal koşullarda ekonomik gelişmenin dinamiklerinin belirlenmesi hala güncel bir konudur. Son dönemlerde yaratıcı endüstrilerin ekonomi ve toplum üzerindeki etkileri farklı disiplinlerde tartışılmaktadır. İktisat literatüründe yaratıcı endüstriler kavramı ilk kez 1990’lı yıllarda gündeme gelmiş olmakla birlikte kavramın temelleri bilgi toplumu ve/veya yeni ekonomi kapsamında ortaya atılmıştır. Küreselleşme süreciyle dünya genelinde bilgi ve iletişim teknolojilerinde görülen artış ekonomilerin üretim ve tüketim yapılarında büyük dönüşümlere neden olmuştur. Bilgi toplumu veya yeni ekonomiyle birlikte ülke ekonomilerinde üretimin, tüketimin, lojistiğin ve ticaretin yapısı sanayi toplumundan farklılaşmıştır. Bilgi, beceri, yetenek ve yaratıcılık gibi kavramlar, ülkelerin hem ulusal hem de uluslararası rekabet avantajı elde etmelerine yardımcı olmada kilit bir rol oynamaya başlamıştır. Yaratıcı endüstriler ülkelere yaratıcılık, yenilik, beceri, yetenek merkezli, fikri mülkiyet haklarına dayalı katma değerli üretim gerçekleştirme, istihdam ve kalkınma sağlama avantajları sunmaktadır. Gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerde, özellikle gelişmekte olan ülkelerde yaratıcı endüstrilerin teşvik edilmesi yönünde artan bir eğilim vardır. Yaratıcı endüstriler, ülkelere yaratıcı mal ve hizmetlerin üretiminden, dağıtımından ve ticaretinden yüksek gelir sağlama fırsatı sunmaktadır. Yaratıcı mal ve hizmetlerin küresel ve bölgesel ticareti kültür, ekonomi ve teknolojinin karmaşık etkileşimini içeren işlemleri kapsamaktadır. Yaratıcı endüstrilerin ülkeler için gelir sağlama ve istihdam yaratma açısından öneminin artması, yaratıcı ekonomi kavramını ülkelerin kültürel hedeflerinde, ekonomik gündemlerinde, kalkınma ve uluslararası ticaret politikalarında ön plana çıkarmaktadır.

Bu çalışmanın ilk amacı yaratıcı endüstrilerle ilgili kavramsal çerçeveyi ve literatürü incelemektir. Çalışmanın diğer bir amacı ise Türkiye’nin 2005 yılı sonrası yaratıcı ürün dış ticaretinin gelişiminin değerlendirilmesidir. Yıllar itibarıyla Türkiye’nin yaratıcı ürün (mallar) ihracatının yükseldiği gözlemlenmiştir. Türkiye’nin ihracatında tasarım malları ve el sanatları en fazla paya sahip olan sektörlerdir. Ancak Türkiye’nin diğer yaratıcı malların ihracatında (el sanatları ve tasarım dışında) iyi performans gösteremediği söylenebilir. Türkiye’nin yaratıcı ürün ithalatında ise tasarım, el sanatları, yayıncılık ilk sırada gelen sektörler arasındadır. İthalatta ise (el sanatları ve tasarım dışında) yeni medya, sesli görseller, yayıncılık sektörlerinin hâkim olduğu gözlemlenmiştir. Yaratıcı endüstriler katma değeri yüksek ürünler üretmede ve rekabetçi hale gelmede önemli bir faktördür. Bu bağlamda Türkiye’nin yaratıcı endüstriler kavramına ekonomi politikalarında daha fazla yer verilmesi önem arz etmektedir.

Anahtar Kelimeler: Yaratıcılık, Yaratıcı Endüstriler, Dış Ticaret, Türkiye

CREATIVE INDUSTRIES AND TURKEY'S FOREIGN TRADE DEVELOPMENT

ABSTRACT

From past to present, efforts of countries to increase social welfare by providing economic growth and development continue. Determining the dynamics of economic development in changing economic and social conditions is still a current issue. Recently, the effects of creative industries on economy and society have been discussing in different disciplines. Although the concept of creative industries first came to the agenda in the economics literature in the 1990s, the foundations of the concept were put forward within the scope of information society and / or new economy.

With the globalization process, the increase in information and communication technologies around the world has caused major transformations in the production and consumption structures of economies. With the information society or the new economy, the structure of production, consumption, logistics and trade in the country's economies differentiated from the industrial society. Concepts such as knowledge, skills, talent and creativity have begun to play a key role in helping countries gain competitive advantage both nationally and internationally. Creative industries provide countries with the advantages of creating value-added production based on creativity, innovation, skills, talent-based intellectual property rights, employment and development. There is an increasing trend towards the promotion of creative industries in developed and developing countries, especially in developing countries. Creative industries offer countries the opportunity to generate high income from the production, distribution and trade of creative goods and services. Global and regional trade of creative goods and services includes business transactions involving the complex interaction of culture, economy and technology. The increasing importance of creative industries in terms of income generation and employment creation for countries, the concept of creative economy comes to the fore in countries' cultural goals, economic agendas, development and international trade policies.

The first aim of this study is to examine the conceptual framework and literature about creative industries. Another objective of the study is to evaluate the development of Turkey's foreign trade creative products after 2005. By years as Turkey's creative products (goods) export has been observed to increase. Design goods and handicrafts of Turkey's exports are the sectors which have the biggest share. However, Turkey's other creative goods exports (except for crafts and design) can be said to not perform well. Turkey's imports of creative products, design, crafts, publishing industry is among the first arrivals. It has been observed that the imports (except handicrafts and design) are dominated by new media, audio visuals and publishing sectors. Creative industries are an important factor in producing high value added products and becoming competitive. In this context, giving more space to the concept of creative industries in Turkey's economic policy is important.

Key Words: Creative, Creative Industries, Foreign Trade, Turkey

DEMANS VE HUKUK

Araştırma Görevlisi Hasan Ali Güçlü

Ufuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Medeni Hukuk Anabilim Dalı

ORCID NO: 0000-0003-0501-7912

ÖZET

Türk Hukukunda Demanslı hastanın hukuki durumunun netleşmesi önem arz etmektedir. Bu hastalığa yakalanan kişilerin hem kendilerinin hem de hukuki ilişkiye girdikleri üçüncü kişilerin hukuken korunmaları kamunun yararınadır.

Öncelikle şunu ifade etmeliyiz ki Demans hastası olan kişilerin hasta olduklarının tespiti hukuk biliminin işi değil tıp ve psikoloji biliminin işidir. Hukukun görevi bu tür hastaların hukuki durumlarını tespit etmektir.

Demansın farklı evrelendirmeleri vardır. Bizim tercih ettiğimiz ayrım hafif, orta, ileri evre olarak ifade edilebilir. Bu söz konusu evreler Demans hastalığının ağırlığına göre belirlenmiştir. Demans hastası olan kişinin hukuksal ehliyetinin bu hastalık sebebiyle kısıtlanıp kısıtlanmayacağı bu tebliğ kapsamında irdelenecektir. Demans hastası olan kişinin evlenme açısından ehil olup olamayacağı Demansla ilgili farklı evrelendirmeler dikkate alınarak açıklanacaktır. Demans hastası olan kişinin hukuken sahip olduğu hakların neler olduğu açıklanacak ve Demans bir hastalık olarak kabul edilmesi sebebiyle hasta haklarından da bahsedilecektir.

Demans hastalığının bir akıl hastalığı olup olmadığı irdelenip, bu hastalık akıl hastalığı olarak kabul edildiği takdirde hukuken hangi sonuçların doğacağı incelenecektir. Akıl hastalığının genel olarak özel hukuka olan etkisi de açıklanacaktır.

Miras hukuku açısından da Demans hastası olan kişinin hukuksal durumu açıklanacaktır. Demans hastası olan kişinin yaptığı sözleşmelerin hukuken geçerli olup olmadığı incelenip, geçerli olmadığı takdirde uygulanacak yaptırım türü belirtilecektir.

Boşanma açısından da Demans hastalığı incelenecektir. TMK 148. Maddesine göre, demans hastası nedeniyle evliliğin iptali davası açılabilir. Bu hüküm uyarınca iptal davası açılabilmesi için kişinin Demans hastası olduğunun sağlık raporu ile kesin bir şekilde belirlenmesi gerekmektedir.

Demans hastalığına yakalanan kişinin mahremiyet hakkına sahip olduğu, bu hastalığa yakalandığının hekim tarafından üçüncü kişilere açıklanmasının yasak olduğu ifade edilecektir.

Anahtar Kelimeler: Demans, akıl hastalığı, ehliyet, boşanma

DEMENTIA AND LAW

ABSTRACT

It is important to clarify the legal status of the patient with dementia in Turkish Law. It is in the public interest to protect the people suffering from this disease, both themselves and third parties with whom they have a legal relationship.

First of all, we should state that determining that people with dementia are sick is not the job of the science of law, but of the science of medicine and psychology. The task of law is to determine the legal status of such patients.

There are different staging of dementia. Our distinction can be expressed as mild, moderate and advanced stages. These phases are determined according to the severity of Dementia disease.

Whether the legal capacity of the person with dementia will be restricted due to this disease will be examined within the scope of this communiqué. Whether the person with dementia can be competent in terms of marriage will be explained by considering the different staging of dementia. The legal rights of the person with dementia will be explained and patient rights will also be mentioned, since dementia is accepted as a disease.

If dementia is a mental illness and if this disease is considered as a mental illness, what results will be legally examined. The effect of mental illness on private law will also be explained.

In terms of inheritance law, the legal status of the person with dementia will be explained. The type of sanction to be applied will be determined if the contracts made by the person with dementia are legally valid and if not valid.

In terms of divorce, Dementia disease will be examined. According to Article 148 of the TMK, the case for the annulment of marriage due to dementia patients can be opened. Pursuant to this provision, in order to file an action for annulment, it is necessary to determine the person's dementia with a medical report.

It will be stated that the person suffering from dementia has the right to privacy, and it is forbidden for the physician to disclose this disease to third parties.

Keywords: Dementia, mental illness, driver's license, divorce

KASTEN YARALAMA SUÇUNUN CANAVARCA HİSLE İŞLENMESİ

Dr. Öğretim Üyesi Enes KÖKEN

Kırıkkale Üniversitesi Hukuk Fakültesi Ceza ve Ceza Muhakemesi Hukuku Anabilim Dalı
ORCID: 0000-0003-0273-4297

ÖZET

TCK m. 86/3'te kasten yaralamanın nitelikli halleri düzenlenmiştir. 14/4/2020 tarihinde yürürlüğe giren “Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun İle Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun” m. 11 uyarınca, TCK m. 86/3'e yeni bir nitelikli hal olan “Canavarca hisle” işlenmesi bendinin eklenmesi ile cezanın “bir kat” oranda artırılacağı düzenlenmiştir. Esasında kasten öldürme suçunun nitelikli halleri arasında düzenlenen bu kavram artık kasten yaralama suçu içinde bir nitelikli hal teşkil etmektedir.

Suçun canavarca hisle işlenmesi ile işleniş biçiminin canavarca olması birbirinden farklı kavramlardır. İşleniş biçiminin canavarca olması eziyet olarak nitelendirilmektedir. Failde canavarca his bulunmamakla birlikte, o anlık duyduğu öfke/kızgınlık nedeniyle fiili icra etme şekli canavarca olabilir. Bu ise, eziyet çektirme olarak kabul edilmektedir. Eziyet çektirerek suçun işlenmesi fiile ilişkindir. Ancak, uygulamada her iki nitelikli hal arasındaki farkın ayırt edilmesinde zorluklar yaşanmaktadır.

Canavarca his failin sübjektif durumunu, yani iç dünyasını yansıtan bir durumdur. Kasten öldürme suçu açısından değerlendirecek olursak, sadece insan hayatını sonlandırmadan duyulan zevki tatmin etmek canavarca his olarak nitelendirilmektedir. Yargıtay canavarca hissin tanımını halen yapamamakla birlikte somut olay üzerinden değerlendirmekle yetinmektedir. Satanist amaçla, silahını denemek için, sırf öldürmüş olmak için, kişinin acı çekmesinden duyulan zevki tatmin etmek için öldürmeyi canavarca hisle işlendiğini kabul etmektedir. TCK m. 82'nin gerekçesine baktığımızda ise, canavarca his için “acıma hissi olmaksızın” ifadesi kullanılmıştır. Gerekçeye göre, canavarca hisle öldürmenin vahşi yöntemle gerçekleştirilmesi gerektiği belirtilmiştir. Kişinin yakılarak, uyurken kulağına kızgın yağ dökülerek veya vücudu parçalanarak öldürülmesi örnek olarak gösterilebilir.

Yargıtay kararlarına bakıldığında; failin kocası ile birlikte olan kişiden intikam almak için onun üç yaşındaki çocuğunu boğarak öldürmesi, sanığın cep telefonu ile mağdurun annesini arayarak, telefon açıkken çocuğunun bağırma seslerini dinletmesi şeklinde gerçekleştirilen öldürmeyi canavarca his olarak kabul etmiştir.

Bu nitelikli hal 1889 tarihli İtalyan CK'ndan alınmıştır. İtalyan doktrinine göre, canavarca his ile ilgili şu ölçüt kullanılabilir: Ortaya çıkan ölüm neticesi ile faili suç işlemeye yönelten neden arasında orantısızlık var ise, bu durumda canavarca hissin varlığı oluşmaktadır.

Kasten öldürme suçu bakımından “canavarca his” kavramı hakkında yapılan açıklamalar ve Yargıtay kararları kasten yaralama suçunun canavarca hisle işlenmesi için de uygulanabilecektir. Böylelikle, canavarca hisle işlenen kasten yaralama suçu açısından ceza artırımına gidilmesinde isabet olduğu görülmektedir. Şayet, bu nitelikli hal sonucu TCK m. 87'de düzenlenen neticesi sebebiyle ağırlaşan durumlardan biri gerçekleşirse, buna göre cezada artırım yapılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Canavarca his, eziyet çektirme, kasten öldürme, kasten yaralama.

COMMISSION OF THE CRIME OF INTENTIONAL INJURY WITH BRUTAL FEELINGS

ABSTRACT

The major forms of intentional injury are regulated in the paragraph 3 of Article 86 of the Turkish Criminal Law. In accordance with the article 11 of the “Law on the Execution of Penalties and Security Measures and the Law on Amendment of Certain Laws”, which entered into force on 14/04/2020, it has been regulated that the penalty shall be “doubled” by adding a new clause of “commission of the crime with brutal feelings”, which is a new major form of the crime, to the paragraph 3 of Article 86 of the Turkish Criminal Law. Actually, this concept, which is regulated among the major forms of intentional killing, now constitutes a major form within the crime of intentional injury.

Commission of the crime with brutal feelings and the brutally commission of the crime are different concepts. The brutally commission of the crime is described as torment. Although the perpetrator does not have a brutal feeling, the way he/she performs the act can be brutal because of that momentary anger / rage. This is considered as torment. Committing a crime by torment is related to the action. However, in practice, there are difficulties in distinguishing the difference between both major forms of the crime.

The brutal feeling is a situation that reflects the subjective state of the perpetrator, that is, his inner world. If we evaluate it in terms of the crime of intentional killing, merely to satisfy the pleasure of ending human life is described as a brutal feeling. Although the Supreme Court still cannot define the brutal feeling, it is content with evaluating the concrete case. The Court admits that killing is committed with a brutal feeling when it is for satanist purpose, in order to test weapon, just to kill, to satisfy the pleasure of one's suffering. When we look at the justification of article 82 of the Turkish Criminal Law, the expression "without showing any mercy" is used for the brutal feeling.

According to the justification, it was stated that killing with a brutal feeling should be carried out with a brutal method. The killing of a person by burning, pouring hot oil on his ear while sleeping or by tearing his body to pieces can be cited as example.

Considering the decisions of the Supreme Court, the Court admitted that the killing, which took place in the form of the perpetrator's strangling the three-year-old child in order to take revenge on the person who was having an affair with her husband, and then the defendant calling the victim's mother with a mobile phone and making the person listen to her child's shouting sounds while the phone was on, was committed with a brutal feeling.

This major form of the crime is from the Italian Criminal Law dated 1889. According to the Italian doctrine, the following criteria can be used for the brutal feeling: If there is a disproportion between the death result and the reason that led the perpetrator to commit that crime, then the presence of a brutal feeling occurs.

The statements made about the concept of "brutal feeling" and the decisions of the Supreme Court, in terms of the crime of intentional killing, can also be applied to the crime of intentional injury with brutal feeling. Thus, it is seen that it is right to increase the penalty for the crime of intentional injury committed with brutal feeling.

If, as a result of this major form of the crime, one of the conditions of aggravated injury on account of its consequences which is regulated in Article 87 of the Turkish Criminal Law, the penalty will be increased accordingly.

Keywords: Brutal feeling, tormenting, intentional killing, intentional injury.

COVID-19 SONRASI DEĞİŞEN DÜNYA DÜZENİ

Yüksek Lisans Öğrencisi Ceyda ÜSTÜNDAĞ

Karabük Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Bölge Çalışmaları Anabilim Dalı
ORCID: 0000-0002-7808-7869

Yüksek Lisans Öğrencisi Dilan SAĞIR

Karabük Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Uluslararası Politik Ekonomi Anabilim Dalı,
ORCID: 0000-0003-3760-0096

ÖZET

Çin’de ortaya çıkarak kısa sürede dünyayı saran Covid-19, günümüzde toplum sağlığını ciddi ölçüde tehdit eden bir hâl almıştır. Hayatın normale dönüşünü sağlamak için bireysel tedbirlerle birlikte hükümetlere ve uluslararası kuruluşlara ciddi sorumluluk düşmektedir. Salgın pek çok alanda etkisi uzun yıllar hissedilebilecek bir dönüşüme yol açma potansiyeli taşıdığından, küresel siyaset üzerindeki etkisi de kaçınılmaz olacaktır. Yıllardır süregelen liberal dünya düzeninin getirdiği “bireysel özgürlük” kavramı, küresel salgın nedeniyle devletlerin birçok alana müdahalesi neticesinde yerini “güçlü devlet” kavramına bırakmıştır.

İçinde bulunduğumuz süreçte pandemi büyük bir tehdit oluşturduğundan, uluslararası güvenlik sorunu haline gelmiştir. Küresel iş birliğinin etkin olamaması, Dünya Sağlık Örgütü ve Avrupa Birliği gibi uluslararası kuruluşların kendilerinden beklenen rolleri yerine getirememesi, çok kutuplu sistemin süper gücü olarak nitelendirilen Trump yönetimindeki ABD’nin içe dönük politikaları devletleri yalnızlığa itmekte ve tek başına mücadeleyi ön plana çıkartarak devletler arasında rekabet ve çatışma ortamına da zemin hazırlamaktadır. Çin’in ülke içerisindeki salgını sınırlamada diğer ülkelere nazaran daha başarılı görülmesi “Otoriter rejimler yükselebilir mi?” sorusunu beraberinde getirirse de, demokratik ülkelerin koronavirüsle mücadelesi incelendiğinde asıl meselenin “yönetebilirlik” olduğu görülmektedir.

Devletlerin koronavirüsle mücadele performansını etkileyen önemli hususlardan birisi, kriz yönetimini etkili şekilde sürdürebilme potansiyelidir. Bu husus, hükümetlerin halk nezdinde meşruiyetini sağlamanın yanı sıra, uluslararası toplumda da güç unsurunun belirleyicisi haline gelmiştir. Krizi etkili yönetemeyen hükümetlerin salgın ile mücadele sürecinde uluslararası arenada diplomasi ve uzlaşmayı geri plana atarak daha saldırgan bir tutum izlediği görülmektedir. Virüsün halihazırda etkilemekte olduğu birçok ülke gıda güvenliği, sağlık sistemi yatırımları, dijital güvenlik, sınır problemleri, ekonomik problemler gibi alanlarda mücadele vermekte ve “yeni düzen” içerisinde uygulanabilir politikalar geliştirmeye çalışmaktalar.

Bilindiği üzere 1990’ların başından itibaren etkisini göstermeye başlayan küreselleşmeyle birlikte sınırların esnek hale geldiği, bireylerin, sermaye ve hizmetlerin serbestçe yer değiştirdiği bir dünya düzenine geçilmişti. Covid-19 pandemisi ile küreselleşmenin ortaya çıkardığı sorunlara bir yenisi daha eklenmiş ve küresel çözüm üretme konusunda devlet ve örgütlerin çabası sorgulanmaya başlanmıştır.

Bu çalışmada Covid-19’un ülkelerin iç ve dış ilişkilerine, yönetim anlayışına ve ülkelerin karşılıklı tutumlarına etkisi incelenecektir.

Anahtar kelimeler: Covid-19, Küreselleşme, Güvenlik, Kriz yönetimi, Yeni düzen

THE CHANGING WORLD ORDER AFTER COVID-19

ABSTRACT

Covid-19, which emerged in China and surrounded the world in a short time, it has become a serious threat. In addition to individual measures, governments and international organizations also have a serious responsibility to ensure the return of life to normal. . Since the epidemic has the potential to cause a transformation that can be felt in many areas for many years, its impact on global politics will be inevitable. The concept of "individual freedom" brought about by the liberal world order that has been going on for years has been replaced by the concept of "strong state" as a result of the intervention of states in many areas as a result of the global epidemic. Since the pandemic poses a great threat in the current period, it has become an international security issue. The ineffectiveness of global cooperation, the inability of international organizations such as the World Health Organization and the European Union to fulfill the roles expected from them, the inward-oriented policies of the US under Trump, which is described as the superpower of the multi-polar system, push the states to loneliness and put the struggle alone and competition between states and It also prepares the ground for the environment of conflict. Although the fact that China is seen as more successful in limiting the epidemic in the country compared to other countries led to be asked "Can authoritarian regimes rise?", when the struggle of democratic countries against coronavirus is examined, it is seen that the main issue is "manageability".

One of the important issues affecting the coronavirus combat performance of states is their potential to effectively continue crisis management. In addition to ensuring the legitimacy of governments in the eyes of the people, this issue has also become the determinant of the power factor in the international community. It is seen that governments that cannot manage the crisis effectively, in the process of combating the epidemic, take a more aggressive attitude by throwing diplomacy and compromise in the international arena. Many countries already affected by the virus are struggling in many areas such as food security, health system investments, digital security, border problems, economic problems and trying to develop applicable policies in the "new order".

As it is known, with the globalization that started to take effect from the beginning of the 1990s, a world order in which borders became flexible and individuals, capital and services freely moved was adopted. With the Covid-19 pandemic, a new one has been added to the problems caused by globalization and the efforts of the state and organizations to produce global solutions have begun to be questioned.

In this study, the effect of Covid-19 on the internal and external relations of countries, management understanding and mutual attitudes of countries will be examined.

Keywords: Covid-19, Globalization, Security, Crisis management, New order.

YÖNETİM KURULLARINDA CİNSİYET ÇEŞİTLİLİĞİNE İLİŞKİN ULUSLARARASI HUKUKİ YAKLAŞIMLAR VE AB PERSPEKTİFİ

Dr. M. Aslı KÜÇÜKGÜNGÖR

Sermaye Piyasası Kurulu Başkanlığı

ORCID: 0000-0001-7710-0024

ÖZET

Yönetim kurullarında çeşitliliğin sağlanması, kurumsal yönetim literatüründe son yıllarda önde gelen inceleme konularından biri olmuştur. Yönetim kurulunda temsil edilme bağlamında yaş, etnik köken ve diğer unsurlara kıyasen, cinsiyet çeşitliliği tartışması ön plana çıkmıştır. Bu çerçevede çeşitli ülkelerde, şirket yönetim kurullarında kadınların temsil oranının düşük olması konusuna, kanun koyucular, düzenleyici otoriteler, aktivistler ve medya nezdinde geniş çaplı bir ilgi gösterilmektedir. Farklı hukuk sistemlerinde, şirketlerdeki bahsi geçen cinsiyet çeşitliliği argümanı, “Vekalet Yaklaşımı” ve “Hakkaniyete Dayalı Liderlik Yapısı Yaklaşımı” olmak üzere iki temel ekseninde ortaya konulmuştur.

Yönetim kurulunda çeşitliliğin sağlanması hususu, yönetim kurulunun etkinliğinin artırılması bağlamında, kurumsal yönetim olgusunun temel unsurlarından birini oluşturmaktadır. Bu çerçevede, yönetim kurulunun etkinliğine yönelik çalışmalar İngiliz ve Amerikan sistemlerinde finans merkezli “Vekâlet Modeli” olarak bilinen sistem etrafında şekillenmiştir. Anılan model uyarınca pay sahipleri, şirket yönetiminin etkin gözetimini gerçekleştirmek konusunda en yüksek motivasyona sahiptir. Bu çerçevede, yönetim kurulunun yapısındaki çeşitliliğe ve bu husustaki şirket politikasına pay sahipleri tarafından karar verilmesi gerekmektedir. Bu bakış açısıyla, cinsiyet çeşitliliği sorununa uzun vadeli ve kalıcı çözüm, ancak çeşitlilik içeren yönetim kurullarının daha etkin olduğu inancının şirketler tarafından benimsenmesiyle elde edilebilecektir. Pay sahiplerinin sağlıklı kararlar alabilmesi ise, sistemli bir kamuyu aydınlatma yoluyla sağlanmaktadır.

“Hakkaniyete Dayalı Liderlik Yapısı Yaklaşımı”nda ise cinsiyet çeşitliliğine, yönetim kurulu üyeliği ve performans arasındaki bağlardan ziyade, hakkaniyet ve sosyal adalete dayalı bir bakış açısıyla yaklaşmaktadır. İlk olarak Norveç hukukunda uygulandığından Norveç modeli olarak da nitelenen hukuki kota uygulanması yönteminde, şirket yönetim kurullarında cinsiyet çeşitliliği, ülke politikası olarak ailenin kalkınması ve fırsat eşitliğine dayalı daha geniş bir sosyal çerçevede değerlendirilmektedir. Zorunlu kota uygulanması yöntemi başta İspanya ve Fransa olmak üzere pek çok Avrupa ülkesinde de benimsenmiş olup, yönetim kurullarında kadın üye sayısının görece olarak artışına yol açmıştır. Üye ülkeler arasında yeknesak kurallar oluşturulması yönünde çaba gösteren Avrupa Birliği (AB) nezdinde de konu ile ilgili olarak, daha çok Norveç modeli izleri taşıyan bir direktif tasarısı hazırlanmış olmakla birlikte, anılan tasarı uzun süredir yürürlüğe konulamamıştır.

Bu tebliğin amacı yönetim kurulunda cinsiyet çeşitliliğinin artırılmasına ilişkin mümkün olan hukuki yolların incelenmesidir. Bu kapsamda cinsiyet çeşitliliğine ilişkin farklı hukuki yaklaşımlar ortaya konularak ortak bir hukuki yaklaşımın benimsenmesinin mümkün olup olmadığı araştırılacaktır. Bu amaçla benimsenen inceleme metodolojisi uyarınca öncelikle kurumsal yönetim literatüründe yönetim kurullarında cinsiyet çeşitliliği tartışması ortaya konulacak, Anglo-Amerikan hukuku kökenli olan ve disiplinler arası nitelik taşıyan kurumsal yönetime özgü kavramların Kıta Avrupası hukuk sistemlerinde düzenlenmesinin zorlukları ele alınacaktır. İkinci olarak, cinsiyet çeşitliliğine ilişkin olarak iki temel yaklaşım, ilgili ülke

hukuku örnekleri üzerinden tartışılarak, anılan yöntemlerin fonksiyonları incelenecektir. Son olarak, AB nezdinde uyumlaştırılmış bir yaklaşım oluşturma çabası çerçevesinde, bu hususta hazırlanmış olan Taslak AB Direktifi'nde konunun düzenlenişi ele alınarak, yeknesak kurallar oluşturulmasının ne ölçüde mümkün olabileceği konusu tartışılacaktır. Bu kapsamda karşılaşılan engeller ve farklı ülke hukuklarında tarihsel, sosyal ve kültürel nedenlerle kemikleşen yaklaşımların değiştirilme zorluğu değerlendirilecektir.

Anahtar Kelimeler: Anonim Şirket, Yönetim Kurullarında Cinsiyet Çeşitliliği, Yönetim Kurulunun Etkinliği, Fırsat Eşitliği.

INTERNATIONAL LEGAL APPROACHES AND EU PERSPECTIVE REGARDING GENDER DIVERSITY IN CORPORATE BOARDS

ABSTRACT

In recent years providing diversity in corporate boards has become a leading topic of interest in corporate governance literature. In terms of representation at corporate boards, gender diversity has become more prominent compared to other diversity components such as age and ethnicity. In this regard, in different countries there is a wide spread attention of the legislators, regulatory authorities, activists, and the media to the low levels of women's representation on corporate boards. In different legal systems gender diversity argument has been analysed in two spheres namely "Agency Approach" and "Equitable Leadership Structures Approach".

Diversity in corporate boards is one of the main components of corporate governance in terms of increasing effectiveness. In this regard, academic infrastructure with respect to increasing board effectiveness has been shaped around the finance based "Agency Model". According to this model the shareholders are the highest motivated group in the company to supervise the effective management. Therefore the shareholders should decide company policies regarding board diversity. Accordingly a stable long term solution to the diversity problem can be achieved only when the shareholders have the idea that the diverse boards are more effective. For supporting shareholders to have informed decisions systematic public disclosure is used.

In "Equitable Leadership Structures Approach" gender equality is based on equity and social justice arguments rather than focusing on directorship and performance based ties. This approach, also known as the Norwegian model as it was first implemented in Norwegian Law, is based on application gender quotas in corporate boards. Gender equality which is the main component of this approach is in fact regarded as a reflection of a broader social policy of increasing family welfare and equal opportunities. Mandatory quota application which has been adopted by many European countries like Spain and France has led to a relative increase in the number of female members of corporate boards. In the EU where it is aimed at having harmonised rules, a directive proposal has been prepared based on mainly Norwegian Model. However this proposal could not be enacted for a long time.

This study aims to explore possible legal ways of increasing gender diversity in corporate boards. In this regard different legal approaches to gender diversity will be examined and a possibility of having a common legal approach will be explored. For this purpose according to the research methodology that will be followed first the gender diversity discussion in corporate governance literature will be introduced and the difficulty of regulating an Anglo-American based corporate governance concept having interdisciplinary qualifications in the Continental European countries. Secondly, based on the specific country examples, two main legal approaches to gender diversity will be discussed and the functions of these approaches are

evaluated. Finally the draft EU Directive which has been prepared with the aim of achieving a harmonised approach within the EU is analysed and the possibility of enacting harmonised common rules will be discussed. In this regard, the obstacles that have been faced, and the difficulty of changing legal approaches in different country legal systems which reflect the historical, social and cultural background will be evaluated.

Keywords: Joint Stock Corporation, Gender Diversity in Corporate Boards, Effectiveness of the Board of Directors, Equal Opportunity.

SEYAHAT İŞLETMELERİNDE OPERASYON YÖNETİMİ STRATEJİLERİ VE PAKET TUR MODELİNİN ANALİZİ

Cüneyt MENGÜ

Dr. Öğr. Üyesi, İstanbul Ünivertesesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksek Okulu, Ceo Mercan Turizm
ORCID: 0000-0003-2202-054X

ÖZET

Bu çalışmanın amacı, çok dinamik ve geniş kapsamlı bir yapıya sahip olan turizm endüstrisinde seyahat işletmelerinin sağlamaları gerekli olan müşteri memnuniyeti ve optimum getiri elde etmek adına operasyon yönetimi tasarımları ile çeşitli organizasyonlar yaparak dağıtım kanalları üzerinden işletme ve müşteriler arasındaki stratejik ilişkileri incelemektir.

Çalışmanın ana temasında, genel başarı sağlanması için seyahat işletmelerinde saha çalışmalarından alınan örneklerle desteklenen her departman ve elemanın konumları, operasyon yönetim stratejileri kapsamında süreç modeli ile kısa, orta ve uzun vadeli beklentiler yer almaktadır. Operasyon stratejilerinin uygulanmasında ürün ve hizmet tasarımı, operasyonun yapısı, işlem planlaması ve kontrolü, kapasite ve risk yönetimlerinin yanı sıra nicel (kantitatif), nitel (kalitatif), gelir ve verim yöntemleri gibi çeşitli öngörü modelleri incelenmiştir.

Çalışmada ayrıca, organizasyonlar kapsamında planlama tekniklerinin uygulanması, işlem süreci karmasının paydaşlar üzerindeki etkilerinin anlaşılması, yönetim öngörülleri ve operasyon yönetiminin önemli bir parçası olan paket tur modelinin planlanması, fiyatlandırılması ve uygulama safhalarının analizleri yapılmıştır.

Paket tur modelinin planlanmasında öngörülen, destinasyon konumu, talep durumu, müşteri segmenti, rakip firmaların durumu, ürün tasarımı ve geliştirilmesi gibi konular üzerinde pazar araştırmalarının önemi vurgulanmıştır. Bu modelin fiyatlandırılmasında tur maliyet çeşitleri, cetveli, kalemleri ve oranları ile tur katılımcı tahminlerinin hesaplamaları yer almıştır. Paket tur modelinin uygulama safhasında ise turizm endüstrisinin biri ulaşım, diğeri konaklama sektörü olan paydaşları ile seyahat işletmeleri arasında yapılan sözleşme çeşitlerinin ana unsurları, ödeme ve iptal koşulları dikkate alınmıştır.

Bu modelin örgütsel uygulama yönteminin ise kapasite ve risk yönetmeliğinde yer alacak tercihlere göre gerçekleştirilebileceği vurgulanmıştır. Çalışma ile ilgili gerekli olan değerlendirme ve öneriler sonuç kısmında yer almıştır.

Anahtar Kelimeler: Operasyon Yönetimi, Operasyon Stratejileri, Kapasite ve Risk Yönetimi, Öngörü Teknikleri, Paket Turlar.

OPERATION MANAGEMENT STRATEGIES AND ANALYSIS OF PACKAGE TOUR MODEL IN TRAVEL COMPANIES

ABSTRACT

The aim of this study is to examine the strategic relations between travel companies and customers through distribution channels that travel companies are required to provide various organizations with operational designs in order to achieve customer satisfaction and optimum returns in a very dynamic and comprehensive structure of tourism industry.

In the main theme of the study for ensuring general success in travel sector, the location of each department and employee supported by examples taken from field studies and within the scope of operations management strategies, process model includes short, medium and long term

expectations are located. In the implementation of operational strategies, various forecasting models such as quantitative, qualitative, revenue and yield methods as well as product and service design, operation structure, process planning and control, capacity and risk management were examined.

In the study, also the application of planning techniques within the scope of organizations, understanding the effects of the transaction process mix on stakeholders, management predictions and the planning, pricing and implementation phases of the package tour model, which is an important part of the operation management were analyzed.

The importance of market research was emphasized on subjects such as destination location, demand status, customer segments, the status of competitors, product design and development, which are envisaged in the planning of the package tour model. In the pricing of this model, tour cost types, schedule, rates and calculations of tour participant estimates were included. In the implementation phase of the package tour model, the main articles of the contract types, payment and cancellation conditions between the two main stakeholders of tourism industry which are transportation and accommodation sectors were examined.

It was emphasized that the organizational application method of the package tour model can be realized according to the preferences to be included in the capacity and risk regulations. The necessary evaluations and suggestions about the study were included in the conclusion.

Keywords: Operation Management, Operation Strategies, Capacity and Risk Management, Forecasting Techniques, Package Tours.

RESTORANLARDA ZAMAN EKSEKNLİ KAPASİTE ÖLÇÜMÜ

Dr. Fırat BİÇİCİ

Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Datça Kazım Yılmaz Meslek Yüksekokulu
ORCID: 0000-0002-6809-538X

ÖZET

Yönetimsel kararların ve bu kararlar eksenindeki planlamaların stratejik bir bakış açısıyla yapılması stratejik yönetim olarak ifade edilebilir. Stratejik yönetim sürecinde yönetim ile ilgili alınacak stratejik kararlar ve yapılacak stratejik planlamalarda kullanılacak veri/bilgilerin de stratejik niteliği olmalıdır.

İşletmelerde kapasite konusu, kapasitenin verimlilik, üretim hacmi ve maliyetler arasındaki ilişkisi nedeniyle üzerinde hassasiyetle durulması gereken bir konudur. Stratejik yönetim anlayışıyla beraber kapasite konusu da stratejik bir bakış açısıyla değerlendirilmeli ve yönetimsel kararlar ve planlamalara destek sunacak bir veriye/bilgiye dönüşmelidir.

Klasik yönetim anlayışında kapasite ölçümü, sadece üretim hacmi üzerinden bir hesaplama ile ortaya konmakta ve elde edilen veri/bilgiler geleneksel maliyetleme anlayışına paralel olarak geleneksel maliyetleme ölçümünde kullanılmaktadır. Stratejik yönetim anlayışında ise kapasite konusu, kapasite konusuna yönelik yaklaşım ve nasıl ölçümleneceği yeni yöntem ve teknikleri gündeme getirmektedir.

Günümüz sıkı rekabet koşullarında; işletmelerde operasyonel süreçlerin verimliliği, faaliyetlerin etkinliği, iş gören performans ölçümü, hizmet kalitesi, müşteri memnuniyetinin sağlanması, kapasite ve maliyet yönetiminde başarı sağlanması ve bu başarının devamlılığı noktasında zaman önemli bir unsur olmaktadır. Başarının anahtar faktörlerinden biri olan zaman, kaybı halinde geri döndürülemeyen ve stoklanamayan bir kaynak niteliğindedir.

Bu çalışmada kapasite konusu zaman ve restoranlar açısından irdelenmekte, restoran yöneticilerinin kapasite ölçümünde kullanabileceği zaman eksenli kapasite formülleri önerilmektedir. Bu formüller sırasıyla, bir faaliyetin gerçekleşmesi için gereken sürenin ölçümüne ve tahminine dayanan zaman temelli fiili kapasiteyi vermekte, fiili kapasitenin ortalama misafir başına nasıl hesaplanacağını göstermekte ve ortalama misafir başına zaman temelli fiili kapasitenin toplamını ortaya koymaktadır. Ortaya konan formüllerle hareket eden yönetici; zaman-faaliyet planlamaları, işgören planlaması gibi noktalarda alacağı kararlara destek sağlayacak yeni bir kapasite bilgisine sahip olacaktır.

Anahtar Kelimeler: Restoran, kapasite, zaman, formül

THE TIME-BASED CAPACITY MEASUREMENT IN RESTAURANTS

ABSTRACT

Making managerial decisions and planning along the axis of these decisions with a strategic perspective can be expressed as strategic management. In the strategic management process, the strategic decisions to be taken and the data / information to be used in strategic planning should also have a strategic quality. The issue of capacity in enterprises is an issue that should be dwelled on sensitively due to the relationship between capacity, productivity, production volume and costs. Along with the strategic management approach, the issue of capacity should also be evaluated from a strategic point of view and should turn into a data/information that will support managerial decisions and planning.

In the classical management approach, capacity measurement is revealed only by a calculation over the production volume and the data / information obtained is used in traditional costing measurement in parallel with the traditional costing approach. But in the strategic management approach, the issue of capacity, the approach to the capacity and how to measure it bring new methods and techniques to the agenda.

In today's tight competition conditions; Time is an important factor in terms of efficiency of operational processes, efficiency of activities, performance measurement at work, service quality, ensuring customer satisfaction, achieving success in capacity and cost management and the continuity of this success. Time, one of the key factors of success, is an irreversible and non-stockable resource in case of loss. In this study, the issue of capacity is examined in terms of time and restaurants, and time-based capacity formulas that restaurant managers can use in capacity measurement are suggested.

These formulas respectively give time-based actual capacity based on measurement and estimation of the time required for an activity to occur, show how actual capacity will be calculated per average guest, and reveal the sum of time-based actual capacity per average guest. The manager who acts with the formulas put forward; will have a new capacity knowledge that will support the decisions to be taken at points such as time-activity planning and employee planning.

Keywords: Restaurant, capacity, time, formula.

SEREBRAL PALSİLİ ÇOCUK HASTALARDA MÜZİK-RİTİM TERAPİSİNİN GÜNLÜK YAŞAM AKTİVİTELERİNE ETKİSİ: RANDOMİZE KONTROLLÜ ÇALIŞMA

Sedat SUSUZER

Uzman Doktor, Serbest Meslek

ORCID: 0000-0001-5231-1255

İlkay KARABAY

Uzman Doktor, SBÜ Gaziler Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon Eğitim ve Araştırma Hastanesi,

ORCID: 0000-0001-7723-8009

Murat ERSÖZ

Profesör Doktor, Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Fiziksel Tıp ve Rehabilitasyon Bölümü,

ORCID: 0000-0001-6891-462X

ÖZET

Serebral palsy (SP), bilişsel bozukluklar, duyuşsal ve algısal problemler, iletişim ve davranış problemlerinin eşlik ettiği, motor bozukluklarla ilişkilidir. Çocuklarda fiziksel engelliliğin en yaygın nedenidir. Türkiye’de yıllık 4.4/1000 SP li çocuk doğmaktadır. Hayatları boyunca zorlu bir rehabilitasyon süreci gerektiren SP’ li hastalar için geleneksel tedavilerin yanı sıra yeni tedavi yaklaşımları da önem kazanmaktadır. Bu çalışmada SP’li çocuklarda ritim terapisinin günlük yaşam aktivitesi ve üst ekstremitte fonksiyonu üzerindeki etkisini araştırmayı amaçlanmıştır.

5 ila 15 yaşları arasında hafif ila orta derecede SP’li 18 çocuk çalışmaya alındı. Çalışma grubunda sekiz, kontrol grubunda on hasta olmak üzere hastalar random olarak iki gruba ayrıldı. Her hasta için yaş, cinsiyet, etiyolojik faktörler ve SP tipi kaydedildi. Tüm hastalara nörofizyolojik ve konvansiyonel tedavi yöntemleri uygulandı. Yukarıda belirtilen tedavilere ek olarak haftada 4 kez, 15 dakika olmak üzere toplam 10 seans ritim terapisi de manuel ritim ekipmanları kullanılarak uygulandı. Hastanın el fonksiyonları BFMF ve MACS ile el becerileri ABİLHAND-Kids, fonksiyonel durum GMFCS ile ve psikolojik uyum düzeyleri ise Hacettepe Ruhsal Uyum Ölçeği (HRUÖ) ile tedavi öncesi ve sonrasında değerlendirildi.

Gruplar arasında yaş, cinsiyet, etiyolojik faktörler ve SP tipi açısından istatistiksel olarak anlamlı bir fark yoktu. Ritim terapisi uygulanan çalışma grubundaki hastalarda; tedavi öncesi HRUÖ ve FIM (kognitif skor) düzeylerinde ile sonrası skorlar karşılaştırıldığında, kontrol grubundaki hastalara göre, anlamlı iyileşme tespit edilmiştir. ABİLHAND-Kids; FIM Motor skor, FIM toplam skor her iki grupta da anlamlı derecede iyileşme sağlamıştır.

Ülkemizde SP olguların rehabilitasyonunda ritim terapisinin kullanımı ile ilgili çalışma yoktur. Bu çalışmada, Türkiye’deki SP’li hastaların tedavisinde ritim terapisi uygulamasının günlük yaşam aktivitelerine ve iletişim becerisine yararlı etkileri olduğu gösterilmiştir. Sonuç olarak; zorlu bir rehabilitasyon süreci olan SP’li hastalarda en küçük kazanımın bile çok değerli, olduğu düşünülürse, rehabilitasyon sürecine motor kognitif ya da motivasyon olarak katkı sağlayacak her yaklaşım denenmelidir diye düşünmekteyiz.

Anahtar Kelimeler: Serebral Palsy, Rehabilitasyon, Ritim Terapi.

RANDOMISED CONTROLLED STUDY: THE EFFECT OF MUSIC AND RHYTHM THERAPY TO DAILY ACTIVITIES OF CHILDREN PATIENTS WITH CEREBRAL PALSY

ABSTRACT

Cerebral Palsy (CP) is associated with motor impairments accompanied by cognitive impairments, sensory and perpetual problems, communication and behavioral problems. It is the most common reason of physical disability in children. In Turkey, each year 4.4/1000 infants born with CP. Beside traditional treatments, new treatment approaches gain importance for patients with CP that require a difficult rehabilitation process throughout their lives. In this study, it was aimed that the research of the rhythm therapy's impacts on daily activities and higher extremity functions in children with CP.

Eighteen children with mild and moderate CP were recruited onto study. Participants were randomly allocated to two groups as eight patients in the study group and ten patients in the control group. Age, gender, etiological factors and the type of the CP were recorded for each patient. Neurophysiological and conventional treatment methods were administered to all patients. In addition to above-mentioned treatments, rhythm therapy was administered by using manual rhythm equipment 15 minutes 4 times a week and the total of 10 session of rhythm therapy. Both before and after the treatment, patient's hand functions were measured by using BFMF and MACS, hand skills were measured by using ABILHAND-Kids, functional status were measured by using GMFCS and psychological adaptation levels were measured by Hacettepe Psychological Adaptation Scale (HPAS).

There was no statistically significant difference between the groups related to age, gender, etiological factors, and the type of the CP. In patients who were in study group and administered rhythm therapy, when their HPAS and FIM (cognitive score) were compared for before and after the treatment, significant healing was found regarding the patient who were in control group. ABILHAND-Kids, FIM Motor Score and FIM total score significantly increased for both two group.

There is no any study for the treatment of CP cases by rhythm therapy in our country. In this study, it was shown that the administration of rhythm therapy for the treatment for the patient with CP is beneficial for their daily activities and communications skills. As a result, regarding the every little chances are important for the hard rehabilitation process of the patient with CP, we think that the every approach that contribute cognitively and motivationally to the rehabilitation process shall be tried.

Key Words: Cerebral Palsy, Rehabilitation, Rhythm Therapy.

TÜRKİYE’DE 2000-2018 YILLARI ARASINDA TESETTÜR OLGUSU İLE İLGİLİ YAPILMIŞ YÜKSEK LİSANS TEZLERİ BAĞLAMINDA TESETTÜR ALGISININ DEĞİŞİMİNE ETKİ EDEN FAKTÖRLERİN ANALİZİ

Şerife ALTIPARMAK

Yüksek Lisans Öğrencisi, KTO Karatay Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyoloji Anabilim Dalı

ORCID: 0000-0001-9176-9621

Hatice BUDAK

Dr. Öğr. Üyesi, KTO Karatay Üniversitesi, Sosyal ve Beşeri Bilimler Fakültesi Sosyoloji Bölümü

ORCID: 0000-0002-9815-9997

ÖZET

Türkiye'nin modernleşme sürecinde toplumsal yapının Batı menşeli seküler değerler ile yeniden şekillendirilmesi ve homojenleştirilmesi amaçlanmıştır. Batılı değerleri benimseyenlerin merkezde, muhafazakâr değerleri benimseyenlerin çevrede konumlandığı bu süreçte laik ve İslamcı kesim arasında uzun süre tartışılacak merkezi problemlerin başında tesettür veya türban konusu gelmiştir. 2013 yılında kamusal alanda başörtüsü/türban yasağının kaldırılmasına kadar tartışmanın odağında türbanın siyasi bir sembol ve rejim için tehdit unsuru olarak algılanması, bu minvalde tesettürlü kadınların karanlık kimlikler olarak ötekileştirilmesi yer almıştır. Kamusal alanda dini kimliği ile kendine yer edinemeyen, ötekileştirilen tesettürlü kadınların toplumda farklılıkları ile değil benzerlikleri ile var olma çabaları 90'lı yılların başında tesettür modasının ortaya çıkmasını etkileyen unsurlardan biridir. Moda ile tesettürün bir araya gelmesi çelişkili durumları beraberinde getirirken, tesettür algısını da değiştirmektedir. Çalışmanın amacı, 2000-2018 yılları arasında tesettür ve başörtüsü kapsamında yapılmış yüksek lisans tezlerinin bulguları aracılığıyla tesettür algısındaki değişimi ve bu değişime etki eden faktörleri tespit etmek, mevcut konumu betimlemektir. Çalışmanın yöntemi öncelikle “başörtüsü, tesettür, moda, tesettür modası” vb. anahtar kelimeler kullanılarak YÖK Tez veri tabanından tarama yapılmış konu ile ilgili yüksek lisans tezleri tespit edilmiştir. Çalışmanın amacına uygun olarak 2000-2018 yılları arasında yapılmış toplam 49 çalışmanın içinden 14 tanesi çalışmanın örneklemini olarak seçilmiştir. Örneklemini oluşturan yüksek lisans tezleri doküman inceleme tekniği ile analiz edilerek bu çalışmanın verileri elde edilmiştir. Çalışma verilerine dayanarak 2013 yılından itibaren yapılan çalışmaların tesettür-siyaset ilişkisini incelemekten tesettür- moda, medya, tüketim ilişkisini incelemeye doğru değiştiği, tesettürün çerçevesi naslarla çizilmiş dini bir vecibe olmanın ötesinde moda, marka ve statü üçgeninde tecimselleştiği, sahip olunan herhangi bir meta işlevi kazanarak “görünürlük”, “fark edilmek” arzusuna hizmet ettiği, tesettür modası dergileri, tesettür ikon ve stil danışmanları ve sosyal medya platformları aracılığıyla kadınların tüketim alışkanlıklarının ve giyim tarzlarının yönlendirildiği, modern-seküler değerlerle harmanlanmış yeni bir imaj ve kimlik sunulduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Başörtüsü, Tesettür, Tesettür Modası, Tüketim, Tesettür Algısı

ANALYSIS OF THE FACTORS AFFECTING THE CHANGE IN THE PERCEPTION OF HIJAB IN THE CONTEXT OF MASTER’S THESES WHICH WERE DEALT WITH IN TURKEY BETWEEN 2000-2018

ABSTRACT

In Turkey’s modernization efforts, the social structure was aimed to be reshaped and homogenized with West-originated secular values. In the process in which the ones who embrace West-originated values are in the center and the ones who embrace conservative values are on the outside, one of the problems which will be debated by secular sides and Islamic-conservative sides for a long time is the topic of hijab. Until the abolishment of the law about hijab in public places in 2013, the focus of the debate was hijab being perceived as a political symbol and a threat for the regime, in this context women who are covered were marginalized as having “dark” identities. One of the factors that effected the emergence of hijab fashion in the early 90’s is the effort of the marginalized women who couldn’t find a place in the public with their religious sides trying to exist in the society not with their differences but with their similarities. The merging of fashion and hijab brings conflicts and it also changes the perception of hijab. The scope of this work is; to identify the changes in the perception of hijab, finding the factors which effects this change and describing the exact place of the situation with the findings of master’s theses which were dealt with in Turkey between 2000-2018 about hijab. For the method of the study first, a search was done on YÖK Thesis Database with the keywords; “hijab, fashion, hijab fashion” etc. and master’s theses about this topic was spotted. Within the scope of the project, out of 49 studies that were dealt with between 2000-2018, eighteen of them were picked as sample. Theses that make up the sample were analyzed with document review method and the data of these studies were procured. According to the data of the study, it was concluded that; the studies which are done after 2013 has changed in a way that does not analyze the relation between hijab and politics but it instead analyzes the relations between hijab, fashion and consumption, instead of being sacred duty that has its own set of rules hijab has commercialized within fashion, status and brand aspects, hijab became a thing that can be owned and it serves the desires; “appearance” and “being noticed” also, with hijab fashion magazines, hijab icons, style advisors and social media platforms the consumption habits of women and their styles are being manipulated, a new image and identity that is blended with modern and secular values is served.

Keywords: Headscarf, Hijab, Hijab Fashion, Consumption, Perception of Hijab

HADİS METİNLERİ BAĞLAMINDA İSTİFHÂM ÜSLUBUNUN MECÂZÎ KULLANIMLARI VE ETKİLİ İLETİŞİM AÇISINDAN ÖNEMİ

Şahin ŞİMŞEK

Dr. Öğr. Üyesi

Batman Üniversitesi İslami İlimler Fakültesi

ORCID: 0000-0003-4433-0004

ÖZET

İstifhâm (soru cümleleri) terim olarak, daha önce bilinmeyen bir şey hakkında, bunun için vaz edilen edatlardan birisiyle bilgi isteme anlamına gelmektedir. Gerçek kuruluş amacı bu olmasına rağmen belli sebeplerden dolayı asli anlamı dışında da kullanılabilir. Bunu, “bilen birinin bildiği bir konu hakkında bilgi istemesi/soru sorması” şeklinde ifade etmek de mümkündür. Asli anlamı dışında kullanılan istifhâm üslubu ancak siyak-sibak çerçevesinde anlaşılabilir. Belâgat kitaplarında istifhâm üslubunun kendi anlamı dışında, başlıca şu anlamlarda kullanıldığı ifade edilmektedir: Nefy (olumsuzluk), inkâr (hoş karşılamama), takrîr, azarlama, yüceltme, küçümseme, gecikmiş sayma, hayret ve şaşkınlık, kınama, ‘itâb, isâre, ihbâr ve teşvik.

Hz. Peygamber, dil ve edebiyat yönünden güzel konuşmaya ve etkili söz söylemeye oldukça önem veren Arap toplumunda yetişmiş ve üstün bir dil kabiliyetine sahip olmuştur. Kur’an’ın indiği Arap toplumunun, edebi yönden bu düzeyde olmasından dolayı Allah Hz. Peygamber’e onları ikna edecek ileri seviyede dil yeteneği vermiştir. Temelde fitrî olan bu dil ve edebî kabiliyetini, içinde doğup büyüdüğü ve edebî yönden gelişmiş olan Arap toplumunda yetiştirerek almıştır. Yetiştirdiği toplumun edebî düzeyini ve kendisine etkisini Hz. Peygamber şu veciz sözüyle açıklamıştır: “Ben Arapların en fasihiyim, zira Kureyş kabilesine mensubum ve Sa’d b. Bekr oğulları içerisinde büyüdüm.”

Hadis metinlerine bakıldığında, davet metodunda yumuşak, ince ve etkileyici bir üslup kullanan Hz. Peygamber’in istifham üslubunu hem gerçek hem de mecazî anlamda kullandığı anlaşılmaktadır. İstifham üslubunu mecazî anlamda birçok amaçla kullanan Hz. Peygamber’in, söz konusu üslupla muhataplarını pasif dinleyici rolünden çıkarıp, etkin katılımcı ve diyalogun bir parçası haline getirmeyi amaçladığı görülmektedir. Zira yerinde sorulan bir soru, konunun daha iyi anlaşılmasına, muhatapın dikkatinin toplanmasına ve düşünmeye sevk edilerek ikna edilmesine imkân sağlamaktadır. Bu bağlamda Hz. Peygamber’in, istifhâm üslûbuyla, sözün daha iyi anlaşılıp akılda kalmasını sağlamak, muhatapların duygularını harekete geçirip dikkatlerini belli bir noktada toplamak, fikirleri, duyguları daha açık, daha etkili bir şekilde karşı tarafa aktarmak gibi hedefleri gözettiği söylenebilir.

Anahtar Kelimeler: Hadis metinleri, İstifhâm Üslubu, Mecâzî Kullanım, Etkili iletişim

THE USES OF ISTIFHÂM STYLE WITHIN THE CONTEXT OF HADITH TEXTS AND THEIR IMPORTANCE IN TERMS OF EFFECTIVE COMMUNICATION

ABSTRACT

Istifhâm (questioning), as a term, means asking for information about which nothing is known before with the help of one of the questioning phrases. Although the real construction aim is this, it can be used out of its original meaning due to several reasons. It is also possible to express this as “a person’s asking for information/questioning about an issue that s/he knows”.

Istifhâm style, used outside its original meaning, can only be understood within antecedent-subsequent expressions. Apart from its own meaning, istifhâm style is stated in the rhetoric books that it is used in these meanings: Nefy (negation), denial (not welcoming), declaration, exprobration, apotheosis, despisement, counting delayed, amazement and surprise, condemnation, scolding, refutation, denunciation and promotion.

Prophet Muhammad was brought up in Arab community that gave a great importance to rhetoric and speaking effectively in terms of language and literature, and as a result, he achieved an excellent language skill. Since the Arab community, where Qur'an was revealed, was at highest level literarily, Allah gave an advanced level of language skill to the Prophet Muhammad so that he could persuade them. He basically gained this natural linguistic and literary ability by growing up in Arab community in which he was born and which had developed quite well literarily. Prophet explained the effect of literary level of community in which he grew up on him with his maxim: "I am the best speaker of Arabs because I am a member of Quraish tribe and I grew up in the family of sons Sa'd b. Bakr."

When hadith texts are examined, it is understood that Prophet Muhammad, who employed a soft, fine and effective style for invitation method, used istifhâm style both in real and metaphorical sense. It is observed that Prophet Muhammad, who used this style with many ways metaphorically, aimed to remove the interlocutors from the passive listener role and make them active participants of the conversation and an element of the dialogue. Because a question asked in appropriate time and place makes it possible to focus the addressee's attention and have him/her think, by this way persuade him/her. Within this context, it is possible to say that Prophet Muhammad aimed for making his statements be understood and kept in mind better, and activating his addressees' feelings focusing their attention to a specific point, and conveying his views and feelings clearly to the addressee.

Keywords: Hadith Texts, Istifhâm Style, Metaphorical Use, Effective Communication

MODERNİZM VE POSTMODERNİZM ARASINDA İSLAM VE HAKİKAT YA DA MÜPHEMLİĞİN POSTMODERN POLİTİK TEOLOJİSİ

Dr. Öğretim Üyesi Selçuk ERİNCİK

Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi, Felsefe Tarihi A.B.D

ORCID: 0000-0002-4326-2452

ÖZET

Bir süredir “İslam dünyasında kötü olan ne varsa bizzat İslam’dan kaynaklandığı” gibi iddiaların Batının iftirası olduğunu söyleyen çeşitli kitaplar tercüme edilmektedir. Bunlardan biri de Thomas Bauer’ın *Müphemlik Kültürü ve İslam: Farklı bir İslam Tarihi Okuması* isimli çalışmasıdır. Bu tebliğde, Bauer’ın modernlik öncesi İslam kültürünü postmodern müphemlikle özdeş kılan savları tartışılacaktır.

Eserin ana teması, modernizm musallat olmadan önce İslam dünyasında Kuran’ın çoklu okumalarının ve farklı yorumlarının hoşgörüsüyle karşılandığı ve İslam medeniyetinin çoğulcu, neredeyse “laissez-faire”ci bir yapıya sahip olduğudur. Mamafih, modern Batı Kartezyen düşünen özne ile büyük bir güce ulaşmasının akabinde Müslüman toplumların bu göz kamaştırıcı hasletlerini rasyonalizmi, evrensellik ve kesinlik takıntısı, müphemliğe ve farklılıklara tahammülsüzlüğü ile yok etmiştir. İslam medeniyeti modernleştikçe kutsal müphemlik hazinesini yitirmiştir. Kitabın *kültürel müphemlik, tanrı çok anlamlı konuşur mu?, rahmet olarak görüş farklılığı, İslam’ın islamleştirilmesi, zevkin müphemliği* gibi bölümleri de, İslam’ın hasletlerini *müphemlik hoşgörüsü* olarak adlandıran yazarın muradını faş etmektedir. Öyle ki yazar, Bauman’ın postmodern müphemlik hoşgörüsü ülküsünün Batı için hala hayal ama modernlik öncesi İslam dünyası için apaçık bir olgu olduğunu ileri sürer.

Bununla birlikte biz onun İslam kültürünün sitayişle bahsettiği hususiyetlerinden çıkardığı neticelerin mübalağalı olduğunu ve ahirete irca etmek/mürcie denilebilecek bir tutum ile müphemliği karıştırdığını ileri süreceğiz. Ayrıca bir zamanlar insanlığın zihinsel evriminin zirvesi sayılan ama güya dinsel dogmatizm nedeniyle reddettikleri için Müslümanların “geri kaldıkları” söylenen aydınlanma ve rasyonalite Batı tarafından en büyük felaketlerin sebebi olarak gösterilmeye başlanınca ve Batı yüzünü postmodernizme çevirince, bu sefer de Müslümanların yeterince postmodern olmayı beceremeyip, “radikal modern/modernlik yobazı” olmakla itham edilmesindeki fikri insicam noksanlığına dikkat çekeceğiz. Buradan hareketle ilahiyat çevrelerindeki İslam reformistlerinin yarım asırlık İslam geleneği eleştirilerindeki ciddi çelişkilerine değinmek de isabetli olacaktır. Nihayet, İslam’da evrensel hakikat iddiasının olmadığı ve bu hakikati siyasal iktidarla yaymanın İslam’ın ruhuna ters olduğunu söylemenin, iktidar talebinde bulunan Müslümanları İslami açıdan meşru davranmadıklarına ikna etme çabası olduğunu savunacağız. Kısacası eserde tersinden bir (postmodern) İslami politik teoloji vasıtasıyla (modern) bir İslami politik teolojinin imkânsızlığının ispatının hedeflendiğini işaret edeceğiz.

Anahtar Kelimeler: İslam, müphemlik hoşgörüsü, kesinlik, modernizm, postmodernizm.

ISLAM AND TRUTH BETWEEN MODERNISM AND POSTMODERNISM OR THE POSTMODERN POLITICAL THEOLOGY OF AMBIUGITY

ABSTRACT

For a while, some books have been translated that defend that claims such as "whatever is bad in the Islamic world originates from Islam itself" is a slander of the West. One of them is Thomas Bauer's work titled *The Culture of Ambiguity and Islam: An Alternative History of Islam*. In this paper, I will discuss Bauer's arguments that make pre-modern Islamic culture identical to postmodern ambiguity.

The main theme of the book is that before modernism dominated everything, multiple readings and different interpretations of the Qur'an were tolerated in the Islamic world and that Islamic civilization had a pluralistic, even almost "laissez-faire" approach to life. However, having reached a great power with the Cartesian *ego cogitans*, the modern west exterminated these dazzling traits of Muslim societies with its rationalism, obsession with universality and certainty, and its intolerance to ambiguity and differences. So, as Islamic civilization modernized, it lost its sacred treasure of ambiguity. The parts of the book, such as *cultural ambiguity, does God speak ambiguously?, the difference of opinions as mercy, Islamization of Islam, the ambiguity of pleasure* show the intention of the author, who calls the features of Islam as "tolerance to ambiguity". Even the author alleges that Bauman's ideal of tolerance of postmodern ambiguity is still a dream for the West, whereas an obvious fact for the pre-modern Islamic world.

However, I will argue that the conclusions he deduces from the characteristics of the Islamic culture are exaggerated and that he confuses ambiguity with an attitude that can be called as "to leave (something) to the hereafter/mürchie". Besides, enlightenment and rationality, once seen as the pinnacle of humanity's mental evolution but rejected by so-called religious dogmatism, began to be cited as the cause of the greatest disasters by the West. As a result, the West turned its face to postmodernism. But since then, the Muslims have been accused of not being postmodern enough and of being "radical modern/bigots of modernity". Therefore, I think it is incumbent on me to point out this intellectual inconsistency. Based on this, I will also touch upon the serious contradictions of Islamic reformists in the faculties of divinity in their half-century criticism of the Islamic tradition. Finally, I will defend that to say that there is no claim about universal truths in Islam and that spreading this truth with political power is contrary to the spirit of Islam is an effort to convince the Muslims who demand power that it is not legitimate for Islam.

In short, I will point out that the work is aimed at proving the impossibility of a (modern) Islamic political theology through a reverse (postmodern) Islamic political theology.

Keywords: Islam, tolerance of ambiguity, certainty, modernism, postmodernism.

ÇANKIRILI SADREDDİN EFENDİ'YE AİT EL-MÛFÎ Fİ'N-NAHVİ'L-KÛFÎ ADLI ESERİN ARAP GRAMERİNDEKİ YERİ

İbrahim FİDAN

Dr. Öğr. Üyesi, Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi

ORCID: 0000-0002-6256-7286

ÖZET

Arap dili grameri Câhiliye ve Asr-ı Saâdet dönemlerinde “yazılı olmayan kurallar” niteliğinde ve en yüksek hassasiyetle pratikte uygulanıyor olsa da bunların filolojik gayeyle çalışılmaya başlanması ve kayda geçirilmesi Hz. Peygamber’in vefatından kısa bir süre sonra, lahn (dil hataları) olgusunun bir problem olarak değerlendirilmesi üzerine olmuştur. Bu “süreçte dilciler Arap dilinin kurallarını tespit etmek için, dilin orijinal yapısını azamî düzeyde muhafaza ettiklerine inandıkları Bedevîlerle görüşmüşler ve bunun yanı sıra Câhiliye’den kendilerine intikâl eden söz varlığı ile Kur’ân ve hadislerdeki kullanımları kapsamlı ve metodik bir hüviyette incelemişlerdir. Söz konusu çalışmalar ilk olarak Basra’da ortaya çıkmış bunu, Kûfe’deki faaliyetler izlemiştir. Bu iki bölge bilginleri, aralarındaki metodolojik farklılık nedeniyle farklı ekoller olarak değerlendirilmiştir. İlerleyen dönemlerde Bağdat, Endülüs ve Mısır’da yürütülecek olan dil çalışmaları da büyük ölçüde seçme, uzlaştırma vb. yaklaşımlarla bu iki ekole dayandığı için “Basra Ekolü” ve “Kûfe Ekolü” Arap gramer çalışmalarının iki ana damarı olarak kabul edilir.

Bu tebliğde, Abdülkadir Sadreddîn Efendi (1855-1931) tarafından telif edilen ve belki de asırlar sonra müstakil olarak Kûfe Ekolü’nün görüşleri ekseninde hazırlanmış ilk eser olma özelliği taşıyan *el-Mûfi fi'n-nahvi'l-Kûfi* değerlendirilecektir. Amaç, eserin mahiyeti ve literatürdeki yerine dair tespitlerde bulunmaktır. Çankırılı bir ailenin çocuğu olarak İstanbul’da doğan Sadreddîn Efendi Beyrut, Dimaşk ve Bağdat gibi yerlerde görevlerde bulunmuş, çeşitli alanlarda eserler vermiştir. Araştırmamıza konu olan *el-Mûfi* adlı eserinin girişinde Kûfe Ekolü’nün görüş ve terimlerinin ihmal edildiğine temas eden müellif bunları tekrar araştırmacıların dikkatine sunma isteğindedir. Konu planlaması bakımından daha çok İbnü'l-Hâcib’in *el-Kâfiye* adlı eserini model almıştır. Açıkça zikretmese de, yararlandığı birçok kaynak arasında özellikle Radî el-Esterâbâdî’nin *Kâfiye* şerhi ve Sabbân’ın *Hâsiye ‘alâ Şerhi'l-Üşmûni* adlı eseri öne çıkmaktadır. Büyük ölçüde Câhiliye şiirleri, nadiren de Kur’ân, hadis ve Arap kelamı tanık gösterilmektedir. “Şeyhân” (iki büyük bilgin) olarak kendilerinden bahsettiği Kisâî ve Ferrâ, eserde görüşlerine en çok yer verilen Kûfe dilcileri olma özelliğini taşımaktadırlar. Bununla birlikte genel olarak çoğunluğun görüşünü kural olarak veren müellif -varsa- mezhep içi ihtilafa da temas etmektedir. Genellikle Kûfe Ekolü’nün görüşlerine dair bir panorama sunma eğiliminde olup nadiren de olsa Basra Ekolü’nün muvâfakat ya da ihtilaflarına değinir. Zayıf bulduğu veya benimsemediği görüşlere dair tercihini de yansıtır. Yetiştigi çağ ve ilmî muhitte her ne kadar Basra terminolojisi hâkim durumda olsa da, Gayru'l-mucrâ (gayru'l-munsarif), mahal (zarf), meknî veya kinâye (zahir) ve na't (sıfat) gibi Kûfe terminolojisini kullanma gayreti içerisindedir. Bununla birlikte nâibu'l-fâil ve temyiz gibi, literatürde yerleşik duruma gelmiş Basralılara ait terimleri de kullanmaktadır. Bundan yaklaşık bir asır önce yazılan *el-Mûfi* adlı bu eser, günümüz akademik anlayışına yakın bir bakış açısıyla Kûfe Ekolü görüşlerini bir araya getirmesi bakımından alana kayda değer bir katkı sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Arap Dili, Gramer, Kûfe Ekolü, Abdülkadir Sadreddîn Efendi, el-Mûfi

THE PLACE OF CANKIRILI SADREDDIN EFENDI'S WORK TITLED AL-MŪFĪ FĪ AL-NAHVĪ'L-KŪFĪ IN ARABIC GRAMMAR

ABSTRACT

The Arabic grammar refers to "unwritten rules" during the period of "Jāhiliyyah" and Prophet Muhammed was practically implemented with high sensitivity. The philological study and recording of the Arabic grammar began shortly after the death of Prophet Muhammed and considering the phenomenon of "lahn" as a problem. During this period, the linguists met with the Bedouins to determine the rules of the Arabic language. This is because it was believed that they preserved the original structure of the language at the maximum level. Besides, linguists comprehensively and methodically analyzed the existence of vocabulary during Jāhiliyyah and Arabic usages in the Qur'ān and hadiths. These studies initially emerged in al-Basra, followed by the activities in al-Kūfa. The scholars of these two regions were considered as different schools due to the methodological differences between them. As language studies that would be conducted in Baghdad, Andalusia, and Egypt in the future would largely be based on these two schools due to selection, reconciliation approaches and so on, the "Basra School" and "Kūfa School" are considered as the two mainstreams in Arabic grammar studies.

This study will analyze *al-Mūfi*, which is the first book that was independently prepared based on the ideas of the Kūfa School centuries later and authored by Abdulkādir Sadreddīn Efendi (1855-1931). This study aims to identify the nature of the work and its place in the literature of Arabic grammar. Born in Istanbul as the child of a family from Çankırı, the researcher worked in places such as Beirut, Damascus, and Baghdad and wrote books in various fields. Noting that the ideas and terms of the Kūfa school were disregarded in the introduction of *al-Mūfi*, which is the research subject, Sadreddīn Efendi wished to bring them back to the attention of researchers. He took the work of *al-Kāfiyah* of İbn al-Hācib as a model for the subject planning. Although he did not mention it explicitly, *Sharh al-Kāfiyah* of Radī and *Hāshiya 'alā Sharh al-Ushmūnī* of al-Sābban are among the many references he used. Mostly Jāhiliyyah poems, and rarely the Qur'ān, hadith, and Arabic usages were cited in *al-Mūfi*. al-Kisāi and al-Farrā, who were addressed as Shayhān, are the mostly-cited Kūfa linguists in his work. Besides, the author, who provides the opinion of the majority as a rule, touches on the differences of opinion within the "school", if any, as well. Generally having a tendency to offer a panorama of ideas of the Kūfa school, the author rarely addresses the ideas of the Basra school. He also reflects his preference for opinions he found weak or he disagreed. While Basra terminology was prevalent in the era he lived and in the science circle, he seeks to use Kūfa terminology such as ghayr al-mujrā (ghayr al-munsarif), mahall (zarf), maknī or kināya (damīr), and na't (sifa). However, he uses the terminology of Basra scholars, which has become established in the literature such as nāib al-fāil and tamyīz. Written about a century ago, the work named *al-Mūfi* makes a significant contribution to the field in terms of bringing together the ideas of the Kūfa school with a perspective close to today's academic understanding.

Keywords: Arabic language, Grammar, Kūfa school, Abdulkādir Sadreddīn Efendi, al-Mūfi

KORONAVİRÜS KRİZİ İŞİĞİNDA İSLAMİ FİNANS KURUMLARI: TEHDİTLER VE ZORLUKLAR

Dr. Öğr. Üyesi Mahmut SAMAR

Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi, İslami İlimler Fakültesi
ORCID: 0000-0001-2345-6789

Dr. Öğr. Üyesi Ahmad HERSH

Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi, İslami İlimler Fakültesi
ORCID: 0000-0003-0818-7319

ÖZET

Covid-19 (Koronavirüs) pandemisinin neden olduğu büyük çaplı “ekonomik kapanma” ülke ekonomileri için ciddi tehditler oluşturmaktadır. Bunun sebebi salgının dünya genelinde yol açtığı iktisadi ve sosyal sorunlardır. Devletler, salgının neden olduğu iktisadi sorunları çözmek için çalışmış ve pandeminin ülkedeki ekonomik durum üzerindeki olumsuz etkilerini azaltmak için alternatif çözüm arayışlarına devam etmektedir. İslami finans kurumları da buldukları ülkenin iktisadi ve mali sistemine doğrudan bağlı olduklarına göre salgın krizi bu kurumlar açısından da ciddi tehdit oluşturmaktadır.

Bu çalışma Covid-19 pandemisi sebebiyle İslami finans kurumlarının karşılaştığı tehditleri ve zorlukları ortaya koymayı hedeflemektedir. Bunun yanı sıra, salgının ortaya çıkmasından sonra İslami iktisat kurumlarının önündeki fırsatları ve salgının bu kurumlar üzerindeki olumsuz etkilerini azaltmaya yönelik öneriler sunmayı amaçlamaktadır.

Bu amaçla çalışma, koronavirüsün pandemiye dönüşüp küresel bir ekonomik kriz halini alması sebebiyle İslami finans kurumlarının karşılaştığı en önemli zorlukların tespiti için endüktif (istikrâ/tümevarım) bir yöntemle ele alınmıştır. Bununla birlikte salgının İslami finans kurumlarına sunduğu fırsatları açıklığa kavuşturmak için analitik bir yöntem izlenmiştir.

Netice itibariyle Covid-19 salgınının sürekli büyüme, kapsayıcılık, yayılma, ürün çeşitliliği, kâr marjının artması ile ekonomik kapanmadan ve ülkelerindeki birçok müşterinin ve şirketin tökezlemesinden kaynaklı sorunlarla mücadele etme becerisi açısından İslami finans kurumları için büyük tehditler oluşturduğu sonucuna ulaşılmıştır. Öte yandan, ödemelerde yaşanan aksamalardan kaynaklı fikhî sorunlara da yol açmıştır. Aynı şekilde hükümetlerin banka müşterilerinin taksitleri ertelemelerine izin veren yasal düzenlemelere bağlı İslami finans kurumları ile müşterileri arasında sözleşmeden doğan yükümlülüklerle ilgili bazı sorunlar ortaya çıkmıştır.

Salgın, bu olumsuz etkilerine rağmen, aynı zamanda İslami finans kurumlarına yöntem değişikliğine gitme fırsatı sunmuştur. Bu fırsat iyi değerlendirilebilirse özellikle üretim alanındaki fırsatlardan azami derecede yararlanma imkânı bulur. Yanı sıra tüketici finansmanı yerine yatırım finansmanını teşvik ederek yerel üretimi artırmak ve finansman modellerini değiştirmek için iyi bir fırsat yakalayabilir.

Bu çalışma, ulaşılan bu neticeler doğrultusunda devletin kriz süresince İslami finans kurumlarını desteklemesi önerisinde bulunmaktadır. Bu anlamda devletin bu kurumlara uygulanan zorunlu ve isteğe bağlı rezervleri azaltarak likidite sağlanmasına katkıda bulunması tavsiye edilmektedir. Yine bu çalışmada pandeminin olumsuz etkilerinin üstesinden nasıl

gelineceği ve bu kurumlar üzerindeki zararlı etkilerinin nasıl azaltılacağı konusunda bir dizi öneride bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Ekonomi, İslami Finans, Salgın, Korona, Covid-19

ISLAMIC FINANCIAL INSTITUTIONS IN LIGHT OF THE CORONAVIRUS CRISIS CHALLENGES AND OPPORTUNITIES

ABSTRACT

The crisis of the great economic closure caused by the Covid-19 disease (Corona virus) posed a great challenge to economies due to the economic and even social effects this pandemic caused in the world. Countries have worked to solve the economic effects caused by the Corona crisis and have taken multiple paths to reduce the negative effects of this pandemic on the situation. Country's economic.

Since the Islamic financial institutions are closely linked to the financial and economic system in their countries, this crisis has represented a great challenge to them.

The study aims to explain the challenges facing Islamic financial institutions as a result of the Corona crisis, as well as to explore the opportunities of Islamic economic institutions available in light of the crisis, and the study seeks to provide suggestions to mitigate the negative effects of this pandemic on these institutions.

The study followed the inductive approach to reach the most important challenges of Islamic financial institutions resulting from the Corona virus crisis and its global spread, as well as the analytical approach to explore the opportunities that the crisis provided to Islamic financial institutions and the most important recommendations that work to mitigate the effects of this crisis on them.

The study concluded that the Corona pandemic crisis posed a great challenge to Islamic financial institutions in terms of their continued growth and spread, expansion of their businesses, growing profits and their ability to overcome the problems resulting from the large closure of markets and the stumbling of many customers and companies in their countries, as well as some jurisprudential problems resulting from late payment. As well as legal challenges related to governments allowing clients to postpone installments, and some problems have arisen related to contractual obligations between Islamic financial institutions and their clients. Despite the negative effects witnessed by the crisis, it also constituted an opportunity for Islamic financial institutions to change the approach and take advantage of the available opportunities, especially in the field of production, and work to increase local production and change financing patterns by encouraging investment financing instead of consumer financing.

The study recommended that the state support Islamic financial institutions during the crisis, and contribute to providing liquidity to them by reducing the obligatory and optional reserves imposed on them. The study also made a number of suggestions on how to overcome the negative effects of this pandemic and reduce its harmful effects on these institutions.

Keywords: Economy, Islamic Finance, Pandemic, Corona, Covid-19.

KONYA MÜZE MÜDÜRLÜĞÜNE BAĞLI MÜZELERDEKİ HAT SANATI ARAÇ GEREÇLERİ

Hacer KARA

Dr. Öğr. Üyesi, Necmettin Erbakan Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Fakültesi Sanat Tarihi Bölümü, Konya/Türkiye

ORCID: 0000-0002-0039-7947

ÖZET

Bu çalışmanın konusu “Konya Müze Müdürlüğüne Bağlı Müzelerdeki Hat Sanatı Araç Gereçleri” olarak belirlenmiştir. Konumuz, Konya’da çok sayıda müze bulunmasından dolayı, Kültür Bakanlığı bünyesinde, “Konya Müze Müdürlüğü”ne bağlı olarak faaliyet gösteren müzelerle sınırlandırılmıştır. Bu bağlamda yaptığımız taramalar sonucunda, hat sanatında kullanılan araç gereçler yalnızca Mevlâna Müzesi ve Etnografya Müzesinde karşımıza çıkmaktadır. 2 Mart 1927 yılında kurulan ve ağırlıklı olarak dergâhın kendi eserlerinin sergilendiği Mevlâna Müzesinde bir adet makta, iki adet kalemtıraş, bir adet yazı takımı ve içinde birkaç malzemesiyle birlikte hattat sandığı bulunmaktadır. 1975 yılında kurulan ve bünyesinde çok zengin etnografik eserleri barındıran Etnografya Müzesinde ise iki adet makta, iki adet yazı takımı, iki adet kalemtıraş, 11 adet kâğıt makası ve 21 adet divit yer almaktadır. Bu konuyu seçmekteki en önemli amacımız, Konya Müze Müdürlüğünde bulunan ve henüz yayınlanmamış bu araç gereçleri malzeme, teknik, form ve süslemeleri açısından bilimsel bir şekilde tanıtmak, sanatsal ve dönemsel özelliklerini ortaya koymaktır. Bu çalışmayla, sanat tarihinde bu hususta oluşan boşluğa bir nebze olsun katkı sağlayabilmeyi ümit ediyoruz. Eserler fonksiyonları bakımından farklılık arz ettiği için malzeme, teknik ve süslemeleri bakımından da birbirlerinden oldukça farklıdır. Hokkalar ve rıhdanlardan oluşan yazı takımlarının porselen, cam ve metal malzemededen, maktaların fildişi ve metalden, kâğıt makasları ve divitlerin metalden, kalem tıraşların ise kesici bölümlerinin metalden, sap kısımlarının ise fildişinden yapıldıkları gözlenmiştir. Teknik olarak kazıma, altın kakma, kabartma, ajur ve boyama teknikleriyle karşılaşmak mümkündür. Eserlerin süslenmesinde ağırlıklı olarak barok tarzı stilize bitkisel motifler tercih edilmekle birlikte, basit geometrik motifler, barok tarzı kıvrımlar ve istiridye kabuğu motifine de yer verilmiştir. Etnografya Müzesindeki bir yazı takımında figürlü süslemeye rastlanmıştır. Kâğıt makaslarının bir kısmında Arap alfabesi ile yazılmış yazılar, bir divitte Ermenice bir yazı ve bazı eserlerin üzerlerinde damgalar mevcuttur. Eserlerin malzeme, teknik ve süsleme özellikleri göz önünde bulundurulduğunda, hepsinin geç dönem Osmanlı eserleri oldukları sonucuna varılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Konya Müze Müdürlüğü, Mevlâna Müzesi, Etnografya Müzesi, Hat Sanatı Araç Gereçleri, Yazı Takımları

CALLIGRAPHY ART TOOLS IN MUSEUMS AFFILIATED TO KONYA MUSEUM DIRECTORATE

ABSTRACT

The subject of this study has been determined as “Calligraphy Art Tools in Museums Affiliated to Konya Museum Directorate”. Due to the existence of a large number of museums in Konya, it is limited to the museums operating under the Ministry of Culture which are depended on the

"Konya Museum Directorate". in this context, as a result of the conducted research, the tools used in the art of calligraphy can only be found in the Mevlana Museum and the Ethnography Museum. In the Mevlana Museum, which was established on March 2, 1927 and where mainly the pieces of the dervish lodge are exhibited, there is an end-grain, two pencil sharpeners, a writing set and a calligrapher crate with a few materials. The Ethnography Museum, which was established in 1975 and contains very rich historical ethnographic pieces, has two scissors, two writing sets, two sharpeners, 11 paper scissors and 21 dip pens. Our most important aim in choosing this subject is to introduce these tools, which are in Konya Museum Directorate and have not been published yet, in terms of material, technique, form and ornaments, and to reveal their artistic and periodic features. In this regard, we hope to contribute at least a little work to the gap in art history. Since the pieces differ in terms of their functions, they are quite different from each other as materials, techniques and decorations too. It has been observed that the writing sets consisting of ink tanks and quays are made of porcelain, glass and metal, the scissors are made of ivory and metal, the paper scissors and the dip pens are made of metal, the cutting parts of the pencil sharpeners are made of metal and the handle parts are made of ivory. Technically, it is possible to encounter scraping, gold embossment, embossing, openwork and painting techniques. Although stylized floral motifs in baroque style are predominantly preferred in the decoration of the pieces, simple geometric motifs, baroque style folds and oyster shell motifs are also used. Figured ornaments were found on a writing set in the Ethnography Museum. Some of the paper scissors have inscriptions written in the Arabic alphabet, an Armenian writing on a dip pen, and stamps on some pieces. Considering the material, technical and decorative features of the pieces, it was concluded that they were all late Ottoman works.

Keywords: Konya Museum Directorate, Mevlana Museum, Ethnography Museum, Calligraphy Tools, Writing Sets.

SÖZCÜK VE TÜMCE YAPILARI BAKIMINDAN TÜRKÇE VE ARAPÇA ARASINDAKİ TEMEL FARKLILIKLAR

Osman AKTAŞ

Dr. Öğr. Üyesi, Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi İslami İlimler Fakültesi

ORCID: 0000-0002-9217-6171

ÖZET

Dil bilim alanında yapılan araştırmalar, tarih boyunca farklı uluslararası dil yönünden etkileşimin gerçekleştiğini ortaya koymuştur. Bu etkileşimde coğrafi ve siyasi ilişkilerin yanı sıra din unsuru gibi birçok etken etkili olmuştur. Dilsel etkileşim bazen İngilizce ve Almanca gibi aynı dil ailesinden diller arasında olurken bazen de Türkçe ve Arapça gibi farklı dil ailelerine bağlı diller arasında gerçekleşebilmiştir. Türklerin İslamiyet dinini benimsemeleri ve İran coğrafyasına gelmeleri ile birlikte Türkçe ile Farsça ve yine Türkçe ile Arapça arasında etkileşim başlamıştır. Selçuklular döneminde özellikle saray dilinin ve resmi dilin Farsça olması dolayısıyla Türkçenin Farsçadan etkilendiği söylenebilir. Türklerin İslamiyet dinini benimsemeleri ve İslam dininin iki temel kaynağı olan Kur'an ve hadislerin Arapça olmasından ötürü Arapçanın Türkçeyi etkilediği söylenebilir. Bu etkileşim, sözcük aktarımıyla sınırlı kalmamıştır. Sözcüklerin çoğul yapılaş şekilleri ve tamlama oluşturma yöntemleri gibi dil ile ilgili farklı yapılar ve birimler bu etkileşimden payını almıştır.

Ural-Altay dil ailesine bağlı olan Türkçe ile Hami-Sami dil ailesine bağlı olan Arapça farklı morfolojik ve gramatikal özelliklere sahiptir. Diller arasındaki etkileşimin boyutu ne düzeyde olursa olsun, diller temel özelliklerini korumaya devam ederler. Türkler bir dönem Arap alfabetini kullanmalarına rağmen ve Arapçadan Türkçeye birçok sözcük aktarılmasına rağmen Türkçe, Arapçadan farklı bir dilsel yapıya sahiptir ve bu farklılığını korumaya devam etmiştir. Örneğin Arapçada sözcükler eril ve dişil olmak üzere ikiye ayrılırken aynı durum Türkçe için söz konusu değildir. Arapçada adlar sayı bakımından tekil, ikil ve çoğul olmak üzere üçe ayrılırken Türkçede ikil isimler yoktur ve adlar tekil ve çoğul olmak üzere ikiye ayrılır. Ayrıca Arapçada çoğul adlar, kurallı eril çoğul, kurallı dişil çoğul ve kuralsız çoğul olmak üzere üçe ayrılırken, Türkçede böyle bir ayırım söz konusu olmayıp, bütün çoğul isimler kurallı bir şekilde yapılır.

Dil ve dil bilim alanında yapılan çalışmalarda karşılaştırmalı dil bilim çalışmalarının ve karşıtsal çözümlemeye dayalı çalışmaların arttığı söylenebilir. Bilimsel çalışmalar bu tür çalışmaların özellikle yabancı dil öğrenimine olumlu katkılar sunduğunu gösterir niteliktedir. Türkiye'deki üniversitelerin Doğu dilleri ve edebiyatı, Arapça öğretmenliği, mütercim tercümanlık, Arap dili ve edebiyatı bölümlerinde ve İlahiyat fakültelerinde Arapça dersi okutulmaktadır. Sözcük ve tümce düzeyinde Türkçe ve Arapça arasında birçok farklılık bulunmaktadır. Bu farklılıkların karşılaştırmalı bir şekilde ele alınmasının söz konusu bölüm ve fakültelerde okuyan öğrencilerin Arapça öğrenimine ve dil alanında yapılan akademik çalışmalara katkı sunması beklenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Karşılaştırmalı dil bilim, karşıtsal çözümleme, Türkçe-Arapça gramerleri.

THE MAIN DIFFERENCES BETWEEN TURKISH AND ARABIC LANGUAGES IN TERMS OF WORD AND SENTENCE STRUCTURE

ABSTRACT

Studies in the field of linguistics have revealed that there has been an interaction between different nations throughout history. In addition to geographical and political relations, many factors such as the religious factor were effective in this interaction. Linguistic interaction sometimes occurred between languages of the same language family such as English and German, and sometimes between languages belonging to different language families such as Turkish and Arabic. As Turks have embraced the religion of Islam together with passing through Iranian lands, the interaction between Turkish and Persian and again Turkish and Arabic started. It can be said that during the Seljuk period, Turkish was influenced by Persian, especially because Persian was the court's official language. As the Turks have adopted the religion of Islam and since the Quran and Hadith, the two main sources of Islam, are in Arabic it can be said that Arabic has influenced Turkish in this way. These interactions are not limited to word transfer; different structures and units related to language such as the ways of making words in plural and methods of forming phrases have their share of this interaction.

Turkish, which is a Ural-Altai language family, and Arabic, which is a Hamito-Semitic language family, have different morphological and grammatical features. Regardless of the extent of the interaction between languages, languages continue to maintain their basic characteristics. Although Turks used the Arabic alphabet for quite a while and the numerous words which were transferred from Arabic to Turkish, Turkish has a different linguistic structure from Arabic and continued to maintain this difference. As an example, while words in Arabic are divided into masculine and feminine, the same is not the case for Turkish. In Arabic, nouns are divided into three as singular, binary and plural in terms of number, while in Turkish there are no binary nouns and nouns are divided into two, singular and plural. In addition, while in Arabic, plural nouns are divided into three as canonical masculine plural, regular feminine plural and irregular plural, there is no such distinction in Turkish, and all plural nouns are made in a regular manner.

It can be said that studies in the field of language and linguistics have increased comparative linguistics studies and research based on counter-analysis. Scholarly works show that such studies provide positive contributions especially to foreign language learning. Universities in Turkey teach Arabic language in the departments of Eastern languages and literature, Arabic teaching, translation and interpretation, Arabic language and literature and in the faculties of Theology. There are many differences between Turkish and Arabic at the level of vocabulary and sentences. Comparative consideration of these differences is expected to contribute to the Arabic language learning of the students in the said departments and faculties and to the academic studies in the field of language.

Keywords: Comparative linguistics, contrastive analysis, Turkish-Arabic grammars.

GSYİH'İN DURAĞANLIK ÖZELLİKLERİNİN ANALİZİ: TÜRKİYE ÖRNEĞİ

Can YARDIMCI

Dr. Öğr. Gör. Afyon Kocatepe Üniversitesi

ORCID: 0000-0002-2317-2249

ÖZET

Makroekonomik değişkenlerin dinamik davranışlarının ekonometrik yöntemlerle incelenmesi önemlidir çünkü ileriye dönük makroekonomik politik kararların alınmasında bunlar etkili olmaktadır. Bu dinamik analizler makroekonomik değişkenlerin şoklardan nasıl etkilendiğini ortaya koyacaktır. Ayrıca şokların etkilerinin geçici mi yoksa kalıcı mı olduğu konusunda önemli çıkarımlar yapılabilecektir. Bu amaçla Türkiye ekonomisine ilişkin gayri safi yurtiçi serisinin durağanlık özellikleri, yapısal kırılmayı dikkate alan Fourier birim kök testi kullanılarak test edilmiştir. Analizde kullanılan veri seti 1998:1 ve 2016:2 dönemini kapsamaktadır. Elde edilen sonuçlar, gayri safi yurtiçi hasıla serisinin kırılan deterministik trend etrafında durağan olmadığı yönündedir.

Anahtar Kelimeler: GSYİH, Makroekonomik Politika, Fourier Birim Kök Testi

ANALYSIS OF STATIONARITY OF PROPERTIES OF GDP: TURKISH CASE

ABSTRACT

It is important to examine the dynamic behavior of macroeconomic variables with econometric methods because they are effective in making prudential macroeconomic policy decisions. These dynamic analyses will reveal how macroeconomic variables are affected by shocks. In addition, important inference can be made as to whether effects of shocks are temporary or permanent. For this purpose, stationary properties of gross domestic product series has been tested using Fourier unit root test which considers structural break. The data set used in the analysis covers periods, which are between 1998:1 and 2016:2. The results obtained are that the gross domestic product series is not stationary around the broken deterministic trend.

Key Words: GDP, MAcroeconomic Policy, Fourier Unit Root Test.

CDS PRİMLERİ VE KORKU ENDEKSİ ARASINDA BİR İNCELEME: ARDL SINIR TESTİ YAKLAŞIMI

Nuri AVŞARLIGİL

Dr. Öğr. Üyesi, Akdeniz Üniversitesi, Uygulamalı Bilimler Fakültesi, Finans ve Bankacılık Bölümü

ORCID: 0000-0002-4401-2236

ÖZET

Finansal piyasalarda işlem gören yatırım araçlarının fiyatları, global ortamdaki bazı dinamiklerden etkilenmektedir. Fiyat hareketlerindeki sıklıkla yaşanan önemli değişiklikler, volatilité olarak ifade edilmektedir. Volatilité dar anlamıyla, zaman serilerindeki oynaklık olarak sıklıkla kullanılmaktadır. Son yıllarda, yatırımcıların yatırımlarını gerçekleştirmeden önce finansal piyasalarda önemsedığı bazı gösterge niteliğinde ölçüler kullanılmaktadır. Özellikle yatırım yapılan ülkelerin riskliliğini ifade ettiği düşünülen kredi temerrüt swaplarında ortaya çıkan prim miktarları (CDS Primi) ülke finansal riskinin bir göstergesi olarak kullanılmaktadır. CDS primleri ülkelerin finansal riskinin bir göstergesi olarak kullanılırken, Chicago Ticaret Kurulu tarafından 1993 yılında çıkarılan Volatility Index (VIX) ise tüm global finansal piyasalar için yatırımcıların korku seviyelerini ifade eden bir gösterge niteliğinde kullanılmaktadır. Yatırımcılar ellerindeki fonları finansal piyasalarda değerlendirirken hem o ülkenin CDS primini hem de korku endeksi adı verilen VIX'i bir yol gösterici niteliğinde kullanmaktadır. Çalışmada CDS primleri ile VIX korku endeksi arasında ARDL sınır testi yaklaşımıyla ortak bir hareket olup olmadığı incelenmeye çalışılmıştır. Ortak bir hareket tanımıyla asıl ölçülmek istenen, değişkenler arasındaki eş bütünleşme ilişkisinin varlığıdır. Veri seti olarak 02/05/2018 ile 24/06/2020 tarihleri arasındaki günlük Türkiye ve Amerika Birleşik Devletleri CDS primleri ile VIX korku endeksi değerleri doğal logaritmaları alınarak kullanılmıştır.

Sonuç olarak VIX endeksi hem Türkiye CDS primini, hem de A.B.D. CDS primini açıklamakta etkilidir ve aralarında bir eş bütünleşme ilişkisi bulunmaktadır. A.B.D CDS primi VIX endeksi için açıklayıcı bir değişken olarak ifade edilebilirken aynı durum Türkiye CDS primi için geçerli değildir. Yani Türkiye CDS primi VIX endeksini açıklamakta anlamsızdır. Kısacası korku endeksi olarak anılan VIX endeksi ülke riskliliğinin bir ifadesi olan CDS primlerini etkilemekte ve CDS primleriyle eş bütünleşik bir davranış sergilemektedir.

Anahtar Kelimeler: Ülke riski, Kredi temerrüt swapı, ARDL Sınır testi

A REVIEW BETWEEN CDS BONUSES AND THE FEAR INDEX: THE ARDL BOUND TEST APPROACH

ABSTRACT

Prices of investment instruments traded in financial markets are affected by some dynamics in the global environment. Frequent significant changes in price movements are expressed as volatility. Volatility, in the narrow sense, is often used as change in time series. In recent years, some indicative metrics have been used that investors consider in financial markets before making their investments. Particularly, the premium amounts (CDS Premium) arising in credit default swaps, which are considered to express the riskiness of the invested countries, are used as an indicator of the country's financial risk. While CDS premiums are used as an indicator of

the financial risk of countries, the Volatility Index (VIX), which was issued by the Chicago Trade Board in 1993, is used as an indicator that expresses the fear levels of investors for all global financial markets. Investors use both the CDS premium of that country and the VIX, which is called the fear index, as a guide while evaluating their funds in financial markets. In the study, it was tried to investigate whether there is a common movement between CDS premiums and VIX fear index with ARDL limit test approach. What is meant to be measured with a common definition of motion is the existence of a cointegration relationship between variables. The data sets on a daily basis between Turkey and the United States dates 24.06.2020 02.05.2018 CDS with the VIX fear index values are used by taking the natural logarithms.

As a result, the VIX index is effective in explaining the Turkey CDS Premium as well as U.S. VIX index is a cointegration relationship between them. U.S. CDS premiums VIX index expressed as an explanatory variable for ectables the same situation does not apply to Turkey CDS premiums. So Turkey is pointless to explain the VIX index CDS premiums. In short, the VIX index, known as the fear index, affects the CDS premiums, which is an expression of the country's riskiness, and exhibits an integrated behavior with CDS premiums.

Keywords: Country risk, Credit default swap, ARDL Boundary test

TÜRKİYE’DE MÜKELLEFLERİN VERGİ UYUMUNU SAĞLAMAYA YÖNELİK DÜZENLEMELER

Araş. Gör. Dr. Ulvi SANDALCI

Kütahya Dumlupınar Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Maliye Bölümü

ORCID: 0000-0003-1527-0815

ÖZET

Kamu gelirleri arasında önemli bir paya sahip olan vergiler mali ve mali olmayan birçok amaca hizmet etmektedir. Bu amaçlar arasında başta kamu harcamalarının finansmanı olmak üzere ekonomik büyüme ve istikrarın sağlanması, gelir dağılımında adaletin tesisi ve yoksulluğun azaltılması sayılabilmektedir. Vergilerin etkin bir şekilde söz konusu amaçlar çerçevesinde kullanımı için eksiksiz olarak tahsil edilmesi gerekmektedir. Bunun için de mükelleflerin vergi ödevlerini herhangi bir baskı ve zorlama olmaksızın tam ve zamanında yerine getirmeleri temel şart teşkil etmektedir. Yani mükelleflerin vergi uyumunun sağlanması gerekmektedir.

Vergi uyumu ise ekonomik, siyasi, psikolojik, sosyal, idari, kültürel vb. birçok faktör tarafından etkilenmektedir. Aynı zamanda vergi uyumunun tesisinde vergi ahlakı, vergi bilinci, vergi kültürü, vergi psikolojisi gibi alt etmenler rol oynamaktadır. Vergi uyumunun sağlanmasında bu gibi belirleyicilerin dikkate alınması gerekmektedir. Bu kapsamda birçok ülke mükelleflerin vergi uyumlarının sağlanarak daha da artırılmasına yönelik çeşitli düzenlemeler yapmaktadır. Bu düzenlemeler ile mükellef merkezli bir anlayış benimsenerek memnuniyetin ön plana çıkarılması ve bu sayede vergi gelirlerinin en az kayıpla ve zamanında tahsil edilmesi ve vergi toplama maliyetlerinin düşürülmesi hedeflenmektedir.

Türkiye’de de mükelleflerin vergi uyumunu sağlayarak daha da artırılmasına yönelik hem vergi mevzuatında yer alan hem de idare tarafından yapılan birçok düzenleme mevcuttur. Bu düzenlemeler; vergi indirimi, uzlaşma, pişmanlık ve ıslah, izaha davet, cezalarda indirim ve diğer düzenlemeler olarak sıralanabilmektedir. Türk vergi mevzuatında yer alan ve vergi dairesi tarafından yapılan bu düzenlemeler ile mükellef odaklı bir anlayışın benimsendiği ve mükellef memnuniyetinin ön planda tutulduğu görülmektedir. Buna göre mükellef uyumunu sağlamaya yönelik düzenlemeler ile vergi idaresi bir kısım mükellefleri ödüllendirmekte, barış eli uzatmakta, haklarını gözetmekte, ihtiyaçlarını gidermeye çalışmakta, geniş imkânlar ve kolaylıklar sağlamakta, teşvik unsurları devreye sokmakta yani iyi niyetli ve teşvik edici bir şekilde yaklaşmaktadır. Bu durum da mükellefler nezdinde vergi idaresine bakışı olumlu yönde etkileyerek vergi uyumunun sağlanması ve artırılmasına hizmet etmektedir. Çalışmanın sonucunda Türkiye’de vergi uyumunu sağlamaya yönelik yer alan düzenlemelerin geniş kapsamlı olduğu, mükellefin memnuniyetini sağlamaya yönelik olduğu ve son yıllarda önemli gelişmeler kaydettiğine ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Mükellef, Vergi, Vergi Uyumu

REGULATIONS TO ENSURE TAX COMPLIANCE OF TAXPAYERS IN TURKEY

ABSTRACT

Taxes, which have a significant share of public revenues, serve many purposes, both fiscal and non-fiscal. These objectives include ensuring economic growth and stability, especially financing public expenditures, establishing justice in income distribution and reducing poverty. Taxes must be collected in full in order to be used effectively for these purposes. For this reason,

it is essential for taxpayers to complete their tax assignments in a timely manner without any pressure or coercion. In other words, taxpayers need to ensure tax compliance.

Tax compliance is economic, political, psychological, social, administrative, cultural, etc. it is affected by many factors. At the same time, sub-factors such as tax ethics, tax awareness, tax culture and tax psychology play a role in the establishment of tax compliance. Such determinants need to be taken into account in ensuring tax compliance. In this context, many countries have made various arrangements to further increase taxpayers' tax compliance. With these regulations, a taxpayer-centered approach is adopted, bringing satisfaction to the fore, and in this way, tax revenues are collected with minimal losses and on time and tax collection costs are reduced.

In Turkey, there are many regulations both in the tax legislation and by the administration to further increase taxpayers' tax compliance. These regulations can be listed as Tax Relief, Reconciliation, remorse and reclamation, invitation to disclosure, reductions in penalties and other regulations. It is observed that a taxpayer-oriented approach has been adopted and that taxpayer satisfaction is placed in the forefront with these regulations, which are included in the Turkish tax legislation and made by the Tax Office. Accordingly, the regulations for ensuring taxpayer compliance and tax payers a part of the administration award, to extend the hand of peace, respects the rights, needs work, extensive facilities and conveniences, providing incentives to continue to engage in so gracious and encouraging in a way is approaching. This situation positively affects the view of the tax administration in the eyes of taxpayers and serves to ensure and increase tax compliance. As a result of the study, it has been found that the regulations in Turkey aimed at ensuring tax compliance are wide-ranging, aimed at ensuring the satisfaction of the taxpayer and that significant developments have taken place in recent years.

Keywords: Taxpayer, Tax, Tax Compliance

OTOMOBİL VE HAFİF TİCARİ ARAÇLARDA KALİTE ALGISI

Dr. Öğrt. Üyesi Bülent YILDIZ

Kastamonu Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi
ORCID: 0000-0002-5368-2805

Dr. Öğrt. Üyesi Ertuğrul ÇAVDAR

Kastamonu Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi
ORCID: 0000-0002-1522-8775

ÖZET

İlk icadından beri hep insanların ilgi odağında olan otomobiller günümüzde de farklı marka ve modelleri ile büyük ilgi görmektedir. İnsanların istek ve ihtiyaçları doğrultusunda farklı firmalar tarafından üretilen birçok farklı özellikte otomobil bulunmaktadır. Birçok tanım içerisinde en çok kabul görenlerden biri kaliteyi, müşteri istek ve ihtiyaçlarına uygunluk olarak tanımlamakta olup, istek ve ihtiyaçların çeşitliliği doğrultusunda otomobil tercihlerinin de değişkenlik gösterdiği görülmektedir. Bu çalışmada otomobil ve hafif ticari araç kullanıcılarının mevcut araçlarının kalitelerine ilişkin durum değerlendirmeleri incelenmiştir. 561 katılımcıdan anket ile toplanan verilerin analiz edildiği çalışmada, farklı markalara ilişkin kalite algıları değerlendirilmiş, aynı zamanda farklı demografik özelliklere bağlı olarak araç tercihlerinin farklılık gösterip göstermediği araştırılmıştır. Çalışmada otomobil kalitesini değerlendirmek üzere, güven, kullanılabilirlik, servis hizmeti, temel özellikler, donanım, estetik, algılanan kalite, konfor ve fiyat olmak üzere 9 boyuttan oluşan bir ölçek kullanılmıştır. Yapılan analizler neticesinde markalar bazında yapılan karşılaştırmalarda temel özellikler, donanım, servis hizmeti, konfor, güven, estetik ve algılanan kalite boyutlarının anlamlı farklılık gösterdiği tespit edilmiştir. Bütün boyutlarda en yüksek ortalama sahip olan markanın Audi olduğu, bunu BMW'nin takip ettiği; en düşük ortalama sahip olan markanın ise Tofaş olduğu tespit edilmiştir. Araç tercihlerine ilişkin yapılan analizlerde erkeklerde Audi, BMW, Chevrolet, Fiat ve Tofaş marka araçların, kadınlarda ise Volkswagen marka araçların karşı cinse göre daha çok tercih edildiği görülmüştür. Otomatik vites araçlar bayanlar tarafından erkekler için daha çok tercih edilmekte olup, bayanlarda hatchback erkeklerde ise sedan araçların daha çok tercih edildiği görülmüştür. Yakıt türü açısından bayanlarda benzinli araçlar, erkeklerde ise benzin/lpg li araçlar karşı cinse göre daha çok tercih edilmektedir. Katılımcılar arasında en çok kullanılan ilk üç marka sırasıyla Renault, Fiat ve Volkswagen olup, bu sayıların kalite boyutlarına ilişkin değerlendirmelerle benzerlik göstermemesi araç tercihinde hangi unsurların dikkate alındığı sorusunu akla getirmektedir. Araç piyasasındaki marka sayısının fazla olması nedeniyle, marka temelli yapılacak çalışmalarda örneklem hacminin yüksek tutulması daha sağlıklı değerlendirmeler yapılması açısından uygun olacaktır.

Anahtar Kelimeler: Otomobil, Kalite algısı, Kalite boyutları

QUALITY PERCEPTION IN CARS AND LIGHT COMMERCIAL VEHICLES

ABSTRACT

Cars, which have always been at the center of attention since their first invention, are still of great interest today with different brands and models. There are many different cars produced by different companies in line with the desires and needs of people. Among many definitions, one of the most accepted defines quality as conformity to customer demands and needs, and it is seen that car preferences vary in line with the variety of requests and needs. In this study, the status evaluations of the car and light commercial vehicle users regarding the quality of their existing vehicles were examined. In the study in which data collected from 561 participants through a questionnaire were analyzed, quality perceptions of different brands were evaluated and it was investigated whether vehicle preferences differ depending on different demographic factors. In the study, a scale consisting of 9 dimensions including trust, usability, service, basic features, equipment, aesthetics, perceived quality, comfort and price was used to evaluate the car quality. As a result of the analysis, it was determined that the basic features, equipment, service, comfort, trust, aesthetics and perceived quality dimensions differ significantly in the comparisons made on the basis of brands. Audi is the brand with the highest average in all dimensions, followed by BMW; It was determined that the brand with the lowest average is Tofaş. In the analysis of vehicle preferences, it was seen that men preferred Audi, BMW, Chevrolet, Fiat and Tofaş brand vehicles, and women preferred Volkswagen brand vehicles more than the opposite sex. Automatic gear vehicles are more preferred by women than men, and it has been observed that hatchback vehicles are preferred more for women and sedan vehicles for men. In terms of fuel type, gasoline powered vehicles are preferred by women, and petrol / LPG vehicles are preferred by men more than the opposite sex. The first three brands most used among the participants are Renault, Fiat and Volkswagen, respectively, and the fact that these numbers do not show similarities with the evaluations regarding quality dimensions brings to mind the question of which factors are taken into account in vehicle selection. Due to the large number of brands in the vehicle market, keeping the sample volume high in brand-based studies will be appropriate in order to make more reliable evaluations.

Keywords: Automobile, Quality perception, Quality dimensions.

ZİHİNSEL MUHASEBENİN VERGİSEL YÖNDEN DEĞERLENDİRİLMESİ

Dr. Özgür ÖZKAN

ORCID: 0000-0002-2338-1286

Prof. Dr. Mehmet ÖZKAN

ORCID: 0000-0002-4855-1763

ÖZET

Son yıllarda işletme yazınına giren ve birçok araştırmaya konu olan zihinsel (veya mental) muhasebe, bireylerin ve hane halklarının finansal faaliyetleri düzenlemek, değerlendirmek ve takip etmek için kullandıkları bilişsel işlemler kümesidir. İnsanların zihinsel muhasebe ile kişilik özellikleri arasındaki ilişkiler ile bireysel farklılıklar henüz tam olarak anlaşılammış olup, zihinsel muhasebe faaliyetlerine nasıl katıldıkları hakkındaki bilgilerin mevcut durumu irdelendiğinde zihinsel muhasebenin çok dikkat çekici üç bileşeni şunlardır:

- **Sonuçların nasıl algılandığı ve deneyimlendiği,**
- **Kararların nasıl alındığı ve**
- **Daha sonra hangi sıklıkta ve nasıl değerlendirildiğidir.**

Zihinsel muhasebe sisteminde fayda-maliyet analizleri, her ikisi de sistemin girdisi

olan harcama öncesi ve harcama sonrası sonuçların nasıl algılandığına yardımcı olmaktadır.

İkinci bileşen strateji olup; faaliyetlerin yani kişisel harcama, tüketim ve yatırımların belirli hesaplara tahsis edilmesini içermektedir. Gerçekte, fon kaynakları ve kullanımları kişilerin zihinsel muhasebe sistemlerinde doğrudan etiketlenmiştir. Harcamalar zihinsel hesaplarda kategorilere ayrılarak (barınma, yiyecek, vb.) bazen örtük veya açık bütçelerle kısıtlanmaktadır. Böylece kişisel karar sürecinde, önce karar alınır, alınan kararlar düzeltilir sonrasında ise; kontrol edilir ve uygulanır ya da vazgeçilir. Eğer birden fazla seçenek söz konusu olursa, bu takdirde farklı karar sonuçları birleştirilir veya ayrı ayrı değerlendirilir.

Üçüncü bileşen, hesapların değerlendirilme sıklığı ve geniş ya da dar açıdan değerlendirilmesi ile ilgilidir. Hesaplar günlük, haftalık, yıllık vb. olmak üzere, değişik sürelerde dengelenmekte ve 'seçim basamaklaması' olarak da ifade edilmektedir.(Richard H. Thaler: “Mental Accounting Matters” 19 July 1999,Abstract, [https://doi.org/10.1002/\(SICI\)1099-0771\(199909\)12:3<183::AID-BDM318>3.0.CO;2-F](https://doi.org/10.1002/(SICI)1099-0771(199909)12:3<183::AID-BDM318>3.0.CO;2-F),Erişim Tarihi:3.04.2020)

Zihinsel muhasebe sisteminde insanlar, değeri mutlak değerden ziyade göreceli olarak düşünmekte, işlem aracı olarak, sadece bir nesnenin değerinden değil, aynı zamanda anlaşmanın kalitesinden de yararlanılmakta, ek olarak genellikle fırsat maliyetlerini tam olarak dikkate almamakta ve batık maliyetlere yanlılığına duyarlı olmaktadır. Örneğin, insanların kredi kartı ile ödeme yaparken nakit paradan daha çok harcama yapmaya istekli olması gibi. Öte yandan, daha önemlisi insanların; harcamaları ve katlandıkları maliyetlerle birlikte ulaşacakları kazançların karşılaştırılmasına yardım ederek, yatırımlarında ödeyecekleri gelir vergisi, katma değer vergisi vb. için oluşturdukları zihinsel hesaplar aracılığıyla karar almalarını kolaylaştırır. Bu süreçte, özellikle serbest meslek sahibi mükellefler, ödeyecekleri vergileri doğru ve gerçek değerleriyle beyanı düşünerek farklı vergi hesaplamaları yapmalarının yanı sıra zaman zaman konunun uzmanlarına başvurarak, daha az ödeme vergi ve vergiden kaçınma yollarını araştırmaktadır. Hatta daha ileri giderek vergi kayıp ve ziyayı göze alarak vergi kaçakçılığı yapabilmektedir.

Bu husus çok ilgi çekici olup, zihinsel muhasebe sürecinde kişilerin vergileri algılamaları, vergi uyumu, vergilere tepkileri farklıdır. Genellikle mükellefler veya serbest meslek sahipleri açısından, vergi konuları, ağır ve sıkıcı olmasına karşılık, aynı zamanda finansal faaliyetlerin izlenmesinde bir önlem olarak da kullanılmaları nedenleriyle inceleme konusu seçilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Finans, Mental Muhasebe, Vergi, Davranış -JEL Kodu: L63, M40, M 41

EVALUATION OF MENTAL ACCOUNTING TAXATIVE POINT OF VIEW

ABSTRACT

Mental (or cognitive) accounting, which has been mentioned in the business literature in recent years and has been the subject of many researches, is a set of cognitive processes that individuals and households use to organize, evaluate and track financial activities. The relationships between people's mental accounting and personality traits and individual differences are not yet fully understood, and when the current state of information about how they participate in mental accounting activities are examined, three components of mental accounting are very remarkable and they include the following:

- **How the results are perceived and experienced,**
- **How to make the decisions and**
- **How often and how it is evaluated later.**

In mental accounting system, benefit-cost analysis helps how the pre-spending and post-spending outcomes are perceived, both of which are the input of the system.

The second component is a strategy that includes the allocation of activities, namely personal expenses, consumption and investments to specific accounts. Both the sources and uses of the funds are actually labelled in the mental accounting systems of individuals directly/as they are. Expenditures are categorized in mental accounts (shelter, food, etc.) and expenses are sometimes restricted to implicit or explicit budgets, so in personal decision process, decisions are made first, decisions made are corrected, and then; they are controlled and maintained or withdrawn. If more than one option exists, then, by evaluating jointly, different decision results are combined or evaluated separately.

The third component concerns the frequency of evaluation of accounts and their wide or narrow evaluation. The accounts are balanced for different periods such as daily, weekly, annual etc. and are also referred to as 'selection laddering'. (Richard H. Thaler: “Mental Accounting Matters” 19 July 1999, Abstract, [https://doi.org/10.1002/\(SICI\)1099-0771\(199909\)12:3<183::AID-BDM318>3.0.CO;2-F](https://doi.org/10.1002/(SICI)1099-0771(199909)12:3<183::AID-BDM318>3.0.CO;2-F), Erişim Tarihi: 3.04.2020)

In the mental accounting system, people think of value relative rather than absolute value and as a trading tool, not only the value of an object is used, but also the quality of the deal is benefited, in addition, they often do not take full account of opportunity costs and are sensitive to inaccuracy of sunk costs. For example, why are people willing to spend more when paying by credit card rather than cash?

On the other hand, more importantly, it helps people to compare their spending and their earnings together with the costs they incur, allowing them to make decisions through the mental accounts they create for their income tax, value added tax, etc. in their investments. In this process, especially self-employed taxpayers make different tax calculations considering the taxes to be paid with correct and actual values. When necessary, they consult the experts of the

subject, research ways to pay less taxes or avoid taxes. They can even evade tax by taking into account tax evasion and loss.

This issue is very interesting and in the mental accounting process, people's perception of taxes, tax compliance, and reactions to taxes are different. Although tax issues are generally heavy and boring for taxpayers or self-employed, they are chosen as the subject of study because they are also used as a precaution for monitoring financial activities.

Keywords: Finance, Mental Accounting, Tax, Behaviour

İŞLETME İKİZLERİ MUHASEBE VE FİNANSMAN BİRBİRİNDEN AYRILABİLİR Mİ?

Dr. Özgür ÖZKAN

ORCID: 0000-0002-2338-1286

Prof. Dr. Mehmet ÖZKAN

ORCID: 0000-0002-4855-1763

ÖZET

Ekonomik faaliyetler açısından sıkça duyulan ve aynı anlamı taşıyabileceği düşünülen “**Muhasebe**” ve “**Finans/Finansman**” kavramları arasında birçok fark olmasına rağmen birisi, diğerlerine nazaran daha öne çıkmakta ve bu farkın anlaşılması, şirketlerin/işletmelerin büyümesi, büyümeye gerçekleştirecek kaynaklara sahip olmasına ve varlığını korumasına yardımcı olacaktır. **Bu fark muhasebenin geçmişi bugüne getirmesi ve kısmen yarına taşınması söz konusu iken, finansman bugünü yarına taşımaktadır.**

Çünkü muhasebe gerçekten detaylıdır, geçmişe dair gerçek zamanlı bilgileri takip eder ve ayrıntılı bir biçimde şirket (işletme kişiliği) için sınıflandırır, özetleyerek raporlar ve analiz ederek yöneticilerin karar almasına yardımcı olur. Ancak muhasebe olayları zaman zaman önceden kestirse dahi, özellikle bittikten sonra takip etmesi nedeniyle bilgi, deneyim ve uzmanlıklarının geçmiş olaylar hakkında ne yapmaları gerektiğine bağlı olup, genellikle fakir iş adamları gibidir, zira onlar “**Arabayı arka pencereye bakarak sürüyorlar.**”

Finansman ise, an/kısa zamana odaklanmadan, büyük resmi görmeye ve geleceğe yönelik bir fikir ve anlayış yaklaşımı olup; “**Arabayı sürürken ön pencereden dışarı bakmak**” ile ilgilidir. Bu nedenle de finansman,

- **Para (ve diğer kaynakların) nerede ve nasıl tedarik edileceğine, nerelerde kullanılacağına,**
- **Yatırım yapmak, elden çıkarmak, ödünç almak veya ödünç vermek vb. seçeneklerden hangisinin tercih edileceğine,**
- **Potansiyel getirilere karşı ne kadar risk alınacağına ve işler ters giderse finansal yapı/varlıkların nasıl korunacağına,**
- **Vergi ödemelerini ceza almaksızın mümkün olduğunca nasıl daha az ödenebileceğine odaklanmaktadır.**(Johnston, 2017)

Öte yandan her iki kavram para ile ilgili olsa dahi, gerçekten finans ve muhasebe aynı şey olarak düşünülmemeli ve finansman ve muhasebe arasındaki farkın iyice anlaşılabilmesi için bazı çok önemli hususlar özellikle, gözden ırak tutulmamalıdır. Stratejik bir akıl ile, finans muhasebeden çok daha kolay görünmekte ve detaycı insanlar finansmandan, büyük resmi görenler ise; muhasebeden ayrılacak hatta birbirleri ile mücadele edecektir. Asıl gerçek ise, arabanın/şirketin belirlenen hedeflerine ulaşmada ne zaman ön pencereden ne zaman arka pencereden bakılacağını iyi belirlemek, gerekmedikçe risk almaksızın, sürüşü/faaliyetleri güven içinde gerçekleştirmektir. Sonuçta kazanacak ya da kaybedecek olan şirket/işletmedir. Çünkü “**Doğru Muhasebe iyi Finansman yaratılmasına yol açar**”

Anahtar Sözcükler: Muhasebe, Finansman, Şirket, İktisat/Ekonomi

CAN ACCOUNTING AND FINANCE, WHICH ARE BUSINESS TWINS, BE SEPARATED FROM EACH OTHER?

ABSTRACT

Although there are many differences between the concepts of “Accounting” and “Finance/Financing”, which are frequently heard in terms of economic activities and thought to have the same meaning, one of these differences stands out compared to the others and understanding this difference will help companies/businesses to grow, have the resources to grow and maintain their presence. While this difference is about the fact that accounting brings the past to today and partially moves to tomorrow, finance carries today to tomorrow.

Because accounting is really detailed, it tracks real-time information about the past and classifies it in detail for the company (business personality), summarizes it, reports it, and analyzes it to help managers make decisions. However, even when accounting predicts events from time to time, their knowledge, experience and expertise depends on what the past events should do about past events, especially because accounting follows events after they're over, they are generally like poor business people, because "They are driving the car by looking at the rear window."

Finance, on the other hand, is an idea-and-understanding approach to seeing the big picture and the future, without focusing on the moment/short time, just as it is about “Looking out the front window while driving the car.” Therefore finance focuses on,

- **Where and how the money (and other resources) will be procured, where it will be used,**
- **Which options would be preferred to invest, dispose, borrow or lend, etc.,**
- **How much risk will be taken against potential returns and how financial structure/assets will be protected if things go wrong,**
- **How tax payments can be paid as little as possible without penalty.**

On the other hand, although both concepts are related to money, finance and accounting should not be considered as the same thing indeed, and some issues should not be overlooked, especially in order to understand the difference between finance and accounting thoroughly. With a strategic mind, finance seems much easier than accounting, and the hypercritical people who see the big picture from finance will leave accounting and even struggle with each other. The true reality is to determine when to look through the front window and when to look through the rear window in order to achieve the determined goals of the car/company, and to carry out the driving/activities safely, without taking any risks unless necessary. In the end, it is the company/business that will win or lose. Because, "Proper Accounting leads to ability to generate good Finance"

Keywords: Accounting, Finance, Company, Economics/Economy

MUHASEBE HİLELERİ, YOLSUZLUK VE ETİK İLİŞKİSİ: ÖRNEKLERİ

Seval ELDEN ÜRGÜP

Dr. Öğr. Üyesi Sivas Cumhuriyet Üniversitesi, İİBF, İşletme Bölümü
ORCID:0000-0002-7464-3485

ÖZET

Son zamanlarda artan şirket skandalları ve hileli finansal raporlamalar, muhasebe uygulamalarında etik sorununun boyutunu gözler önüne sermektedir. Bu kapsamda çalışmanın amacı, yolsuzluğa zemin olan muhasebe hileleri ile muhasebede etik arasındaki ilişkiyi incelemektir. Bu amaç doğrultusunda, muhasebe hileleri, yolsuzluk ve etik kavramsal bir bakış açısıyla incelenmiştir. Ayrıca karşılaşılan muhasebe hilelerine ilişkin örnekler verilmiş olup, yolsuzluk ile ilgili yaşanmış örnekler sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Muhasebe Hileleri, Yolsuzluk, Etik

ACCOUNTING FRAUDS, CORRUPTION AND ETHICAL RELATIONSHIP: EXAMPLES

ABSTRACT

Recently, increasing company scandals and fraudulent financial reporting reveal the extent of the ethical problem in accounting practices. In this context, the aim of the study is to examine the relationship between accounting frauds and accounting ethics. For this purpose, accounting frauds, corruption and ethics have been examined from a conceptual perspective. In addition, examples of accounting frauds encountered were given, and examples of corruption were presented.

Key Words: Accounting Fraud, Corruption, Ethic

MUHASEBE MESLEK MENSUPLARININ VERGİ AFFINA YÖNELİK GÖRÜŞLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ: KIRŞEHİR İLİNDE BİR ARAŞTIRMA

Fatma GÖRGÜLÜ

Yüksek Lisans Öğrencisi, Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı

ORCID: 0000-0002-2158-0863

ÖZET

Af çok eski tarihlerden günümüze kadar güncelliğini kaybetmeden gelen bir kavramdır. Arapça kökenli bir kelime olan af; bir suçu, bir kusuru veya hatayı bağışlama, cezadan vazgeçme, mazur görme, bir iş veya vazifeden çıkarılma, uzaklaştırılma ve azil anlamlarında kullanılan geniş bir kavramdır. Vergi, kamu hizmetlerini karşılamak amacıyla kişilerden ve kuruluşlardan kanun yoluyla toplanan paralardır. Vergi, anayasamızda var olan ve vatandaşların ödeme gücüne göre ödemekle yükümlü olduğu bir görevdir. İktidar ile vatandaşlar arasında sürekli gündemde olan vergi afları hem gelişmiş ülkelerde hem de gelişmekte olan ülkelerde görülmekte olan bir uygulamadır. Ülkeler arasındaki uygulama farklılığı genelde aflar arası sürede görülmektedir. Gelişmiş ülkelerde daha uzun zamanlarda vergi afları uygulanırken gelişmekte olan ülkelerde daha sık uygulanmaktadır.

Bu çalışmada, Kırşehir’de bağımsız olarak görev yapan Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlerin (SMMM) vergi afları ile ilgili düşünceleri tespit edilmeye çalışılmıştır. Bu amaca yönelik 39 sorudan oluşan güvenilirliği ve geçerliği test edilmiş bir ölçek gerekli yazılı izinler alındıktan sonra kullanılmıştır. Çalışma örnekleme yapılmaksızın tam sayım yöntemi ile gerçekleştirilmiştir. Çalışmanın sonunda ölçeğin geneli için hesaplanan Cronbach α katsayı 0.785 bulunmuştur. Katılımcıların %33,9’u çok sık vergi affı çıkarılmasının mükelleflerde yeni af beklentisine yol açtığı için vergi cezalarının etkinliğini azalttığını bildirirken %22,6’sı vergi affının yerinde bir uygulama olduğunu bildirmişlerdir. Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlerin, mesleki tecrübeleri bakımından vergi afları hakkındaki görüşleri arasında fark olmadığı tespit edilmiştir ($P>0.05$). Çalışmaya katılan Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler kendi iş yükünü arttırmış olsa da vergi affının toplumsal menfaat açısından gerekli olduğunu ifade etmişlerdir. Uzun vadeli ve gerektiği zamanlarda çıkarılacak vergi afları hem devletin hem çalışmaya konu olan meslek gruplarının iş yükünü hafifletmiş olacaktır. Aynı zamanda mükellefler arası adaletin sağlanması noktasında da olumlu katkılar sağlayacaktır.

Anahtar kelimeler: Vergi, Af, Muhasebe

EVALUATION OF THE OPINIONS OF ACCOUNTING PROFESSIONALS ABOUT TAX AFF: A RESEARCH IN KIRŞEHİR

ABSTRACT

Amnesty is a concept that has come from ancient history to the present day without losing its current status. A word of Arabic origin, amnesty; It is a broad concept used in the meaning of forgiveness of a crime, a fault or mistake, renunciation of punishment, excuse, dismissal from a job or duty, removal and dismissal. Tax is money collected by law from individuals and organizations in order to meet public services. Tax is a duty in our constitution that citizens are obliged to pay according to their ability to pay. Tax amnesties, which are constantly on the

agenda between the government and citizens, are a practice that is seen in both developed and developing countries. The difference in practice between countries is generally observed in the period between amnesties. While tax amnesties are applied for longer periods in developed countries, they are applied more frequently in developing countries.

In this study, the opinions of the Independent Accountant and Financial Advisors (IAFA) who work independently in Kırşehir about tax amnesties were tried to be determined. For this purpose, a scale of 39 questions, whose reliability and validity was tested, was used after obtaining necessary written permissions. The study was carried out by full count method without sampling. At the end of the study, the Cronbach α coefficient calculated for the overall scale was found to be 0.785. While 33.9% of the participants stated that the frequent tax amnesty has caused taxpayers to expect new amnesty, 22.6% of them stated that tax amnesty is an appropriate practice. It has been determined that there is no difference between the views of Independent Accountant and Financial Advisors on tax amnesties in terms of their professional experiences ($P > 0.05$). The Independent Accountants and Financial Advisors who participated in the study stated that even though their workload increased, tax amnesty was necessary in terms of social interest. Long-term tax amnesties to be issued when necessary will alleviate the workload of both the state and the occupational groups subject to work. It will also make positive contributions to the provision of justice between taxpayers.

Keywords: Tax, Amnesty, Accounting

GELİR VERGİSİ KANUNUNDAKİ GAYRİMENKUL ALIM-SATIM VE İNŞA FAALİYETLERİNİN HUKUKİ NİTELİĞİ

Sevil ŞİN

Dr.Öğr. Üyesi, Yalova Üniversitesi, Çınarcık Meslek Yüksekokulu

ORCID:0000-0003-4454-9209

ÖZET

Gelir Vergisi Kanunu'ndaki(GVK) bütün gelir türleri bakımından vergiyi doğuran olay olarak gelirin elde edilmesi vergilemeye tabi tutulmanın temel ölçütünü oluşturmaktadır. Bu nedenle elde etme kapsam ve sınırı ile elde etme esaslarının gelir türüne göre değişebildiği hususunun dikkate alınması önemli ve gereklidir. Vergiyi doğuran olay gerçekleşmeden gelir vergisi ile ilgili bir tespit yapılamaz. Elde edilen gelir varsa bu gelirin nereden/ hangi faaliyetten kaynaklandığının ve gelir vergisi konusuna girip girmediğinin tespiti gerekir. Elde edilen gelirin hangi gelir türüne girdiği veya vergilenebilir gelir kapsamında olup olmadığı ise gelirin elde edilmesinin müteakibindeki işlem basamağını oluşturur.

Ticari kazancın tespitinde tahakkuk esas geçerlidir. Tahakkuk esasında gelirin elde edilmesi ancak alacak hakkı olarak doğması ile mümkündür. Zira gelir elde edilmiş olsa dahi Kanunun aradığı şartlar gerçekleşmemiş olursa elde edilen bu gelirle ilgili bir işlem yapılması mümkün olmaz. “Alacak hakkı olarak doğması vergiyi doğuran olayın eksiksiz tekemmül etmesini (Özbalcı,1998:329)” bu ise gelirin miktar ve mahiyet itibarıyla kesinleşmesini ve hukuken talep edilebilir olmasını(D4D, E.1998/1583, K.1999/1536) ifade eder. Buradan anlaşılacağı üzere gelirin elde edilmiş sayılması için esas alınan temel ölçüt ile ekonomik bir faaliyetin ticari faaliyet olarak nitelenebilmesi için aranan ölçüt(ticari işletmenin belirgin olmadığı durumlarda) birbirinden ayrılmaktadır. GVK,37/2-4 bendi kapsamı bakımından gelirin elde edilmesi icra edilen faaliyet tamamlandıktan sonraki işlem basamağını ifade etmektedir. Ancak önemli olan nokta şu ki, gelir vergisi ticari kazanç hükmünün uygulanabilmesi için faaliyetin ticari faaliyet niteliğine sahip olması gerekmektedir. Bu nedenle ticari faaliyetin kapsam ve sınırlarının doğru şekilde tespiti doğru vergilemenin yapılabilmesi bakımından zorunlu görünmektedir.

GVK 37/2-4.bendinde gayrimenkul alım-satım ve inşaa faaliyeti ile devamlı şekilde uğraşılmasından elde edilen kazancın ticari kazanç esaslarına tabi tutulacağı, kişisel servete dahil olan ve GVK,70/1,1-2-4-7’de sayılan mal ve hakların(ıvazsız iktisaplar hariç) iktisap tarihinden itibaren beş yıl içinde elden çıkarılmasından doğan kazançların ise değer artış kazancı(DAK) olarak vergilendirileceği düzenlenmiştir. Ticari işletmenin belirgin olmadığı durumlarda gayrimenkul alım-satım ve inşaa faaliyeti sonucu üretilen birim/lerin elden çıkarılması sonucu doğan kazancın GVK,37/2-4 kapsamında mı yoksa GVK, mük.80/6 kapsamında mı vergilendirileceği hususu devamlılık unsurunun tespitine dayanmaktadır. Devamlılık unsurunun bulunması işlemde/faaliyette çokluk bulunup bulunmadığı noktasından kavranmaya çalışılmaktadır. Çokluk ölçütünün kapsam ve mahiyetinin belirsizliği ise vergilendirme esasının tayinini etkileyebilmektedir. Makale, bu faaliyetle ilgili yasal düzenleme ile uygulamada karşılaşılan problemleri vergi idaresi ve vergi yargısının görüşleri doğrultusunda teorik çerçevede incelemektedir.

Anahtar Kelimeler: Gelirin Vergilendirilmesi, Ticari Kazanç, Değer Artış Kazancı.

LEGAL NATURE OF IMMOVABLE PROPERTY BUYING AND SELLING AND BUILDING ACTIVITIES IN INCOME TAX LAW

ABSTRACT

The basic criterion of being subject to taxation is the acquisition of income as a tax-generating event in terms of all income types in the Income Tax Law (ITL). For this reason, it is important and necessary to consider that the scope and limit of acquisition and the principles of acquisition may vary according to the type of income. No determination/statement can be made about income tax before the occurrence of tax-generating event. If there is an obtained income, it should be determined from where / from which activity this income originated and whether it is included in the subject of income tax or not. The fact that the income is included in which type of income or whether it is within the scope of taxable income or not constitutes the process step after the income acquisition.

Accrual basis is valid for determination of commercial earnings. Acquiring income on the basis of accrual is only possible if it arises as a right to receivable. Because if the conditions required by the Law are not realized even if the income is obtained, it will not be possible to make an operation (in terms of income taxation) on this income. The phrase of “The fact that its being arising as a right to receivable ... for the tax-generating event to be completed in full (Özbalcı, 1998: 329)” means that the income is finalized in terms of quantity and nature and it is legally demandable (D4D, M.1998/1583, D.1999/1536). As it can be understood from here, the basic criterion taken as basis for the income to be considered as acquired, and the criterion sought for an economic activity to be qualified as a commercial activity (in cases where the commercial enterprise is not clear) are separated from each other. Income acquisition refers to the operation step following the activity carried out in terms of scope of the clause 37 / 2-4 of ITL is completed. However, the important point is that in order for the commercial earnings provision of income tax to be applied, the activity must have the characteristics of a commercial activity. For this reason, the correct determination of the scope and limits of the commercial activity seems necessary in terms of accurate taxation.

In Income Tax Law (ITL) 37/2-4 article it is stipulated that the income from constant dealing with immovable property buying and selling and building activity subject to commercial income principles, earnings arising from disposal property and rights included in personal wealth and specified in ITL,70/1,1-2-4-7 (excluding immediate acquisitions) within five years from the date of acquisition should be taxed as value increase income (VII). The question of whether the income arising from the disposal of units produced as a result of immovable property buying and selling and building activities where commercial enterprise is not apparent should be taxed according to ITL, 37/2-4 or ITL, mük. 80/6 is based on the determination of the continuity factor. The presence of the continuity factor is tried to be understood from the point of whether there is a multiplicity in the operation/activity. The uncertainty of the scope and nature of the multiplicity criterion may affect the determination of the basis of taxation. This article examines problems encountered in practice in legal regulation related to this activity in comparison with views of the tax administration and the tax judiciary in a theoretical framework.

Keywords: Income Taxation, Commercial Earnings, Value Increase Earnings.

BÜTÇE SÜRECİNİN COVID ÖNLEMLERİ İŞİĞİNDE YORUMLANMASI

Zeynep MÜFTÜOĞLU

Dr. Öğr. Üyesi, Atılım Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mali Hukuku Anabilim Dalı

ORCID: 0000-0003-2569-5155

ÖZET

2019 yılının sonunda Çin’de ortaya çıkan Covid virüsü, çok kısa bir süre içinde tüm dünyayı etkisi altına almıştır. Söz konusu virüs 2020 yılının ilk aylarında ülkemizde de görülmeye başlanmış, birçok yaşam alanında ve sektörlerde olumsuz etkilerini hissettirmiştir. Yaşanan pandemiden mümkün olduğunca az kişinin etkilenmesi ve sağlık sorunlarının en aza indirilmesi için birçok önlem alınmıştır. Bu önlemlerin kuşkusuz hepsinin sonuçları birbirini etkilemekte olup bu etkiler hem kamu yönetiminin hem özel hayatın işleyişini değiştirmiştir.

Yaşanan pandemi nedeni ile kamu yönetiminde yaşanan değişikliklerin başında, uzaktan çalışma, dönüşümlü çalışma gibi önlemler nedeni ile meydana gelen yavaşlama, gecikme ve bu yöntemlere adaptasyon sorunları gelmektedir. Küçük ölçekli işlerde belki etkisi çok fazla hissedilmemekle beraber, özellikle büyük ölçekli veya uzun vadeye yayılan kamusal işlerin yürütülmesinde ciddi aksaklıklar meydana gelebilmiştir. Bir ülkenin yönetiminde en büyük ölçekli ve uzun vadeli işlerden biri de şüphesiz ki kamu bütçesinin hazırlanması ve uygulanmasıdır. Bu nedenle alınan Covid ile mücadele önlemlerinin 2020 yılı bütçesinin uygulanması, 2021 yılı bütçesinin hazırlanması gibi noktalardan incelenmesi önem arz etmektedir.

Kamu bütçesi, bir ülkede bir yıl boyunca toplanacak kamu gelirleri ve gerçekleştirilecek olan kamu harcamalarını gösteren belge olduğundan, tüm ülke üzerinde etkilerini gösteren bir özelliğe sahiptir. Bu nedenle çok hassas şekilde planlanması ve dikkatle uygulanması gerekmektedir. Taşındığı önemden de yola çıkarak kamu bütçesi hazırlanma, yasalaşma ve uygulanma hususları ve denetimi, genel ilkeler bakımından anayasal seviyede düzenlenmekte, 1982 Anayasası’nın Bütçe ve Kesinhesap başlıklı 161. maddesi, kamu bütçesinin anayasal dayanağını oluşturmaktadır. Bu anayasal dayanağın yanında 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu başlıca yasal dayanak olup, bütçenin hazırlanma, uygulanma ve denetlenme aşamaları geniş bir mevzuat yelpazesine tabi şekilde yürütülmektedir.

Tebliğde, kamu bütçesinin hazırlanması, uygulanması ve denetlenmesi aşamalarının anayasal ve yasal dayanağında yer alan esasların genel bir çerçevede ele alınması sureti ile konunun hukuki alt yapısının ortaya konması planlanmaktadır. Alınan Covid önlemleri nedeni ile 2020 yılı bütçesinin uygulanmasında meydana gelen ve 2021 yılı bütçesinin hazırlık aşamasında yaşanmaya başlanan aksaklıkların ortaya konması amaçlanmaktadır. Son olarak da mevcut hukuki yapı karşısında yaşanmakta olan bu aksaklıkların neden olduğu veya olabileceği hukuka aykırılıkların ve hak ihlallerinin tartışılması hedeflenmektedir. Bu tartışma ve analizler sırasında eleştirel yaklaşım benimsenmesi; mevcut/ olası ihlallerin yorulması planlanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Covid, bütçe, bütçe hakkı

INTERPRETATION OF THE BUDGET PROCESS UNDER THE LIGHT OF COVID MEASURES

ABSTRACT

Covid virus that has arisen at the end of the year 2019 in China, effected the whole world in a very short period. Such virus was detected in the beginning of 2020 in Turkey as well and it evoked its damaging results in most of the life areas and sectors. In order to protect as most people as possible, many measures have been taken. With no doubt, almost all the consequences of such measures are likely to effect both public management and personal lives.

When the changes in the public management caused from the Covid measures are observed, one can see that many of the institutions applied remote working or rotation. Such implementation brought along ineffective shifts and adaptation problems. Mentioned situation is likely to give rise to many malfunctions especially in long term or large scaled services. One of the most significant long term and large scaled service in public management is the preparation and implementation of the public budget. Because of mentioned characteristic, examining Covid measures and their effects from the perspective of the implementation of 2020 budget and preparation of 2021 budget have a very important place in both budget law and public management.

Public budget can be briefly summarized as document of the public revenue that will be collected and the public expenditure that will be spent in a country through the year. Regarding the content of the budget, one can say it is needed to planned sensibly and implemented carefully. In our country, planning, implementing and auditing phases of the budget is regulated at the constitutional level and are subject to a wide range of legal measures.

In the presentation, the bases of constitutional and legislative framework of the public budget is planned to be briefly put forward. Afterwards, it is targeted to be analysed the faults in the implementation of 2020 budget during the combat against Covid and the present and the possible contradictions in the preparation of 2021 budget. During mentioned analyse critical approach is planned to be implemented and commentaries are aimed to be developed.

Keywords: Covid, budget, budget right

6061 T6 AL ALAŞIMININ LASER KAYNAĞI İLE BİLEŞTİRİLMESİ VE KAYNAK HIZININ MEKANİK ÖZELLİKLERE ETKİSİ

Öğr. Gör. Emine GÜNDOĞDU İŞ

İstanbul Gedik Üniversitesi, Gedik Meslek Yüksekokulu

ORCID: 0000-0002-7614-9165

Cankat KUŞ

IPG Photonics Eurasia

ORCID: 0000-0001-8194-2486

Prof. Dr. Muharrem YILMAZ

Kocaeli Üniversitesi, Mühendislik Fakültesi

ORCID: 0000-0001-6401-4354

ÖZET

Alüminyum alaşımları (AA) son zamanlarda oldukça fazla kullanılmaktadır. Bunun sebebi de teknolojinin gelişmesi ile mekanik özelliklerdeki iyileşmelerdir. Bu tür malzemeler genellikle hafif olmaları ve iyi bir korozyon direnci göstermeleri sebebiyle daha çok havacılık, savunma, uzay ve otomotiv sanayide kullanım alanları bulmaktadır. Özellikle taşımacılık sektöründe çok fazla tercih edilen Al alaşımlarını yüksek hızlı tren imalatında da görmemiz mümkündür. Hızlı trenlerde enerji verimli kullanılmalıdır. Bunu sağlamak içinde hafif malzemeler üzerinde çalışmalara ihtiyaç duyulmaktadır. Ayrıca Al alaşımları yüksek mekanik özelliklere sahip oldukları için güvenlik açısından da tercih edilmektedir. Yüksek hızlı trenler hareket esnasında çok fazla sürtünmeye maruz kalırlar ayrıca vagonların raylar ile olan temasında da sürtünme oluşmaktadır. Oluşan bu sürtünme ile trenin hızının azalmaması için hafif bir malzeme tercih edilmektedir. Bundan dolayı bazı durumlarda kaynak edilebilirliği ve mekanik özellikleri iyi olan 6000 serisi Al alaşımı kullanılmaktadır. Örneğin Almanya’da Inter City Express (ICE) treninin neredeyse tamamı mukavemet ve hafifliği nedeniyle AA 6061 alaşımından yapılmıştır. Ancak bu yapılar 3mm et kalınlığına sahiptir ve sandviç şeklinde tasarlanıp MIG kaynak yöntemi ile birleştirilmiştir.

Bu çalışmada 6061 T6 Al alaşımı lazer kaynağı ile birleştirilmiş ve mekanik özellikler incelenmiştir. 300*150*6 mm ölçülerindeki Al alaşımı kaynak ağzı açılmadan alın kaynağı olarak birleştirilmiştir. Kaynak yüzeylerine herhangi bir mekanik işlem uygulanmamış yalnızca aseton ile alaşım yüzeyleri temizlenmiştir. Kaynak işlemi için IPG YLS 6000 cihazı kullanılmıştır. Uygulamalar farklı kaynak hızlarında gerçekleştirilmiş olup hem kök hem de yüzey koruması Argon + He karışım gazı ile sağlanmıştır. Kaynak işlemi sonrası makro yapı, çekme testi, sertlik testi ve eğme testleri gerçekleştirilmiştir.

Yapılan testler sonrası kaynak dikişinin kaynak hızına bağlı olarak hem mekanik hem de metalürjik açıdan oldukça değişkenlik gösterdiği tespit edilmiştir. Kullanılan helyum gazının etkisi ve kaynak hızının azaltılması ile kaynak dikişindeki gözenek miktarı düşmüş ve mukavemet değerlerinde de artış görülmüştür. Kaynak hızının artması ise katılma hızının artmasına sebep olmuştur. Bundan dolayı da kaynak dikişi içerisindeki gözenek miktarı da

artmıştır. Sabit lazer gücü, odak mesafesi, lazer çapı parametrelerine göre en iyi dikiş geometrisi ve mukavemet değerleri 20 mm/s hızında yapılan kaynak dikişinde elde edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Lazer kaynağı, Al 6061 T6 Alaşımı, Al Alaşımları, Alın Kaynağı

THE JOINING OF 6061 T6 AL ALLOY WITH LASER WELDING AND THE EFFECT OF WELDING SPEED CHANGE ON MECHANICAL PROPERTIES

ABSTRACT

Aluminum alloys (AA), which have been used a lot recently, provide better results in terms of mechanical properties. Since such materials are generally light and have good corrosion resistance, they are mostly used in aviation, defense, aerospace and automotive industries. It can be seen that Al alloys are preferred in transportation sector especially in high speed train manufacturing. Energy should be used efficiently in this area. In order to achieve this, studies on materials that provide light and low energy consumption are needed. Also, Al alloys are preferred for safety because they have high mechanical properties. Therefore, in some cases 6000 series Al alloy with good weldability and mechanical properties are favored. For example, the Inter City Express (ICE) train in Germany is almost entirely made of AA 6061 alloy due to its strength and lightness. However, these structures have a wall thickness of 3mm and are designed as sandwiches and joined with the metal inert gas welding method.

In this study, 6061 T6 Al alloy was joined with laser welding and mechanical properties were investigated. The Al alloy with dimensions of 300 * 150 * 6 mm was welded as butt welding without opening the welding mouth. No mechanical treatment was applied to the welding surfaces, the surfaces only were cleaned with acetone. An IPG YLS 6000 device was used for welding. Applications were carried out at different welding speeds and both root and surface protection were provided with Argon + He gas mixture. After welding processes, macro structure frames were taken and also tensile test, hardness test and bending test procedures were carried out.

After these tests, it has been determined that the welding seam varies considerably depending on the welding speed in terms of mechanics and metallurgy. With the effect of the helium gas used and the welding speed decreasing, the pore amount in the welding seam decreased and the strength values also increased. Increasing the welding speed caused an increase in solidification speed. Therefore, the amount of pore in the weld seam has also increased. The best seam geometry and strength values are obtained in welding seam at a speed of 20 mm / s according to constant laser power, focal distance, laser diameter parameters.

Keywords: Welding Speed, AA 6061 T6, Al Alloys, Butt Welding

MATLAB/SİMULİNK İLE FİZİKSEL SİSTEMLERİN BENZETİM MODELLERİNİN OLUŞTURULMASI VE ANALİZİ

Gülten YILMAZ

Öğr. Gör. Kocaeli Üniversitesi, Hereke Asım Kocabıyık Meslek Yüksekokulu, Elektronik Otomasyon Bölümü

ORCID: 0000-0002-7555-6658

ÖZET

Benzetim, gerçek hayattaki bir sistemin veya sürecin çalışmasının taklit edilmesidir (genellikle bilgisayar üzerinde). Gerçek hayatta karşılaşılan sistemlerin birçoğu karmaşık bir yapıya sahiptir. Bu sistemlerin modellerini matematiksel metotlar ile çözmek mümkün değildir. Bu tür sistemlerin tasarımları ve analizleri, benzetim modelleri ile yapılır. Benzetim tekniği, analitik metotları uygulamaktan daha kolaydır. Ayrıca benzetim modelinden veri elde etmek, gerçek sistemden aynı verileri elde etmekten daha ucuzdur.

MATLAB, bilim ve mühendislik alanlarında sayısal hesaplamalar için kullanılan bir yazılımdır. SİMULİNK ise Matlab altında çalışan grafiksel tasarım ve analiz imkânı sunan bir benzetim programdır. Akademik alanda ve endüstride, dinamik sistemlerin modellenmesi ve simülasyonu (benzetim) için dünya genelinde yaygın olarak kullanılmaktadır. Çalışması, diferansiyel denklemler ile matematiksel olarak modellenebilen dinamik sistemlerin çeşitli giriş parametrelerinin değişimine bağlı olarak sistem çıkışının değişiminin gözlenmesi mümkündür. Bu ise tasarımcıya olası hataları önceden görme imkânı sunmaktadır.

Bu çalışmada, Matlab(Simulink R2016a programı kullanılarak elektriksel, mekaniksel ve hidrolik üç sistemin benzetim modeli oluşturulmuş ve analizleri gerçekleştirilerek bulunan sonuçlar yorumlanmıştır. Matlab ve Simulink programlarının, endüstride yeni sistemlerin tasarımı ve geliştirilmesi üzerine yapılan araştırma geliştirme çalışmalarında ayrıca eğitim alanında makine, elektrik, elektronik ve mekatronik bölümlerinde okutulan pek çok teknik dersin daha kalıcı öğrenilebilmesi amacıyla kullanılabileceği sonucuna varılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Benzetim, Dinamik Sistem, Matematiksel Model, Mekanik, Hidrolik

CREATION AND ANALYSIS OF SIMULATION MODELS OF PHYSICAL SYSTEMS WITH MATLAB / SIMULINK

ABSTRACT

Simulation is the imitation of a real-life system or process (usually on a computer). Many of the systems encountered in real life have a complex structure. It is not possible to solve the models of these systems with mathematical methods. Designs and analyzes of such systems are made with simulation models. Simulation technique is easier than applying analytical methods. In addition, it is cheaper to obtain data from the simulation model than to obtain the same data from the real system.

MATLAB is software used for numerical calculations in the fields of science and engineering. SIMULINK is a simulation program that provides graphical design and analysis working under Matlab. It is widely used worldwide in the academic field and industry for modeling and simulation (simulation) of dynamic systems. It is possible to observe the change of system output depending on the change of various input parameters of dynamic systems whose

operation can be modeled mathematically with differential equations. This allows the designer to anticipate possible errors.

In this study, simulation models of three electrical, mechanical and hydraulic systems have been created by using Matlab (Simulink R2016a program) and the results of analysis have been interpreted. It was concluded that Matlab and Simulink programs can be used in the research and development studies on the design and development of new systems in the industry, in order to learn more technical courses in the field of education, electrical, electronic and mechatronics.

Keywords: Simulation, Dynamic System, Mathematical Model, Mechanical, Hydraulic

CUZn15 PİRİNÇ MALZEMENİN DELİNMESİ SÜRECİNDE YÜZEY PÜRÜZLÜLÜĞÜ, TOLERANSLARDAN SAPMA, ÇAPAK OLUŞUMU VE TAKIM AŞINMASININ İNCELENMESİ

Hüseyin GÖKÇE

Öğretim Görevlisi Doktor, Çankırı Karatekin Üniversitesi, Meslek Yüksekokulu, Makine ve Metal Teknolojileri Bölümü

ORCID: 0000-0002-2113-1611

ÖZET

Pirinç temelde bir bakır çinko alaşımıdır. Çinko, pirincin mukavemetini arttırarak ona sertlik ve aşınma direnci katar. Pirinç, üretilmesi kolay ve şekillendirilebilme kabiliyeti yüksek bir bakır alaşımıdır. Bu nedenle birçok sektörde yaygın ve uzun soluklu kullanım imkânı bulmuştur. Modern üretim teknolojilerinin gelişmesine rağmen geleneksel talaş kaldırma yöntemleri ile şekillendirme (tornalama, frezeleme, delme) halen güncelliğini korumaktadır. Matkapla delik delme basit yapısı ve ekonomikliği ile halen yaygın olarak kullanılan imalat yöntemlerinden biridir. Bu çalışmada, CuZn15 pirinç malzeme kesme sıvısı kullanılmadan dik işleme merkezi ile delme deneylerine tabi tutulmuştur. Değişen delme şartları (kesme hızı, ilerleme miktarı, matkap uç açısı, kaplama durumu) sonucunda oluşan ortalama yüzey pürüzlülüğü (Ra), çaptan sapma (ÇS) ve silindiriklikten sapma (SS) değerleri ölçülmüştür. Ayrıca kesici takımında oluşan aşınmalar, delik başlangıcında ve bitişinde meydana gelen çapak oluşumları optik mikroskop yardımıyla elde edilen görüntülerle incelenmiştir. Matkaplar Ø5 mm çapında, 30° helis açısına sahip HSS malzemeden imal edilmiş olup, kaplamalı matkaplar 5 µm kalınlığında CVD - AlTiN – kaplama ile kaplanmıştır. 10 – 20 – 30 – 40 m/dak kesme hızları, 0,025 – 0,050 – 0,075 – 0,100 mm/dev ilerleme miktarları ve 90° – 105° – 118° – 140° matkap uç açıları kullanılmıştır. Deneyler L16 dikey dizisi yardımıyla tasarlanmıştır. Regresyon analizi ile Ra, Çs ve SS değerleri için matematiksel modelleri oluşturulmuş ve varyans analizi ile delme değişkenlerinin etkileri belirlenmiştir. Regresyon analizi sonucu elde edilen determinasyon katsayıları (R²) Ra için %70,9, ÇS için %72,5 ve SS için ise %85,7 olarak hesaplanmıştır. Regresyon analizi sonucunda silindiriklikten sapma üzerinde kesme hızının, çaptan sapma ve yüzey pürüzlülük değeri üzerinde ise ilerleme miktarının sonuçlar üzerinde önemli derecede etkili olduğu görülmüştür (P<0,05). Delik girişlerinde çapak oluşumunun önemsiz derecede küçük olduğu ancak delik sonlarında ilerleme miktarının artması ile çapak oluşumunu arttığı, kesme hızının artan değerlerinde ise azaldığı görülmüştür. Deneyler sonunda matkaplar incelendiğinde, kaplamasız matkapların kaplamalı matkaplara nazaran daha fazla iş parçası yapışma eğiliminde olduğu görülmektedir. Neredeyse bütün kaplamasız matkapların radyal ağızlarında iş parçası malzemesinin olduğu görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Pirinç, delme, Regresyon analizi, çapak oluşumu, takım aşınması

INVESTIGATION OF SURFACE ROUGHNESS, DEVIATION FROM TOLERANCES, BURR FORMATION AND TOOL WEAR IN THE DRILLING OF CUZn15 BRASS MATERIAL

ABSTRACT

Brass is basically a copper-zinc alloy. Zinc increases the strength of the brass, adding hardness and wear resistance to it. Brass is a copper alloy that is easy to produce and capable of forming. Therefore, it has found widespread and long-term use in many sectors. Despite the development of modern manufacturing technologies, forming (turning, milling, drilling) with traditional chip removal methods still remains current. Drilling is one of the widely used manufacturing methods with its simple and economy. In this study, CuZn15 brass material was subjected to drilling experiments with vertical machining center without using coolant. Average surface roughness (Ra), deviation from diameter (ζ S) and deviation from cylindrical (SS) values were measured as a result of varying drilling conditions (cutting speed, feed amount, drill bit angle, coating state). In addition, wear occurring in the cutting tool, burr formations at the beginning and end of the hole were examined with images obtained with the help of an optical microscope. The drills are made of high speed steel (HSS) material with \varnothing 5 mm diameter, 30° helix angle, and coated drills are coated with CVD - AlTiN - 5 μ m thickness. Cutting speeds: 10 - 20 - 30 - 40 m / min, feed rates: 0.025 - 0.050 - 0.075 - 0.100 mm/rev and drill bit angles: 90° - 105° - 118° - 140° were used. Experiments were designed with the help of L16 orthogonal array. With the regression analysis, mathematical models were created for Ra, ζ s and SS values, and the effects of drilling variables were determined by analysis of variance. The determination coefficients (R²) obtained as a result of the regression analysis were calculated as 70.9% for Ra, 72.5% for ζ S and 85.7% for SS. As a result of the regression analysis, it was observed that the cutting speed on the deviation from the cylindrical and the feed rate on the deviation from diameter and the surface roughness value were found to have a significant effect on the results (P < 0.05). It was observed that the burrs formation in the hole entrances is insignificantly small, but the increase in the feed rates at the end of the holes increases the burr formation and decreases in increasing values of the cutting speed. When the drills are examined at the end of the experiments, it is seen that uncoated drills tend to stick more workpieces than coated drills. It has been observed that almost all uncoated drills have workpiece material in radial cutting edges.

Keywords: Brass, drilling, Regression analysis, burr formation, tool wear

SU DAĞITIM SİSTEMLERİNDE OPTİMİZASYON

Prof. Dr. Nermin ŞARLAK

Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi, Mühendislik Fakültesi

ORCID: 0000-0003-3632-2725

ÖZET

Önemli iş gücü, yatırım ve işletim maliyetleri gerektiren suyun kaynağından tüketiciye ulaştırılmasına kadar geçen süreçte planlanan yapıların etkin tasarımı ve işletilmesi günümüzde giderek daha önemli hale gelmektedir. Su dağıtım şebekeleri mevcut durum ve planlanan gelecekteki artışlar göz önüne alınarak projelendirilmesine rağmen, su ihtiyacının beklenenden daha fazla olması veya şebekedeki arızalardan dolayı su ve basınç gerekliliğini karşılayamama durumları oluşabilmektedir. Eski sistemler kırılma ve sızma oluşmasına daha yatkın olduklarından, su temin miktarının azalmasına neden olurlar ve şebekenin performansı düşer. Düzenli bakım ve onarım ile oluşan bazı problemlerin önüne geçilebilmesine rağmen, korozyon ve kabuklaşma problemleri borunun yavaş ve sürekli zarar görmesine neden olmaktadır. Zamanla oluşan bu problemler şebekenin gerekli su ihtiyacını karşılayamaması ile sonuçlanmakta ve gerekli basıncı sağlayacak daha fazla pompa basma yüksekliği gerektirmektedir. Bu durum mevcut ve gelecekteki su ihtiyacı ve basınç yüksekliğini karşılamak ve gelecekteki işletim ve bakım maliyetlerini azaltmak için şebekenin yenilenmesi, iyileştirilmesi veya genişletilmesi gerekliliğini ortaya çıkarmaktadır. İyileştirme için toplam maliyet genelde onarım veya yenileme ilk maliyeti, yıllık pompalama maliyeti ve bakım maliyetlerini içermektedir. Bugüne kadar edinilen tecrübe pompalamadaki enerji maliyetinin şebekenin yatırım maliyetinden daha fazla olduğu ve bakım maliyetlerinin çözüm önerilerinde çok fazla değişkenlik göstermediği şeklindedir. Bu sebepten, minimum yatırım ve işletim maliyetine göre en ekonomik olacak ve aynı zamanda ihtiyacı karşılayacak şebeke iyileştirme çözüm arayışı uzun zamandır çalışılan bir konudur. Bu konuda pek çok optimizasyon çalışması yapılmıştır, bunlardan bazıları pratikte bu çalışmaların uygulama alanı bulamama sebeplerini anlama ile ilgilidir. Bu çalışmalarda maliyetlerin minimize edilmesine odaklanılmasından kaynaklı projeden sağlanacak faydalarda azaltmaya gidilmesi eğilimi eleştirilmiştir. Optimizasyon için kullanılan yöntemlerin son kullanıcı açısından yorumlanması ve kullanılmasında yaşanan zorluklar araştırmacıları daha farklı çözümler sunmaya teşvik etmiştir. Martin-Candilejo vd. (2020) su talep rejimlerinde mevsimsel değişkenliğin olduğu su iletim sistemlerinde, toplam maliyeti değişken su talep akışına eşdeğer sabit akış oranı kullanarak basit bir iyileştirme tasarım metodolojisi sunmuşlardır. Sunulan metodoloji, düğüm noktalarında gerekli basınç ve suyun sağlandığı kabulü ile akış oranının sabit kabul edildiği Granados değişim gradyanına dayandırılmıştır. Bu çalışmanın amacı, Martin-Candilejo vd. (2020) tarafından sunulan metodoloji hakkında bilgi vermektir.

Anahtar Kelimeler: Su dağıtım şebekeleri, optimizasyon modelleri, iyileştirme

OPTIMIZATION IN WATER DISTRIBUTION SYSTEMS

ABSTRACT

The efficient design and operation of the structures, which requires significant labor, investment, and operating costs, planned in the process from the source of the water to the consumers, becomes more and more important in these days. Even though water distribution

networks are designed taking into account the current demands and planned future increases, there may be situations where the water demand is higher than expected or the water and pressure requirement cannot be met due to malfunctions in the network. Since the older systems are more prone to breaking and leaking, they cause a reduction in the water supply amount and the network performance decreases. Although some problems could be alleviated with regular maintenance and repair, corrosion and encrustation problems cause the pipe to be damaged slowly and continuously. These problems occurring over time result in the network not meeting the required water demand and needs more pumping head to provide the necessity pressure. This situation points out the need for restore, rehabilitation or expansion of the network to meet current and future water demand and pressure levels and to reduce future operating and maintenance costs. Total cost for rehabilitation generally includes repair or replacement initial cost, annual pumping cost and maintenance costs. The experience gained so far is that the energy cost of pumping is higher than the investment cost of the network and the maintenance costs do not vary much in each solution proposals. Therefore, the issue about searching for network rehabilitation solutions, which will be the most economical according to the minimum investment and operating cost, and at the same time to meet the need, has been studied for a long time. Many optimization studies have been carried out on this subject, some of which are related to understanding the reasons why these studies cannot be applied in practice. The tendency to reduce some benefits providing with the project due to focusing on minimizing costs has been criticized in these studies. The difficulties in interpreting and utilizing the optimization methods by the end user were encouraged the researchers to offer different solutions. Martin-Candilejo et al. (2020), presented a simple rehabilitation design methodology in water distribution systems with seasonal variability in water demand regimes. They utilized constant flow rate, the total cost of which is equivalent to variable water demand flow. The presented methodology was based on the Granados change gradient, where the flow rate was considered as constant assuming that the required pressure and water amount were provided at the nodes. The aim of this study is to give information about the methodology presented by Martin-Candilejo et al., (2020).

Keywords: Water distribution networks, optimization models, rehabilitation

GERİ DÖNÜŞTÜRÜLMÜŞ A356 ESASLI HİBRİT METAL KOMPOZİTLERİN FARKLI TAKVİYE TOZLARI İLE ETKİLEŞİMLERİNİN ANALİZİ

Halil Murat ENGİNSOY

Araş. Gör. Dr. Uşak Üniversitesi Mühendislik Fakültesi Makine Mühendisliği Bölümü
SUPMECA, School of Mechanical and Manufacturing Engineering, Paris / France
ORCID: 0000-0002-8080-3238

ÖZET

Bu çalışma kapsamında, Sinterleme ve Sinterleme+Dövme bütünleşik üretim yöntemleri kullanılarak, geri dönüştürülmüş hurda talaş halindeki A356 alüminyum esaslı ana matris bileşenine farklı oranlarda eklenen farklı takviye tozları arasındaki oluşturulan etkileşimlerin mikro ve makro düzeydeki davranışları analiz edilmiştir. Geri dönüştürülmüş malzeme olarak kullanılan A356 malzemesi ile daha ekonomik ve hızlı bir üretim yapılması sağlanmıştır.

Çalışmada geliştirilen hibrit metal kompozit malzeme çok kompleks bir yapıda olacak şekilde üretilmiştir. Bu yapıdaki hibrit metal kompozit malzemelerin kimyasal kompozisyonuna alaşım oluşturma ve talaşlı işlenebilirlik kabiliyetlerini arttırmak için MoS_2 katılmıştır. Kompozit malzemenin mikro yapısındaki iki tane arasında bir bağ kurarak ani yüklemeler karşısındaki dayanım kabiliyetini arttırmak için Al_2O_3 fiber katılmıştır. Kompozit malzemeye sertlik kazandırmak için çok sert bir seramik partikül olan B_4C eklenmiştir. Bilyeli öğütme işlemi sırasında sadece iyi bir yağlayıcı olarak kullanılan ve üretim prosesleri sırasında kimyasal yapıyı terkeden TiH_2 ve Zn-Stearat katılmıştır. Matris ve takviye tozları arasında mutual bir difüzyon oluşmasına yardımcı olması amacıyla Zn tozları takviye elemanı olarak katılmıştır. Kompozit yapının tokluk kabiliyetini arttırmak için Nb_2Al takviye elemanı iki farklı oranda kullanılarak katılmıştır.

Sabit ve değişken oranlardaki bu bileşenler kullanılarak oluşturulan kimyasal kompozisyonlar ile geliştirilmiş hibrit metal kompozit malzemelerin mikro ölçekteki oluşum aşamaları detaylı bir şekilde analiz edilmiş olup, bu analizlerde SEM (Taramalı Elektron Mikroskopu-Scanning Electron Microscopy), EDS (Enerji Dağılımlı Spektrometre-Energy Dispersive Spectrometer) ve Haritalama (Mapping) analiz teknikleri kullanılmıştır. Ayrıca bu hibrit kompozit malzemelerin iç yapılarında meydana gelen oluşumların, kompozit malzemenin makro ölçekteki davranışlarına olan etkileri birçok farklı türde deneyler yapılarak incelenmiştir.

Laboratuvar ölçeğinde ve ilgili standartlara göre gerçekleştirilen yarı statik basma, üç nokta eğilme ve düşük hızlı darbe testleriyle (hibrit metal kompozit malzemelerin üretildikleri yöntemlerle de aralarındaki ilişkilendirmeleri göz önünde bulundurularak) mekanik davranışları analiz edilmiştir. Yapılan bu analizlerde, Nb_2Al takviye elemanının artan miktarda kullanımını, matris malzemesi ve takviye tozlarıyla birlikte olan etkileşimlerini Sinterleme+Dövme bütünleşik üretim yöntemi ile birlikte arttırdığını ve bu durumdaki geliştirilmiş olan hibrit metal kompozit malzemenin mekanik performansının daha da artmasını sağladığı tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Hibrit Metal Kompozitler, Sinterleme+Dövme, Yarı Statik Basma, Düşük Hızlı Darbe, Üç Nokta Eğilme

ANALYSIS OF INTERACTIONS OF RECYCLED A356 BASED HYBRID METAL COMPOSITES WITH DIFFERENT REINFORCEMENT POWDERS

ABSTRACT

In this study, micro and macro-scale behaviors of interactions between different reinforcement powders added to the A356 aluminum-based main matrix component in the form of recycled fresh scrap chips in different ratios were analyzed using Sintering and Sinter + Forging integrated manufacturing methods. A more economical and faster manufacturing was achieved with A356 material, which was used as recycled material.

The hybrid metal composite material developed in the study was manufactured in a very complex structure. MoS₂ was added to the chemical composition of these hybrid metal composite materials to increase their alloying and machining capabilities. Al₂O₃ fibres have been added to increase the impact resistance against impact loads by establishing a bond between the two grains of the composite material. B₄C, a very hard ceramic particles, has been added to give the composite material hardness. TiH₂ and Zn-Stearate, which were used as a good lubricant during the ball milling process and leave the chemical structure during manufacturing processes, were added. Zn powders were added as reinforcement elements to help create a mutual diffusion between matrix and reinforcement powders. In order to increase the toughness capability of the composite structure, Nb₂Al reinforcement element was added using two different ratios.

The micro-scale formation stages of hybrid metal composite materials developed with chemical compositions created by using these components in fixed and variable ratios were analyzed in detail, SEM (Scanning Electron Microscopy), EDS (Energy Dispersive Spectrometer) and Mapping analysis techniques were used in these analyzes. In addition, the effects of the formations that occur in the internal structures of these hybrid composite materials on the macro-scale behavior of the composite material were examined by conducting many different types of experiments.

The mechanical behaviors were analyzed by quasi-static compression, three-point bending and low velocity impact tests (considering the relationships between hybrid metal composite materials and the methods they were manufactured in), which were performed at laboratory scale and according to the relevant standards. In these analyzes, it was determined that the increasing use of the Nb₂Al reinforcement element increased the interactions with the matrix material and the reinforcement powders together with the Sinter + Forging integrated manufacturing method, and the mechanical performance of the hybrid metal composite material developed in this situation further increased.

Keywords: Hybrid Metal Matrix Composites, Sinter+Forging, Quasi-Static Compression, Low Velocity Impact, Three Point Bending

BELLEKLE İLGİLİ GENLERİN BİYOİNFORMATİK ANALİZİ İLE BİYOLOJİK YOLAKLAR VE ETKİLEŞİMLERİN İNCELENMESİ

Tuba SEVİMOĞLU

Dr. Öğr. Üyesi, Üsküdar Üniversitesi Mühendislik ve Doğa Bilimleri Fakültesi
Biyomühendislik Bölümü

ORCID: 0000-0003-4563-3154

Fatma Nur DOLU

Lisans Öğrencisi, Üsküdar Üniversitesi Mühendislik ve Doğa Bilimleri Fakültesi Moleküler
Biyoloji ve Genetik Bölümü

ORCID: 0000-0001-8665-2701

ÖZET

Teknolojiye bağlı tekniklerdeki son gelişmelere paralel olarak bilişin önemli bir parçası olan bellek yoğun bir şekilde çalışılmaktadır. Bellek, bir tarafta davranışsal, diğer tarafta ise moleküler düzeyi içeren çok katmanlı bir yapıya sahiptir. Araştırmacıların, bu çok katmanlı yapının yanı sıra; kodlama, depolama, erişim gibi belleği oluşturan çeşitli süreçleri de göz önünde bulundurmaları gerekmektedir. Bellek, bu nitelikleri nedeniyle, çok çeşitli disiplin ve yaklaşımların merkezinde yer alan zorlayıcı bir biyolojik depolama birimidir. Bu çalışmada sistem biyolojisi yaklaşımı kullanılmış ve bellek ile ilişkili transkripsiyon faktörleri, protein etkileşimleri, sinyal yolları ve hastalıkların tanımlanması amaçlandı. Bellek ile biyolojik yolak ve etkileşimler arasındaki karşılıklı bağlantıları ortaya koymak için önceden tanımlanmış bellekle ilgili bir gen listesi zenginleştirildi.

Toplam 1010 indüklenmiş ve 522 baskılanmış gen, biyoinformatik araçlarla zenginleştirildi. Analizde; transkripsiyon faktörleri, protein etkileşimleri, sinyal yolları, hastalık ilişkileri, Gen Ontoloji Terimleri: Moleküler Fonksiyon, Biyolojik Süreç ve Hücresel Bileşen gibi 13 farklı gen seti kütüphanesi kullanıldı.

Bulgular, Wnt sinyal yolağı - özellikle kanonik Wnt/ β -katenin yolağı-, sirkadiyen ritim mekanizması ve epigenetik mekanizmaların bellek ile ilişkili olduğunu gösterdi. Katenin β -1 (CTNNB1), sinyal dönüştürücü ve transkripsiyon aktivatörü 3 (STAT3) ve östrojen reseptörü (ESR1) bellek ile ilişkili transkripsiyon faktörlerinden bazılarıdır. Bellek gen listesi, moleküler fonksiyon için ligand-kapılı iyon kanalı aktivitesi, rRNA bağlanması ve translasyon başlatma faktörü aktivitesi; biyolojik süreç için sinaptik sinyalleme, kimyasal sinaptik iletim ve nöron projeksiyon gelişimi ve hücresel bileşen için sinaps, akson ve nöron projeksiyonu gibi Gen Ontolojisi (GO) terimleriyle anlamlı düzeyde zenginleştirildi.

Bu sonuçlar belleğin moleküler mekanizması teorilerini desteklemektedir. Beklenmeyen bir bulgu, bellek genlerinin bazı kanser türleri, göz hastalıkları ve hematosit hastalıkları ile ilişkili olduğudur. Genlerin göz bozukluklarıyla ilişkisi, görsel algı ve bellek arasındaki bağlantıyı haklı çıkarabilir. Ayrıca, bir başka ilişkili sinyal yolağı olan tat iletimi, tat ve bellek arasındaki bağlantıyı doğrulamaktadır. Bu çalışma, bellek araştırmalarında verilerin entegre edildiği ve farklı araçların kullanıldığı yeni yöntemlerin uygulanması hususunda önemli sonuçlar sağlamıştır. Belleğe dair tüm resmi görmek için, çeşitli disiplinlerden ek çalışmalara ihtiyaç duyulmaktadır. Belleği açığa çıkarmanın bize, insan yaşamı hakkında bir kavrayış kazandıracağına inanmaktayız. Bu keşifler, Alzheimer hastalığı ve demans gibi bellek ile ilgili

hastalıkların aydınlatılmasına da yardımcı olabilir. Bu tür hastalıkların daha iyi anlaşılması, nihayetinde biyomühendislik ürünü terapötiklerin gelişmesine katkıda bulunacaktır.

Anahtar Kelimeler: Bellek, gen ifadesi, biyoinformatik araçları, tat, göz bozuklukları

BIOINFORMATICS ANALYSIS OF MEMORY RELATED GENES INVESTIGATES ASSOCIATION WITH BIOLOGICAL PATHWAYS AND INTERACTIONS

ABSTRACT

Parallel with the recent advancements on technology-dependent techniques, memory, which is an important part of cognition, has been studied intensively. Memory has a multi-layered structure that comprises behavioral level on one side and molecular level on the other side. Aside from this multilayered structure, researchers should consider miscellaneous processes that constitute the memory, namely, encoding, storage, retrieval etc. as well. Due to its aforementioned properties, memory is a challenging biological storage unit, which is in the center of a wide variety of disciplines and approaches. This study used a systems biology approach and aimed at the identification of transcription factors, protein interactions, signaling pathways and diseases associated with memory. In this study, previously identified memory-related gene list was enriched in order to put forth interconnectivities between memory and biological pathways and interactions.

A total of 1010 upregulated and 522 downregulated genes were enriched with bioinformatics tools. 13 different gene set libraries such as transcription factors, protein interactions, signaling pathways, disease associations, Gene Ontology Terms: Molecular Function, Biological Process, and Cellular Component were used in the analysis.

Results indicated that Wnt signaling pathway - particularly canonical Wnt/ β -catenin pathway-, circadian rhythm mechanism, and epigenetic mechanisms were associated with memory. Catenin β -1 (CTNFB1), signal transducer and activator of transcription 3 (STAT3), and estrogen receptor (ESR1) were some of the memory related transcription factors. The memory gene list was significantly enriched with Gene Ontology terms such as ligand-gated ion channel activity, rRNA binding, and translation initiation factor activity for molecular function; synaptic signaling, chemical synaptic transmission, and neuron projection development for biological process and synapse, axon, and neuron projection for cellular component. This results support the theories of molecular mechanism of memory. One unanticipated finding was that memory genes are associated with some types of cancers, eye disorders and hematocyte related disorders. The association with eye disorders can justify the relationship between visual perception and memory. Moreover, taste transduction, another associated signaling pathway, confirms the relationship between taste and memory. This study has important implications for using new methods for integrating data and employing different tools in memory researches. To develop a full picture of memory, additional studies from a variety of disciplines are needed. We believe that revealing memory will give us an insight on human life. These discoveries might also help elucidate memory-related diseases such as Alzheimer's and dementia. A better understanding of such diseases will eventually contribute to improved bioengineered therapeutics.

Keywords: Memory, gene expression, bioinformatics tools, taste, eye disorders

FABRICATION OF 2, 4-DINITROPHENYLHYDRAZINE SENSOR BASED ON ELECTROCATALYTIC REDUCTION PROCESS ON POLY-PARA-AMINO BENZOIC ACID-MANGANESE OXIDE COMPOSITE

Waheed Abiodun ADEOSUN

Centre of Excellence for Advanced Materials Research & Department of Chemistry, King Abdulaziz University, Jeddah, Saudi Arabia

ABSTRACT

In this study, electrochemical synthesis of poly-para amino benzoic acid (P-pABA) doped with electrodeposited manganese oxide (MnO_2) for sensing 2, 4-dinitrophenylhydrazine (2, 4-dnphz) was reported. The synthesized polymeric composite (P-pABA- MnO_2) was characterized morphologically, optically and electrochemically by field emission scanning electron microscopy, energy dispersive x-ray spectroscopy, x-ray diffraction spectroscopy, x-ray photo electron spectroscopy, Fourier transform infrared spectroscopy, electrochemical impedance spectroscopy and cyclic voltammetry accordingly. The results of the characterization confirmed successful synthesis of P-pABA- MnO_2 . The synthesized P-pABA- MnO_2 displayed good electrocatalytic reduction property towards 2, 4-dnphz) with ultra-low limit of detection ($0.0085 \mu\text{M}$; $S/N = 3$) and very high sensitivity ($52 \mu\text{A} \mu\text{M}^{-1} \text{cm}^{-2}$). The current response was also very repeatable, interferents-buffered and reproducible. Finally, the fabricated 2,4-dnphz sensor based on P-pABA- MnO_2 was displayed good applicability in detection of toxic water pollutant-2, 4-dnphz in sea water and industrial effluents. Therefore, P-pABA is presented as 2, 4-dnphz electrochemical sensor for achievement of environmental sustainability and protection of human health.

Keywords: Poly-para-aminobenzoic acid-manganese oxide composite; 2, 4-dinitrophenyl hydrazine; electrochemical sensor; electrodeposition; conducting polymers, water pollutant monitoring

AKRİLONİTRİL BÜTADİEN KAUÇUK KAPLAMALI POLYESTER ELDİVENİN MEKANİK, ERGONOMİK VE YIKAMA DAYANIMI ÖZELLİKLERİNİN İNCELENMESİ

Aziz Ahmet YILDIZHAN

Yüksek Lisans Öğrencisi, Bursa Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Lif ve Polimer Mühendisliği Anabilim Dalı

ORCID: 0000-0002-6553-6362

Meral AKKOYUN

Dr. Öğr. Üyesi, Bursa Teknik Üniversitesi, Mühendislik ve Doğa Bilimleri Fakültesi, Polimer Malzeme Mühendisliği Bölümü

ORCID: 0000-0002-8113-5534

ÖZET

Bakteri ve virüslere gün içerisinde birçok kez maruz kalabiliriz. Bu etkileşimi en aza indirmenin yolu ise gerekli tedbirleri almaktan geçer. Kişisel hijyenin yanı sıra, maske, eldiven ve dezenfektan kullanımı da önemli bir rol oynar. Maske solunum enfeksiyonunu düşürürken, temas ile bulaşın ilişkisi ise oldukça fazladır. Mikroorganizmaların temas yoluyla geçmesini engellemek için genellikle tek kullanımlık eldivenler kullanılır. Eldivenlerin ergonomik olması, koruyucu olması ve hissiyatının iyi olması sebebiyle tercih edilmesinin yanında pandemi derecesine gelen bulaşıcı hastalıklarda eldiven kullanımı artmakta, günlük hayatta dahi insanların tercihi olmaktadır. Üretimi limitli olan bu eldivenlerin talebin artması durumunda, sağlık çalışanları için ihtiyaçlarının karşılanmasını zor hale getirir.

Tek kullanımlık eldivenler, uzun süre kullanımda ellerin hava almasını engeller ve terlemesine sebep olur. Bu sebeple gün boyunca kullanılması zordur. Büyük bir çoğunluğunu doğal lateks hammaddesi kullanılarak üretilen eldivenler, yüksek oranda alerjik tepkilere de yol açar. Özellikle tek kullanımlık olması, geri dönüşümünün mümkün olmaması, atık sorununu da yanında getirir. Bu sebepler çerçevesinde, hastaneler vb. yerlerde temizlik görevi yapanların, pandemi durumunda günlük hayatta, boyahane gibi boya işlerinde kullanılması üzerine yıkanabilir akrilonitril bütadien kauçuk kaplamalı eldivenlerin üretilmesi ve mekanik özelliklerinin araştırılması bu çalışmada incelenmiştir.

Son günlerde Covid-19 virüsü dünyada eldivene olan talebin giderek yükselmesine sebep olmuştur. Fiyatları artarken, ulaşılabilirlikleri de aynı oranda zorlaşmıştır. Üretim yerleri özellikle Malezya, Çin, Vietnam gibi uzak doğuda olması ve bu ülkelerin öncelikli olarak kendi ihtiyaçlarının karşılanmasını istemesi sebebiyle diğer ülkelerde eldivene kısıtlı erişime neden olmuştur. Ülkemizde üretimin olmaması sebebiyle bu zorluklarla mücadele etmektedir. Alternatif olarak, bu eldivenlerin kullanıldığı sağlık sektörü hariç diğer alanlarda kullanılmasının avantaj sağlayacağı, yıkama birliği olan ve birden çok kez kullanılabilirliği olan akrilonitril bütadien kauçuk kaplamalı polyeater eldivenlerin üretimi ve dayanım özellikleri bu çalışmada hedef alınmıştır.

Hedeflenen çalışmanın öncelikli amacı, EN 388 Standartları çerçevesinde kullanıma uygun değerleri karşılaması, esnek ve dayanıklı olmasıdır. Özellikle uzun süre kullanılacağı düşünüldüğünde alerjik reaksiyon vermemesi açısından kükürt ve ZDEC ZMBT gibi vulkanizasyon hızlandırıcıları kullanılmamıştır. Çapraz bağlanma olarak iyonik bağlanma seçilmiştir ve farklı oranlarda çinko oksit kullanılarak aşınma değerlerine ve ergonomiye etkisi

incelenmiştir. Diğer hedeflenen çalışma ise yıkamaya karşı gösterilen dirençtir. Farklı oranlarda (0,5-1,0-1,5-2,0 ve 2,5 phr) çinko oksit kullanılarak aşınma dayanımı ve ergonomi olarak optimizasyon yapılmıştır. Yapılan bu optimizasyonda uygun değer seçilerek kaplanan eldivenler, 5 ardışık yıkamaya tabi tutulur ve her yıkama sonrası istenilen standartları sağlaması hedeflenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Polyester Eldiven, Akrilonitril Bütadien Kauçuk Kaplama, Aşınma Dayanımı, Ergonomi, Yıkama Dayanımı

INVESTIGATION OF MECHANICAL, ERGONOMIC AND WASHING RESISTANCE PROPERTIES OF ACRYLONITRILE BUTADIENE RUBBER COATED POLYESTER GLOVES

ABSTRACT

We can be exposed to bacteria and viruses many times a day. The way to minimize this interaction is to take the necessary precautions. In addition to personal hygiene, the use of masks, gloves and disinfectants also plays an important role. While the mask reduces respiratory infection, the relationship between contact and contamination is quite high. Disposable gloves are usually used to prevent the transmission of microorganisms through contact. In addition to the fact that gloves are preferred because they are ergonomic, protective and have a good feeling, the use of gloves increases in infectious diseases that reach the degree of pandemic, and they are preferred by people even in daily life. These gloves, which are limited in production, make it difficult for healthcare professionals to meet their needs if the demand increases.

Disposable gloves prevent the hands from breathing in long-term use and cause sweating. For this reason, it is difficult to use them throughout the day. Gloves, which are mostly produced using natural latex raw materials, also cause allergic reactions. Especially being disposable, not being able to be recycled brings with it the waste problem. For these reasons, the production of washable acrylonitrile butadiene rubber coated gloves and investigation of their mechanical properties were carried out in this study, upon the use of cleaners in places such as hospitals, in daily life in case of pandemic and in dye works.

Recently, the Covid-19 virus has caused the demand for gloves to increase in the world. As their prices have increased, their accessibility has become equally difficult. Due to the fact that the production sites are in the Far East such as Malaysia, China and Vietnam and these countries want to meet their needs primarily, so that it has caused limited access to gloves in other countries. It struggles with these difficulties due to the lack of production in our country. Alternatively, the production and strength properties of acrylonitrile butadiene rubber coated polyester gloves, which can be washed and can be used multiple times, will be advantageous in other areas except the health sector where these gloves are used.

The primary purpose of the targeted study is to meet the values suitable for use within the framework of EN 388 standards, to be flexible and durable. Vulcanization accelerators such as sulfur and ZDEC ZMBT were not used in order to avoid allergic reactions, especially when it was thought to be used for a long time. Ionic bonding was chosen as the crosslinking and the effects on wear values and ergonomics were investigated by using different ratios of zinc oxide. The other targeted study is the resistance to washing. By using zinc oxide in different proportions (0.5-1.0-1.5-2.0 and 2.5 phr), an optimization has been made in terms of wear resistance and ergonomics. In this optimization, the gloves coated by selecting the appropriate

value are subjected to 5 consecutive washes and it is aimed to meet the desired standards after each washing.

Keywords: Polyester Glove, Acrylonitrile Butadiene Rubber Coating, Abrasion Resistance, Ergonomics, Washing Resistance

THE IMPLICATION OF GRANITOID INTRUSION ON THE FORMATION OF GOYDAGH PORPHYRY MINERALIZATION

Dr. Fuad HUSEYNOV

Azergold CJSC

ORCID: 0000-0001-7402-5903

Ph.D. Student Shamil ZABITOV

Azerbaijan State Oil and Industrial Univeristy, Geological Exploration

ORCID: 0000-0001-8712-3756

M.Sc. Samir VERDIYEV

Azergold CJSC

ORCID: 0000-0001-6318-5573

Ph.D. Student Coşqun ISMAYIL

Konya Technical University, Geological Engineering

ORCID: 0000-0002-3735-3841A

ABSTRACT

The Lesser Caucasus in Azerbaijan is parts of the Alpine-Himalayan Mountain that marks the collision of the African and Indian continental plates with the Eurasian plate. The Tethyan Metallogenic Belt is host to several types of deposits such as massive sulfide, porphyry Cu-(Mo) and epithermal Au deposits. The Goydagh porphyry mineralization area (Bashkendcay basin) is located in the Julfa district of Nakhchivan Autonomous Republic belong to Azerbaijan in the Tethyan Metallogenic Belt mention above.

Bashkendcay Basin includes Goydagh, Ortakend, Khanagha and Khoshkeshin perspective areas. The large outcrops of granitoid intrusions and presence of deep fault made this area attractive for explorations with hope to discovery porphyry mineralization. Bashkendcay basin belongs to Nakhchivan folded province which is a southern fragment of Lesser Caucasus segment of Mediterranean belt.

Magmatic and volcanic rocks play an important role in the formation of Goydagh porphyry Cu mineralization. Volcanoclastic, volcanogenic-sedimentary and subvolcanic, as well as intrusive rocks, are commonly observed in the research area from the Lower Eocene to the Oligocene. The Lower Eocene rocks consist of andesite, andesite-dacite composition agglomerates, tuff-sandstones in the region. As in every classical porphyry mineralization, the main source of Goydagh porphyry Cu mineralization is plutonic intrusions in the region. According to the studies, the host-rocks bearing the mineralization were determined as syenite-diorite with quartz. It is observed that the contact points of these intrusives with volcanic are subjected to wall-rock alteration. Phyllic, argillic and propylitic alteration zones determined in the investigation indicate that Goydagh mineralization has the characteristics of a typical porphyry Cu mineralization.

Keywords: Azerbaijan, Bashkendcay basin, Goydagh, Nakhcivan, Porphyry mineralization

COVID-19 PANDEMİSİ İÇ HASTALIKLARI POLİKLİNİK HASTALARININ SAĞLIK HİZMETLERİNE ERİŞİMİNİ DEĞİŞTİRDİ Mİ?

Uzm. Dr. Rabia DENİZ

T.C. Sağlık Bakanlığı İstanbul Başakşehir Çam ve Sakura Şehir Hastanesi, İç Hastalıkları Kliniği

ORCID: 0000-0003-4537-894X

ÖZET

Çin merkezli coronavirus hastalığı 2019 (COVID-19) salgının ortaya çıkmasının ardından ciddi akut solunum sendromu coronavirus-2 (SARS-CoV-2) virüsü dünya genelinde yayılarak günümüze kadar 28 milyondan fazla vaka ve 900.000 üzerinde ölüme yol açmıştır. Aktif hasta sayısının bu kadar fazla olması sağlık hizmeti kaynaklarının ve sağlık çalışanlarının çok büyük bir kısmının salgına yönlendirilmesine, başta elektif olanlar olmak üzere, rutin poliklinik ve yatan hastaların sağlık hizmetleri, randevuları ve işlemlerinin iptali ya da ertelenmesine neden olmuştur. Ancak salgın uzadıkça bu önlemlerin düzenli takip gerektiren kronik hastalığı ya da hızla tetkik edilmesi gereken semptomları olan iç hastalıkları poliklinik hastalarının sağlık hizmetlerine ulaşımını aksatması konusunda endişeler oluşmaya başlamıştır. Bu çalışmada iç hastalıkları poliklinik hastalarının salgın sürecinde sağlık hizmetleri hakkındaki algıları incelenmiştir.

Salgın tedbirlerinin gevşetildiği dönemde tek merkezde, 133 hastaya (K/E:87/46, ortalama yaş 44.1±15.4) yüz yüze görüşme sırasında anket uygulanmıştır. Hastaların 84'ünün (%63.2) en az bir kronik hastalığı vardı. Salgın sırasında 52 hasta (%39.1) en az 1 kez hastaneye gelmiş ve gelme nedenlerini hastalığın kendilerine bulaşmayacağı düşüncesi, riskli grupta olmadığını düşünme ve kontrolün elzem olduğunu düşünme olarak belirtmişlerdir (sırasıyla %3.9, 7.7 ve 96.2). Hastaneye gelmeme nedenleri ise kronik hastalığa sahip olma/immunsupresif tedavi alma, hekimin randevuyu ertelemesi, infekte olma korkusu ve kontrole gitmenin elzem olmadığını düşünme şeklindedir (sırasıyla %9.8, 12.4, 82.7 ve 39.5). Kronik hastalığı olanların 41'i ve olmayanların 18'i salgın sürecinde tedavi/takibinin aksadığını düşünmektedir (sırasıyla %50.6 ve 36.7; toplamda 44.4).

Sonuç olarak hastaların algısı özellikle kronik hastalığı olan hastaların yarısında salgın sürecinde tedavi ve takiplerinde aksama oluştuğunu şeklinde görünmekte ve hastaların çoğu elzem durumlar olmadıkça hastane başvurusu yapmaktan kaçınmaktadır. Mevcut bulgular salgın sürecinde infekte hastaların etkin tanı ve tedavisi yanında COVID olmayan hasta grubu için de ek tedbirler ve tanı/tedavi oluşturulması gerektiğine işaret etmektedir.

Anahtar Kelimeler: Coronavirus hastalığı-2019, iç hastalıkları polikliniği, sağlık hizmetlerine erişim

DID COVID-19 PANDEMIC CHANGE THE ACCESS OF INTERNAL MEDICINE OUTPATIENTS' CLINIC PATIENTS TO HEALTHCARE?

ABSTRACT

After emerging an outbreak of coronavirus disease 2019 (COVID-19) in China, severe acute respiratory syndrome coronavirus 2 (SARS-CoV-2) spreaded all over the world with more than 28 million confirmed infected cases, including 900.000 deaths until today. Because this huge amount of active cases has been engaging most of the healthcare sources and workers, routine

outpatients' and inpatients health services, appointments and procedures, especially elective ones, has been cancelled or postponed. However, as the pandemic continues these precautions has led us a concern for the healthcare access of non-COVID patients of internal medicine, most of whom have chronic diseases requiring regular follow-up or findings must be investigated urgently. In this study, we investigated the perception of internal medicine outpatients' clinic patients about healthcare during pandemic.

A questionnaire was applied face to face to 133 patients in a single center during the release of restrictions (F/M:87/46, mean age 44.1 ± 15.4). Of patients 84 had at least one chronic disease (63,2). 52 patients (39,1) admitted to hospital at least once with the reasons of the thought that the virus will not infect them, not being in the risky group and control has vital (3,9%, 7,7%, and 96,2%, respectively). The reasons of not admitting hospital were having chronic disease/taking immunosuppression, postponement of appointment by physician, fear of being infected, and the thought that the admission has not vital importance (9,8%, ,12,4%, 82,7%, and 39,5%, respectively). 41 of patients with chronic disease and 18 of patients without a chronic disease had the perception of their treatment/follow-up has been disrupted during pandemic.

In conclusion, patients, especially the ones having chronic diseases, have a perception suggesting the disruption of treatment and follow-up during pandemic and tendency not to admit hospital unless essential circumstances are present. The findings address the need for precautions for the effective treatment and follow-up of non-COVID patients in addition to infected patients.

Keywords: Coronavirus disease-2019, internal medicine outpatients' clinic, access to healthcare

KURAL TABANLI SINIFLANDIRMA ALGORİTMLARI KULLANILARAK DİYABET HASTALIĞI RİSK TAHMİNİ

Dr.Öğr. Üyesi, Kristin S. BENLİ

Üsküdar Üniversitesi, Mühendislik ve Doğa Bilimleri Fakültesi

ORCID: 0000-0001-6282-6703

ÖZET

Veri Madenciliği büyük verileri analiz ederek onlardan ilginç ve anlamlı örüntüler ortaya çıkarma sürecidir. Veri madenciliği yöntemleri sağlık, eğitim, finans sektörü gibi farklı alanlardaki problemlere uygulanmaktadır. Sağlık alanındaki uygulamalar diyabet, hipotiroid, kanser gibi çeşitli hastalıkları tahmin etme ve doktorlara tanı koyma aşamasında yardımcı olmak şeklindedir. Halk arasında yaygın olarak Diyabet adıyla bilinen *Diabetes Mellitus* hastalığı kan şekeri düzenleyen hormonlardan biri olan insülinin pankreas tarafından yeterli üretilmemesi veya etkisiz kalması durumunda ortaya çıkan bir hastalıktır. Uluslararası Diyabet Federasyonu (IDF) Diyabet Atlası 9. baskısına göre diyabet, bu yüzyılın en hızlı büyüyen sağlık sorunlarından biridir ve elde edilen verilere göre 20-79 yaşları arasındaki 463 milyon yetişkin diyabet hastalığı ile yaşamaktadır. IDF, bu sayının 2030'da 578 milyona çıkacağı ve 2045'te 700 milyon olacağı tahmininde bulunmuştur. Bu çalışmada, diyabet hastalığı risk tahmini için kural tabanlı sınıflandırma algoritmaları kullanılmış ve bu algoritmaların karşılaştırmalı performans analizleri yapılmıştır. Deneyler, Karar Tablosu, JRip, OneR ve PART algoritmaları ile UCI Makine Öğrenme Havuzundan elde edilen diyabet hastalığı belirtileri veri seti üzerinde gerçekleştirilmiştir. Diyabet hastalığı belirtileri veri seti, veri toplama aracı olarak anket kullanılarak Bangladesh, Sylhet'teki Sylhet Diyabet Hastanesi hastalarından elde edilmiştir. Ankette katılımcılara aşırı idrar üretimi, aşırı su içme, ani kilo kaybı gibi diyabet hastalığı belirtilerine yönelik sorular sorulmuştur. Kural tabanlı yöntemler ile yapılan sınıflandırma deneylerinde 520 kişiye ait 16 özellik kullanılmıştır. Sınıflandırıcıların performanslarını değerlendirmek için doğruluk oranı, gerçek pozitif oranı, yanlış pozitif oranı, kesinlik, duyarlılık ve f-ölçütü gibi çeşitli performans ölçütleri kullanılmıştır. Sonuçlar incelendiğinde PART algoritması tüm performans ölçütlerinin ağırlıklı ortalama değerleri bakımından diğer tüm kural tabanlı sınıflandırma algoritmalarından daha iyi performans göstermiştir. PART, Karar Tablosu, JRip ve OneR algoritmalarının doğruluk oranları sırasıyla %96.73, %96.15, %95 ve %82.31 olarak bulunmuştur. Bu sonuçlara göre, kural tabanlı sınıflandırma algoritmaları, diyabet hastalığı dışında çok yaygın görülen hastalıkların teşhisine yardımcı olmak için kullanılabilirler.

Anahtar Kelimeler: Veri Madenciliği, Kural Tabanlı Sınıflandırıcılar, Diyabet Hastalığı, Performans Ölçütleri

DIABETES DISEASE RISK PREDICTION USING RULE BASED CLASSIFICATION ALGORITHMS

ABSTRACT

Data Mining is the process of analyzing big data and revealing interesting and meaningful patterns from them. Data mining methods are applied to problems in different areas such as health, education and finance. Applications in the field of health are in the form of predicting various diseases such as diabetes, hypothyroid, cancer, and assisting doctors in the diagnosis.

Diabetes Mellitus disease, commonly known as Diabetes, is a disease that occurs when insulin, one of the hormones that regulates blood sugar, is not produced adequately by the pancreas or is ineffective. According to the International Diabetes Federation (IDF) Diabetes Atlas, 9th edition, diabetes is one of the fastest growing health problems of this century, and according to obtained data, 463 million adults between the ages of 20 and 79 are living with diabetes. The IDF has predicted that this number will increase to 578 million by 2030 and 700 million by 2045. In this study, rule based classification algorithms were used for diabetes risk prediction and comparative performance analysis of these algorithms were made. Experiments were carried out on the diabetes symptoms dataset obtained from the UCI Machine Learning Repository with Decision Table, JRip, OneR and PART algorithms. Diabetes symptoms dataset was obtained from Sylhet Diabetes Hospital patients in Sylhet, Bangladesh, using questionnaire as data gathering tool. In the questionnaire, the participants were asked questions about symptoms of diabetes such as excessive urine production, excessive water drinking, and sudden weight loss. The classification experiments were conducted with rule based algorithms and 16 attributes belonging to 520 people were used. Various performance metrics such as accuracy rate, true positive rate, false positive rate, precision, sensitivity and f-measure were used to evaluate the performances of classifiers. When the results are examined, the PART algorithm has performed better than all other rule based classification algorithms in terms of weighted average values of all performance metrics. The accuracy rates of PART, Decision Table, JRip and OneR algorithms are 96.73%, 96.15%, 95% and 82.31%, respectively. According to these results, rule based classification algorithms can be used to help diagnosis of very common diseases other than diabetes.

Keywords: Data Mining, Rule Based Classifiers, Diabetes Disease, Performance Metrics

TIP ETİĞİ VE HUKUK AÇISINDAN TIBBİ HATA KAVRAMI ÜZERİNE UZMAN GÖRÜŞLERİ

Mustafa Levent ÖZGÖNÜL

Dr. Öğr. Üyesi, Akdeniz Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Tarihi ve Etik Anabilim Dalı

ORCID: 0000-0003-4135-1643

Berna ARDA

Prof. Dr. Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Tarihi ve Etik Anabilim Dalı

ORCID: 0000-0003-2043-2444

Halil Necati DEDEOĞLU

Prof. Dr. Akdeniz Üniversitesi Tıp Fakültesi, Halk Sağlığı Anabilim Dalı, Emekli Öğretim Üyesi

ORCID: 0000-0002-4439-625X

ÖZET

Tıbbi hata son yıllarda sağlık alanındaki gelişmelere ve insanların sorgulama durumlarının artmasıyla birlikte üzerinde durulan bir kavram haline gelmiştir. Tıbbi hata genellikle “önlenebilir ters (aksi) tıbbi olaylar” şeklinde değerlendirilmektedir. Tıbbi hata, hastanın kendisine yapılan uygulama (hatalı uygulama) sonucunda veya olası bir yan etkinin önlenmesi için yapılamayan (ihmal edilen) uygulamanın sonucunda zarara görmesidir. Tıbbi hata tıp etiği ve hukuk açısından tüm boyutları ile değerlendirilmesi gereken önemli bir kavramdır. Tıbbi uygulamanın hangi koşullarda hukuka uygun olup olmayacağı noktasında, tıp etiği ve dünyadaki hukuk sistemleri açısından çoğunlukla görüş birliği mevcuttur. Bu görüşlerin üzerinde birleştiği nokta, insan vücut bütünlüğüne yapılan müdahalenin suç olmaması için anayasal bir temelinin bulunması ve temel bir hakka dayanması koşuludur. Dünyada ve Türk hukukundaki temel iki görüş; hekimin mesleğini yerine getirme hakkı ve hastanın yaşama, kendini geliştirme ve geleceği üzerinde karar verme hakkıdır. Tıbbi hata durumlarında hekimlerin hukuki sorumlulukları bulunmaktadır. En eski ve en gelişmiş sorumluluk türü kusur sorumluluğudur. Bu sorumluluk türüne göre bir kimsenin, hukuka aykırı olarak başkasına zarar veren davranışı kusurlu ise, kişi zarardan sorumlu olur. Bu bağlamda hekim ve hukukçuların tıbbi hata, tıbbi uygulama hatası (malpraktis) ve komplikasyon kavramlarını nasıl tanımladıklarının, tıbbi hata kavramının etik ve hukuki boyutu ile birçok tartışmalı konu başlıkları hakkındaki görüşlerinin belirlenmesi gerekmektedir.

Bu araştırmanın amacı; hekim ve hukukçuların tıbbi hata, tıbbi uygulama hatası (malpraktis) ve komplikasyon kavramlarını nasıl tanımladığı ve tartışmalı konu başlıkları hakkındaki görüşlerinin neler olduğunun belirlenmesidir.

Bu çalışmada nitel yöntem kullanılmıştır. Konuyla ilgili çalışan deneyimli anahtar kişilerle derinlemesine görüşmeler yapılarak görüşme sonrası yanıtların yorumlanması şeklinde yürütülmüştür. Görüşme yolu ile elde edilen verilerin analiz sürecinde, katılımcılardan gelen ifadeler araştırmacılar tarafından okunmuştur. Araştırmacılar tarafından ortak fikir birliği oluşturulana kadar tartışılarak analiz edilmiş ve ayrı ayrı kodlanmıştır. Daha sonra, sorulara verilen yanıtlar tartışılarak yorumlanarak araştırmacılar tarafından ortak ve anlamlı ifadeler tespit edilmiştir. Katılımcılardan gelen her bir ifadenin ne anlama geldiği belirlendikten sonra

temalar fikir birliğine ulaşılan kadar tartışılarak belirlenmiştir. Belirlenen temalar literatüre dayalı olarak tartışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Tıbbi Hata, Tıp Etiği, Hukuk, Malpraktis

EXPERTS OPINIONS ON MEDICAL ERROR CONCEPT IN TERMS OF MEDICAL ETHICS AND LAW

ABSTRACT

Medical error has become a concept that has been emphasized in recent years with the developments in the field of health and the increase in people's questioning situations. Medical malpractice is often evaluated as "preventable adverse (adverse) medical events". Medical error is the patient's suffering as a result of the practice (incorrect practice) or the practice that cannot be done (neglected) to prevent a possible side effect. Medical error is an important concept that should be evaluated in terms of medical ethics and law. There is mostly a consensus in terms of medical ethics and legal systems about the conditions under which medical practice will be legal or not in the world. The point where these views converge is that the interference with human bodily integrity must have a constitutional basis and be based on a fundamental right so that it is not a crime. Two basic views in the world and Turkish law; it is the right of the physician to fulfill his profession and the patient's right to decide on life, self-development and his future. Physicians have legal responsibilities in cases of medical errors. The oldest and most advanced type of responsibility is negligence responsibility. According to this type of liability, If a person's behavior that unlawfully harms another person is negligence, the person becomes responsible for the damage. In this context, how physicians and lawyers define the concepts of medical error, medical malpractice (malpractice) and complications, their opinions on the ethical and legal dimensions of the concept of medical error and many controversial topics should be determined.

The aim of this research; how physicians and lawyers define the concepts of medical error, medical malpractice (malpractice) and complications and what their views are on controversial topics.

Qualitative method was used in this study. In-depth interviews were held with key people who worked on the subject, and the post-interview responses were interpreted. During the analysis process of the data obtained through interviews, the statements from the participants were read by the researchers. It was discussed, analyzed and individually coded by the researchers until a consensus was reached. Then, common and meaningful expressions were determined by the researchers by discussing and interpreting the answers given to the questions. After determining the meaning of each statement from the participants, the themes were determined by discussing until consensus was reached. The determined themes were discussed based on the literature.

Key Words: Medical Error, Medical Ethics, Law, Malpractice

EPİLEPSİ HASTALARINDA ANTİEPİLEPTİK TEDAVİ İLE TİROİD FONKSİYON BOZUKLUKLARI İLİŞKİSİ

Bengü ALTUNAN

Dr. Öğr. Üyesi, Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Nöroloji Anabilim Dalı,
ORCID: 0000-0001-6034-8808

Sonat Pınar KARA

Dr. Öğr. Üyesi, Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi, Tıp Fakültesi, İç Hastalıkları Anabilim Dalı
ORCID: 0000-0002-8018-4879

Aysun ÜNAL

Prof. Dr, Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Nöroloji Anabilim Dalı
ORCID: 0000-0002-7702-8437

ÖZET

1990'lı yıllardan itibaren hastaların epileptik nöbetlerini kontrol altına almak için tedavide kullanmakta olduğumuz antiepileptik ilaç sayısında kayda değer bir artış olmuştur. Epilepsi hastalarında antiepileptik ilaç seçeneğinin fazla olması, monoterapi için planlanan tedaviyi hastanın bireysel ihtiyaçlarına göre uyarlamaya izin verse de, en uygun ilaç seçimi karmaşık bir görev haline gelmiştir. Monoterapi ile nöbetleri kontrol altına alınamayan hastalarda ise politerapi için eklenmesi planlanan ilaç hastanın yaş, meslek, ko-morbid hastalıklar gibi bireysel özellikleri ve hekim bilgi ve tecrübesi ile oldukça değişkenlik gösterebilmektedir. Aynı zamanda bu ilaçların kullanımı epilepsi hastalarında akut ya da kronik dönemde birçok yan etkiye neden olabileceği gibi metabolizmanın farklı bölümlerinde farklı değişikliklere neden olabilmektedir. Bu çalışma antiepileptik tedavi altında olan bir grup erişkin epilepsi hastasının tiroid fonksiyon değişikliklerini retrospektif olarak değerlendirmeyi amaçlamaktadır. Epilepsi polikliniğinde 3-6 ay aralıklarla takip edilmekte olan 176 epilepsi hastası ve İç Hastalıkları polikliniğine başvuran ek hastalığı ve almakta olduğu bir tedavi olmayan 72 sağlıklı birey kontrol grubu olarak çalışmaya dahil edilmiştir. Epilepsi hastalarının bilgisayar ortamında kayıt altına alınmış ve tiroid fonksiyonları istenmiş olan son muayene formları incelenmiştir. Altı haftadır aynı antiepileptik tedavi ya da kombinasyonunu kullanmakta olan hastaların demografik özellikleri, serum tiroid stimulan hormon (TSH), serbest triiyodotironin (fT3) ve serbest tiroksin (fT4) değerleri kayıt altına alınmıştır. Monoterapi, politerapi ve kontrol gruplarının TSH, fT3 ve fT4 değerleri istatistiksel olarak analiz edilmiştir. Monoterapi ve kontrol grubu kıyaslandığında TSH, fT3 ve fT4 değerlerinde istatistiksel anlamlı bir fark olmadığı saptanmıştır. Aynı zamanda monoterapi ve politerapi grupları arasında TSH değerlerinde anlamlı fark gözlenmezken ($p=0.08$), fT4 ve fT3 değerlerinde istatistiksel olarak anlamlı bir düşüklük olduğu tespit edilmiştir (sırasıyla, $p<0.001$, $p=0.002$). Politerapi ve kontrol

grupları kıyaslandığında ise TSH değerlerinde istatistiksel anlamlı bir yüksekliğin ($p=0.008$) yanı sıra, fT4 ve fT3 değerlerinde de istatistiksel bir düşüklük olduğu gözlenmiştir (sırasıyla, $p<0.001$, $p=0.01$). Bu istatistiksel fark değerlendirildiğinde politerapi almakta olan epilepsi hastalarında tiroid hormonlarında düşme olabileceği sonucuna varılmıştır. Sonuç olarak antiepileptik tedavi almakta olan epilepsi hastalarında tiroid fonksiyonlarının takibi önemlidir ve kullanılan antiepileptik ilaç sayısının artması tiroid fonksiyonlarında bozulmanın ortaya çıkma riskini arttırmaktadır.

Anahtar Kelimeler: epilepsi, antiepileptik tedavi, tiroid stimulan hormon, serbest triiyodotironin, serbest tiroksin

THE RELATION OF ANTIPILEPTIC THERAPY AND THYROID FUNCTION DISORDERS IN EPILEPSY PATIENTS

ABSTRACT

Since the 1990s, there has been a significant increase in the number of antiepileptic drugs we use in treatment to control patients' epileptic seizures. Although this wide selection of antiepileptic drugs allows tailoring the planned treatment for monotherapy to the individual needs of the patient, choosing the most appropriate medication has become a tricky task in patients with epilepsy. In patients whose seizures cannot be controlled with monotherapy, the choice of medication planned for polytherapy may vary considerably with the individual characteristics of the patient, such as age, career, co-morbid diseases, and the knowledge and experience of the physician. At the same time, the use of these drugs can cause many side effects in the acute or chronic period in epilepsy patients, as well as causing different changes in different parts of the metabolism. This study aims to retrospectively evaluate the thyroid function changes in a group of adult epilepsy patients under antiepileptic treatment. One hundred seventy-six epilepsy patients who were followed up at intervals of 3-6 months in the epilepsy outpatient clinic and 72 healthy individuals who were admitted to the Internal Medicine outpatient clinic and did not receive any treatment were included in the study as a control group. The final examination forms in which thyroid functions were requested of epilepsy patients were recorded from the computer environmental data. The demographic characteristics, serum thyroid-stimulating hormone (TSH), free triiodothyronine (fT3) and free thyroxine (fT4) values of the patients who had been using the same antiepileptic treatment or combination for six weeks were recorded. TSH, fT3 and fT4 values of monotherapy, polytherapy and control groups were analyzed statistically. When the monotherapy and control groups were compared, no statistically significant difference was found in TSH, fT3 and fT4 values. At the same time, there was no significant difference in TSH values between the monotherapy and polytherapy groups ($p = 0.08$). In contrast, a statistically significant decrease was found in fT4 and fT3 values ($p < 0.001$, $p = 0.002$, respectively). When the polytherapy and control groups were compared, it was observed that there was a statistically significant increase in TSH values ($p = 0.008$), as well as a statistically decrease in fT4 and fT3 values ($p < 0.001$,

p = 0.01, respectively). When this statistical difference is evaluated, it is concluded that there may be a decrease in thyroid hormones in epilepsy patients receiving polytherapy. In conclusion, monitoring of thyroid functions is important in patients with epilepsy who are receiving antiepileptic treatment, and the increase in the number of antiepileptic drugs used increases the risk of thyroid dysfunction.

Keywords: epilepsy, antiepileptic therapy, thyroid stimulating hormone, free triiodothyronine, free thyroxine

HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNİN ARAŞTIRMA VE GELİŞMELERE YÖNELİK FARKINDALIK VE TUTUMLARININ BELİRLENMESİ

Gülşah KÖSE

Dr. Öğr. Üyesi, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü

ORCID: 0000-0002-9414-6582

Züleyha SEKİ

Dr. Öğr. Üyesi, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü

ORCID: 0000-0001-5262-2571

Nazlı YAMAN

Hemşirelik Öğrencisi, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü

ORCID: 0000-0003-3183-086X

Yener AKTUĞ

Hemşirelik Öğrencisi, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü

ORCID: 0000-0002-8707-8518

ÖZET

Hemşirelik öğrencilerinin mezuniyet sonrasında araştırma bulgularına dayanılarak bakımını şekillendirebilmeleri için araştırma sürecini öğrenmesi ve araştırmalara eleştirel bakış açısı ile bakabilmesi gerekmektedir.

Bu çalışmanın amacı, hemşirelik öğrencilerinin araştırma ve gelişmelere yönelik farkındalık ve tutumlarının belirlenmesidir.

Verilerin toplanmasında öğrencilerin sosyodemografik özellikleri ve “Hemşirelik Öğrencilerinin Hemşirelikte Araştırma ve Gelişmelere Yönelik Farkındalık ve Tutumu” ölçeği kullanılmıştır. Araştırmanın örneklemini %95 güç ve %95 güven aralığında 521 öğrenci oluşturmuştur. Her sınıftan alınacak öğrenci sayısı için tabakalı örnekleme göre eşit paylaşım yöntemi yapılmış ve 1, 2 ve 3. sınıflardan 130 öğrenci, 4. sınıflardan 131 öğrenci araştırmaya dahil edilmiştir. Verilerin değerlendirilmesinde standart sapma, Mann Whitney U testi, ki-kare, Kruskal Wallis testleri kullanılmıştır. İstatistiksel analizde $p < 0.05$ anlamlı kabul edilmiştir.

Öğrencilerin yaş ortalaması 20.00 ± 2.58 , %73.32’si kız öğrencidir. %76.39’unun araştırma dersi almadığı, %26.68’inin hemşirelik ile ilgili dergi okuduğu, %68.53’ünün Türkçe bilimsel yayın takip etmediği tespit edilmiştir. Öğrencilerin %35.13’ünün bilimsel toplantıya katıldığı, %72.17’sinin bilimsel araştırmaya katılmadığı, %72.55’inin bilimsel araştırma yapmayı

istediği saptanmıştır. Hemşirelik öğrencilerinin hemşirelik araştırma ve gelişmelere yönelik farkındalık ve tutumları ölçeğinin madde puan ortalaması 4.20 ± 0.54 . Ölçeğin toplam puan ortalaması 125.08 ± 15.86 'dır. Ölçek toplam puan ve madde toplam puan ortalamaları ile cinsiyet, sınıf ve bilimsel araştırma yapmayı isteme durumu ($p < 0.05$) arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki olduğu saptanmıştır. Üçüncü sınıf öğrencilerin ölçek toplam puan ve madde puan ortalaması diğer sınıflara göre daha yüksek bulunmuştur ($p < 0.05$).

Hemşirelik öğrencilerinin araştırma ve gelişmelere yönelik farkındalık ve tutumları olumlu düzeydedir. Öğrencilerin çoğu bilimsel araştırma ve bilimsel toplantıya katılmamasına ayrıca araştırma dersi almamasına rağmen bilimsel araştırma yapmaya istekli ve bu yöndeki tutumları olumludur. Elde edilen bu sonucun öğrencilerin eğitim hayatında bilimsel araştırmalar konusunda desteklenmesi ve bu konuda akademik personele yön göstereceği düşünülmektedir. **Anahtar sözcükler:** bilimsel araştırma, farkındalık, tutum, öğrenci, hemşirelik

DETERMINATION OF NURSING STUDENTS AWARENESS AND ATTITUDES TOWARDS RESEARCH AND DEVELOPMENTS

ABSTRACT

Nursing students need to learn the research process and be able to look at the researches with a critical perspective in order to shape their care based on the research findings after graduation. This study aims to determine the awareness and attitudes of nursing students towards research and development.

Data were collected with sociodemographic characteristics questionnaire and "Awareness and Attitude of Nursing Students Towards Research and Developments in Nursing" scale. The sample of the study consisted of 521 students at 95% power and 95% confidence interval. For the number of students to be taken from each class, the stratified sampling method was applied equally and 130 students from 1st, 2nd and 3rd years and 131 students from 4th classes were included in the study. Standard deviation, Mann Whitney U test, chi-square and Kruskal Wallis tests were used to evaluate the data. In statistical analysis, $p < 0.05$ was considered significant. The mean age of the students is 20.00 ± 2.58 , 73.32% of them are female. It was determined that 76.39% did not take research courses, 43.7% did not read research journals, 26.68% read journals related to nursing, and 68.53% did not follow scientific publications in Turkish. It was determined that 35.13% of the students attended the scientific meeting, 72.17% did not participate in the scientific research and 72.55% wanted to do scientific research. The item score mean of the scale of awareness and attitudes of nursing students towards nursing research and developments is 4.20 ± 0.54 . The total mean score of the scale is 125.08 ± 15.86 . A statistically significant relationship was found between scale total score, item total score averages and gender, class, willingness to do scientific research ($p < 0.05$). The scale total score and item score mean of third-grade students were found to be higher than other classes ($p < 0.05$).

Awareness and attitudes of nursing students towards research and developments are at a positive level. Although most of the students do not participate in scientific research and

scientific meeting and do not take research lessons, they are willing to do scientific research and their attitudes in this regard are positive. It is considered that this result will support students in scientific research in educational life and guide academic staff in this regard.

Keywords: scientific research, awareness, attitude, student, nursing

TURİZM KONAKLAMA İŞLETMELERİNDE MUTFAK PERSONELİNİN İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ SORUNLARININ ARAŞTIRILMASI

Cem YILDIRIM

İstanbul Gedik Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü
ORCID: 0000-0002-8571-0102

Dr. Öğr. Üyesi Mustafa YAĞIMLI

İstanbul Gedik Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü
ORCID: 0000-0003-4113-8308

ÖZET

Turizm ülkemizde önemli gelir kaynaklarından birisidir. Burada oluşabilecek her türlü olumsuzluk sektöre yansımakta ve ilerlemesine negatif etki yapmaktadır. Her yıl azımsanmayacak kadar çalışan iş kazası nedeniyle yaşamını yitirmekte, engelli kalabilmekte, mesai kayıplarına ve tazminat davalarına konu olabilmektedir. Endüstriyel mutfaklarda işin nasıl yapıldığı kadar, çalışanların güvenliği de önemlidir. Bu alanda mesleki eğitim ile beraber iş sağlığı ve güvenliği eğitimlerini planlamak ve uygulamak, risk analizlerini güncel tutmak mutfaktaki iş kazalarının azaltılması ve önlenmesinde önem arz etmektedir. Yapılan bu araştırma ile Antalya İlinde Turizm konaklama hizmeti veren beş yıldızlı otellerde, mutfak personelinin iş sağlığı ve güvenliği şartlarının incelenmesi, otel mutfağındaki iş sağlığı ve güvenliği risklerinin tespit edilmesi, iş kazası geçirme durumlarının araştırılması ve çözüm önerilerinin ortaya konulmasını amaçlanmıştır.

Bu araştırma Antalya ilinde beş yıldızlı otel ve toplam 165 mutfak personeli ile çalışılmıştır. Anket çalışması için uzman kişilerden destek alınmıştır. Hazırlanan anket iki bölümden oluşmaktadır. İlk bölümde kişisel özellikler, ikinci bölümde ise iş kazaları ile ilgili kısımdan oluşmaktadır. Elde edilen sonuçlar SPSS programı ile istatistiksel olarak frekans ve yüzde dağılımları elde edilmiş ve ki-kare testi uygulanmıştır.

Anket sonuçlarına göre mutfak personelinin %36,7'sinin çalışma yaşamı boyunca mutlaka en az bir kez iş kazası geçirdiği saptanmıştır. İş kazası geçirme durumları meslek grupları, yaş, cinsiyet ve eğitim seviyelerine göre değişkenlik göstermiştir. Mutfakta görülen başlıca kaza tipleri olarak; yanıklar, düşmeler, kesikler, patlamalar, elektrik çarpması, kimyasal maddelere maruziyet ve ergonomik kazalar olarak tespit edilmiştir. İş kazası geçirme durumları aşçılarda daha fazla, aşçı yardımcılar ve bulaşıkçılarda daha az oranda olduğu belirlenmiştir.

Bu araştırma sonucunda, çalışma ortamı, yeterli fiziksel koşullar, uzun ve ağır çalışma koşullarının çok önemli etmenler olduğu, bunun yanında; eğitim ve tecrübe gibi özelliklerin kazaların önlenmesinde önemli olduğu belirlenmiştir. Bu çalışmada mutfak kazası nedenleri ve önleme yolları ortaya konulup çözüm önerileri sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: İş Kazası, Mutfak Kazası, Turizm, İş Güvenliği

INVESTIGATION OF OCCUPATIONAL HEALTH AND SAFETY PROBLEMS OF KITCHEN PERSONNEL IN TOURISM ACCOMMODATION BUSINESSES

ABSTRACT

Tourism is one of the important sources of income in our country. Any negativity that may occur here is reflected in the sector and has a negative impact on its progress. Every year, too many employees lose their lives due to an accident at work, remain disabled, may be the subject of overtime losses and compensation lawsuits. As much as how work is done in industrial kitchens, employee safety is important. Planning and implementing occupational health and safety trainings along with vocational training in this field, keeping risk analyses up to date is important in reducing and preventing accidents at work in the kitchen with this research, it is aimed to examine the occupational health and safety conditions of kitchen personnel in five star hotels providing tourism accommodation services in Antalya province, to determine the occupational health and safety risks in the hotel kitchen, to investigate the situations of accidents at work and to put forward solutions.

This research was studied with five star hotels and a total of 165 kitchen staff in Antalya province. Support was received from experts for the survey study. The prepared survey consists of two parts. In the first part, it consists of personal characteristics, and in the second part about work accidents. Statistical frequency and percentage distributions were obtained with SPSS program and chi-square test was applied.

According to the survey results, 36.7% of kitchen staff had an accident at work at least once during their working life. Occupational accident situations varied according to occupational groups, age, gender and education levels. Burns, falls, cuts, explosions, electric shock, chemical exposure and ergonomic accidents have been identified as the main types of accidents seen in the kitchen. Accidents at work were found to be more common in chefs and less common in chef assistants and dishwashers.

As a result of this research, it was determined that the working environment, adequate physical conditions, long and heavy working conditions are very important factors, as well as characteristics such as education and experience are important in preventing accidents. In this study, the causes of kitchen accident and prevention ways were identified and solution suggestions were presented.

Keywords: Kitchen Accident, Tourism, Work Accident, Work Safety

PANDEMİ DÖNEMİNDE (COVID-19) ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN VÜCUT AĞIRLIĞI VE BESLENME ALIŞKANLIKLARINDAKİ DEĞİŞİMİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Dr. Öğr. Üyesi Merve Şeyda KARAÇİL ERMUMCU

Akdeniz Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Beslenme ve Diyetetik Bölümü

ORCID: 0000-0002-2023-8433

Dr. Feride AYYILDIZ

Gazi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Beslenme ve Diyetetik Bölümü

ORCID: 0000-0003-2828-3850

ÖZET

Amaç: Bu çalışmada koronavirüs (Covid-19) pandemi döneminde üniversite öğrencilerinin vücut ağırlığı ve beslenme alışkanlıklarındaki değişimin değerlendirilmesi amaçlanmıştır.

Materyal ve yöntem: Kesitsel türde yapılan bu çalışmaya, 18 yaşından büyük olan 329 kız ve 56 erkek olmak üzere toplamda 385 üniversite öğrencisi katılmıştır. Pandemi döneminde en az 8 haftadır sosyal izolasyonda olan öğrenciler çalışmaya dahil edilmiştir. Katılımcıların demografik özelliklerine, beslenme alışkanlıklarına yönelik bilgilere ve antropometrik ölçümlerine (vücut ağırlığı ve boy uzunluğu) online olarak hazırlanmış anket formu aracılığıyla ulaşılmıştır. Elde edilen veriler SPSS 22.0 istatistik programıyla değerlendirilmiştir.

Bulgular: Çalışmaya dahil edilen erkek ve kız öğrencilerin yaş ortalaması sırasıyla $21,8 \pm 2,09$ ve $20,9 \pm 1,74$ yıldır ($p < 0,05$). Pandemi döneminde öğrencilerin vücut ağırlıkları ve beden kütle indeksi pandemi öncesine göre artmıştır ($p < 0,05$). Pandemi döneminde zayıf olanların yüzdesi pandemi öncesine göre azalmış (pandemi öncesi: % 12,7; pandemi döneminde: % 10,1), ve hafif şişman / şişman olanların oranı ise artmıştır (pandemi öncesi: % 16,4; pandemi döneminde: % 20,3). Fast food tüketimini azaltanların oranı hem kız (% 74,2) hem de erkeklerde (% 69,6) en yüksektir. Her iki grupta da şeker, şekerleme, şekerli besin tüketimini arttıranların oranı benzerdir (erkek: 48,2; kadın: 47,1). Kızlarda en çok tüketimi artan besin grubu meyve (% 63,5), erkeklerde ise meyve (% 58,9) ile et ve et ürünleridir (% 58,9).

Sonuç: Bu çalışmada, sosyal izolasyon döneminde üniversite öğrencilerinin beslenme alışkanlıklarında ve vücut ağırlıklarında değişim olduğu saptanmıştır. Pandemi sürecinin uzamasıyla, öğrencilerin beslenme alışkanlıklarının olumsuz etkilenmesi ve vücut ağırlıklarının artmasına bağlı olarak obezite önemli bir sağlık sorunu olmaya devam edecektir.

Anahtar Kelimeler: Covid-19, vücut ağırlığı, beslenme alışkanlıkları

EVALUATION OF BODYWEIGHT AND CHANGES IN NUTRITIONAL HABITS OF UNIVERSITY STUDENTS DURING THE PANDEMIC PERIOD (COVID-19)

ABSTRACT

Aim: It was aimed to evaluate of changes in nutritional habits and bodyweight of university students during the pandemic period (covid-19) in this study.

Material and methods: This cross sectional study was conducted total of 360 university students (304 females, 56 males) who were aged >18 years. Students who were in social isolation for at least 8 weeks during the pandemic period were included in this study. Demographic characteristics, nutritional habits and anthropometric measurements (bodyweight

and height) of the participants were obtained for the online questionnaire form. The obtained data were evaluated with SPSS 22.0 statistical program.

Results: The mean age of the male and female was 21.8 ± 2.09 and 20.9 ± 1.74 years, respectively ($p < 0.05$). Bodyweight and body mass index of students significantly increased during the pandemic period ($p < 0.05$). The percentage of being underweight decreased (before pandemic period: 12.7%; during the pandemic period: 10.1%) and being overweight/obese increased during the pandemic period (before pandemic period: 16.4%; during the pandemic period: 20.3%). The most decreased consumption of foods was fast food consumption in females (74.2%) and males (69.6%). The percentage of increased sweets, toffees, candies and foods with sugar consumption was similar in both groups (male:48.2; female: 47.1). The most increased consumption of food groups was fruits consumption in females (63.5%) and fruits (58.9 %) together with meat and types of meat (58.9 %) consumption in males.

Conclusion: In this study, it was found that there was a change in the nutritional habits and bodyweight of university students during the social isolation period. Obesity will continue to be an important health problem due to the extension of the pandemic period, the negative effects of their nutritional habits and the increase in the bodyweight of the students.

Keywords: Covid-19, body weight, nutritional habits

ESKİ SSCB ORTA ASYA COĞRAFYASINDA YAŞAYAN TÜRK DİLİ KONUŞAN CUMHURİYETLERİN MİLLİ ÇALGI ALETLERİ ÜZERİNE BİR İNCELEME

Öğr.Gör. İğbal ORUJOV

Erzincan Binali YILDIRIM Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü
ORCID: 0000-0002-5685-5628

Öğr.Gör. Taravat ORUJOVA

Erzincan Binali YILDIRIM Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü
ORCID: 0000-0002-9325-4995

ÖZET

Binlerce yıldır müzik, insanın hayatına eşlik ederek, çalışmalarını ve yaşamını, duygularını ve deneyimlerini, düşüncelerini ve arzularını, daha iyi bir gelecek için sosyal mücadeleye yansıtmıştır. Yüzyıllar boyunca, eski Sovyetler Birliği'nde yaşayan ve Türk dili konuşan halklar, çok gelişmiş ve çeşitli ulusal müzik kültürlerini yarattılar. İnsan toplumunun genel gelişimi ve birçok halkların belirli tarihi yaşam koşulları sebebiyle, onların müzik sanatı da gelişti. Bazı halklar tek sesli müzik, solo ve koro, unison şarkı söyleme ve müzik aletleri çalma, diğerleri ise heterofonik yada polifonik tarzını ve buna mukabil toplu enstrümental çalgı yöntemini geliştirdi. Her bir halk kendine karakteristik perde, ritim, melodi yapısı ve özgün müzik enstrümanları yarattı. Eski SSCB – de yaşamış Türk dili konuşan halkların müzik aletleri de çok çeşitlidir; taştan yapılmış en basit enstrümanlardan başlamış huş ağacına veya bir tahta parçasına kadar yapılmış ve sonradan çok gelişmiş müzik enstrümanlarını içerir. Aralarında hemen hemen tüm mevcut müzik aletleri türleri: çeşitli uzunlamasına ve enine çalınan tek ve çift kamışlı üflemliler, ağaç, seramik, kemik ve metalden yapılmış borular, telli, yaylı, tek ve çift taraflı vurmali enstrümanlar vardır. Şu anda günlük hayatta, amatör ve profesyonel bakımdan Türkmenistan'da kargı – tuyduk, dütar, gijak, Özbekistan'da nay, koşnay, surnay, dutar, tanbur, rubob, gijak, doyra, tavlak, nadora, Kazakistan'da sızgı, dombra, kobız, Kırgızistan'da çoor, komuz, kıyak çalınmaktadır.

Eski SSCB – de yaşayan Türk dili konuşan devletlerin müzik aletlerini göz önünde bulundurarsak ve özgünlüğüne dikkat edersek, aynı zamanda, farklı uluslarda bulunan enstrümanlar arasındaki benzerlikleri fark etmemek imkansızdır. Bu etnik akrabalığın, ya da tarihsel kültürel bağların sonucudur. Öncelikli olarak, en yakın ve en uzun ilişkileri olan halkların kullandığı enstrümanların ortaklığını ve benzerliğini ortaya çıkaralım. Mesela; Kafkasya ve Kuzey Kafkasya Cumhuriyetleri ve Özerk Cumhuriyetleri, Gürcüstan (Abhazya ve Acara dahil), Azerbaycan, Dağıstan, Kuzey ve Güney Osetya, Adıgey, Kabardino – Balkarya, Çeçenistan ve İnguşetya Cumhuriyetleri, Karaçay – Çerkesya Cumhuriyetleri arasındaki enstrümanlar, Orta Asya devletlerinden Türkmenistan ve Özbekistan (Karakalpakya Özerk Cumhuriyeti dahil), Tacikistan, Kırgızistan ve Kazakistan, yanı sıra Kalmıkya Cumhuriyetlerinde mevcuttur.

Anahtar Kelimeler: Eski SSCB Orta Asya Cumhuriyetleri, Halk Çalgı Enstrümanları, Türk Dili Konuşan

A STUDY ON THE NATIONAL INSTRUMENTS OF THE TURKISH SPEAKING REPUBLICS LIVING IN THE FORMER USSR CENTRAL ASIA GEOGRAPHY

ABSTRACT

For thousands of years, music has accompanied the lives of people, reflecting their work and life, emotions and experiences, thoughts and desires to social struggle for a better future. Over the centuries, people living in the former Soviet Union and speaking the Turkish language have created highly developed and diverse national musical cultures. Due to the general development of human society and the specific historical living conditions of many peoples, their art of music has also improved. Some people have developed monophonic music, solo and chorus, unison singing and playing musical instruments, others have developed the heterophonic or polyphonic style and the corresponding instrumental method. Each community created their own characteristic frets, rhythms, melody structure and original musical instruments.

The musical instruments of the Turkish-speaking people who lived in the former USSR are also very diverse; It includes the simplest instruments made of stone, from birch wood or a piece of wood, and later developed highly developed musical instruments. Among them are the types of all available musical instruments: various longitudinal and transverse stocks of single and double cane, pipes made of wood, ceramic, bone and metal, stringed, spring-loaded, single and double-sided percussion tools. Nowadays, in daily life, in terms of amateur and professional point of view, in Turkmenistan “kargı”, “tuyduk”, “dütar”, “gijak”, in Uzbekistan “nay”, “koşnay”, “surnay”, “dutar”, “tanbur”, “rubob”, “gijak”, “doyra”, “tavlak”, “nadora”, in Kazakhstan “sıbızgı”, “dombra”, “kobız”, in Kyrgyzstan “çoor”, “komuz”, “kıyak” are widely played.

Considering the musical instruments of the Turkish-speaking states living in the former USSR and paying attention to their originality, it is impossible not to notice the similarities between the instruments found in different nations. This is the result of ethnic kinship or historical cultural ties. First, let's reveal the commonality and similarity of the instruments used by the peoples with the closest and longest relationships. For example, instruments among the Caucasus and the North Caucasus Republics and Autonomous Republics; Georgia (including Abkhazia and Acara).

Azerbaijan, Dagestan, North and South Ossetia, Adygea, Kabardino - Balkaria, Chechnya and Ingushetia, also among Central Asian states; Turkmenistan and Uzbekistan (including Karakalpak Autonomous Republic), Tajikistan, Kyrgyzstan and Kazakhstan.

Keywords: Former SSCB Central Asian Republics, Folk Instruments, Turkish Speaking

ANALYSIS OF GRADUATE THESES ON SCHOOL CLIMATE: YOK THESIS CENTER DATABASE SAMPLE

Dr. Bahadır GÜLBAHAR

Kırşehir Ahi Evran University, Faculty of Education, Department of Social Sciences and Turkish
Education, Turkish Education
ORCID: 0000-0002-7040-1593

ABSTRACT

Organizational climate can be defined as the unique personality structure that makes an organization different from another. As an organizational structure, the school is a social system with its own structure, and therefore it is a social structure with its own employees, managers, students, principles and objectives and a has climate / atmosphere due to its systematic. School climate is a very important factor affecting the quality of education. The school climate has its own characteristics that affect the behavior of employees and student success and distinguish one school from other schools. School climate can be considered as the individual personality of the school. School climate refers to the quality and character of school life. School climate is based on patterns of students', parents' and school personnel's experience of school life and reflects norms, goals, values, interpersonal relationships, teaching and learning practices, and organizational structures. Education researchers frequently emphasize the school's climate and the importance of the school climate as the most distinctive and characteristic feature of the school. Scientific studies on a topic are important in terms of showing the dimensions of that topic. Examining the researches on any subject is important in terms of guiding the next studies. It is thought that the examination of graduate theses on school climate will guide the researchers and contribute to the expansion of the researches related to the school climate. The aim of this qualitative research is to examine postgraduate theses on school climate in terms of postgraduate level, purpose, reserach approach, reserach method / pattern, participants, data collection method and main result. Research data is limited to Turkish and English postgraduate theses in the database of YOK (Council of Higher Education) Thesis Center. The data were obtained through document review. The data will be analyzed by descriptive analysis method. As the data analysis process continues, the research findings and results have not been determined yet.

Keywords: School climate, postgraduate theses, document review.

OKUL İKLİMİ KONULU LİSANSÜSTÜ TEZLERİN İNCELENMESİ: YÖK VERİ TABANI ÖRNEKLEMİ

ÖZET

Örgüt iklimi, bir kuruluşu diğerinden farklı kılan eşsiz kişilik yapısı olarak tanımlanabilir. Örgütsel bir yapı olarak okul, kendi yapısına sahip bir sosyal sistemdir ve bu nedenle kendi çalışanları, yöneticileri, öğrencileri, ilkeleri ve hedefleri ve sistematığı nedeniyle bir iklimi olan sosyal bir yapıdır. Okul iklimi, eğitim kalitesini etkileyen çok önemli bir faktördür. Okul iklimi, çalışanların davranışlarını ve öğrenci başarısını etkileyen ve bir okulu diğer okullardan ayıran özellikleridir. Okul iklimi, okulun bireysel kişiliği olarak düşünülebilir. Okul iklimi, okul yaşamının kalitesini ve niteliğini ifade eder. Okul iklimi öğrencilerin, ebeveynlerin ve okul personelinin okul hayatı deneyimine dayanır ve normları, hedefleri, değerleri, kişiler arası ilişkileri, öğretme ve öğrenme uygulamalarını ve organizasyon yapılarını yansıtır. Eğitim araştırmacıları sıklıkla okulun iklimini ve okul ikliminin okulun en belirgin ve karakteristik özelliği olarak önemini vurgulamaktadır. Bir

konuyla ilgili bilimsel çalışmalar, o konunun boyutlarını göstermesi açısından önemlidir. Herhangi bir konuda yapılan araştırmaların incelenmesi, sonraki çalışmalara rehberlik açısından önemlidir. Okul iklimi konulu lisansüstü tezlerin incelenmesinin araştırmacılara yol göstereceği ve okul iklimi ile ilgili araştırmaların çerçevesinin genişlemesine katkıda bulunacağı düşünölmektedir. Nitel yaklaşımlı bu araştırmanın amacı, okul iklimi konulu lisansüstü tezleri; lisansüstü düzeyi, amaç, araştırma yaklaşımı, araştırma yöntemi / deseni, katılımcılar, veri toplama yöntemi ve ulaşılan temel sonuç bakımından incelemektir. Araştırma verileri, YÖK Ulusal Tez Merkezi veri tabanında yer alan ve erişim izni bulunan Türkçe ve İngilizce tezlerle sınırlıdır. Veriler, doküman incelemesi yoluyla elde edilmiştir. Veriler, betimsel analiz yöntemiyle çözümlenecektir. Veri analizi süreci devam ettiği için araştırma bulgu ve sonuçları henüz tam olarak belirlenmemiştir.

Anahtar Kelimeler: Okul iklimi, lisansüstü tezler, doküman inceleme.

A CONTENT ANALYSIS OF KEY WORDS USED IN ARTICLES WHICH SCHOOL PRINCIPALS ARE PARTICIPATED OR SUBJECTED: ULAKBİM TR INDEX SAMPLE

Dr. Bahadır GÜLBAHAR

Kırşehir Ahi Evran University, Faculty of Education, Department of Social Sciences and Turkish Education, Turkish Education
ORCID: 0000-0002-7040-1593

ABSTRACT

School principal is the most important factor in school management, which has roles and responsibilities in increasing students' success in different educational processes. The principal is the person who provides strategic guidance in the school system. School principals develop a standard curriculum, evaluate teaching methods, monitor student success, encourage parental involvement, review policies and procedures, manage the budget, appoint staff, and supervise the school for physical conditions. Security and emergency response are also the responsibility of school principals. An adequate school principal is a good teacher, a good manager, and a good civil servant. The overall development of a school largely depends on the principal. Increasing information in digital media today has made it difficult to find a document sought. The way to find an article on the internet is to use search engines or databases. Searching for keywords in search engines or databases narrows the results. Keywords are important for filtering and limiting resources. It is possible to obtain a list of results from a database or search engine using keywords. The purpose of this qualitative study is to determine the frequency of use of the keywords in the articles in which the principals are participating or where the principals are the subject, and which topics are related to them, and to group them thematically. The data of the research are limited to the articles published in the journals scanned in the TR Index (developed by TUBİTAK ULAKBİM) between 2015-2019. In the research, document review method was used. The data will be analyzed by content analysis technique. As the data analysis process continues, the research findings and results have not been determined yet.

Keywords: School management, school principal, keyword, content analysis.

OKUL MÜDÜRLERİNİN KATILIMCI OLDUĞU VEYA KONU EDİLDİĞİ MAKALELERDE KULLANILAN ANAHTAR SÖZCÜKLERE İLİŞKİN BİR İÇERİK ANALİZİ: ULAKBİM TR DİZİN ÖRNEKLEMİ

ÖZET

Okul müdürü, öğrencilerin farklı eğitim süreçlerinde başarısını artırmada rolleri ve sorumlulukları olan okul yönetimindeki en önemli faktördür. Okul müdürü, okul sisteminde stratejik rehberlik yapan kişidir. Okul müdürleri standart bir müfredat geliştirir, öğretim yöntemlerini değerlendirir, öğrenci başarısını izler, ebeveyn katılımını teşvik eder, politika ve prosedürleri gözden geçirir, bütçeyi yönetir, personel atar ve okulun fiziksel koşullarını denetler. Güvenlik ve acil müdahale de okul müdürlerinin sorumluluğundadır. Yeterli bir okul müdürü iyi bir öğretmen, iyi bir yönetici ve iyi bir memurdur. Bir okulun genel gelişimi büyük ölçüde müdüre bağlıdır. Günümüzde dijital medyada artan bilgi, bir belgeyi bulmayı zorlaştırmaktadır. İnternette bir makale bulmanın yolu arama motorlarını veya veri tabanlarını

kullanmaktır. Arama motorlarında veya veri tabanlarında anahtar kelime aramak sonuçları daraltır. Anahtar kelimeler kaynakları filtrelemek ve sınırlamak için önemlidir. Anahtar sözcükler aratarak bir veri tabanından veya arama motorundan sonuç listesi elde etmek mümkündür. Nitel yaklaşımlı bu çalışmanın amacı, okul müdürlerinin katılımcı olduğu veya konu edildiği makalelerdeki anahtar sözcüklerin kullanım sıklığını ve hangi konularla ilgili olduğunu belirleyerek bunları tematik olarak gruplandırmaktır. Araştırmanın verileri 2015-2019 yılları arasında TÜBİTAK Ulusal Ağ ve Bilgi Merkezi (ULAKBİM) TR Dizin’de taranan dergilerde yayımlanan makalelerle sınırlıdır. Araştırmada, doküman incelemesi yöntemi kullanılmıştır. Veriler, içerik analizi tekniğiyle analiz edilecektir. Veri analizi süreci devam ettiği için araştırma bulgu ve sonuçları henüz tam olarak belirlenmemiştir.

Anahtar Kelimeler: Okul yönetimi, okul müdürü, anahtar kelime, içerik analizi.

Z KUŞAĞININ LÜKS ALGISI VE LÜKS TÜKETİM MOTİVASYONLARI

Dr. Öğr. Üyesi Simge AKSU

Yozgat Bozok Üniversitesi, İletişim Fakültesi

ORCID NO: 0000-0002-1818-0455

ÖZET

Lüks tanıtımı yapılması oldukça zor bir kavram olarak karşımıza çıkmaktadır. Kişiler ve durumlara göre değişebilen lüks algısı, günümüzdeki teknolojik ilerlemeler ve üretimin gelişmesi ile birlikte geçmişten daha farklı bir boyutta konumlanmıştır. Günümüzde lüksün demokratikleşmesi olarak da bahsedilen bu durum, zenginleşen orta sınıfın ve tüketmeye eğilimli bir genç kuşağın ortaya çıkması ile pekişmiştir. Bu araştırma da 1990-2010 arasında doğan Z kuşağının lüks algısı, lüks marka tüketim eğilimleri ve onları lüks tüketmeye yönelten etmenler incelenmektedir. Araştırma bulgularına göre Z kuşağı, lüks denildiğinde pahalı eşyalar, zenginlik, sadece üst sınıfın ulaşabildiği şeyler, yüksek yaşam standartı, ihtiyaç fazlasını tüketme olarak algılamaktadır. Bu kuşağın lüks ürün algısı ise, pahalı ve yüksek marka değerine sahip ürünler, jet kiralama lüks tatiller gibi hizmetlerdir. Eğer imkânları olursa lüks ürün tüketmeyi arzulayan bu kuşak için lüks ürünler, zenginlik, gösteriş, konfor, kendini iyi hissetme, daha iyi bir yaşam standartı gibi anlamlar ifade etmektedir. Z kuşağını lüks ürün tüketmeye teşvik eden etmenler ise ürünlerin kaliteli ve dayanıklı olması, gösteriş ve kendini gerçekleştirme, konfor arzusudur.

Anahtar Kelimeler: Lüks, Lüks Tüketim, Lüks Algısı, Lüksün Demokratikleşmesi, Z Kuşağı

LUXURY PERCEPTION OF GENERATION Z AND LUXURY CONSUMPTION MOTIVATIONS

ABSTRACT

Luxury is particularly slippery to define. The perception of luxury, which can vary according to people and situations, is located in a different dimension from the past with the advances in technology and production. This situation, which is also referred to as the democratization of luxury today, is reinforced by the emergence of the enriched middle class and a young generation prone to consume. This research examines the luxury perception, luxury brand consumption trends of Generation Z, born between 1990 and 2010, and the factors that direct them to consume luxury. According to the research findings, Generation Z perceives luxury items as, expensive goods, wealth, things that only the upper class can reach, high standard of living, consuming excess need. The luxury product perception of this generation is services such as expensive and high brand value products, jet rental luxury vacations. For the Z generation, who wants to consume luxury products whenever they have the opportunity, luxury means richness, flair, comfort, feeling good, a better standard of living. The factors that encourage the Z generation to consume luxury products are the quality and durability of the products, the desire for self-realization and comfort.

Keywords: Luxury, Luxury Consumption, Luxury Perception, Democratization of Luxury, Generation Z

SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETİMİNDE GAZETE KULLANIMI ÜZERİNE YAPILAN ÇALIŞMALARIN İNCELENMESİ

Dr. Nergiz KARDAŞ İŞLER

Hacettepe Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Temel Eğitim Bölümü

ORCID: 0000 0002 9536 1428

ÖZET

Bu çalışma ile Türkiye’de sosyal bilgiler öğretiminde gazete kullanımını araştıran çalışmaların değerlendirilmesi amaçlanmıştır. Disiplinlerarası bir ders olan sosyal bilgiler dersinde birçok güncel bilginin ve becerinin öğretimi sağlanmaktadır. Gazeteler, sosyal bilgiler dersinin içeriğinde yer alan ve sosyal hayata dair birçok haberin sınıflarda materyal olarak kullanımına uygun araçlardır. Gazetelerin, öğrencilerin eleştirel okuryazarlık becerilerini geliştirmesinin yanında sosyal etkileşim açısından da çevre ile etkileşimlerini arttırabilecek bir araçtır. Bu çalışma ile eğitim alanında gazete haberlerinin kullanıldığı bilimsel çalışmaların analizi yapılmış, bu çalışmaların genel eğilimi ortaya koyulmuş ve bu alanda ihtiyaç duyulan konuların neler olduğuna ilişkin bulgular ortaya koyulması sağlanmıştır. Analize dahil edilecek çalışmaları belirlemek için çevrimiçi veri tabanları taranmıştır. Türkiye’de yürütülmüş bu çalışmalara ulaşmak amacıyla Yüksek Öğretim Kurulu Başkanlığı Tez Merkezinin veri tabanı, Web of Science ve ULAKBİM Sosyal Bilimler veri tabanları eğitim bilimleri alanında taranmıştır. Sonuç olarak bu indekslerde yer alan ve çalışmanın amacına hizmet eden 6 lisansüstü tez, 5 makaleye ulaşılmıştır. Makalelerden 2’sinin bir lisansüstü tezden üretildiği göz önüne alındığında bu çalışmaya dahil edilen 3 makale olmuştur. Sonuç olarak bu çalışmanın örneklemini toplam 9 çalışmadan (6 lisansüstü tez, 3 makale) oluşmaktadır. Doküman analizi ile incelenen bu çalışmaların özelliklerini belirlemek ve bulgularını yorumlamak için içerik analizi kullanılmıştır. Elde edilen bulgular bu konu alanında yürütülen ilk çalışmanın 2004 yılında yayınlanan bir makale olduğunu gösterirken, son yıllarda daha çok çalışıldığını ve en güncel yayının 2019 yılında olduğunu göstermektedir. Gazete haberlerini kullanan bu çalışmaların odaklandığı konular incelendiğinde ise gazete haberlerinin derslerde materyal olarak kullanılması (4 çalışma), sosyal bilgiler ders kitaplarında/öğretim programında yer alan gazete haberlerinin incelenmesi (2 çalışma) ve sosyal bilgiler öğretim programındaki bazı değerlerin belirli gazetelerde yer alma durumlarının incelenmesi (3 çalışma) olarak üç temel konuda çalışmalar yürütüldüğü görülmüştür. Çalışmaların çoğunda doküman analizi yönteminin kullanılması dolayısıyla içerik analizi tekniğini kullanırken, bazı çalışmalarda ek olarak öğrencilerden ya da öğretmenlerden görüşmeler yoluyla da veri elde edildiği görülmüştür. Farklı araştırma deseni olarak sadece bir çalışmada eylem araştırması ve yine başka bir çalışmada yarı deneysel desen kullanıldığı görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Gazete, sosyal bilgiler, doküman analizi.

ANALYSIS OF STUDIES ON THE USE OF NEWSPAPERS IN SOCIAL STUDIES TEACHING

ABSTRACT

This study examines the studies investigating the use of newspapers in social studies teaching. In the social studies course, which is an interdisciplinary course, many current knowledge and skills are provided. Newspapers are tools that are included in the content of the social studies

course and are suitable for the use of many news on social life as materials in classrooms. It is a tool that can increase the interaction in terms of social interaction as well as improving students' critical literacy skills. With the analysis of these scientific studies in which newspaper news were used, the tendency of these studies and it has been ensured that findings regarding the gap in this field are revealed. Online databases were scanned to identify studies to be included in the analysis. In order to achieve the studies, database of the Council of Higher Education Thesis Center, Web of Science and ULAKBIM are scanned in the field of educational sciences. As a result, 6 graduate theses and 5 articles were reached. Considering that 2 of the articles were produced from a graduate thesis, there were 3 articles included in this study. Content analysis was used to determine the characteristics of these studies, which were examined through document analysis, and to interpret their findings. While the findings show that the first study conducted in this field was an article published in 2004, it shows that most of the studies have been done in recent years and the most recent publication is in 2019. Also, it is seen that the topics focused on these studies differ. For example, the usage of newspaper news has emerged as follows: the use of newspaper news as a material in courses (4 studies), examination of newspaper news in social studies textbooks/curriculum (2 studies) and examination of some values in social studies curriculum in certain newspapers (3 studies). In most of the studies, while using the content analysis technique due to the examination of the documents, it was observed that in addition to the document analysis, data were obtained through interviews from students or teachers. It was seen that action research and a quasi-experimental design was used only in one each study.

Keywords: Newspaper, social studies, document analysis.

JANDARMA PERSONELİNİN ASAYİŞ KIYAFETİ ALGISI

Dr. MEHMET KAPLAN

Jandarma ve Sahil Güvenlik Akademisi

ORCID: 0000-0002-1064-0312

ÖZET

Jandarma Genel Komutanlığı Türkiye yüzölçümünün yüzde 92'sinde görev yapmaktadır. Jandarma bu görevlerinde tören kıyafeti, karargâh kıyafeti, komando kıyafeti, asayiş kıyafeti, eğitim kıyafeti ve özel görev kıyafetleri olmak üzere birçok üniforma kullanmaktadır. Bu üniformalardan asayiş kıyafeti jandarmanın halkla iç içe görev yaparken Türkiye'nin büyük çoğunluğunda kullandığı bir kıyafettir. Doğu ve güneydoğuda asayiş görevleri eğitim kıyafetleri ile yürütülmektedir. Batıda ise asayiş görevlerinde lacivert kıyafetler kullanılmaktadır. 27 Temmuz 2016 tarihinde çıkarılan Kanun Hükmünde Kararname ile Jandarma Genel Komutanlığı Türk Silahlı Kuvvetlerinden ayrılarak tamamen İçişleri Bakanlığına bağlanmıştır. Bu bağlılık değişikliği sonrası Jandarmanın harici üniforması da değişmiştir. İçişleri Bakanlığına tamamen bağlanması sonrasında Jandarma Genel Komutanlığının asayiş görevlerini icra ederken kullandıkları kıyafetler de 2017 yılında değişmiştir. Bu değişimden bir yıl sonra şekil olarak aynı olmakla birlikte renk olarak tekrar değişmiştir. İş giysileri çalışanların gereksinimlerine uygunluğunun yanı sıra kurum imajı ve insan kaynaklarından yararlanma gibi kurum dinamiklerini de etkileyebilmektedir. Bu araştırmada amaç, jandarma personelinin asayiş görevleri esnasında giydikleri üniformaya yönelik algılarını ortaya çıkarmaktır. İyi seçilmiş bir üniforma çalışanların moralini yükseltmekte, kurum atmosferine katkıda bulunmakta ve kurumun hizmet verdiği bireylerin tatmin düzeyini artırmaktadır. Bu doğrultuda yeni kıyafetin personel algısına etkisinin ortaya konulmasında elde edilen sonuçların faydalı olacağı beklenmektedir. Bu çalışmada Ankara'da farklı birimlerde görev yapan subay, astsubay ve uzman jandarma çavuş/uzman erbaş statüsünde toplam 49 jandarma personeline yarı yapılandırılmış sorular sorulmuştur. Elde edilen veriler asayiş kıyafetinin fiziksel özellikleri, değişim amacı, kıyafete yönelik personelin ilk algısı olmak üzere 3 tema altında sınıflandırılmıştır. Görüşmeye katılanların %90'ı yeni üniformanın renk ve şekli, %74'ü kıyafete yönelik ilk algı ile ilgili olumlu görüş bildirmiştir, %33'ü değişim amacı olarak imaj değişimi olduğunu belirtmiştir.

Anahtar Kelimeler: Jandarma, algı, asayiş kıyafeti, kimlik, imaj

PERCEPTION OF GENDARMARIE STAFF ABOUT CASUAL DUTY UNIFORMS

ABSTRACT

General Command of Gendarmerie serves 92 percent of Turkey's surface area. Gendarmerie uses many uniforms including ceremonial uniforms, headquarters uniforms, commando uniforms, casual duty uniforms, training uniforms and special duty uniforms. The casual duty uniform used by Gendarmeries while serving among the public in the vast majority of Turkey is one of them. General Command of Gendarmerie was separated from the Turkish Armed Forces and is subordinated to the Ministry of Interior by the Decree Law dated July 27, 2016. The external uniform of the Gendarmerie has also changed on account of this change. In the east and southeast, public order duties are educational uniforms. However In the west, public order duties are carried out in dark blue clothes. After General Command of Gendarmerie is

subordinated to the Ministry of Interior, the casual duty uniform of the Gendarmerie has changed in 2017. One year after this change, it changed again in color, although it was the same in shape. In addition to suitability to the needs of employees, work clothes can also influence the dynamics of the company such as corporate image and utilization of human resources. The purpose of this study is to reveal the perceptions of the gendarmerie personnel about the uniform they wear during their public order duties. A well-chosen uniform raises the morale of employees, contributes to the corporate atmosphere and increases the level of satisfaction of the individuals served by the institution. In this respect, it is expected that the results obtained in revealing the effect of new uniform on perception of gendarmerie personnel will be useful. In this study, semi-structured interview questions were asked to officers, non-commissioned officers and specialists, totaly 49 gendarmeries, who have been working different units in Ankara The data were classified under three themes: Physical characteristics, purpose of change, the first perception of the personnel towards the clothing. 90% of the respondents expressed positive opinion about the shape and the color of the new uniform, 74% of the respondents expressed positive opinion about the first perception of the personnel towards the clothing and 33% of the respondents stated that there is an image change as the aim of change. **Keywords:** Gendarmerie, perception, casual duty uniforms, identity, image

AÇIK B-SPLINE EĞRİLERİNİN BENZERLİK INVARYANTLARI VE G-DENKLİK KOŞULLARI

Dr. Öğr. Üyesi Muhsin İNCESU

Muş Alparslan Üniversitesi, Eğitim Fakültesi

ORCID: 0000-0003-2515-9627

Prof. Dr. Osman GÜRİSOY

Maltepe Üniversitesi, Eğitim Fakültesi

ORCID: 0000-0002-6391-6214

ÖZET

G , \mathbb{R}^3 de bir dönüşüm grubu olsun. \mathbb{R}^3 te herhangi iki x ve y vektörleri verildiğinde eğer bir $g \in G$ dönüşümü $y = gx$ şartını sağlayacak şekilde bulunabilirse bu iki vektöre G - denk vektörler denir. Bu çalışmada G dönüşüm grubu olarak benzerlik dönüşümleri grubu ve bu grubun tüm altgrupları dikkate alınacaktır. Böylece \mathbb{R}^3 te herhangi iki x ve y vektörleri G - denk vektörler ise bu vektörlere G -benzer denir. Döndürülme, yansıtılma, ötelenme, ya da germe benzerliği gibi. B-spline eğrileri temelde Bilgisayar Destekli Tasarım (BDT), Bilgisayar Destekli Geometrik Tasarım (BDGT) ya da Bilgisayar Destekli Modelleme (BDM) alanlarında kullanılır. Herhangi bir noktada spline eğri ve yüzeylerinin invaryantlarını belirlemede eğri ve yüzeyin analitik denklemini bulmak ve istenilen noktada eğrilik torsiyon, asal eğrilikler, ortalama ve Gauss eğriliklerini hesaplamak gerekmektedir Oysaki tasarlanan eğri ve yüzeyde bunu analitik olarak bulmak oldukça zordur. Örneğin, bir araç tasarlandığında, onun aerodinamik yapısından dolayı yüzeyin ve onun üzerindeki eğrilerin analitik denklemini tam olarak bulmak oldukça zordur. Tasarlanan bu eğri ve yüzeyler için bu zorluğun üstesinden gelmenin yolu bunları spline eğri ve yüzeyleri ile tasarlamaktır.

Bu çalışmada G , benzerlik dönüşümleri grubu ve onun altgrupları olması durumunda verilen iki B-spline eğrilerinin G - denklik koşulları verilmiştir.

Anahtar Kelimeler: açık B-spline eğrileri, benzerlik grupları, G -benzer splineeler.

ON THE SIMILARITY INVARIANTS AND EQUIVALENCE CONDITIONS OF OPEN B-SPLINE CURVES

ABSTRACT

Let G be a transformation group in \mathbb{R}^3 . Any two vectors x and y in \mathbb{R}^3 are called G -equivalence vectors if there exist a transformation $g \in G$ such that $y = gx$ satisfies. In this paper the transformation group G will be considered as similarity transformations group or its any subgroup. So if given two vectors x and y in \mathbb{R}^3 are G -equivalence vectors then these vectors x and y are called G -similar. i.e. rotational, reflectional, translational or scaling similarity.

B-spline curves are used basically in Computer Aided Design (CAD), Computer Aided Geometric Design (CAGD), Computer Aided Modeling (CAM). In determining the invariants of spline curves and surfaces at any point, it is necessary to find the analytical equation of each curve and surface and calculate its invariants such as curvature, torsion, principal curvatures, mean and Gaussian curvatures at the desired point. However, it can be very difficult to find the curve or surface to be designed analytically. For example, when a car is designed, the aerodynamic curves in the car will be different from the known surface equation of the car. It

is very difficult to write this equation exactly. For these curves and surfaces we designed, the way to overcome this difficulty is to design them with spline curves and surfaces

In this paper the G- equivalence conditions of given two open B-spline curves are studied in case G is similarity transformations group or its any subgroup.

Keywords: open B-spline curves, similarity groups, G-similar splines.

FIBONACCI GRAFLARI VE SAYILAR TEORİSİ

Doç. Dr. Musa DEMİRCİ

Bursa Uludağ Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi

ORCID: 0000-0002-6439-9439

ÖZET

Graf teori, kökenleri 1000 yıldan öncesine dayanmakla beraber, son yüzyılda matematiğin en hızla gelişen alanlarının başında gelmektedir. Graflar, günlük problemleri modelleyerek matematiksel yöntemlerle çalışılması sonucunda bu problemler hakkında normalde çok para ve zaman harcayarak elde edilebilecek bilgileri elde edebilmemizi sağladıklarından son yıllarda birçok bilim alanında oldukça önemli uygulama alanlarına sahip olmuştur. Örneğin son 70 yılda sayıları 3000'i geçen topolojik graf indeksleri yardımıyla kimya, ilaç sanayi ve bağlı alanlarda çok önemli uygulama alanları açılmıştır. Graf enerjisi, graf teorisinin spektral graf teori adını alan ve lineer cebir metodlarıyla çalışılmasından ibaret olan bir alt dalını oluşturur ve fizik ve kimyada çok çeşitli uygulamalara sahiptir. Bu yayında, yeni tanımlanan ve adına omega invaryant denilen bir graf invaryantından faydalanarak graf teoriye sayılar teorisiyle yaklaşım yapılmıştır. Matematiğin bu iki önemli alanını birleştirmesi sebebiyle bu çalışmanın devamının olacağını söylemek zor değildir. Fibonacci sayıları, 800 yıl öncesine dayanan ve matematiğin en geniş anlamdaki uygulamalarını verebileceğimiz bir sayı dizisidir. Bu çalışmada Fibonacci grafları tanımlanmış ve en genel durumda bu grafların varlık şartları elde edilmiştir. Bir Fibonacci grafi, tüm köşe dereceleri ardışık Fibonacci sayılarından oluşan bir graf olarak tanımlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Fibonacci sayısı, Fibonacci grafi, omega invaryantı

FIBONACCI GRAPHS AND NUMBER THEORY

ABSTRACT

Graph theory has been one of the most popular and fastest growing areas of mathematics due to its popular and scientific application areas. One of the main reasons for this growth is that we can use graphs in modeling some real life situations. By studying these modelling graphs by mathematical methods, one can obtain information on the real life cases. In particular, the topological graph indices have been in extreme use in chemistry and related areas since 1947. Linear algebraic study of graphs gives another important application of graph theory. The spectral study of graphs has applications in physics and chemistry related to the notion of graph energy. There are some existing results giving the relations between graph theory and number theory. In this study, we shall use a recent graph invariant defined in 2018 to study Fibonacci graphs. As Fibonacci numbers has a long and entertaining history going back to 800 years ago, they are probably the most applicable number sequence in mathematics. In this study, we define a Fibonacci graph as a graph with vertex degrees consisting of consecutive Fibonacci numbers and obtain their existence conditions in general case for all orders of graphs

Keywords: Fibonacci number, Fibonacci graph, omega invariant

TEMEL İDEAL ÇARPIMSAL MODÜLLERİ ÜZERİNE

Dr. Suat KOÇ

Marmara Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi Matematik Bölümü
ORCID: 0000-0003-1622-786X

ÖZET

Değişmeli Cebirde, temel ideal bölgeleri, Öklid bölgelerini ve Cisimleri içeren değişmeli halkaların önemli bir sınıfıdır. Bir R tamlık bölgesine, R nin her I ideali temel ideal ise yani bir $a \in R$ elemanı tarafından üretiliyorsa *temel ideal bölgesi* denir. Her temel ideal bölgesi açıkça bir Noetherian halkadır. S -Noetherian halkalar ve modüller, Noetherian halkaların bir genellemesi olarak, 2002 yılında ilk kez D. D. Anderson ve T. Dumitrescu tarafından çalışılmıştır. Son zamanlarda S -Noetherian halka/modül kavramı ve genelleştirmeleri büyük ilgi çekmiş ve bir çok yazar tarafından çalışılmıştır. M değişmeli bir R halkası üzerinde birimsel bir modül ve S de R nin çarpımsal kapalı bir alt kümesi olsun. M nin bir N alt modülüne, $sN \subseteq K \subseteq N$ olacak şekilde bir $s \in S$ ve N nin bir K alt modülü varsa S -sonlu alt modül denir. Bir R -modül M ye her alt modülü S -sonlu ise S -Noetherian modül denir. Özel olarak, bir R halkasına kendi üzerinde S -Noetherian modülse S -Noetherian halka denir. Yakın zamanda yapılan bir çalışmada Anderson ve arkadaşları çarpımsal modüllerin bir genellemesi olan S -çarpımsal modülleri tanımladılar, S -asal ve S -Noetherian modülleri de bu modül sınıfında çalıştılar. Bir R -modül M ye her N alt modülü için $sN \subseteq IM \subseteq N$ olacak şekilde bir $s \in S$ ve R nin bir I ideali varsa S -çarpımsal modül denir. $u(R)$, R nin birimsel elemanlarının kümesi olmak üzere $S, u(R)$ nin bir alt kümesi ise S -çarpımsal modüller tam olarak çarpımsal modüllerdir. Temel ideal bölgelerinin modüllere genişlemesi ilk olarak A. Azizi tarafından tanımlanmıştır. Bir R -modül M ye her N alt modülü, $r \in R$ olmak üzere $N = rM$ formundaysa bir *temel ideal çarpımsal modülü* denir. Her temel ideal çarpımsal modülü bir çarpımsal modüldür ve ayrıca sonlu üretilmişse bir Noetherian modüldür. Bu konuşmada, biz hem S -çarpımsal modüllerin hem de S -Noetherian modüllerin bir alt sınıfı olan, temel ideal çarpımsal modüllerinin bir genellemesini tanıtıyoruz. Bir R -modül M ye her N alt modülü için $sN \subseteq IM \subseteq N$ olacak şekilde bir $s \in S$ ve R nin bir I temel ideali varsa bir S -temel ideal çarpımsal modülü denir. S -temel ideal çarpımsal modüllerinin birçok özelliğini vermenin yanı sıra, ayrıca temel ideal çarpımsal modüllerini bu kavram aracılığıyla karakterize ediyoruz.

Anahtar Kelimeler: S -çarpımsal modül, S -Noetherian modül, S -temel ideal çarpımsal modül.

ON PRINCIPAL IDEAL MULTIPLICATION MODULES

ABSTRACT

In Commutative Algebra, Principal Ideal Domains is an important class of commutative rings including Euclidean Domains and Fields. An integral domain R is said to be a *principal ideal domain* if its each ideal I of R is principal, that is, I is generated by an element $a \in R$. Note that every principal ideal domain is clearly a Noetherian ring. As a generalization of Noetherian rings, S -Noetherian rings/modules was firstly studied by D. D. Anderson and T. Dumitrescu in 2002. Recently, the notion of S -Noetherian rings/modules and their generalizations have been considerable interest and studied by many authors. Let M be a unital module over a commutative ring R and $S \subseteq R$ be a multiplicative subset. A submodule N of M is said to be an

S-finite submodule if there exist a finitely generated submodule K of N and $s \in S$ such that $sN \subseteq K \subseteq N$. An R -module M is called an *S*-Noetherian module if its each submodule is *S*-finite. Particularly, a ring R is said to be an *S*-Noetherian ring if it is an *S*-Noetherian module over itself. In a recent study, D. D. Anderson et al. defined the concept of *S*-multiplication modules which is a generalization of multiplication modules and studied *S*-prime submodules and *S*-Noetherian modules in this class of modules. An R -module M is said to be an *S*-multiplication module if for each submodule N of M , there exist $s \in S$ and an ideal I of R such that $sN \subseteq IM \subseteq N$. Note that if S is a subset of $u(R)$, where $u(R)$ is the set of all units in R , then *S*-multiplication modules are exactly multiplication modules. The extension of principal ideal domains to modules was firstly defined by A. Azizi. Recall that an R -module M is said to be a *principal ideal multiplication module* if each submodule N of M has the form $N = rM$ for some $r \in R$. Note that every principal ideal multiplication module is a multiplication module and also is a Noetherian module if it is finitely generated. In this talk, we introduce a generalization of principal ideal multiplication modules which is both a subclass of *S*-Noetherian modules and *S*-multiplication modules. M is said to be an *S*-principal ideal multiplication module if for each submodule N of M , there exist a principal ideal I of R and $s \in S$ such that $sN \subseteq IM \subseteq N$. In addition to give many properties of *S*-principal ideal multiplication modules, we also characterize principal ideal multiplication modules in terms of this concept.

Keywords: *S*-multiplication module, *S*-Noetherian module, *S*-principal ideal multiplication module.

ÇARPIMSAL HİPERHALKALARIN n -HİPERİDEALLERİ ÜZERİNE BİR ÇALIŞMA

Dr. Emel A. UGURLU

Marmara Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi, Matematik Bölümü

ORCID: 0000-0002-8475-7099

ÖZET

H boştan farklı bir küme ve $P^*(H)$, H nin bütün boştan farklı alt kümelerini temsil etmek üzere, $^\circ$ tasvirine $H \times H$ dan $P^*(H)$ a H üzerinde bir hiperişlem denir. Boştan farklı H kümesi bir hiperişlem ile beraber bir hipergrupoid oluşturur ve $(H, ^\circ)$ ile gösterilir. Eğer H deki her a, b, c için $a ^\circ (b ^\circ c) = (a ^\circ b) ^\circ c$ ise $(H, ^\circ)$ ye yarıhipergrup denir. Ayrıca eğer H deki her a için, $a ^\circ H = H ^\circ a = H$ ise $(H, ^\circ)$ ye quasihipergrup denir. Bu verilen tanımlar yardımıyla, eğer $(H, ^\circ)$ yarıhipergrup ve quasihipergrup ise $(H, ^\circ)$ ye hipergrup denir.

Halka aksiyomlarına benzer olarak, hiperhalka aksiyomları vardır: Eğer $+$ ve $^\circ$ işlemleri $(R, +)$ bir hipergrup ve $(R, ^\circ)$ bir yarıhipergrup olacak şekilde iki hiper işlem ve $^\circ$ işlemi $+$ işlemi üzerine dağılma özelliği varsa $(R, +, ^\circ)$ ye bir hiperhalka denir. Eğer $(R, +, ^\circ)$ üçlüsü aşağıdaki özellikleri sağlıyorsa $(R, +, ^\circ)$ ye çarpımsal hiperhalka denir.

(1) $(R, +)$ bir abelyen gruptur.

(2) $(R, ^\circ)$ bir yarıhipergruptur.

(3) R deki her a, b, c için $a ^\circ b + a ^\circ c$ kapsar veya eşit $a ^\circ (b + c)$ ve $b ^\circ a + c ^\circ a$ kapsar veya eşit $(b + c) ^\circ a$.

(4) R deki her a, b, c için $a ^\circ (-b) = (-a) ^\circ b = -(a ^\circ b)$ olur.

Öte yandan, değişmeli birimli bir R halkasının bir I has ideali için eğer ab elemanı I nin içinde ama a elemanı $rad(0)$ in içinde değil iken b elemanı I nin içinde oluyorsa I ya n -ideal denir, burada $rad(0)$, R nin bütün nilpotent elemanların kümesidir.

Bu çalışmada, n -ideal tanımına benzer olarak, bir değişmeli çarpımsal hiperring $(R, +, ^\circ)$ de n -hiperideal kavramını inceledik. Bu yüzden R nin bütün nilpotent elemanlarını göz önüne aldık ve onları $N(R)$ ile gösterdik. Ayrıca n -hiperideallere bazı örnekler verdik ve bir değişmeli birimli hiperhalka $(R, +, ^\circ)$ nin n -hiperideallerinin bazı özelliklerini gözlemledik. Bunlara ek olarak, bir değişmeli birimli hiperhalkanın n -hiperidealler kavramının bir karakterizasyonunu elde ettik.

Anahtar Kelimeler: hiperidealler, hiperhalkalar, çarpımsal hiperhalkalar, n -idealler.

A STUDY ON n -HYPERIDEALS OF MULTIPLICATIVE HYPERRINGS

ABSTRACT

A map $^\circ$ from $H \times H$ to $P^*(H)$ is called hyperoperation on the set H , where H is a non-empty set and $P^*(H)$ denotes the set of all non-empty subsets of H . A hypergroupoid is a non-empty set H endowed with a hyperoperation $^\circ$ and it is denoted by $(H, ^\circ)$. A hypergroupoid $(H, ^\circ)$ is called a semihypergroup if for all a, b, c in H , $a ^\circ (b ^\circ c) = (a ^\circ b) ^\circ c$. Moreover, a hypergroupoid $(H, ^\circ)$ is called a quasihypergroup if for all a in H , we have $a ^\circ H = H ^\circ a = H$. By the help of these definitions, a hypergroupoid $(H, ^\circ)$ is called a hypergroup if it is both a semihypergroup and a quasihypergroup.

Similar to the ring axioms, there are the hyperring axioms: $(R, +, ^\circ)$ is a hyperring if $+$ and $^\circ$ are two hyperoperations such that $(R, +)$ is a hypergroup, $(R, ^\circ)$ is a semihypergroup and the

hyperoperation \circ distributives over the hyperoperation $+$. A triple $(R, +, \circ)$ is called a multiplicative hyperring, if it satisfies the following conditions:

- (1) $(R, +)$ is an abelian group,
- (2) (R, \circ) is semihypergroup,
- (3) For all a, b, c in R ; $a \circ b + a \circ c$ contains or equals $a \circ (b+c)$ and $b \circ a + c \circ a$ contains or equals $(b+c) \circ a$,
- (4) For all a, b in R ; $a \circ (-b) = (-a) \circ b = -(a \circ b)$.

On the other hand, a proper ideal I of a commutative ring with nonzero identity R is an n -ideal if whenever ab in I with a is not in $rad(0)$, then b in I for every a, b in R , where $rad(0)$ is the set of all nilpotent elements in R .

In this study, similar to the definition of n -ideal, we examined the concept of n -hyperideal of a commutative multiplicative hyperring $(R, +, \circ)$. For this, we considered the nilpotent elements of R , and they are denoted by $N(R)$. Also, we gave some examples for n -hyperideals and we observed some properties of n -hyperideals of a commutative multiplicative hyperring $(R, +, \circ)$. Furthermore, we obtained a characterization of the notion of n -hyperideals of a commutative multiplicative hyperring.

Keywords: hyperideals, hyperrings, multiplicative hyperrings, n -ideals.

GENELLEŞTİRİLMİŞ LOKAL MORREY UZAYLARINDA LITTLEWOOD-PALEY FONKSİYONUNUN MULTİLİNEER KOMÜTATÖRÜNÜN SINIRLILIĞI

Doç. Dr. Ferit GÜRBÜZ

Hakkari Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Matematik ve Fen Bilimleri Eğitimi Bölümü,
Matematik Eğitimi Anabilim Dalı

ORCID: 0000-0003-3049-688X

ÖZET

$S^{n-1} = \{x \in \mathbb{R}^n : |x| = 1\}$, \mathbb{R}^n ($n \geq 2$) de $d\sigma$ normalleştirilmiş Lebesgue ölçüsü ile donatılmış birim küresini gösterebiliriz.

$\Omega \in L_s(S^{n-1})$, $1 < s \leq \infty$ olsun. Ω , sıfırıncı dereceden homojenlik koşulunu, yani, herhangi bir $\lambda > 0$, $x \in \mathbb{R}^n \setminus \{0\}$ için

$$\Omega(\lambda x) = \Omega(x)$$

ve S^{n-1} birim küre üzerindeki integralin sıfıra gitme özelliğini (vanishing moment koşulu), yani,

$$\int_{S^{n-1}} \Omega(x') d\sigma(x') = 0,$$

koşullarını sağlayan $\mathbb{R}^n \setminus \{0\}$ üzerinde tanımlı bir fonksiyondur, burada herhangi bir $x \neq 0$ için $x' = \frac{x}{|x|}$ dir. $\Gamma(x) = \{(y, t) \in \mathbb{R}_+^{n+1} : |x - y| < t\}$ and $\mathbb{R}_+^{n+1} = \mathbb{R}^n \times (0, \infty)$ olmak üzere, $\mu_{\Omega, s}$

Lusin-area integrali ve $\mu_{\Omega, \lambda}^*$ -Littlewood-Paley fonksiyonu sırasıyla

$$\mu_{\Omega, s}(f)(x) = \left(\int_{\Gamma(x)} \left| \frac{1}{t} \int_{|y-z|<t} \frac{\Omega(y-z)}{|y-z|^{n-1}} f(z) dz \right|^2 \frac{dy dt}{t^{n+1}} \right)^{\frac{1}{2}}$$

ve

$$\mu_{\Omega, \lambda}^*(f)(x) = \left(\int_{\mathbb{R}_+^{n+1}} \left(\frac{t}{t+|x-y|} \right)^{\lambda n} \left| \frac{1}{t} \int_{|y-z|<t} \frac{\Omega(y-z)}{|y-z|^{n-1}} f(z) dz \right|^2 \frac{dy dt}{t^{n+1}} \right)^{\frac{1}{2}}, \lambda > 1,$$

biçiminde tanımlanırlar.

Ayrıca, b_i ($i = 1, \dots, m$) ler \mathbb{R}^n üzerinde lokal integrallenebilir fonksiyonlar olsunlar, bu durumda $\vec{b} = (b_1, \dots, b_m)$ ve $\mu_{\Omega, \lambda}^*$ tarafından üretilen multilineer komütatör aşağıdaki gibi tanımlanır:

$$\mu_{\Omega, \lambda}^{*, \vec{b}}(f)(x) = \left(\int_{\mathbb{R}_+^{n+1}} \left(\frac{t}{t+|x-y|} \right)^{\lambda n} \left| \frac{1}{t} \int_{|y-z|<t} \prod_{i=1}^m \frac{\Omega(y-z)}{|y-z|^{n-1}} [b_i(x) - b_i(z)] f(z) dz \right|^2 \frac{dy dt}{t^{n+1}} \right)^{\frac{1}{2}}.$$

Bu çalışmada, genelleştirilmiş lokal Morrey uzaylarında $\mu_{\Omega, \lambda}^*$ -Littlewood-Paley fonksiyonunun $\mu_{\Omega, \lambda}^{*, \vec{b}}$ multilineer komütatörünün sınırlılığı ele alacağız.

Anahtar Kelimeler: Littlewood-Paley fonksiyonu; komütatör; lokal Campanato fonksiyonu; genelleştirilmiş lokal Morrey uzayları.

THE BOUNDEDNESS OF MULTILINEAR COMMUTATOR OF LITTLEWOOD-PALEY FUNCTION ON GENERALIZED LOCAL MORREY SPACES

ABSTRACT

Suppose that $S^{n-1} = \{x \in \mathbb{R}^n : |x| = 1\}$ is the unit sphere in \mathbb{R}^n ($n \geq 2$) equipped with the normalized Lebesgue measure $d\sigma$. Let $\Omega \in L_s(S^{n-1})$, $1 < s \leq \infty$. Ω is the function defined on $\mathbb{R}^n \setminus \{0\}$ satisfying the homogeneous of degree zero condition, that is,

$$\Omega(\lambda x) = \Omega(x) \text{ for any } \lambda > 0, x \in \mathbb{R}^n \setminus \{0\}$$

and the integral zero property (=the vanishing moment condition) over the unit sphere S^{n-1} , that is,

$$\int_{S^{n-1}} \Omega(x') d\sigma(x') = 0, \text{ where } x' = \frac{x}{|x|} \text{ for any } x \neq 0.$$

The Lusin-area integral $\mu_{\Omega, s}$ and the Littlewood-Paley $\mu_{\Omega, \lambda}^*$ -function are defined respectively by

$$\mu_{\Omega, s}(f)(x) = \left(\int_{\Gamma(x)} \left| \frac{1}{t} \int_{|y-z|<t} \frac{\Omega(y-z)}{|y-z|^{n-1}} f(z) dz \right|^2 \frac{dy dt}{t^{n+1}} \right)^{\frac{1}{2}},$$

and

$$\mu_{\Omega, \lambda}^*(f)(x) = \left(\int_{\mathbb{R}_+^{n+1}} \left(\frac{t}{t+|x-y|} \right)^{\lambda n} \left| \frac{1}{t} \int_{|y-z|<t} \frac{\Omega(y-z)}{|y-z|^{n-1}} f(z) dz \right|^2 \frac{dy dt}{t^{n+1}} \right)^{\frac{1}{2}}, \lambda > 1,$$

where $\Gamma(x) = \{(y, t) \in \mathbb{R}_+^{n+1} : |x - y| < t\}$ and $\mathbb{R}_+^{n+1} = \mathbb{R}^n \times (0, \infty)$.

Moreover, let b_i ($i = 1, \dots, m$) be locally integrable functions on \mathbb{R}^n , then the multilinear commutator generated by $\vec{b} = (b_1, \dots, b_m)$ and $\mu_{\Omega, \lambda}^*$ is given as follows:

$$\mu_{\Omega, \lambda}^{*, \vec{b}}(f)(x) = \left(\int_{\mathbb{R}_+^{n+1}} \left(\frac{t}{t+|x-y|} \right)^{\lambda n} \left| \frac{1}{t} \int_{|y-z|<t} \prod_{i=1}^m \frac{\Omega(y-z)}{|y-z|^{n-1}} [b_i(x) - b_i(z)] f(z) dz \right|^2 \frac{dy dt}{t^{n+1}} \right)^{\frac{1}{2}}.$$

In this work, we consider the boundedness of multilinear commutator $\mu_{\Omega, \lambda}^{*, \vec{b}}$ of the Littlewood-Paley $\mu_{\Omega, \lambda}^*$ -function on generalized local Morrey spaces.

Keywords: Littlewood-Paley function; commutator; local Campanato function; generalized local Morrey spaces.

Acknowledgement

“This work was supported by Research Fund of the IKSAD.”